5596

٢٠٠٠
٧٤٢

T.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
5596
KÜTÜPHANESİ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله تبجيلاً وتحميدا ... حمدا يكافي منه الفضل والجودا
والف الف صلوة بالسلام على ... اتمّ البرية ايماناً وتوحيدا
واله الغرّ والصحب الكرام ومن ... قد شيّدوا ملّة الاسلام تشييدا
الاسيما الملك الغازي خليفتنا ... لازال في سائر الاوقات محمودا
من قام بنصر دين الحق حين وهى ... فجدد الدين والاسلام تجديدا
فذاك بالله احيى بقعة هلكت ... واهلك الله فرعونا ونمرودا
يارب بالمصطفى عجّل لدولته ... فتحاً قريباً وزده منك تأييدا
وابق خيروزيراً في الانام له ... راى وزد رأيه حسناً وتسديدا
واجعل بعزّك ربّي ظلّ دولته ... على البرية مسعوداً ومحمودا

اما بعد

تحميدات الهيه

امّا بعد جناب مدبّر رياست كائنات وناظم امور سيّئات موجودات جلّ شانه حضرتلرينه صدهزار حمد وشكر اولسونكه سراى عالمى عدمدن ايجاد و سرير خلافت نابود ايكن بنياد ايليوب سرير سلطنتى خليفهٔ ادم ايله فروزنده وارايش وسراى عالمى ذرّيتيله نكاشته وافرينش واباد ايلدى

نعت رسول

ومخاطب خطاب لولاك اولان فروزندهٔ درج نبوّت وخلافت رسول أعظم وسترمطلسم حبيب اكرمنه صدهزار صلوة وسلام اولسونكم نور باهر بدورى اصول عالم اولمغله اسلاف واخلاف وفروعى عقل شرفيلرندن بى بهره و اول مرتبه خردبين وتدبير رياست وسياسته مصيب وبركار ودوربين ايكن سرير سلطنت ومحراب خلافته قيام اوزره امور عباد الله وتدبير رياست وسياسته رأى حسنه وتدبير

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله بتجيلاً و تحميدا — حمدا يكافي منه الفضل والجودا
والف الف صلوة بالسلام على — اتمّ البرية ايماناً و توحيدا
واله الغرّ و الصحب الكرام ومن — قد شيّدوا ملّة الاسلام تشييدا
الاسيما الملك الغازي خليفتنا — لازال في سائر الاوقات محمودا
من قام بنصر دين الحق حين وهى — فجدد الدين والاسلام تجديدا
فذاك بالله احيى بقعة تهلكت — واهلك الله فرعونا و نمرودا
يارب بالمصطفى عجّل لدولته — فتحا قريبا و زده منك تأييدا
وابق خير وزير في الانام له — راى و زد رأيه حسنا و تسديدا
واجعل بعزّك ربّي ظلّ دولته — على البرية مسعودا و محمودا

تحميدات الهيه

امّا بعد جناب مدبر رياست كائنات و ناظم امور سياست
موجودات جلّ شانه حضرتلرينه صدهزار حمد
و شكر اولسونكه سراى عالمى عدمدن ايجاد و
سرير خلافت نابود ايكن بنياد ايليوب سرير سلطنتى
خليفهٔ ادم ايله فروزنده و ارايش و سراى عالمى
ذرّيتيله نكاشته و افرينش و اباد ايلدى

نعت رسول

و مخاطب خطاب لولاك اولان فروزندهٔ درج
نبوّت و خلافت رسول أعظم و ستر مطلسم
حبيب اكرمنه صدهزار صلوة و سلام اولسونكم
نور باهر بدورى اصول عالم اولمغله اسلاف
و اخلاف و فروعى عقل شرفيلرندن بى بهره و
اول مرتبه خردبين و تدبير رياست و سياسته
مصيب و پركار و دوربين ايكن سرير سلطنت
و محراب خلافتده قيام اوزره امور عباد الله
و تدبير رياست و سياسته رأى حسنه و تدبير

صوابنی پسند اتمیوب دائما ناموس اکبر واسطهٔ
مئانوس ایله امر وفرمان جلیل الشان ورودنه
انتظار وهر واردات مودعه واوامر جلیله یی
امر وفرمان مولا اوزره عباد نه ابداع وایصال
وانواع دلائل وتشبیهاتله تأیید ووصیت وبنجه
بشارت واندار له تأکید وتنبیه بیورب امر مولا
اوزره فرمانبر وزیاده ونقصاندن حذر ومجانبت
اتمکله وما ینطق عن الهوی نظم فرمان پسند مقرونه
مظهر اولوب عون مولا ایله دین اسلامی اظهار
وآشکار وسیاست وشریعتله دوام وبقا و
اجرا سنی عقل وعقد وربط ایدوب تدبیر ریاست
وسیاستنه خیال عالم متخیر ونظام وشریعتنه
عقول دوربین ساباش وپسند اتمکله سیف
فیروز سیاستی صدهزار اوضاع وبدایع باطلهٔ
جاهلیه نك اصول وبزورنی قطع وحبل متین
شریعتیله نی شمار خود پسند جربزة العقول
ومجذوب فلاسفه مربوط ومعقول ومحجوب

اولمغله

اولمغله سریر سلطنت ناموس وداوریتی اجرا
ومحراب خلافتده اداب وسیاست وشریعتی
ابقا وتدبیر ریاست وسیاستله سرای عالمی
اسایش وتعمیر واباد وانوار اسلامله املا و

نعوت پرضیا ایلدی چهاریار

وال غر واصحاب کرام سیما مسند نشین سریر
سلطنت وسجاده نشین محراب خلافتی وارباب
ریاست وسیاستی ومجاهد اعلای دین و
شریعتی اوزره هزار وهزار تحیات وسلام
اولسونکه هر بری اعلا وابقای دین واسلام
واجرای ریاست وسیاست وشریعتی اوزره
مجاهده وشمشیر فیروزلریله قلع وقمع وقطع
حوایل وسرکش ومعتد وتوسیع ملك اسلام
اوزره غیرت وهمتلریله باعث تمکین خلافت
وسلطنت وبادی بقای دین واسلام و
ریاست وسیاست وشریعت اولمشلردر
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

وشجرهٔ طاهرهٔ یافثیه و فرسانی و دودمان ترکی
ومشرقی وخاندان ابد پیماد اوران خلافت نشین
وسلاطین ال عثمان اوزره هزار جوهر دعوات
خالصه مجلله آرای قدسیه ونی شمار ریحان و
رحمت جبروتیه ولاهوتیه اولسونکه جناب
پروردکار جل شانه حضرتلرینك دین اسلامه
وخاصة بوامتك مرحومیه خیر اراده سی ظهور
ایدوب شرقله غربك ممالك اسلامیه سی خار
وازار وستم وطغیان چراکسه ایله مقهور
ومغلوب ومملو ودیار روم علی الخصوص
روم ایلی سرو پا ظلمت کفر وشرك وعصیانله
طولو مستقر کفار ونکال واشیان بوم
ضلال اولمغله شهر وکند ودشت وجبال لرنده
سجدهٔ رحمان و توحید وذکر سبحان ایدر
نابود ونا موجود ایکن غیرت ربوبیه ظهور
اتمکله سید سرور افرینش رسول اکرم وخلیفهٔ

اعظمنه

اعظمنه ایحاء وتجلی وبشارتنامه بیوردیغی حدیث
قدسی ان لی جنودا فی المشرق سمیتهم الترك هم
فرسانی انتقم بهم ممن عصانی اثار بشارت
مقرونی ظاهر اولوب دودمان نیك نهادك
افتاب اقبالی منزل برج شرف مرزبوم رومه
نزولنده رونق افزا وتابان اولمغله جناب منان
جل شانه بر قولنه لطف وفضلنی انعام
اراده سی تعلقنده توفیقنی رفیق ورهبر ایلیوب
طریق صوابدن رضا سنه موافق اوصاف
حسنیه سائق ایلر ایدوکندن سلاطین نیك
رأیك عقل دور بینلری اسب رهوار علمه سوار
اولوب درکاه ذکر ورضای مولایه روان
اولمله تدبیر ریاستلرنده زمام سیاست
ولگام حکومتی انما یخشی الله من عباده العلماء
مفهومنجه عبادندن علما عتاب باریدن زیاده هر
قور قوجیلر اولمغله هرنه قدر اولسه امور
وحقوق عباده ان الله یأمر بالعدل والاحسان

مضمونی فهمله تجاوزدن حذر و مجانبت اوزره اولور
ملاحظه سیله تدبیر امور سیاست عباد و رعیتی
علمای اهل صلاح خردمند و متدین و دوراندیش
صاحب قلرندن منقوع و مستور شهوات نفسانیه دن
مقطوع علرینه احاله و تفویض ایله اذا حکمتم بین الناس
ان تحکموا بالعدل درسنی مذاکره یه مأمور و تنبیه
بیورب ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئک هم الظالمون
والفاسقون والکافرون فرمان واجب الامتثال
مفهومنی اعلان و اشاعه ایدوب مقابله و ملاحظه
ایله غایت تأکید و درکاه حکومته جادهٔ دلپزیر
شریعتدن راهی اولمرینی درست از تنبیه
ولا تکونوا کالذین نسوا الله فحوای منیفیله تشدید
و تدبیر ریاست و سیاستلرنده و امور عباد کلمیده
عدل و انصافله سیاست شریعتی انتخاب و
استصواب ایدلکلرنده المقسطون علی منابر فی الجنة
مفهومنه مظهر تیله درکاه معدلتده قرار و سریر
مرحمتده جزع و فزع داد خواه و دلریش ودیعه

وعباد و رعیته کشاده صماح و هشیار اولوب
ان لله عبادا یفزع الناس الیهم فی حوایجهم اولئک
هم الامنون من عذاب الله یوم القیمة ماصدقی
اولدقلرندن ماعدا دست خیر لرك حوایج عبادك
قضایه وقف امللریله من قضی لمسلم فی الله کتب الله
له عمر الدنیا سبعة الاف سنة صیام نهاره وقیام لیله
مضمون بشارتمقرونلرینه مظهر اولمغله قانع
اولمیوب جاهد الکفار والمنافقین فرمان
فریضة الاذعانه امتثال اوزره سلاطین
عظام رحمهم القدوس السلام حضرتلرینك
هربری خواب راحت سریر انتصابنی ترکله
اسب کهیلان شجاعته پا برکاب و سوار اولوب
دهوار صبار فتار و غیرتلریله واذان من الله
ورسوله فحوای شرف احتواسنی اعلان و
اشاعت ایچون الغار ایلمری درکار اولدقده
دیدهٔ هشیارایله عسکر مجاهد و انصار لرك
انظار و افعال و جبل و سلوك و مذهبلرك

تجسس واستظهار وطاهر وصالحلرك اختيار و
غدا ومعاش ووضائفلرك خزائن وكلار غنيمت
وجزيه وحلول طيبدن احضار املريله عساكر
ومجاهد غزا پيشه ده مورث خوف ورعب وهراس
ومانع هيبت ودهشت وشجاعت اولان حقوق
نصارای جزيه كذار وعباد وغدای حرام اولمغله
صفوت درونله خلوصه مقرون اولمريله ان
ينصركم الله فلا غالب لكم وان يخذلكم فمن
ذی الذی ينصركم من بعده فرمان جليل الشانی
محكمهٔ جمعيتلرنده اسماع وافشا ومضمونی كوش
فؤاد لرينه كوشواره وكردن صدقلرك زيور
درع ايمان ايلد كلرندن تدبير كثير ومغالطهٔ
وفير واحمال واثقال مثللو مهمات بی وفا و
مدافعات بی نمايه التفات اتميوب ورالرندن
تكليف وازار وظور وزار ايله پای قدملری
كردار فاحشه لرينه مائل ودرونلری مخزن
حقوق عباد وكلار ميخانه ونفاق وعناد وكار

خانهٔ فسق وفتنه وفساد اولان چری وعسكر
ورودنه انتظار اوزره تطويل زمان وامرار وقت
وتنفير اهل خلوص ومجاهد خاص اتميوب ضمير
الهام پزيرلرينه اقبل ولا تخف انك من الامنين
فی كنف الله فحوای بشارتی دست نقاش ازل
جوهر بسيط ايله نقش ونوشته وارايش ايلمش
اولديغندن امداد آخره دلربوده اولميوب
وما النصر الا من عند الله دركاهنه استمداد
ايدرك اولانجه عسكر قليل ايله كم من فئة قليلة
غلبت فئة كثيرة باذن الله مفهومنی ازبر ايلد كلرندن
ولا يخافون لومة لائم اثارنه مظهر اولوب
الحرب خدعة فحواسنجه سرعتله سائق وساعیٔ
غزا وجهاد اولوب الغار ايله اكثر اوقات ممالك
كفاری شبخون ويغما وتاراج ايلمری ظهوردن
درحال غيرت مولای متعال انا جعلنا فی اعناقهم
اغلالا فهی الی الاذقان فهم مقمحون فحوای ثمرهٔ
اثاری ظاهر اولوب برنيجه عسكرد ليرشجاعت

عبد داعی مخلص دعای پادشاهی اوزره
الحاله هذه اقامکاهی امامه حیلر قریبنده
التفات احداد ملوکیلریله پرتو پرور اولان
پرتو پاشا حاننده در بلکم شول تیوریلور
ملاحظه سیله اشارت اولندی همان
پادشاهم طول عمرله صاغ اولسون

پیشه لریله سیف فیروز لری قطع وقلع اعدا ایچون
دستلرنده مسلول وحاضر وشیر وشمشیر لری
طعمهٔ کفّار ایچون اماده ومنتظر مجاهد منصور
ایله خرکاه وخوابکاه مشرك وکفرکاهلرینه نزول
آسمان کبی بغتة نزول للرنده کفّار لعینك فالیهٔ طوب
ومدافعی چویلنوب پای کریز وتدبیرستیز و
وارطهٔ حیل انکیزلری سلب اولوب تکور کور
دللری هنوز خمار وخمردن بیدار اولمیوب خواب
غفلتده بیمار ایکن ممالکنی یغما وتاراج وعسکرو
رعیّتی کرفتار دست فیروز اهل اسلام اولدیغك
مشاهده وعیان ایلدیکنده هرکاه وهردائم سنلقی
فی قلوب الّذین کفروا الرّعب اثاری ظاهر اولمغله اکثر
تکور کوردلك ژارطهٔ جسارت خرطه لری خرق و
خاکستر اولدیغندن بی مجال ونی اختیار عنق
منحوسه لرینه ایپ داقوب خاکپای غزا پای
شهنشاهیلرك پوس وجزیه وخراجه ربط رؤس
ورأیلریله اطاعت اوزره اسکمله سنده جلوس

ایچون رجامند اولهرق سیف فیروز عدو
سوز لریله ممالك کفّارك نیجه اقلیمنی ضبط و
تسخیر ایلیوب ممالکلرنده لواء اسلامی کشاد و
اذان محمّدی ندا وکنیسالرك جوامع ومساجد و
کشورلرك دین اسلامله املا وضمیمهٔ ملك
اسلام ایدهرك مجموع عمرلرك اعلای کلمة الله
وتوسیع ملك اسلام وقلع وقمع کفّار وحوائل
دین واعدا اوزره صرفله بردم آرام وبرشب
نیام اوزره اسوده اولوب وراحت ایله لباس
فاخرالودهٔ دملرك تغییره وقت بولمدقلرندن
هربری بی تاب ونی راحت اولدقلرنده هاتف
نوید لقد نصرکم الله فی مواطن کثیرة مفهومیله
تبشیر ایلدکده اول سرورله تاب وغزادن ارام و
هادی سبیل فخر عالم طریقندن کلزار نعیمه حرام
راهده دیوان ملك نصیرده دفتر غزاکردار لرك
امضا وتسجیل ودار فنا آمالنی دار بقا ارامنه
تحویل وجامهٔ خون آلوده لرك حلّهٔ بهشتله تبدیل

ایچون شلح لباس فنا ایلدکده سیف فیروزلری
هنوز آلودهٔ دم کفار ایکن هر بری نهال عرشه تعلیق
ایده رك درخت عرشك اکثر ازهاری لعل رنك
وزیور اثماری سیف فیروزداور عثمانی اولمغله
هر بری تاب وغزادن آرام وبر لحظه راحت ونیام
اوزره سریر فردوسده فراش سندس ومحدیهٔ
استبرق اوزره آسوده وراحت اولمشلردر رحمهم الله تعالی

دعاو تسیمات پادشاه زمان

الاسیما حالا پیرایه سریر خلافت وآرایش
سرای سلطنت • معمار عباد تخانهٔ دین افاضهٔ
اداب شریعت • قامع اهل طغیان • وقاطع
اشرار وبدطینت • مجدد دین واسلام • وپناه
اهل ایمان • اولان مظهر توفیق • سلطان ابن
السلطان • السلطان الغازی محمود خان ابن
السلطان الغازی عبد الحمید خان خلد الله خلافته
الی انتهاء الزمان حضرتلرینه هزار وهزار دعوات
اجابت اثار وتحیات وسلام عبیر نثار اولسونکه

سراپا

سراپاجهان فساد وفتن واژدر وستم ایله پرشده
ومالامال اولوب فرومایهٔ اهل طغیان بربریله
سرخاش وستیز لرندن عالم خراب وعجزهٔ عباد
پای اشرار ده پامال وشرارهٔ ازار وستملری ایله
سینه ودللری انکشت وکباب اولمش ایکن جناب
کبریانك عونی ظهور له قدوم میمنت ملزومی
درون دل عباده اب حیات وبیرون عالمه باران
رحمت ومنبت سبز وسرور ومهبط کلزار
حبور اولمغله سریر عز وناموس اوزره جلوس
سعادت مانوسلری فاسخ اسحار فرعون وقالع
اصنام نمرود ناسخ اطوار طغیان وخارب بنیان
فساد وفاسخ فتنهٔ شیطان اولمغله رأی تدبیر
خردمندی توفیق حقه قرین ومزاج وقته مناسب
وصواب اولدوغندن دستگاه نیروی فیروزلرك
اسکندر دارای فائق اولمشدر اعدام سرکش
خصوصنده تدبیر وسیاستلری وانزل جنودا
لم تروها نظم کریمه مفهومنی مفید ونائرهٔ تند

وتیز وغضبلری خرکاه وخوابکاه اهل طغیان و
اعدایه صاعقهٔ آسمان کبی بغتة نزول ایلدکده
پیشوای عسکرسیه پوش وچاوش نعره لری صماح
سرکشه وجعلناها رجوما للشیاطین ایاتی
مفهومنی افاده وبارقهٔ تیغ انشیارلری چشم
سرکرانلرینه تابندار اولدقده عقللری شاشوب
پای کریز وقوة وستیزلری منسلب اولمغله اکثری
فقطع دابر القوم الذین ظلموا مضمون شریفنه مظهر
اولوب طعمهٔ شمشیر انتقام ولقمهٔ شیر تدبیر لری
اولدوغندن مجموع فقرای ممالك ومعدورین
کشور آیت مذکوره نك تکمیلی والحمد لله رب العالمین
تلاوتی صداسیله افاق آسمانی طولدرمشلر فقیر
داعی دخی اول کروه دلفکاردن معدود ودعای
پادشاهیده جمله دن مخلص اولدوغمدن خاصة
اجابت دعوات ومناجات توسلی ایچون ارض
مقدسیه توجه ایله هردفین مطمورهٔ خاك
عطرناك جواهر کنجینهٔ نبوت روضهٔ مطهره لری

وهر تنها سوار مضمار ولایت ضریحهٔ متبرکه و
مستجاب الدعوات مقام مبارکه لرك هربرنده
ماهلرجه شرایط اجابت اولان حزن مغدورینله
اون سنه علی التوالی هرکار وآمالی ترکله روزان
سائل وشبان آویزهٔ قندیل فروزان بساط دعوانله
برفردی ترك اتمیوب هرامللی دعای توفیقلرینه
حصر ایلمشدم فی الحقیقه ظاهراً وباطناً آثار اجابتی
ظهور وسر باطنی افشادن دور در بو وجهله
دامن ملکی لوث وجود اهل طغیان واهل عصیاندن
پاك وتطهیر ایدوب تجدید دین وشریعت واجرای
اداب سلطنت واعمار ملك اسلام واوطان رعیت
وملت باعث اسایش وبادیهٔ بقای دین اولدیغندن
دوام عمر ودولت وبقای عز وناموس وسلطنتلری
ایچون دعاورجا وتضرع بدرکاه مولا ایلمك
عامهٔ عباد مؤمنین ومجموع سکان ممالك
فقرا واغنیا سنه فرض وواجب ولازم اولمشدر
اطال الله عمره وادام الله دولته آمین

تعریف التألیف

سبب تألیف رساله فقیر داعی شهنشاهی
مصطفی بن علی بن محمد القراکه والدماجدم اخی چلبی
قضا سندن اولوب مدینهٔ قلبه یه هجرت اتمشلردی
حداثت سنّم بلوغه بالغ اولمه لیدنبرو الی الآن
اوتوز دورت سنه در بر محلده تأهّل و توطّن و
مدّت مدیده اقامتدن دامن افشان وجهان پیما
اولمغله سرحدّ بوسنه دن دیار عربك مکّه ودیار
مصرك حدّنهایتی اصوانه دك اکثر ممالك اسلامیه
نك سواد معموره لرنده واکثر قریه لرنده مسافرتدن
غنا کلنجه نشر طبابت وتحصیل کمال وتجربه ومشاهدهٔ
عبرت اوزره کشت وکذار مدن غرضم یالکز جزو
جلب دنیا دکلدی انجق عطای مولا و بهرهٔ تجلّی
اولان سر مودعه وحکمته اصابتله هر محلده بر
عبرت وهر اقلیمده برخواص وهر آدمده براوصاف
وهر کشورده براحکام استخراجنه اقتدار وتکلّف
وکسب ایلیوب هر روز ووقتك شانکی وهر قومك

طبع واطوارینی وهر ملّتك سلوك وافعالنی وهر جنسك
حیله واسرارنی وهر بلده نك هوا وغذاسنی ومیاهنی
وهر شخصك صدق وکذب ودوامنی فهم وتحصیل
ایله کسب وکمال وهر محلده نجه اهل بصیرت و
علما مجلسنه یتشوب ذکر ودعالریله احیا واثار
ذکرم جهان فانیده بقا بولمسنه میل جهستدن
اولمشدی وقتاکم حداثت سنّم اوانی عالم شیوخه
هجرت نشانی ظهور له لیلهٔ شعورك حطّ سحرکاهی
طلوعنده امساك بالحواس واجب اولمغله کشت و
کذاردن ایبا ومشقّت راه اوزره تحمّلم هبا
اولدوغندن خواجهٔ عقلله مشاورهٔ صیامر
اوزره اولوجهله قرار افکار اصابتمدار اولدیکه
دائما براسباب ذکرله مشغول اولمقدن ایوهمدم
اولمازفی الحقیقه اسلاف اخوانمزدن نیت
خالصه ایله ذکره میل ایدنلرك هربری رتبهٔ
استعدادنه کوره معرفتی اولدوغی فندن شغل
تألیف ایله مشغول اولمغله حیواتنده سرافراز

اقران و مرغوب ملوك اولدیغندن ماعدا بعد
وفاتهم نام و شان و ذکر جمیل و اثار خیر ترك دولاب
فانیده باقی قالمش و ذکر لری حیاتندن افزون شایع
اولمش عبد عاجز دخی اول شوقله ذهن و طبع سقیم
ایله نیّت خالصه اوزره اول جانبدن دخی ذکره میل
ایدوب بوندن مقدّم ایکی رساله دخی تألیف
اولنمشدی اول حالله شام شریفده مقیم ایکن
غلبهٔ نار و اشتیاق درون دلم تصوّرنی احراق
وحوصلهٔ صبر و تحمّلی خاکستر ایدوب شعور تألیف
دکل دنیا و ما فیهادن بیخبر محتاج و قلندر اولدیغم
وجهله عنان عزیمتی آرزوی اشتیاقم اولان
حجازه توجّهله امید کاه کافهٔ عجزهٔ عصات
رسول اکرم و سلطان اعظم خاك قدم کاه عطر
ناکنه رو یمال اولمق و طواف بیت الله آرزولرینه
صرف اتمکله عقدهٔ تصوّر عقل و ربط اولوب
امهال تألیفه بادی اولمشدی لدی حصل المقصود
عودت ایدوب شام شریفه دخولمده اثنای عزیمتده

دورت بش سنه مرورا تمکله احوال دنیا قدوم میمنت
ملزوم شهنشاه معدلت عنوانله دائرهٔ نظامه داخل
اولمشکن مقتضای زمان آز مدّت لمحهٔ نظر کیمیا عدیللر
دور و تجسّس صحبتده اهلنه قرین اولنمغله احوال عالم
تلوّن و تغیّر علامتی ظهوریی مشاهده ایلدیکمده درونم
غایت منکسر اولوب متألّم اولمشدم اول حالله تفکّر
اوزره توجّهده ایکن عالم معناده اسرار باطنه و
اثار کرامت ظهور ایدوب سلطان بهره کرامت حجرهٔ
داعیلرینی زیور انوار رحمت و میمنت بیورد قلرنده عبد
عاجز لرندن دعا مطلوب بیوردیلر مع هذا ارض
مقدّسه ده اون سنه علی التوالی دعوا تمك اوج سنه کی
لیل و نهار مواجههٔ انبیا و اولیاده ضیاء انوار
فیوز ناظر یله مجموع امالی ترکله اداو دوامه حصر
اتمشکن عجبا قصور اداب ظهوریی تذکّر و تجلّی ایله
تأیید و الهام انتظارنده توقّفده ایکن دفعهٔ بعد
اخری ملاقات واقع اولوب الهام ضمیر حقیقت دعوات
باطنه یه تعبیر و واردات مودعهٔ حکمت دعوات ظاهره یه

تفسیر اتمکله پرتو مهر هدایت و بهرهٔ انوار فرکست
نهانخانهٔ حواس تعبیری ضیافت بیور مغله عقل ممیز
نکاشتهٔ سیرین تعبیری ایکی وجهله تفسیر ایدوب
مضمونلرك مقال وامر ملك وملوك ودنیا وعقبی و
دین وسنّت وفقرا ودعیّت حقلرنده برخیرلو ومنفعتلو
فال اتمکله تفسیرنده اظهار کمال ایدرکه دعوات
ملوکك ظاهری ملك وناموس ورعیتنی صیانت
وبقای ملك ودولت وسلطنتی طریقنه تسلیك و
وتشویقله حفظ وحراستدر ودعوات باطنه سی
شرایط مقبول واداب حقیقتجه جناب مالك الملك
معز ونصیر حضرتلرنده احوال وامور دارین اوزره
توفیق وهدایت وعونی رجا ومطلوبدر دعوات
باطنیده بی قصور ودعوات ظاهرده رخاوت و
وامهالمی تهدید بیوردیلر وشعور قابلیت وبضاعه
واستطاعت وحواس وبراعتده قلت وقصور و
امال دنیا ضرورتیله مغشوش ومغموم ایکن امره
امتثال واطاعت ایدوب تعاونوا علی البر والتقوی

مضمو

مضمونی ملاحظه ایله الدال علی الخیر کفاعله
مصداقنی مراد ایلیوب خیر الاصحاب من یدلك
علی الخیر زمره سنه ملحق اولمق داعیسنه کمال
رغبت والتفاتمدن محذور ومضرّت وتاب و
مشقتی طرح ایدوب فاذا عزمت فتوکل علی الله جزمنه
دخول ایلدیکمده کل یوم هو فی شأن نظم کریمی
تفسیره شادع اولوب هر روز وزمانك برشانی و
هر دور وقرانك براحوالی وهر اقلیم جهانك بر
دور لو هوا وغدا ومیاهی وهر کون ومکانك بر
قوم وملتی وهر ملتك برمذهب وسلوکی وهر شخص
ورجالك براوصافی اولمغله دوام واطاعت وعهد
ورباط وغیرت وحیل وصدق وکذب اوزره کونا
کون متفرق ومنفرد احکامی اولدیغندن هر برینك
ترتیب دوا وتدبیر سیاستی ارکان غالبی واوصاف
ومزاجی وفصول وحرکت وضعف وشدّت وتحمل
وقوّتنه کوره اولدوغندن مقتضای سیر وسیاحت
علی الخصوص بروفق حکمت وصنعت طبابت

هر کشوره وصول وهر صحرا و بوستانه نزول وهر
خانه ومجلس محرمه دخول ایله بی نهایه عقاقیر
پرمنافع واذهار خوشبو و بریحه احوال مواعظ و
اشواق دلجو و بریحه حوادث واعراض واحکام کینه و
وسر فروجمع وتحصیل وتألیف وتفصیلنه شروع اولنوب
جناب اولی الامر ونیك خصلتك کندی امر وکرامت ومطلوب و
مظهر لری اولمغله امتثالا لامره صرف قدرة اولنوب رساله
نك اسمنه عین التحکیم فی الادب وميزان العقول و
مقیاس العجب اسمیله تسمیه اولندی فی الحقیقه
عبد داعی جمیع عمرنده حوالی سدهٔ سنیه وسندریلت
وسیاست مثلولرك خدمت وتردد لرندن حالی وآمال
سلوك حقیقت وطبابتدن غیری امر له الفت اتمدیکم
اجلدن رسوم اوزره ادای مرامدن غافل ومقتضا
اوزره توقیر وتعظیم واجلال ودباجهٔ کتاب وذیلنده
اختصار وتوقیر وکتم وافشا اوزره قواعد دولت و
رسم ملوکانه دن ذاهل ودور وقاصر اولمغله رساله
مزك ترکیبی حسن ادادن عاری وفحوای معانیسی

سحاب سقطات وغمام مغلقله پوشیده وفرهدن متواری
خطا ایله پرشده وطویل الذیل اولوب سزای تقدیم
وشهوارد کلدر الجق انما الاعمال بالنیات الصالحات
حدیث شریفی فحوای احتوی سندن علی قول دورت
بیك مسئله استخراج اولندیغی تقدیرجه اول مسائلك
ایچنده بیجه مضمون حدیث اخری اولمغله من جملة
ماجمع شیء الی شیء احسن من حلم الی علم حدیث
شریفی مضمونجه مفهوم تألیفدن نافعی اخذ ونا
سزالری دریای علم وحلمه طرح والقا اولنور مأمولدر
مع هذا درگاه شهنشاهان آل عثمان ملجاء عموم و
پناگاه عالم اولمغله خلافت نشینلری راغب اهل علم
ومعرفت وموقر اهل کمال اولدقلرندن جویبار تشنگان
لطف وکرم وگنجینهٔ گشاد هرکامیاب اولوب کلشن
فرازعندلیب اولمشلرهرکس محتاج لطف ومرحمت
وتشنهٔ اکسیر احسان وعنایتلری ایکن باخصوص
هرارباب معرفت واهل خلوص وصادق دین ودولت
اولان اهل علم وکمال غیرت دین واسلامیه مقتضاسنجه

بقای دین ودولت وپرتوناموس وسلطنتلرینی مطلوب
ودعوت وغیرتنی اظهار وبقای ملك وخلافتلرینه
باعث وبادی اولان امره تشویق واستصوابه سعیله
وفوق کل ذی علم علیم فحواسنجه هر برقابل ونا قابل
انشاو براعت رتبهٔ استعدادی مقدار بربرندن اعلی
وافصح تعبیرات ومعانیده حسب العلم بربرینی تفاوت
اوزره فنون شتی وکثیره ده علی الخصوص تدبیر ریاست
وسیاسته وامور نظام ملکیه ده نیجه رسائل منتخبه
تألیف وتقدیم اولنمشدر هر بری جیز وناجیز مالك
اولدیغی بوستان علم ومعرفتدن برطبق اثمار وبهره مند
اولدیغی کلستان کمال وبراعتدن بردسته کل انتخاب
ایلیوب نیت خیر وخالصه ایله تلطیف وارضای
مولای سنی مراد له جسبان وناجسباندن حیا و
نیجه محذور وشرم وحجاب ونیجه خوف وحذر
ایله تقدیمنده اول ثمرهٔ هدایاسی هر نقدرناسزا
وناشهوار اولسه سزامقامنده قبول واستحسان
وسزادن ایکی درجه زیاده لطف واحسانله مقابله

ایلمك اوصاف جاریهٔ نیك نهاد خاندان وقاعدهٔ
شهنشاهان ال عثمان اولدیغندن هرکسك اول اوصاف
کریمه لری درونده ملحوظ قالوب اول شوقله هرصاحب
علم ومعرفتك شوق وشعوری تابان وبوستان
بضاعه وبلاغتی کشاده اذهار اولمغله هر بلبل کلزار
علم وکمال اوصاف کریمه واخلاق جمیله لری مدحنده
استعدادی مرتبه انواع مقاماتله ترنم والطاف و
کرملری وصفنی ایله دعوالرنده تغنی وبقالرك تمنی
ایدرك بذل قدرت ونام علیاوشان والالری مدح و
دعالریله سرسطر ودباجه لری ذیب وزیور ومزین و
مذهب اولمش بی شمار کتب مدونه ونی حساب رسالهٔ
منتخبه تألیف وتقدیم اولنوب نام علیالری جهان
فانیده باقی وسیرت حسنه واوصاف دلجوالرك عالمده
ساری اولدیغندن بلخ وبخاری وهند وعجم وشرق
وغربدن نیجه علما وارباب کمال ومعرفت التفات ولطف
وعنایتلرینی آرزوایله هجرت ایدوب کرم مالانهایه
واحسان بی غایه لری ایله احیاوسایهٔ شجرهٔ طیبه

ورحمت ثمره لرندن سايه پزيرا ولمغله آستان سعادتك
اشيان همای علم وكمال ومستقر شير ومعرفت اولديغندن
مجموع ملوك وشاه وداور عالمه فائق وغالب اولوب
شهنشاهان جهان اولمشلر فقير داعی دخی اول كروه
ممدوحه سلكنه سالك اولمغله رساله تأليفنه صرف
اقتدار ايليوب دباجهٔ تفضيلی برمقاله ودرونده
دورت وجهله ادبك معنا وفضيلت ومنفعتی
واقسام علم واصول علمك دورت وجه اوزره تقسيمی
وعلم عوام وخواصك تفريقی وحسب الاشخاص وجوبيت
ولزومی وتدبير ملكيه ايچون ملوك عظامه خواص
وواجب ولازم اولان علوم اربعه نك تقسيمی و
اوچ فصل اوزره تفصيلی وتدبير ملكيه نك تدبير
جسميه وعوارضات واسباب فسادلرينك بربرينه
مشابهتی وتمثيلات عجيبه واحوال غريبه ومضمونات
اسرار واسباب فسادات ملكيه واسباب فتنهٔ سالفه
وهرمما لكك هواوغداومياهلری مقتضاسنجه اوصاف
وعقل وسلوك واطوار وحيوانات مشابهتلری و

مواعظ نافعه وحكايات لطيفه وریاست
وسیاسته طالب اولنلرك لیاقت وقابلیت
ووجه طلب وسبب هوس وسلوكلرینی استخراج
ایچون اوچ وجهله میزانلری وعقلك درجهٔ
ثلاثه سی اوزره هردرجه نك سلوكلرندن تفصیل
اوزره مقیاس عقللری وافراط وتفریط
اوزره معقوللرك حسب الضرورة استخدامه
رجحانیتلری وعلم شریعتك فضیلتنده تفصیل
اوزره تتمه سی وعلم حكمتك دورت وجه
اوزره تفصیلنده تتمه سی وعلم ذوقیه دن علم
حقایقك تفصیلنده تتمه سی وملل اخرك معرفت
واوصافلرینه اعتبار اولنمه سنك محذور و
مضرتی بیانده تفصیل اوزره تتمه سی ورساله
نك مقالاتنی تأیید ایدر حكایات غریبه و
دلائل عجیبه وتمثیلات لطیفه وخاتمة الكتاب
وقصیدهٔ دعوات وثنای سلطان معدلت
زمان خلوصنه ترتیب اولندی والله الموفق والمرشد

مقالهٔ اولی

دورت فصل اوزره ادبك اوصاف ودلائل
وفضیلت ومنفعت ومشابهات ولوازمات
وتفصیللری بیاننده در قال الله تعالی
فی کتابه ان فی ذلك لایات للمتوسمین الآیة
یعنی مخلوقاتده علوم نظریه ومعارف فکریه
لریله مدلولات الهیه یی واشیانك حقیقتنی
اثبات واستدلال ایدوب بلمکه مراد ایلین
متفکرین واهل فراست ایچون هرشیده اثبات
ظاهردر کذلك رساله ده مذکورات آتیه نك
مجموعنی علوم نظریه ومعارف فکریه ایله
استدلال واستثبات ممکن وقابل اولدیغندن
رساله نك اسمنه عین التحکیم دنلدی اصطلاحات
صوفیه ده هوتحدی فی الولی بمایریده اظهار المرتبة

لامر

لامر یراه یعنی ولی ده کوردیکی ومشاهده ایلدیکی
امر ایچون مراد ایلدیکی شیئله اظهار مرتبه
ایلمکه سعی لنمکه درلر امّا الادب الصوفیّة
وقتاً یریدون ادب الشریعة ووقتا ادب
الخدمة ووقتا ادب الحق فادب الشریعة
الوقوف عند مرسومها وادب الخدمة الغنا
عن رؤیتها مع المبالغة وادب الحق ان یعرف
مالك ومالله والادیب من اهل البساط
امدی اهل حقیقت ادب دیمکله وقتا
ادب شریعت ووقتا ادب خدمت ووقتا ادب
حق مراد ایدرلر بونقدیرجه ادب شریعت
دیمه لرندن مراد اولان شریعت رسم اولنمش
اولدیغی وجهله وقوف دیمکدر وادب
خدمت مبالغه ایله بله رؤیتدن غنا
دیمکدر یعنی هرامرده چوق سعیله
کثرت علم حاصل ایلدیکندن هرشیئك
احوالنی بلمکده اغتنا حاصل ایلمش دیمکدر

وادب حق كندى نفسنه وحقه لايق اولان
امرى بلمكه درلر بو اوصاف ثلثه نك مجموع
مضمونلرى ادب ديمك كمال علم ديمك اولور
ولازم اولان دخى بو دركه اعلا وادنا وهر
امور وخصوصده ادب ورسوم جاريدر و
هر امورنده ادابنه راعب اولانلرك آمالنك
صوابه قرين اولمق دركار اولديغندن
تدبير امور ملكيه خصوصنده ملوك عظام
حضرتلرينه دخى ادبه كمال رعايت بيورملرى جميع
اوصاف جميله لرندن انفع واولى والزمدر
وادبه رغبت ايلمك ملوك عظامك عصمتلريدر
زيرا ادب جميع اوصاف جميله يى جامع اولمش
اولديغندن راغبنى ناس بينده سيرت حسنه ايله
سائر ايدوب درج سعادت ودوام قيام واقبال
دولته ايصال ايلر وادبه رعايت ايدن ملوك عظامك
امال وامور سلطنتى ممدوح ورعايا ومماليكى معمور و
خزائن واموالى موفور واعداوحسودى مقهور ودروف

ورعيتى

ورعيتى مسرور اولوب بوسيرت حسنه ايله سعيى
مشكور اولمش اولدوغندن نظر لطف الهى ايله
منظور اولوب دائما توفيق مولاى متعال رفيقى
اولمغله الام وكدر وداهيهٔ دنيا وشمات وصولت
اعدادن امين وسالم اولور بو اجلدن باب مدينة
العلم المختص بسيف الجلى امام همام وخليفهٔ رسول
انام حضرت على بن ابى طالب رضى الله عنه بيورمشلركم
حلى الرجال الادب يعنى ادب كشينك حليهٔ حسنه كبيدر
وبيورمشلركه طلب الادب اولى من طلب الذهب
وادب المرء خير من ذهبه يعنى ادبه رعايت اتمك
وادبى طلب وتحصيل ايلمك التون طلب وتحصيل
ايلمكدن اولى درزيرا ادبه رغبت اوزره حركت
اتمك كشينك هزار ذهب ايله مملو خزائن واموالندن
خير لودر پس ادب ورسومه رعايته هركسك ميل
ومعتادى اولديغندن اول وجهله جمع اولنان
عسكر وحاصل اولان اتحاد قلوب وواقع اولان
غيرت ونصرت مال وذهب ايله حاصل اولماز

امدی ادب دیمك لفظ عام اولدیغی تقدیرجه بر
قاچ معنایی مشتملدر مطلق معناسی برکسه نك
نفسی مؤدّب اولمغه درلر یعنی عقل کامل ایله
شهوات نفسانیه سنه غلبه ایدوب اوصاف
ذمیمه یی طرد وتفریق واوصاف کریمه ایله متصف
اولمغله نفسنی تأدیب ایلمش انسان کامل دیمکدر
وایکنجی معناسی رسوم وقاعدهٔ اسلاف دیمکدر
مثلا ملوك عظام حضراتلرینه کوره ادب دیمك
خلفاء وملوك سالفهٔ اسلامیه نك علی الخصوص
سلاله طاهرهٔ ابدپیمای ملوك عثمانیه نك
شریعت محمّدی ورسم ملوکیلری اوزره حرکات
وسکنات وعفو وانتقام ومرحمت وغضب و
تلطیف وتعزیر وتکریم وتکدیر وتوقیر وتحقیر
وتجلیل وتعطیل وتدبیر امور ملکیه وهرخصوصده
حدود شریعت ورسوم دولت وسلطنتی تسویه
ایدوب زیاده ونقصان اتمیه رك قواعد خلفا و
رسوم ملوك اوزره حرکت اتمکه ادب وآداب

ملوك

ملوك درلر **واوچنجی** معناسی شریعت وقاعدهٔ
دین واسلام دیمکدر **ودوردنجی** معناسی علمك
انواعنی کسب وتحصیل اتمکه درلر **ادب الرّجل**
اذاکسب العلم بوقبیلدندر فی الحقیقه ادب دیمك
علم دیمك اولور زیرا ادبی بلمك ومجموع احوالی بلمك
علمله اولور **بوتقدیرجه** علم ادبك بناسی والاتی
وبلنمه سنك قاعده سی اولمش اولور **امدی**
علم دخی مطلق ذکر اولندقده برنیجه علمه شامل
اولور وعلمك انواعی کثیر ومجموعنك تحصیلی عسیر در
وعلمك بعضیسنك تحصیلی فرض وواجب وعامدر
علم قرآن وعلم شریعت کبی وبعضیسی فرض کفایه
وخاصدر علم ابدان وعلم تدبیر ملکیه کبی وبعضیسی
لازم وغیرلازم بینلرنده مساویدر علم تواریخ وقصص
کبی وبعضیسنك تحصیلی جائز وتواغلی حرامدر
علم نجوم وعلم سحر کبی **امّا** علومك اصولی دوردر
اوّلکیسنه علم رسوم دینلور علم شریعت وعلم
طریقت وعلم طبابت وعلم تواریخ وقصص وهر

تحریری ممکن و قابل اولان علمدر کبی بو علمدر تحریر
و تقریری قبول ایلدیکندن سعی و کوشش ایله
تحصیلی ممکن و قابلدر **و ایکنجیسنه** علم مباحثه
و علم مجالس دینلور بو علمك قابلیتله تحصیل و تقریری
ممکندر و تحریری ممکن و قابل دکلدر زیرا اول علم
مجلسك مقتضاسی مباحثه دن طلوع ایدر **و اوچنجیسنه**
علم حکمت دینلور اول علم دخی ایکی قسم اوزره در
برقسمی علم رسوم نوعندن معدود اقوال اهل حکم
و فلاسفه در و تحریر و تقریر و تحصیلی ممکندر و
برقسمی **یؤتی الحکمة من یشآء** مضمونیله موصوف
الحکمة سرّ اودعه الله تعالی فی قلب عارف
تعریفیله معرّف هدایت و عطا و توفیق مولادن
حکیم مطلق جل شانه اول سرّی دلدوکی عارفلرك
قلوبنه ایداع و امانت ایتمشدر اول علم وهبیه سعی
و کوشش ایله تحصیل اولنماز هدایت مولادن بر
بهرهٔ توفیق و نصیبی اولان اهل عرفان و اهل
حکمته مخصوصدر و تحصیل و تحریری قبول ایلمز

و دورد نجیسنه علم ذوق دینلور اول دخی ایکی نوعدر
برنوعی ذوق جسمانیدر و مجموع مخلوقه عامدر ذوق
طعام کبی و ذوق جماع کبی و برنوعی روحانیدر اول
دخی ایکی قسم اوزره در برقسمی عامدر ذوق حواس
کبی و برقسمی خاصدر ذوق حقیقت و ذوق اسرار
الهیه کبی بو نوع علمدر دخی سعی و کوشش ایله تحصیل
اولنماز اول دخی بهرهٔ هدایتدن برعطای مولی
و عنایتدر و احوال ذوقی تحریر و تقریر و تشبیهدن
حالی و بریدر کیفیتی تشبیه و تقریر کلمز رؤیت و
مشاهده و ذوقه محتاج براسرار غریبه و احوال
عجیبه و مرغوبه و مطلوبه در ذکر اولنان اصول
علمرك هر برینك اوصافلری تفصیله محتاج اولدیغندن
ذیل مقاله ده هر برینك تفصیلی بابنده برتمته تفصیل
ایراد و بیان اولنمشدر **فصل اوّل** تدبیر ملکیه
خصوصنده ملوك عظام حضرتلرینه رعایتی لازم
اولان ادبك قاعده سی و آلات و بناسی علم اولدیغی
تقدیرجه علمك اصولی دورت وجهله بیان

اولندی کرکدرکه تدبیر ملکیه اوزره ملوك عظامه
مخصوص اولان علمدر تشبیهات ودلائل وتمثیلات یله
بیان اولنوب رسالمزك تعریفی افرادنی جامع واغیارنی
مانع اولمغله اوصاف ادب سالم اوله بوتقدیراوزره
العلم علمان علم الدین وعلم الدنیا حدیث شریفی
مقتضاسنجه علم ایکی نوع اوزره دربرنوعی علم
دین وعلم شریعت وطریقتدر دین وایمان وسلوك
وتدبیر امور دنیا واخرتی جامع ودین محافظه کیجون
تحصیل وعملی هرعبد مکلف اولان عباد مؤمنین
ومؤمنات وملوك ورعیته مساوات اوزره
فرض عین وعامدر تفصیل اوزره تتمهٔ مخصوصه سی
ذیل مقاله ده مذکوردر وبرنوعی علم دنیادر وایکی
شخصه مخصوص وفرض کفایه دراول دخی ایکی
قسم اوزره دربرقسمی تدبیر امور ملك وسلطنت
وتدبیر نظام دین ودولت وتدبیر ریاست وسیاست
ملکیه اوزره ودفع مضرت وفساد ملك دنیا
ایچون تعلیم وتحصیل وعملی ملوك عظام حضرالرینه

فرض

فرض ولازم وخاصدر وانلرك بلمه سیله مجموع
عبادن فرض ساقط اولور اول علمدر دخی دورت
نوعدر **اوّلکسی** علم قرینه وعلم تجسسدر **وایکنجسی**
علم مزاج وارکان واقالیمدر **واوچنجسی** علم میزان
ومقیاس اهل نیا قتدر **ودوردنجسی** علم وقوعات
سالفه وتواریخات وقصصدر اول علمدرك دخی
تفصیلی فصللرنده مذکوردر وبرقسمی زبدهٔ عالم اولان
ملك وجود واسقام وامراض بدن ایچون تعلیم
وعملی مدبّر وجود بدن اولان حکیم واطبایه
فرض ولازم وخاصدر وانك بلمه سیله جمله
بلده دن فرض ساقط اولور **امدی** وجود
انسان زبدهٔ عالم ومشابه ملك دنیا اولدیغندن
وجود انساننده عارض اولان امراض واعراض
وفسادات عوارضات ملکیه نك اعراض وفسادات
وامراضنه مشابه دروميادیات وسببلری دخی
هروجهله بربرینه مشابهتی اولمغله تدبیرلری
دخی بربرینه مشابهته قریبدر بواجلدن امراض

واعراض جسمانيه ووجوديه فهم واصابت و
تدبير و تعديلنده ممارس و مصيب اولنلر صداقت
دينيه سي اولورسه تشبيه ايله تدبير امراض واعراض
ملكيه ده دخي مصيب اولمق دركار و يقين اولديغندن
قدماى ملوك اكثرى بوعلم ابدان تدبيرنده متفطن
اولنلرينه رغبت و مستشار اتمكله اكثريتك
رهنماى صواب و بدرقهٔ تدبير لرى اولمغله سبب
اسايش دولت و رعيتلرى و بادىٔ بقاى ناموس
و سلطنتلرى اولدقلرى مشهور در وحالا وصايای
تدبير و سلوكلريله اكاه اولوب اداسنه راغب اولان
ملوك عظامك امال امور سلطنتى ممدوح و راجح
اولديغى اول وجهله ندر بهره مند حكمت اولان
شعرا و سخنسنان و نوشتكان قصص و قصائد
و مؤلفين و اهل تواريخ حكمت شناسلرى دخى
اول وجهله كاتب چلبى و راغب و نابى كبى
امثالندن فايق درجه مفارقت اتمشلر تقدمة
المعرفة امدى عوارضات ملكيه و بدنيه ده

مبادى

مبادىٔ فساد و سبب علت و مادّهٔ مرض و درجه
لرى و مزاج مريض و مرض و ضعف و قوّتلرى
بلنمديكى صورتده تدبير و ترتيب مدافعه و دوا
و علاج اولمق عسير و بلكه محال اولديغندن
تدبير جسميه و بدنيه ده عليل و علتك هر احوالى
بلنمه سنه اوج قاعده وضع اولنمشدر اول قاعده لرك
اوّلكسى نبضدر وايكنجسى قاروره در واوچنجسى
تقرير مريضدر امدى نبض و قاروره دن امراض
واحوال مريض فهم واصابت اولنمقده طبيبه و مريض
اولنه برنيجه شروطه رعايت اتمك لازمدر وقبل
التدبير اون احواله مراعات طبيب لازمدر فى زماننا
مريض و طبيبك ايكيسنده دخى شرط و مراعات
بولنمديغندن مشروط بولنميوب نبض و قاروره دن
تشخيص غرض و فهم مرض واصابت علت صحيح و فاسد
و باطل اولوب ايكيسى دخى كليا معدوم اولمشدر
و زمانه حكماسى اول اداب حكمادن غافل و جاهل
اولمغله اول ادبى انكار درجه لرينه بالغ اولمشلر

واوچنجی قاعده که تقریر مریضدر پس اولدقجه
تقریر مریضدن وعوارضات ظاهره قرینه لرندن
امراض واعراض ومبادی علت ودرجه لری فهم
اولور واولمازایکن احتیاط اوزره تدبیر مرض و
ترتیب دوا اولندیغندن زمانه مزك اطباسی
اون مرضادن برینه وایکیسنه سبب برؤوافاقت
اوله مدقلری معتدر واکثر مشابهت عوارض و
تولدات علل وتفریق علوماته مقتدر اولمغله اکثری
خطاده واقع اولور لرالمطلب بوتقدیرجه تدبیر
سیاست ملکیه ده دخی عوارضات فتنه ناك و
فسادات ملکیه نك اسباب ومبادیلری واحوال
وکیفیتلری صحتله بلنمه سی اوچ قاعده یه محتاجدر
اول قاعده لرك اوّلکیسی بنفسه رؤیت ملوکدر
وایکنجسی اعلام حکام واهل صدقدر واوچنجیسی
تقریر علماء وعرضحال فقراومظلوم ومغدوردر
شرح امدی رؤیت ملوکده شرط اولان اولدرکه
صاحب ملك اولان ملوك عظام حضراتلری تبدیل

جامه اولوب ملکنك وفقراورعیتنك احوالنی و
مأموران ریاست وسیاستلرینك افعال وحرکات
واطوارنی ومملکتنك خراب واعمارنی واهل کشورك
مزاج واطوار واخلاقنی وبلده لرینك هوا وغذا و
میاه ومعتاد لرینی بنفسه کندو دیدهٔ مرحمت ومهربان
لریله مشاهده ایدوب ودیعهٔ رب العباد اولان
فقرا وضعفا ومغدور ومظلوم عبادك احوالنی
صحّت ایله واقف اولمق ایچون رأی العین مشاهده یه
محتاجدر تمثیل بالقیاس زیرا ملوك عظامك مملکی
کشینك انواع جواهرله طولو خزینه سنه وانواع
فواکه نوشین وسبزوات وحبوبات شیرین ایله طولو
بوستانه بکزر اعمار وخرابنك نفع ومضرّتی کنه
هروجهله کندو لرینه راجع اولدوغندن ملوك
عظامك هیچ برفردی مملکنك ازار وستمرایله
خرابنه رضا ورمز بوصورتده برکسه نك مسافهٔ
بعیده ده بربوستانی وملکی اولسه وبرزربانه
استیجار اتمش اولسه اول زربان مدّت ایجارم

تكميلنده بو بوستانى اخره استيجار ايدرين عزل اولوب
براخر بوستان معمور دخى استيجار ايلرم زعميله اول
بوستانك اعمارنه جهد وسعى ايلميه جكى معلومدر
وكندو نفعيچون بوستانك اكثر اشجار مثمره سنى
قطع ايلرو بوستانى خراب ايلر بو وجهله صاحبى
نظرندن بعيد ودور املغله كورمدكچه صكره
استيجار ايدن زربان دخى ايچنده برقاچ اشجار مثمره سنى
قطع ونفعيچون بعض محلّى خراب اتمك ملاحظه و
قصديله بوستانك اول مرتبه خرابنى صاحبنه افاده
ايلمز تاكه صاحبى ايقاظ اولوب بوستانك
تفتيشنه مقيد اولميه بو وجهله صاحب ملك
بوستانك خرابنى بعد اللتا واللتى افواه ناسدن
خبر الدقده اعمارى مجدداً احداث كبى عسير اولور
نكم قديمدنبرو صاحب الخيرات اولان ذوات
كرامدن نيچه لرى مسافهٔ بعيده اولان شهر وقريه
لرده وجادهٔ مسلمين اولان مرحله وهنجار مخوفه
لرده واعمارى مناسب اولان محلّره بناهلرده رضاى

بارى ايچون وجلب دعا وذكر ايچون خيرات جاريه لر
دن نيچه جوامع ومساجد ومدرسه وزاويه لر
وعظيم كاربان سراى خانلر ياپديروب بى حساب
مصارف ايله بى نهايه اوقافلرنى ربط ايلمشلركن
مسافهٔ بعيده لرده اولمغله كندى نظرلرندن دور
اولوب حسن ظنّله توليتلرينى نااهله حواله ايلدكلرندن
زمان مرورله اهلى وفاتنده اراروصوراراولمديغى
كبى اوقافلرينك مجموعنى تمليك كبى بيع ومكنى ملكيت
اوزره تصرّف وجوامع وخانلرك خراب ومدرسه
وزاويه لرينك كمنى خانهٔ مكارى وكمنى محزن بقال
وكمنى برتمام نابود وجوامع ومساجدلرك خراب وشمع
وضيالرك اطفا ولانهٔ بوم وخانهٔ وطواط وكب
سركين وخاشاك ايلمشلر الحالة هذه اعمارلرى مراد
اولنسه مجدداً احداث كبى مصارف كثيره يه محتاج
وفى زماننا اعمارلرى عسير وبلكه محال ومع هذا
اكثرى محل احتياج ومرحله مخوفه وهنجار بى پناه
لرده املغله اعمارلرى اماطهٔ اذى واسايش طريقه

مدارود نیانك معمور یتنه نشان وهر وجهله منفعتلو
ولازمدرازجمله جادهٔ حجاز وشام ونفس شامده
علی قول درون دمشقده اوچیوز التمش التی مدرسه
وزاویه وبین الدمشق والصالحیه کذلك وارایمش
وحالا نیجه لریله دیوارلری رخام مجلا وانواع قصائد
وتاریخلر نکاشته ومزین حالا دیوارلری جمله نك
منظوری وداخل شامده نیجه لریی قهوه خانه یه
تبدیل اتمشلر احوالری قلمه صغماز المرام ذکر اولندیغی
تقدیرجه ملوك عظام حضرتلری ممالکنی کشت وکذار
ایدوب بنفسه دیدهٔ مرحمتلریله مشاهده ایلمکله هزار
محذورات وارد رازجمله مانع وقار وهیبت اولدیغندن
شرط مذکور نبض کبی معدومدر ایکنجی قاعده سی
مأموران ریاست وسیاست اولان ولاة وقضاة
وحکام وعلمأ ووجوه ممالك احوال وعوارضات
ممالکی وقوعی اوزره صحیح اعلام اتمك ایکن هرکس
کندوجیبی اظهار ایلمز فحواسی ماسبقده مذکور زربان
بوستاندن قیاس اولنمغله اول قاعده دخی قادوره

کبی

کبی معدومدر اوچنجی قاعده سی کم عرضحال فقرا و
مغدوردر اول وجهله دخی انواع محذور معلوم
واول قاعده دخی معدوم ایدی الحالة هذه اول
قاعده موجود اولسه دخی درکاه ملوك مقام
دهشت مدرکاه جلالت وسطوت اولمغله
ومجموع عالم ملوکلریی تعظیم وتوقیر ایله مقابله
ومشاهده ومکالمه لریله مألوف اولمیانلرینه
ملوك عظام خلیفة الله اولدیغندن جناب
کبریا مخلوقندن اوصاف احیا وامات وبونك مثالی
نیجه اوصاف ربوبیه ایله منفرد اولدیغی کبی
خلیفهٔ اعظملرینه اوصاف عظمتندن ودهشت
وجلالتندن نیجه اوصافنی عنایت ولطف و
هدایت ایلیوب انلری دخی سائرعباد ورعیتندن
منفرد ایلدیکی ذیل کتابده مذکور اولدیغی وجهله
ملوکه ملاقات ایلین رعیت ومغدور وغریبه
وهلهٔ اولیده ان تعبد الله کانك تراه منظرنده
سالك حقیقته حضرة الحقده ظهور ایدن

دهشت الهیه که زیلده مذکوردر اول دهشت و
وحشت کبی بروحشت عارض اولور وکمال خوف
وحیاسندن ادکان سوداویه سنك بخاری دماغنه
صعود له جواهر عقلیه سی اول بخارله مغشوش
اولدیغندن هم دروننی خاروازار وستم ایله مملو
واحوال کثیر ایله طلوا ولورسه اول وجهله دخی
درونی زیاده مثلی اولمغله عجبا معلومات وافکار و
الملریمك قنغیسنی تقدیم ایده یم جمله سنی افاده یه
کمال شوقندن اولقدر احوال مجموعه وخاروازار
درونده یوار لمغه باشلیوب جمله بردن طلوعه
هجوم ایلدکدن قوة حسیه سی عقد وعقل وربط اولنوب
کندودن کچروقوة ناطقه سی بوغولوراید یکندن
نیجه فرید العلم علما اولوجهله مجلس مباحثه ده
ادنا بر تلمیذنه ونیجه قوی پهلوان وجسور بو
وجهله خرصندن حبط ومغلوب اولدقلری
مشهوددر دلیل الخیر بواجلدن ملوك عظام
حضراتلرینك مجموع اوصاف کریمه لرینك

افضل

افضل وارجح ودلجوسی حلم وتانی اولوب
طبع مهربانلریله شاکی وحاکی وکلمندان
دلفکارلرك ترتیبدن دور وتطویل کلام
وتقدیم وتاخیر مراملرینه وسعت وبعض
ارآئه ایله تانی وآب روی حیات وحلملرك
رشی والطاف بیورمق دلفکاره کوره مجموع
خزائن ملوکانه لرینی بخششدن ارغب وانفع
واعلا بر صدقهٔ مقبوله اولمشدر ومجموع اهل
ریاست وسیاست بومثللی اولمق کرکدر
تاکه احوال عالمی اوکرنه عجول وغضوب
وتنین اولان ضابطان احوال فقرا یی بر
وجهله اوکرنمك محالدر علی الخصوص قتل
وغدر وغضب ایله شهرت بولمش اولهٔ اولهٔ
کمسنه عذری مرآد ایلمسه دخی مزاجنی استخراج
واخذ ایلین جربزه واهل نفاق وسعه طریقنجه
دیلدیکنی تکدیر ایتدیرمه وکمسه حالنی افاده
ایده فن بوخصوص اوزره دخی جوف دلیل خیر

وار وبلکه فرهم اولنور المرام المشتهه بو وجهله امراض
جسمیه تقریب مریض وعوارضات
ظاهره قرینه لرندن فهم اولور واولماز
وجه اوزره احتیاط ایله ترتیب دوا اولندیغندن
زمانه اطبا سی اون مرضادن برینه سبب
برو وافاقت اوله مدقلری معیتندر واکثری
مزاج زمان که مداهنه زمانیدر وطبع و
میل مریضه رجوع ایدوب حکماء زمانك اکثریتك
معرفتی تعلق وتملق والتجا اولمغله کاسه لیس نظام
اوصافه رجوعله پیشهٔ طبابتی جرّ وجلبه الآت
ایدینملریله وکمی اولطریقدن ایوان دیاسته تیزجك
صعودی مرآد ایدینوب پیشهٔ طبابت دخی
اولوجهله سلسلهٔ قضا کبی علم ومعرفتدن
خروج ایلیوب وکمی خائن دین اسلام یهودی
ونصاری اولمغله اول وجهی خانهٔ اسلامه
دخوله واجلهٔ دولته تعلقه درون وبیرون
احوال وتدبیرات اسلامه وقوف ودولتلرینه

جاسوسلغه آلات اتملریله ذکره میل وخیره
ساعی اطبانادر اولدیغندن اکثری اوصاف
سابقیه رغبتله جرّ وجلب وصنعتلرینه رواج
ایچون ادویهٔ آفیونیه وزعفرانیه وکافوریه
ومخدّر ومسکنه دن لودانو وخلاصه لر
کبی اویوشدوریجی ادویه لرله امراضی
تخدیر واویوشدرمغه رغبت وکمی اول
ادویه دن دخی جاهل یا لیکز تسلّی وطتلوجه
دیل معجونیله الطبیعة اطبّاء المرض مقدّمه
سیله عمل وبو وجهله امراضی نوعا تعدیل
ومزمن ودوا وعلاج قبولندن اخراج ایلدکلری
کبی کذلك دورسلیم خانیده اطباء ومدبّران
ملکیه دخی حکمای مذکوره زیاده راغب
اولدقلرندن اول تدبیری تعلیم واولوجهله
تدبیر لرندن ملتزملری اولان امراض مزمن
اولوب قوّة ومریض اوزره زیاده طغیانده
بیت دفاع صولت کلب عقوره وقت حاجتده

عصایی بولمیان سنك مدر له اکتفا ایلر ٥٥
فحوا سیله تدبیره رجوع ایدوب مسند
اهل عقول وصادق وخادم دولت وعلمآء
اولان دستاویز ملوك وکرانپهاریش
هما چلنك وخلعت مرغوبهٔ اورنك
پایه ریاست وسیاست ایله طغیانه سابش
ونااهل فرومایه لره تحذیر ومداری
ایلمکله اول پایهٔ مرغوبه نك دیدهٔ عقول
واهل لیاقتدن رغبتنی سلب ایلمشلردی
بووجهله تدبیر ملکیه تدبیر
جسمیه یه کمال مشابهتی ثبوت
بولور بو اجلدن اول وقتلرهرکس
احوالنی وامراضنی افاده ودوا ایتدرمه
دن عاجز اولمغله کمی عالم السرایر
وحکیم عادل درکاهنه التجا و
کمی امراض درونی حبس وصبر واخفا
ایمکه اختیاردن دور اولوب

آه و

آه وانینی اظهار ولسانله کلنی سویلمکه
اقتدار بولوب ادنا واعلا واجله وکبار
مجلسلرینه دخی اول کلمات ناسزا واول
مزخرفات کندو بودبودن کرلمز
اولمش ایدی والله بیلورکه فقیرك
جانب ارض مقدسیه توجهمك اکبر
سببی بوکلا ملری دکلمه دن عجز له
واول کلا ملرك نتیجه سی برداهیه یه
منجر اولمق خوفیله اولمشدی وحتی
اکثر ینك قرینه ایله نتیجه لرینی استخراج و
نتیجه کباره افاده ایله عینی ظهوره نده
فقیره کراهت تحمیل ایدوب شام شریفده
مکتوبلریله حجرهٔ فقیر املاو تعجیز لرندن
ایها ملرینی دفع ایچون اون جزوٴ مقدار
برکتاب تألیف ایدوب شاکر احمد پاشایه
ارسال ایله خلاص اولدم تعریف حکمآء
بیورمشلردرکه طاعة السلطان لاتکون

الّا باربعة اوجه وهى الدّيانة والمحبّة
والرّغبة والرّهبة واحتسم ملك
النّاس كلّهم وارفع الظّلم عنهم
ولا تحوجهم الى القول فانّ الرّعيّة اذا
قدرت ان تقول قدرت ان تفعل فاجهد
انلا تقول تسلم من ان تفعل ترجمه
ذكر اولندیغی وجهله اطاعته بادی
اولان مقالك مضمونی اولدركه
حكما بیورمشلر رعیته تك ملوكلرینه
اطاعتلری دورت وجهله در اوّلكیسی
دیانتله دریعنی ملوكلری دیانتله
موصوف اولوب دینلری مقتضاسی
اولان امر ونهی وشریعته رغبتی
اولمغله انلری دخی كمال مرتبه تسلیك
ولوازماتنی تدبیر ایله رعیّتنی اعدای
دین ومخالف مذهبلری اولندرك اذی و
تعدّیلرندن محافظه وحمایت وصیانتی

سبیله سالك حقیقت اولندرك مرشد مربّیسی
اولان شیخنه هروجهله تسلیمیت واطاعت
ایلمكری كبی شوقله اطاعت ایلمكدر ایكنجی وجهی
محبتله دریعنی ملوكلری دیانتله واوصاف كریمه
ایله موصوف اولوب ودیعهٔ ربّ العزّتی حفظ
وحمایته لایق ومستحق اولمغله بارامانتی حمل و
رعیتی حقّنده حسن وجهله خیرلرینی اراده بیورب
هركسه لطف ومرحمت وهركسك حقّنی احقاق و
حسن معامله واسایشلرینی مراد له سیرت حسنه
اوزره اولدیغندن هركسك قلب ودرونی جلب
اولمغله كمال محبتلرندن هركسك میلی متوجّه
اولوب ونفسلری اوزره دعالرینه دعا وثنا و
مدح ملوكی تقدیم ایتمكله در اوچنجی وجهی
رغبتله دریعنی ملوكلری دیانتله واوصاف
كریمه وسیرت حسنه ایله ساری اولدیغندن
مقتضای دینلرنجه امرخالق ومولای ذوالجلال
اولان اطیعوا الله واطیعوا الرّسول واولی الامر منكم

مضمون کریمه اوزره رغبتلری ظهور ندن هرکس
ملوکلرینی تعظیم و توقیر و ترجیح ایلیوب امرلرینه
اطاعته کمال رغبت ایتمکله دوردنجی وجهی
رهبتله در یعنی ملوک عظام حضرتلری امر مولی
اوزره سالک و مقتضای خلافة الله اوزره
ادا به راغب اولمغله جناب کبریا اول ملوکک
ذاتنه خاصه صفاتنی لایق وسزا ایلدوکندن اول
خلیفة الله فی العالم اولان خلیفه سنک اثار مهابت
وجلالت و دهشت و عظمت ظهوری ایتمکله مثلا
عبد مخلصک حضرت الهی تصور ایلدکی حاصل اولان
دهشت وخوف وحیا اول ملوکک رعیتنک حاصل
وظاهر اولوب هرکسک درونینه خوف و رعب
ورهبت و وحشت کلمکله قورخولرندن بالضروره
اطاعتنه اولورلر و ملوک عظامه رعیتک اطاعتنه
بادی اولان وجهلرک بری هرکسک ملکنی ومنصبنی
مقتضا اوزره تقسیم و مساحه و سنورلرینی قطع
ایدوب بربرینک منصبنه و ملکنه وحقنه و

عرضه

عرضنه تسلط ایتمه دن منعله و رعیتک اوزرندن
ظلمی رفع ایله وخلقی و رعیتی دلدکلرینی ولسانلرینه
کلنینی سویلمکه تحویج و میللرینه اقتدار و ممکله در
زیرا رعیت لسانینه کلنینی سویلمکه اقتدار بولدقده
اول اقوالک مضمونی اشلمکه دخی اقتدار بولورلر
جهد ایدوب لسان رعیتی ملوک حقنده دلدیکنی
سویلمه دن منعه سعی ایله اشلیه جکلرندن امین
وسالم اولنه نتکم سلفده ثبوت بولمشدر امدی
لسان رعیتی جبر وظور و تکدیر له عقد وحبط
ایلمک ممکن اولمازلسان رعیت مقتضای دینلری
ومعتاد قدیمه لری اوزره مبروم حبلله ربط اولور
مثلا هرکسک حوایجنی قضا و امراضنه دوا و
دعواسنی سماع و امر مولا اوزره اجری ایله عقل
وعقد و ربط اولور حتی نیجه نادان وسرکش و
نیجه سکران بدخو و بدنهادک لسانندن شرعاً
کسلن برمق آغرمز دیو ضرب مثل اولوب اول
وجهله هرکسک لسانی بغلنور و اول وجهله

عقد وربط اولمدی کی امر مولا و رسولی بلمکله
مخافة الله وعقل وعلم وکمالی اولمغله اطاعت و
رضا لرندندر واکثر رعیت وعباد علم وعقلدن بینو
اولمغله اطاعت وانقیاد و لسانلرینی حفظ اتمدی
انجق معتاد قدیمه لری اولوب اباو اجداد لرندن
کوره رك بقر وغنم صاغلمغه واوکوز وجاموس وقوشلمغه
واسب ودهوارك بیلمکه الشد وغی کبی الشمر لرندندر
حتی دین اسلام قبافتنده اولنلره نماز قلمق معتاد
قدیم ومقتضای قبافت ودین اولدیغندن هرکسدن
کورمکله نیجه قاتل وغدار ونیجه بی مذهب وفاسق
وتارك الصلاة ونیجه مباحثه یه قادر مذاهب اهل
قدم بینماز مشاهده اولندیکه اول خصوص ایچون
افراط توبیخ وتعزیر لسان اولندقده حبط اولوب
جوابه قادر اوله مز ومعتادی اولمیان امرله آز
مرتبه توبیخ اولنسه آدمی هلاك ایلمك مقرر در
پس بوخصوصده نیجه مرغوب وعالم ادم بولنورکه
کندولری پوشیده دین ومذهب ایکن نیجه جاهل

ونادان طغیانه مقتدر لری اعتقادندن اخراجله
اولدقجه خوف الله ایله جویان اعتقادنده اولوب
نمازواطاعتنه اطیعوا نظم کریمه وتدنه مربوط ایکن زمام
اعتقادنی شق ورباط دینیه سنی فك ایدوب حبل
مواضعه ایله ربط ودائما فرصند طغیان وتحداوزره
انتظاره دوجار ایلمکله العالم فیهم اتهن من جیفة الحمار
حدیث شریفی مضمونه ماصدق اولمشلر شرح
امدی رعیت وفقراهرنه قدر اعتقاد شریعته مربوط
وخوف وحذر اوصافیله موصوف اولسه دخی آداب
شرعی ورسوم قدیمهٔ عرفیه دن خارج مغدور و
مظلوم اولوب ملجأ دعوی ودرکاه مرحمت وبارکاه
عادلدن نومید اولوب احوالنی افاده دن عاجز
اولسه اول نادرستم وازارغدر درونده اشتعال
بولمغله حرارت دل ودود افکارنی حبس وصمت
ایلمکه مجال واقتداری سلب اولوب خوف وحیا
وهیبت وقضا وخلف وورا ملاحظه سندن
دوراولوروهرچه باد آباد دیه رك لسانه کلنی

سویلمکه اقتدار بولور کذلك آداب شریعت ورسوم
قدیمهٔ ملوکانه ومعتاد دن خارج رعیتك اجداد لرندن
کورمدیکی ومثالو فلری اولمدیغی امور وبدایع حسنه
وقبیحه احداث ایلمك رعیتك لسانکی اقوال طویله
ونمیمهٔ کثیره یه تحویجه بادیدر کرك ایسه اول امر محدثهٔ
فقرا ورعیت وملوك حقنده نفع وخیر عظیمی متضمن
اولسون زیرا عقل طبیعی اوزره حیوان کبی باقی قالمش
رعیت وفقرا نادان وکالیوه لرینك هنوز کندی نفسلرینه
خیرله شرّی ونفع ومضرّتی وممدوح ومحذوری فرق
وتمییز ایلمکه عقللری وفا ایتمز احوال مذکورکبی امری
تمییز وتفریق وتنقیه وتعزیز وتذلیل ایلمك اوصاف
عقلدر تعریف پس امدی رعیت ایچره حوادثات ایراد
وبدایع محدثه ایجاد ایلمك ایکی طریقله اسلمدر اوّلکسی
صورت قدیمه دن عسل ختان کبی خدعه وحیله ایله
وتدریجله در وایکنجیسی افراط رعب ودهشتله زیاده
غلبه ایدوب برقران مرورنه دك ورسمنده توبجله
اصلا رخاوت واهمال کوستر ممکله دهر بدایع

محدثه

محدثه نك مشروعه وغیر مشروعه سی وهر تدبیر
حسنه وغیر حسنیه خلقی مداری وتمایل ایله رغبته
تسلیك محالدر نوعا بعض حصوله میل کوستر ممکله
هرنه قدر صورت حصول بولسه دخی اول وجه ففرا
ورعیت کالیوه نك شود ونبود مادهٔ مرامی عدم
فهمندن ناشی برمدّت هوش وکوشنی قیون قوال
دینلر کبی اول خصوصك لقلقه سنه ونتیجه سنه
ویرممکله بربد رقهٔ فساد بولوب نهایتی ادراك
ایدنجیه دك دلربوده ودلفریب اولور آروکج
طغیانله فسحنه همراه بولدقلرنده جمله سی همپا
اولوب برداهیه یه نتیجه ویررنتکم سلفده آستانه
ومصرده واقع اولدیغی کبی نفوذ وتدبیر ملوك بر
قلعهٔ متین وبربرج فولاد ایکن آز بربهانه ایله
رعیت کالیوه نك فسحه جسارتنه براوکرنجه اولدی
امدی رعیت کالیوه برد یه کن صغیره بکزرکراوکنده
بغلوطنه سنه برمدّت کوزینی وقولاقلرینی دکوب
دلفریب صاغلورکن کرداردیرینه سی خاطرینه کلدکده

درحال بقره جه بردیمه اورب صاغلمش سودی دخی
دوکرمکره یه جکی صوبه ایله ضروری فهم ایلمکه
عقل طبیعیلری وفا ائمز پس ملوك عظامك رعیتی بینلرنده
هیبت ودهشت ورغبت ودیانتی ماسبقده ذکر
اولنان اوصاف اربعه ایله حاصل اولور ومانع
هیبت وجالب عداوت وسبب طول لسان رعیت
اولان اوصاف بونلردرکه ذکر اولنور ارتشا وتوبیخ
مظلوم وتخصیص اعوان وتوقیر جهله وتحقیر علمای
وتعظیم طائی واعتبار نسوان واعتماد ظالم واعتبار
منفود واحداث بدایع وامهال تدبیر ورخاوت
تجسس واعتماد وجوه وقرین فسقا وتکریم غدار و
ترخیص نصاری ویهود ورخصت غلا وترك آداب
قدیم وتزییل شریعتدر ذکر اولنان اوصافك مجموعی
مانع هیبت وسبب تطویل لسان رعیت وباعث
فتنه وفساددر المقصود بو وجهله امراض واعراض
ملکیه دخی امراض واعراض جسمیه کبی تقریر وعرض محال
معذور ومظلومدن فهم وتشخیص وتجسس اولنمق

عسیر اولدیغندن تجسس وتفحص احوال ممالك
ایچون ملوك عظام حضرتلری طرفندن جاسوس صادق
دیده محسوسلرارسال اولنمق قاعدهٔ نیك نهاد والاتبار
شهنشاهان آل عثمان اولمش ایکن حکایه برقصهٔ غریبه
نقل اولنورکه خلافت نشین ال عثمانك اوصاف حمیده
وتوفیق حقه مظهریتله مشهور وکزیده سی وحالا
ذکرجمیل ودعای خیریه لری السنهٔ ناسده جاری و
درکار وذوق آسایش وحلاوت برکات زمانی دماغ
کردونده باقی قلان مرحوم ومغفور بهشت اشیان
سلطان عبدالحمید خان رفع الله درجته فی الجنان
حضرتلری صاحب خلوص نیك نهاد بر پادشاه
اولدیغندن دائما کفتار حق مأمولری اولان کمسنه
لره راغب اولمغله اثنای سفرهمایونده آستانه ده
تبدیل کذار ایکن طشره صوفیلرندن مرحوم نصرالدین
آق شهری کبی برمشکل عظیم العمامه ومشوش الشکل
برکمسنه یه تصادف ایدوب حسن ظنله تدبیر سفردن
سؤال بیوردقلرنده اول خواجه دیمشکه سفرهمایون

ایچون فقرایه بار اولمه جق چوق مغالطه کرکز نصاری
نه کوپکدرکه سیف اسلامه قرشو دوره قرق بیك
مسلمان نصارینك مجموعنه عرین ومقابل اولوب اسکلمك
منحوسه لرك باشنه کچورمکه کافیدر حضرت عمر
رضی الله عنه شام فتحنه کلدوکك تاریخنده اوقومادنی
دد کلرنده سلطان دیه وربیورمشلرکه خواجه بن
امور عباده صداقت اوزره استخدام ایچون ایکی
عدد مسلمان بولنه مدم قرق بیك قنده در محللرینی
بکا خبرویردیو بیورد قلری کبی قیاس فی زماننا
صادق دین ودولت نادر وبلکه معدوم در اولنلر
دخی اولسنه اول مثللی کمسنه لرنی اختیار حقی
کفتاره مجبور اولوب هرکسك قصورنی حمل
اتمد کلرندن هرکسی انلره بغض اتمکله وملوك عظامه
ملاقات عسیر اولدوغندن هر وجهله بیم وهراس
اوزره هرچه باد اباد دیه رك خراب دنیایی اباد
ایلمکه سعیندن ایبا ایلمش بو وجهله جاسوسلرك
اکثری دخی کی اطراف ومیل مزاج دولت کورده رك

وکی

وکی اول خصوصی جزو وجلب دنیایه الات ایده رك
متهم اولنلری صادق وصادق اولنلری متهم ایلد کلری
هزار کور لمشدر قیاس بو وجهله ملوك عظامك هر
بری هرنه قدر ساعی اسایش امت ورعیت اولسه لر
فی زماننا خلقك اکثری افراط طمع ایله اهل خیل و
اکثری عقل طبیعی اوزره قالمش جاهل وکالیوه واکثر
شهوات نفسانیه سنه تابع جربزة العقول ونیجه لرك
مذهب قدمه ذاهب اولمغله کندو حقلرنده
دوامله باقی اولمه جق خیرایله شرّی وضرّایله
نفعی فرق وتأمله مقتدر اولمدقلرندن پروانه
مفتون کبی وراسی مصیبت وداهیه وفتنه به
عاشق اولمغله ملوك عظام بوکالیوه لرودیعة الله
یانمسونلردیونه قدر منعنه سعی ایلسه لرانلر بر
طرفدن عنادلریله شهوانیته تبعه مصر اولوب
هیچ اولمازسه حیله ایله نارفتنه دوجار اولورلر
قیاس بعد القیاس نته کم برطبیب متدین ومخلص
بر مریضنی عقله تدبیر دوا وصحت ایلیوب دوا و

وتدبيرك خلاق وعلتك ضدى ومحذورى اولان
غذالردن پرهيز وحميه سن افاده اتمش ايكن شهوتنه
طمع ايله اوجاع مرضى اونودب كندوعلتنه مضر و
دواسنك تأثيرنه مانع اولان غذالرى كزلوجه
تناول ايدوب كندو مرضنه شدّت ويرمكله مريض
قالوب كنه كورديكى آدمه طبيب دوا ايده مدى
ديوشكايت اتمكله طبيبه بهتان ايلربو احدى
هرقران قوتنه اطوار و اوصاف متغير اولمغله
مقتضاى زمان هر امور اوزره مجرّب وغير مجرّبدن
جواز امنيت رفع اولمشدر امدى امراض
جسميه ده فصول اربعه نك وار كان اربعه نك
مزاجلرى وعقاقير وادويه ومريضك طبيعتلرى و
هر اقليمك هواوغدا ومياهلرى بربرينه مخالف
اولمغله هر فصولده وهر اركانده بركونا تدبير وهر
مرضه برنوع دوا وهر اقليمده بروجهله ترتيب مصيب
وجارى اولمديغى كبى اعراض وفسادات ملكيه ده
دخى هر كشورك هواوغدا ومياهلرى مقتضاسنجه

كائنلر

كائنلرى اولان قومك افعال واخلاق واطوار و
سلوكلرى وهر ملتك مذهب ورغبت واطاعتلرى
وهر جنسك مقتضاى جبلّى اوزره دوام وثبات
ومكر وعناد وحيللرى وميل الفتلرى بربرينه مشابه
اولمبوب هر كشور وهر ملت وهر جنسك تدبير
سياستلرى بربرينه قياسله هر برنده برنوع و
بركونا تدبير سياست مصيب اولماز فى الحقيقه
بعض مرضانك مزاج وعلتلرى وهوا وغدا ومياه معتا
ديلرى ودرجهٔ قوّت واسنان وهر احوالرى بربرينه
مشابه تصادف اتمكله قياسله برنوع دوا وترتيب
برقاچ مرضانك علتلرى برو خصوصله مصيب
اولورسه دخى اول مثللو ترتيب هر مريضده وهر
كشوردە وهر فصولده جارى اولمديغى كبى عوارضات
ملكيه ده دخى هر كشورك وهر ملتك وهر هوا وغدا
ومياهلرينك مقتضاسنجه مزاج واطوار وسلوك
ودواملرى مختلف اولمغله هر برنده بركونا تدبير
سياست مصيب اولماز فى الحقيقه عوارضات

ملکیه تدبیری دخی وجه مذکور اوزره بعضاً مصیب
اولسه دخی اول مثللو تدبیر هر محلده جاری اولمیوب بر
داهیهٔ عظیمه یه بادی اولدیغی هزار مشاهده اولمشدر
ومزاج بلاد اوزره اولمیان تدبیر سیاست غلبه ایله
هرنه قدر صورت اطاعت وتعدیل کوسترسه اول
وجه دخی مغلوبیتلری جهتیله صورت اطاعتدن
برمکر وحیله در واول قوم دائماً چشم انتظار له طغیان
اوزره فرصت کوزه درلر واول اقلیمك نظام ملکی دوام
اطاعت اوزره متمادی اولمق محال در آز وقتده نظامك
فسخ ومزاجلری متلوّن اولور ودائماً جانب ملوکیدن
سیاسته مأمور اولمدرك صورت حقدن اوکلرینه
دوشوب فهم ایده میه جکی وادیهٔ تهمته القا ایده رك
نیجه صادق خدمهٔ دولتی بغیر حق تکدیر اتدیرر لر
ونیجه اهل سیاست صادقك اعدام وانکسارنه
بادی اولورلر وبو احوال الحالة هذه غایت چوقدر
مقتضای زمان ملوك عظام کورهٔ اطرافنی
سد ایلیوب اهل حقك وصولندن دور واهل

طلسم

طلسم اعتماد دن بیوك افت اولماز وجم خیل
وفعل تزویر وخی فهم اولنماز فصل ثانی ملوك عظام
حضرتلرینه خاص ولازم اولان علمك ایکنجیسی علم
مزاج وارکان اقالیمدر معلوم اولهکه هوا وغدا و
میاه طبیعت انسانه تأثیری جاری اولمغله افعال
واطوار وسلوکلرینی مقتضاسنه تحویل ایلر مثلاً
هوا ومیاه وغدالری بارد ویابس اولان دیار و
اقلیملرك اهالی وکائنلرینك تأثیر غدا وهوا ومیاهله
دماغلری بارد وعقللری طونغون ومغشوش و
حواس باطنه لری بطی وفراستلری مشوّش اولمغله
ناطقه لری دخی ثقیل وعناد اوزره اصرارلری کثیر
وطبیعتلری دنی وبخیل واذعانلری قوی وخلاف
اوزره عناد ایله جسور اولورلر اوروپا وبوسنه
وارنبوط لوغك بعض محلی وروم ایلینك اکثر ممالك
جبلی وقره دکز طرفنده لازستان وچرکز وابازه
وقرص وباف وارض روم وکورجی وقیصری حد
بروسیه کلنجه وانا طولینك اکثر ممالك جبلی کبی

ذکر اولنان بلاد و اقالیم بارده لرك اکثر غذالری نان
چودار و نان فقور وز و نان جاورس و یولاف کبی نان
قبض و ریحی و سائر غذالری دخی لحم بقر و لحم قدید و
بالق و حیوان برّی و وحشی لحومی و لحنه و کورم و
لوبیه و یرالماسی و منتار و یوغورت و قرلجه کبی
بارد و کبی قابض و کبی مورث غباوت و بطائث
غذالری اولمغله میاه و هوالری دخی بارد اولدیغندن
دماغلر و عقللری طونغون و حواس باطنه لری بطی
و معطّل اولمغله فهم و فراستلری مشوّش اولور
بو اقلیملرده بارد مزاج اولان عاقل و عالملری دخی اولسه
بو محذور سببیله انلردخی اوراق اوزره نقش و نوشته
اولان اقوال نقلیه اوزره کمال اعتقاد و تمکین اوزره
ثابت قدم اولور و اول اقوال نوشته دن غیری قرینه
و تمثیل و مضمون و جناس فهمنه قوّه واهمه و فراستلری
اداره ایتمدیکندن ذاهب اولدقلری دعوایه مصر
و معاند اولوب زعم ایلدیکی دعوی اطاعت شرعیّه
و اطاعت اولی الامر کبی امر باری و امر رعیت دخی

اولسه

اولسه اول عقل طبیعیسیله زعم ایلدیکی دعویدن
نکول ایتمز و اصرار له جانك فدا ایدر و دعواسندن
دونمك محالدر بو تقدیر جه هوا و غذا و میاهلری خار
و سخونت و یبوست اوزره غالب و یا افراط اوزره
اولان دیار و ممالکك کائنلری عکسیله در اکثری
حرارت و یبوست هواده متولّد اولوب حرارت و
یبوست ایله پخته و پرورده اولمغله حیاتلرنده
قدید کبی قوری اولدقلرندن بلسان اصلیلری اولان
رطوبت اصلیه کمال جفافتندن مجاری حواس
وسعت بولوب قوه یمش قمشدن نفس مرور ایدر
کبی احوال محسوسه نك سرعتله حواس باطنه یه
نفوذ ندن اکثر بینك حواس ظاهره لری بطی و حواس
باطنه لری افراط ذکی و حدید اولمغله تیز صائب
اولور لر و رطوبت اصلیه سنك کمال جفافیتندن
دماغلری افراط یابس و قوّه تأمّل و تخیّله لری
محروق اولمغله تیز صائب اولدقلری احواله بلا
ملاحظه و بلا تأمّل تیز شارع اولور لر و اخر کار

ونتیجه امالنی تفکر و تخیل و فهم و ادراکه و حفظه
تحملاری اولماز بو وجهله شهری و برّیسنك حیوان بینی
و وحشی کبی بیلنرلر حسب التکلیف تفاوتلری وارد در
شهری اولنلری غایت حیلباز و تیز مشرب و قورقاق
و کثرت ایله ضرّ لیجی و کذّاب و بیهوده یره و قوقه جی
و ادّعاسنده متلوّن و هر فعلی خیر و شرّی مرتکب
و قنغی دین و طرف اولسه تیز دونر و خائن و سارق
و دوامسز اولوب لرود و امله بیعتده اولماز لر اکثر
جبلّیت اصلیلرندن واقع اولان عادته مجبوردر و
اول احوالی اجرایه ساعیدر لر سائر اموره اطاعت
و امور شریعت و دینیّه یی اکثری صنعت عدّ ایدوب
ادب و ارکان و اطوار و ادیان اوزره دوامسز و
هر احوالده نظامسز در حتّی اکثر رزقلرینی حیله ایله
کسبه محتاجدر زعم اوزره درلر و مذکور لرك برّیسی
هر وجهله بونلردن زیاده محروق و انسانله کرم و
الفتدن حالیدر و علم و معرفت و عقل تکلّفیدن بینوا
اولوب دائماً حیوانات و جمل ایله همپا و هکرم اولملریله

حیوان برّیدن کرك و جملدن انجق اعضا و ناطقه دن غیری
بر وجهله فرقلری یوقدر سواحل دریاده اولان بعض
بلاد حارّه و روم و روم ایلیده واقع بعض بلاد حارّه
و دیار بکر و اورحا و دیار عربك اکثر بلاد حارّه سی
و بغداد و مصر و ینبوع و جدّه و جزیرهٔ عرب و غرب
و سواحلك بعض بلاد حارّه کائنلری کبی فقیر مکّهٔ
مکرّمه ده صفا ایله مروه بینده باب النبی علیه السّلام
مواجهه سنده بش ماه مقدار بردکاندن لیل و نهار
مقیم ایکن موسم حجده علی الخصوص شام حجّاجی
ورودنده هرکس سعی اوزره کی آتلو و کی دوه ایله
و کی بیاق سرعتله سعی ایلرکن بر برینك کوکسنه
چارپوب مسعاده براکنه اتاجق یرحالی بولنماز ایکن
مسعانك محلّ ازدهامی اولان باب السّلام اوکنده
ذکر اولنان عربان برّیدن بی نهایه چیلاق لیل و نهار
وسط سوقده باجاغك آیرمش ذکر و انثی اویونلر
کوردم اول مرتبه ازدهام و اول مقدار غلبه و حیول
و جمل و انساندن برّی قرنمه بصار اولوردم دیو تفکر

واد راکه عقللری یتشمز کلاب سوق کبی یانورلر ایجلرندن
برینه بردکنك ایله اورسه لرجمله سی بردن کلاب کبی
اولورلر بریه لرده دخی بری اولوسه طاغ آشیری صدا سنی
اشیدن دخی اولدیغی محللدن اوزرواولور اباذر غفاری
سلوان المطاع نام تاریخنده ذکر ایلمش که عربان بریسیه
بحر عقللدن عقل تقسیم اولنورکن انجیر چکردکنك یاروسندن
بردلوه قوفه ایله قرقنه براولچك ویرمشلردیدوکنه
شاهد استمشلر مکر بری قربنده بولنوب یانه چاغروب
قولاغك نرده دردیوسؤال ایلدکده صاغ الینی باشی
اردندن دولاشدیروب صول قولاغك طوتمش واشته
قولاغم دیمش دیومسطوردر وهوا وغدا ومیاه
معتدله اقلیملرینك اهالیلری هرخصوص وهر
احوالزنده معتدل المزاج والحواس والعقول اولورلر
بوتقدیراوزره ذکراولنان بلاد باردهده محرور المزاج
وبلاد واقالیم حارّه ده بارد المزاج کائن اولسه هوا و
غدا ومیاهلری مزاج وارکان غالبنك ضدی اولوب
اول هوا وغدا ومیاه انك مزاجنده اولان علت وامراضنه

معادل

معادل اولمغله هزار طبیبك تدبیرندن انفع دوا
بالاضداد اولدیغندن ماعدا قوة حواسنه مدار
اولوب اول کمسنه هراحوالنده اعتداله بالغ کامل الحواس
والوجود وخردبین اولور امراض مزمنه دن مریض
اولوب حکما علاجندن عاجز قالدقلری کمسنه یه
حکما تبدیل هوا اتمکه رأیلری بواجلدندر امدی هوا و
غدا ومیاهك طبیعته تأثیری جاری اولدیغنه هزار
دلیل وارد رازجمله اسکندر ممالك فرسه مالك
اولدقده برقوم کوردیکه عقللری راجح وفهملری ثابت
ورأیلری مصیب ایکن بربرینی متوقعا اغوی وتحریك
ایله اطاعت اوزره دوام ایله بیعنه ربط اولمازلربو
اجلدن غضب ایدوب مجموعنی قتل اتمکه عازم اولوب
اول خصوص ایچون ارسطالیس ایله مشاوره ایلدکده
ارسطالیس دیکه بونلرك مجموعنی قتل اتمکه قادرسن
که ملکندر دیلدوکن ایدرسن لکن بوکشورك هوا و
میاه وغدالری تغییر اولمدیغی حالده صکره کلوب کائن
ومتوطن اولنلردخی بونلرمثللو اولورلر اویله اولدقده

رأی صواب اولدرکه لطف وکرم واحسانله تسخیر ایدوب
مهما رشیرین کوایله الانسان عبید الاحسان وتدنه
ربط ایده سن تاکه محبت ومودة اوزره بنك لطف و
کرم وعبد مروت واحسان ومشتاق ملاقات وصالك
اولورلر وسن دخی قتالدن امین وبری اولورسن زیرا
قتال برقضیه درکه عالم السرایر اولان خالق ذوالجلال
جل شانه اول صفات ایله مخلوقندن منفرد اولمشدر و
تسخیر رعیت وجلب خلوص وقلوبده لطف واحسان
ایله تسخیردن اعلا واسهل وارجح تدبیر اولماز حکما
کتاب هندیده بیور مشلرکه لتکن هیبتك فی النفوس
احظی من سلاحك یعنی ملوك عظامك هیبتی نفس
رعیتده سلاحندن خطالو اولمق کرکدر پس رعیت
ایچره هیبت ملوك قتل وتکدیر ایله حاصل اولماز
قتل وتکدیر هیبتی رافع وعداوت ومصیبتی جالبدر
وسیاست ملك یالکز قتاله محصور دکلدر پس هر
خصوصده امر باری ورسول اوزره اولان تدبیر
وسیاست شرع هروجهله اسهل وارجح وانظمدر

ومعین

ومعین ونصیری مولای متعال اولمغله توفیقه قرین
ومؤید اولور وهر خصوصك تدبیر وسیاستی اوصاف
شرعده مذکور در مقتضاسی اوزره عذاب الیم و
حبس مدید وطرد وتبعید کبی فی الحقیقه اسکندر
اول بندله متنصح اولوب اول قومی اولوجهله
بر مرتبه تسخیر ایلدیکه انلر سائر رعیتدن
زیاده اطوع امت واعون انصاری اولوب
محبتله دائما مشتاق وصالی اولدیلر کرچه ملوك
عظام مقتضای ترجیح کرکدر وجه مذکور اوزره تدبیر
ممکن اولمزسه اولزمان بالضرور قتال کرکدر اول تقدیر
اوزره کتب فقهیده کلورکه عوانلری وساعی
بالفساد اولنلری وظالملری ایام فترتده قتل ایتمك
مباحدر وقاتل دخی شاب اولورکرکسه مسلم اولسه لر
زیرا انلر شرط اسلامه اولان شفقت علی خلق الله
واطاعت علی امرالله موجبنجه عامل اولمدیلر پس بو
مقوله لرك حبسله شروضررلری مندفع اولماز شکم
بغات وقطاع طریقده مشاهده ربکم انلری مسلملری

شرّو فساد ندن صیانت ایچون قتل ایتمك كركدر وجوه
نام كتابده نقل ایدوب قهستانی دیركه وجب قتل الآدی
المؤذی یعنی موذی اولان انسانی قتل ایتمك واجبدر
وبعض فتاوی ده كلور الامام ان یقتل السارق سیاسة
یعنی سارقك حدّی الّذی قطع ایتمك ایكن بنه حاكم اولان
كسه اصلاح عالم ملاحظه سیله ساعی بالفساد
اولدیغندن قتل اتمك مشروعدر وسائر رأی حاكم
عادله مفوّض اولان امور دخی بویلدر امدی
ماسبقده مذكور وجه اوزره هوا وغذا ومیاهك
طبیعته تأثیرنه برر دلیل عقلی ویقینی دخی وارددر كه
هركسك اتقانله قریبدر مثلا حشایش سمومه
ومكیفه دن افیون وبنج ومعاجین وحبوبات
مكیفه ومخدّره استعمالنه ملازم اولدقلرندن
بطئ الانفعال وحمول اللسان ایكن حشایش
یابسه یی استعمالندن اجزآنك بخار یابسه سی
دماغنه صعودله یبوست كتوردب ماسبقده مذكور
هوای حارّه ویابسه اهالیدینك رطوبت اصلیلری

جفاف

جفاف بولوب حواسنه افراط حدّت وصفوت ویرمكله
كرچه فهم وادراكده تیز صائب وافراط ذكی وحاظر
جواب وناطقه لی اولورلر لكن قوّة تأمّل وتحمّل وفكریه
سی مجفوف ومحروق اولمغله سریع الانفعال وتتیز و
قورقاق وبیهوده بیره وفوقه جی اولدقلری هزار تریاكیلر
ظاهر واشكاردر كذلك طبیعتی باردو یابس ویاخود
رطب اولان حشایش واغدیه واشربه دن یبروج
الصنم وفقاع كه اكثا بوزه درلر وحمركبی غذا واشربه
ملازم اولدقلرندن دماغلرینه غذا وشرابك برودت
ورطوبتی تأثیریله حواسنه حدر وبطائت ورخاوت
كلمكله اصلندن سریع الحسّ والانفعال ایكن بطئ
الحواس والانفعال وبطئ الفهم والادراك اولمغله
افراطله ملازم اولدقلرینه كمال خدارت وبرودتندن
اول اثار دماغنده تكوّن اتمكله اكثری ترك كندن
صكره دخی امراض دماغیه دن خدر ورعش وحمق
وبلاهته مبتلا اولورلر ونیجه اغدیه واشیا و
حشایش وارددركه برد فعه تناول ایله عقلی زائل ایدر

مشامدهٔ برابلرده کورد واردی وجه بلا هشتدن
مرحوم شیخ جمال الدین حضرتلرندن استفسار ومدد
اون بش سنه مدتنده قیون کتورد تاجر ایدی
برقاچیم مغتون اولوب فاحش مالنی یمك تصدیع
دورزی وتصیری سنجار لرنده جاری برسحرزار
مسمو عمرزه کوره جزؤ اعظمی فلان اجزا امشی
وزنلرن زیاده وضعندده بلاهت کتورمکله
اولمشدر بو مقدماته دقت مورث بلاهت ذکر اولنمشدر
دیکر دلیل امدی هوا وغدا ومیاهك طبیعته تأثیری
ایله اخلاقنی تحویل واطوارنی تغییر ایلدیکنه دلیل
یقین حاصل اولمق ایچون استانهٔ علیه نك هوا وغدا
ومیاهی کافیدر پس هوا وغدا ومیاهلری خار ویا
بارد اولان کشور واقالیمك اهالیلری ودائما دکز
بوجکلری وحیوانات برتیه کبی مورث نسیان وباعث
حمق وبطالت اولان غدالری یمکه معتاد ایدیکنی
اطله وسواحل وجزایر وجبللرك بطی الذهن واحمق
وحسیس ودنی اهالیلری استانیه کلوب برمدت

هوا وغدا ومیاهلرینی تغییر وآستانه میاه وغدا و
هواسیله الفت امتك ایله آزمدتده طبیعت انسانیه
رجوع ایدوب بروجهله ظرافت ونضافت ولطافت
ونزاکت وطلاقت وسخا ومروّت حاصل ایدرکه مولّد
استانه اولان ابن بلدی بکمز اولمش ایکن برمدتدن
صکره هوای وکشور اصلیه سنه رجوع اتمکله اول
احوال اندن سکر مکیفات کبی عارض اولمغله تیزجك
طبیعت اصلیه سنه رجوع ایدوب اول احوال آستانه دن
اندن براثار قلمدیغی هزار مشاهده اولنمشدر بو اجلدن
طشره دن برحماری کتورب استانهٔ علیه ده برآخوردهٔ
التی ماه ربط ایلسه لرانکر اصوات اولان آکثر ما ومقامنی
تغییر ایلردیوا فواه ناسده ضرب مثل اولمشدر امدی
ملوك عظام حضرتلرینه بلمه سی لازمدرکه ذکر اولنان
هوای بارده وخاره اهالیلرینك واکثر ممالکك
اکثر عباد ورعیتی علوم وعقل تکلفیدن بینوا اولوب
عقل عطادن بهرمند اولمش ایسه دخی اکثرینك جنس
وجبللری مختلف برنیجه سی عهد قریبده هدایت پزیر

وبر نیجه سی عرق یهوددن متسلسل اولمغله ربط
اطاعتلری مغلوبیتلری حسبیله بالضرور اولدو
غندن نیجه اهل سیاست حقنده خلاف اوزره عرض
وافاده لری مشهود و نیجه صادق دولتی بغیر حق
تکدیر و نیجه لرینی درد و بلا و علته مبتلا ایلدکلری
مشاهده اولنمشدر ذکر اولنان مما لکلرك وجوهلری
متحد اهل حیل و رعیتی حیوان کبی عقل طبیعی اوزره
باقی قلمشلر مثلا ذکر اولندیغی وجهله هوای بارده
کائنلری بطئ الفراسة و بطلان الحواس و عدیم الفهم
والادراك اولمغله اطاعة الله و اطاعت رسول
واولی الامره و نظام و سیاستده دوام و ثبوتلری
خوف الله و دیانت و رغبت و محبت و رهبتله دکلدر
انجق اباو اجداد لرندن کور دکلری وجه اوزره
صواب و ناصواب خیر و شر هر نه ایسه نحن وجدنا
اباءنا مضمونی مفید مسالك اجداد یلری اوزره
مصر اولور لر تمثیل ذکر اولنان هوای بارده اهالی
سنك مثالی حیوانده صغیر وجاموس سروسنه

بکزرکه مألوف اولدقلری وجهله رعی اولندقده
راعیلرینك قوة و قدرت و ضرب و ظور و صغر و
کبارنه رغبت و اعتبارلری معدوم اولمغله بر
کوچوك راعی یوزعددنی رسم و عادتلری اوزره رعی
ایده بیلور و اوتلو و اوتسوز محلده کوده بیلور و اخشا
مه دك دویارود و یماز اول مرعاده ایلیوب عودنده
اول بلدوکی سوقدن دون و بیرون برینی اوچ کشی
دکنکله صاپدرمق محالدر مکر کندو میلیله دونه
بومرتبه معتاد ایکن اوکوز و جاموس اولنلرینی
معتاد قدیمه لرنجه چفت و عربه یوندوریغنه
طاقوب نیجه یرلری شق اتدرلر و نیجه یوك تحمیل
ایدرلر اصلا عناد و مخالفت اتمزو ایچلرندن بریسی
تهمت ایدوب راعیسی اورطه لرینه کروب اکثا
یوزدکنك اورسه اطرافنده اولنلر اصلا خوف
وفرار اتمزلر برینی بوغازلرکن آخرلری باقوب اصلا
مهم اتمزلر یعنی ذکر اولنان حیوانات مألوف
اولدقلری وجهله تصرفه محتاج در واولوجهله غنی

وفقیر وقوتلو وضعیف ومسلم ونصاریدن حاکم وراعی
وسایسلری هرکم اولورسه سودنی اکاصاغدیرر لر
وبونلراول مرتبه کالیوه ونی عقلدرکه کندووجودنه
منفعت ومضرتی فرق ایتمکه عقللری وفاامدیکندن بر
اعضاوامورنه برمسمارکدرویاخود برسوزان مضرت
باتمش اولسه اول مسماری چقاروب انی اول دردتدن
خلاص ایتمک ایچون عرصهٔ سلامتنه یاتراییم دیسه لر
اوج بش آدمله مجادله ومقاومته قائم اولوب اول مسمارك
دورمه سی کندویه ضرر وپای امالنی تشنشه بادی امردن
اولمغله بادیٔ هلاك وسبب نکبتی اوله جاغنه عقلی
ادراك ایلمز بوتقدیرجه هواوغداومیاهلری سخونت
وخرارت ویبوست اوزره اولان اقالیمك اهالیلری
بونلرك عکسینجه درانلرحیواندن شول قیون وجمل
سروسنه بکزرلرکه مثلا قیون رعی اولندقده بر
برندن مفارقت ایتمك محالدرواوکلرنجه کیدن کوسم
قیونی صواب وناصواب قنغی طرفه کیدرسه مجموعی
اول وادیيه همراه اولورواوکلرنجه رهبر اولان

کوسم قیونی طتوب طورله برفرکندمهلکیه ویابرنهر
عظیم تیزسیلابه آتوب رهروان وادیٔ هلاك ایلسلر
کروده قلاون اغنام بی دوربین ضبط اولنمق ممکن اولماز
جمله سی کندولرك طبیعتیله اول نهرآتوب شناور
بحرفنا اولورلرواوکرنجه آتیلان کوسمی سیل کتوروب
هلاك ایلدی بزدخی هلاك اولورزدیوملاحظه یه
فکروتحیل ایدوب فهم وادراك ایتمکله اول کوسم
بوغلدیغنی حفظ وعقل ایتمکه قوهٔ تأمل وتحملك مخزوقدر
بوتقدیرجه قوهٔ شجاعت وجسارتلری دخی مخزوق
اولمغله کوسملری اوکنه برطاش آتسه لرکوسم اورکمکله
جمله سی بردفعه دن اورکوب طاغیلورو تیزچك کنه
جمع اولوب اول یولدن اخرطرفه دوشمکه عاروحیا
وعنادلری دخی مخزوقدر وبرقسمی جمل کبیدر مثلا
جمل یایلیمه قویورلینجه هربری برطرفه داغیلوب
ایکیسی بریره کلمزکن مزاجلرنجه بروجهله مهماره
کچروب بربری اردنجه ربط اولنوب اوکلرنجه بر
حماری کوسم ورهبرایلسه لرصواب وناصواب

طريق اوزره يوز عددی بربری اردنجه قطار اولوب
يديلور وبو تقديراوزره بريه لرده مرتبی اولنلرك اكثری
دين وايمان ومذهب واسلام وعيش ونوش و
خير وشر واطاعت وعصياندن بی خبر دركرك وكلوب
برّی وحيوان وحشی كبيدر اوكونه دوشن نه درسه
ونه ايدرسه اولدخی ايدر ايچلرندن برى قنغی
طرفه دونرسه سائرلری دخی اول طرفه دونر و
برى صيحه ايدنجه جمله سی بردن صيحه ايدر اجناس
وصنار لرندن برقاچی طاغ اردندن صيحه لرك
دوينجه نيه اوردكلرك بلمز ايكن اول دخی كلب كبی
اولديغی بردن صيحه ايدوب اورمكه باشلرناطقه
وقوالب وجسددن ماعدا حيواندن فرقلری يوقدر
امدی تالای مقاله دن بو محله كلنجه معلوم اولديكه
هركشوراهالیسی وهرملت وهرآدمك اوصاف
واحوال وسلوكی زبدهٔ عالم اولان وجودنده جمع
اولان اضدادك بربريله معارضه ومغالبه لرندن
ودحم مادره نطفه نك نزولنده پدر ايله مادرك

حيال طلعتندن وعرق جبلتندن وهوا وغذا ومياه معتادندن
ومقتضای بهرهٔ عقلتدن من جملة وجوه وجبينده ناشر
ونوشته ارقام كتابت اسمادن منشئات ايلر بو تقديرجه
منشئات مذكورك بروجهی تدبير محلوقله تعديل وتحويل
وتغيير ممكن اولمادیغی وجهله جنس بنی ادم حسب
الاوصاف والاسماء شول برقريه نك انواع جنس
حيواناتی كبيدر كه اول قريه ده كائن ومسافر اولان
كمسنه اول حيواناتی كورنجه كمی جاموس وكمی بقر و
كمی اسب وكمی خمار وكمی معز وكمی غنم وكمی بوينوزلی
وكمی قويرقلی اولوب وهربرينك بروجهله اوصافی
اولمغله هربرينك اوصافی ماخلق له سنه صرف
اولنوب اول حيواندن اول اوصاف اولدوغنه بر
كمسه نك جانی صقلمز بو تقديراوزره اول قريه اهالیسی
اول اجناس مختلفه حيواناتی رعی ايچون اول قريه نك
مختاری اولان شيخنك معرفتيله اهل لياقتدن بر عدد
راعی طوتوب اول حيواناتك مجموعنی برمرعاده برراعيه
رعی اتدوروب اول چوبان اهل اولمغله كچی وقيون وصغيرك

هر بربنه اوصافی جهتندن برندا و توبیج ایله مجموعنی ضبط
و رعی و حفظ ایدوب اخشام دوغروخرکاه و خوابکاهلرنه
ایصال ایدوب هر بربنك خاصهٔ واقعه وحلیب نافعه
سن صاغروبرکسه نك بوستانی بدیرمز بو تقدیرجه
ملوك عظام مجموع عالمك مختاری واهل ریاست و
سیاستلری شول قریه نك راعیسی کبیدر اوصاف
عالم تغییرنه سعی ایلمك شول کچی قیون وحماری
اسب ایلمکه سعی کبی محالدر پس راعی کامل واهل
لیاقت اولدقده هرحیوانك رسم عادتنجه صواب
اوزره جمله سنی معادعی ایلر وهر بربنك خواص واقعه
وحلیب نافعه سن اخذ ایلر المیزان بو تقدیر اوزره
هرحالده کرکدرکه هرخصوص ریاست وهرامور
سیاستك استخدام اولنا نلر عاقل وکامل وعالم
ودوربین ومسن وپرهیزکار اولنلر وزن ومقیاس
اولنوب انتخاب واستخدام اولنه فصل ثالث
ملوك عظام حضرتلرینه بلمه سی خاص ولازم اولان
علمك اوجنجیسی علم میزان ومقیاس اهل لیاقتدر

پس

پس شهنشاه معدلت عنوانلره تدبیر ملکیه خصوصنده
ادبه رعایت بیورمه لری لازمهٔ عهدهٔ ملوکیدری
اولوب ادب علمك صورتی وعلم عملك معنیسی اولمغله
عمل علمی وریاست عقلی وملك سلطنت سیاستی
مستلزم اولدیغی تقدیر اوزره مدبر امور کائنات
جل شانه هر ملکك تدبیرنده برسلطان عالم وعادل
وسلطانه بروزیر عاقل ومدبر اولمق عادت جاریه
ربانیسی اولمغله زبدهٔ عالم وکائنات اولان وجود
انسان ملکنده دخی روحی سلطان وعقلی وزیر نصب
ایدوب عقلی متوجه خطاب ومدبر امور ملك
وجود وحواس وجبایات قلمغله شرافتك بیانله
ان فی ذلك لایات لاولی الالباب ولاولی النهی
وان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب ای عقل او القی
السمع وهو شهید مضمونیله تأیید بیورب ملکین
مذکورینده عقلی وزیر ایدوب تدبیر مملکی اکا محتاج
ایلمشدر امدی وزیر فتح واوله وزر اولدوغنه کوره
ملجأ معناسنه در وکسر واوله وزردن اولدیغی

تقدیرجه حامل اثقال واعیاکه یورغونلق معناسنه در
فی الحقیقه وزیر ملجأ عالم وحامل اثقال ملوك ورعیتدر
واولوجهله یورغوندر وعقل دیمك بغلمق وربط
معناسنه اولدیغی وجهله عقل دخی خطابه متوجّه
اولوب هرتوجّه ایدن واردات وتجلّیاتی ربط و
عقل وضبط وامور سیاست ملك وجبایاته صرف
ایلدیکندن عقل تسمیه سنه بادی اولمشدر بوتقدیر
اوزره اسملری مسمّا لرینه مطابقدر امدی عقل بر
جوهر مرغوب وبر بهره هدایتدر که جناب کبریانك
اوّل آفرینش واکرم ومحبوب مخلوقی اولمغله ماخلقت
خلقا احبّ الیّ منك بك یعرف وبك یهتدی خطاب
رب العزتی سماعنده غرور ایدوب عتاب خالقه مظهر
وتوفیقه محتاج اولمه سیدی وحدانیت ذات وصفات
خالق متعال انکله بلنه جك اولدوغندن عند الله
اندن اشرف ومحبوب حق آفریده اولمدیغی ظاهر وعیان
اولدیغی وجهله عقل جمیع مفاخراتك افضلی ومدوحاتك
ممیّزی وعیبك آینه سی ومذمومات مذللی ومرغوباتك

معزّی ونفسك مصلحی وتدبیرك باشیدر وعقلك علمی
فراستدر بوتقدیر اوزره مقتدای شریعت وطریقت
وعقاید اتفاقی اوزره اقسام عقول بش وجهله بیان
اولنمشدر اوّلکی وجهی عقل غریزیدرکه عقل طبیعی
درلر بو عقل مجموع خلایقده مساویدر هرکس الله
تبارك وتعالی حضرتلری رب وخالق وراز قلری
اولدوغك اول عقلله بیلوب ضرّله نفعی وکسب معاشه
صرف واراده تلرنده اول عقلله ربط وعقل امور ایدرلر
ایکنجی وجهی عقل تکلّفیدر بو وجهی تکلّف وجدّ و
سعی وکوشش وعقلا وعلما مجلسلرنده جلوس ایله و
وقوعات کونیه ی تجربه ومذاکره ایله وقصص و
تواریخات نوشته مطالعه سیله قابلیت اولنجه
تحصیل وکسب اولنور اوچنجی وجهی عطائیدر بو
عقل عطائیدن کفارك نصیبی وقسمتی یوقدر انجق
انبیا علیهم السّلام واولیا ومؤمنینه مخصوصدر
وجمله سی اول عطاء مولا اولان بهره ده مساویدر
دوردنجی وجهی نبویدر بو عقل نبویدن اولیا و

هؤ منلرك نصيبى يوقدر بوعقل بعض مفسرين قولنجه
يؤتى الحكمة من يشاء مضمونده مندرج اولان عقل
حكيدر انجق انبيا عليهم السلامه مخصوصدر وجمله
انبيا عليهم السلام اول بهره ده مساويلردر بشنجى
وجهى عقل شرفيدر واول عقللدن سائر انبيانك نصيبى
يوقدر انجق اشرف انبيا واكرم الخلايق اولان رسول
كبريا محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام حضرتلرينه
مخصوص وبهرهٔ سعادتلرى اولان عقل شرفيدركم وهب
ابن منبه رضى الله عنه روايت ايلدركه انبياء متقدميز
كتبلرنده طقسان بركتاب او قدم كوردمكه اولين و
اخرين جميع مخلوقاتك عقلى سرور انبيا ورسول كبريا
محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام عقلنه نسبتله
دنيا مثلنك مجموعنك مقابلنده برقطعه رمل مقدار
دكلدر بو وجهله نعمت عقل هدايت وكرم ولطف و
عطاى مولاى متعال اولديغى وعقل هركشيده مساوى
اولميوب هدايت وعطاى مولا وتكلف اوزره هركس
قدر قسمتك اخذ ايلديكندن تدبير ملك وجود ايچون

هركسه

هركسه مقدار بهره سى كافيدر لكن تدبير ملك
سلطنتده مسند رياست وسياست مسند عقل وعلم
اولديغندن اول موجده استخدام اولنانلر ذوى العقول كامل
وروداندیش وفهم وفراست صاحبى اولمق كركدر فى الحقيقه
صدر رياست ومسند سياست ذكره بادى واثار خيره سبب
اولمغله عدل ساعة خير من عبادة سبعين سنة مضمونجه
بر ساعت عدل يتمش سنه نافله عبادتدن خير لو
اولديغندن من القديم اول مسند لرك طالبى علما وذوى
العقول كامل واهل وقار اولوب اول مسندلر جوهر عقل
واستعداد ويوكسك علم ومعرفت والماس شجاعت وخدمت
وكرآنلرنهاخلوص وصداقت ايله التزام وشهر اولمق
قاعده اولمش اولديغندن اول سوقه دلكشا وفرخنده
مكانى ارامكاه علما وعقلا واهل صدق وصراف
ديده كشا ومعارف ميزانضمير اولوب اول وقتلر
ميزان ومقياسه احتياج يوغدى وذكر اولنان ميزانجى
صادق وصراف ديده ور وربين ومعارف ميزانضمير لر
واسطه سيله پيغمبر پزارى بلا وزده وبالتحقيق جائزهٔ عقلله

مراد خدمت واظهار صداقت وخلوص ایلمه اثبات لیاقت
اوزره آلنوب ویرلمك جاری وجائز ایدی مرور ایام
ایله غلبهٔ نفس ونایرهٔ شهوات اشتغال بولوب کثرت
احتشام ورخاوت حد وحدود ایله اتباع هوا ومیدین
کثرت بولوب حرص وطمع شدت بولدوغندن من جملة
تقریب ساعات ایله هرایرآدنهفته وهر مضمار حقیقت
وشرایع تلوّن بولمغله هرخصوصده انواع حیل ونیچه بازیچه
ایله خرقه سالوس وپوشین مذهب مقلد وشرآور وفرت بولوب
لعنت ومخافة الله قیدی سلب اولمغله مائل ارتشا بی نهایه
میانجیلق ظهور ومیدان بولدوغندن میزان نقع وتمییز
ومقیاس رای وتدبیر ممالك دخی سائر متاع ومعرفت زمان
کبی کت نادان ومحتسب بی میز آنده قالوب ملوك
عظام حضرآتلرینه اکثر امور وخصوصده هذا آهو اهله
دیو افاده وسوق ایلدکلرینك اکثری اعتبار ملوك
ایله بابه پزیرا اولوب هرکسه ملجاء وحاکم وتعزیز
وتکدیر وتربیه یه مأذون اولمغله هرکس عیوبلرین
اظهار وافشادن حذر وخوف اوزره بالضرور

اوصاف

اوصاف قبیحه لرین استحسانه وکتم وستره مجبور اولدقده کذلك
من القدیم مسکنات خیل ومعجون خوف وحذر ایله محدّر اولان
اوصاف قبیحه جبلی واعراض مستوردهٔ طبیعی سبی وجوه امالنده ظاهر
اولوب کمی جاهل ونادان وکمی خائن وبی مذهب وکمی افعال
فواحش ومواحش اشتغال وکمی طاغی وجاحد خیال
وکمی عیاش وبی امال وکمی دمّال ومنجم وفوّال واکثری راغب
الحاد ایوجه درویش زاویه وتکیه کذار ومفتون شیخ
عیار اولوب همدمی درویش ومجذوب وجرّار
ومجلسداری صحبوات ولغویات ولهویات ظهوری اشکار
ایلدکلری نزد ملوکیده اثبات اولوب تارك وقار
وعاطل امور مهمه وامور عباد اولدقدندن
اول بابده بر میزان طهارت شناس وبر مقیاس
فاروق اساس اصداع واختراع اولمغله اشد احتیاج
لازم کلمکله خصوص مذکور من القدیم ملوك عظام
حضرآتلرینك مهمّی اولوب حکماء متقدّمیندن
صاحب فراست اولان افلیمونك ترکیب اشخاص
مقارنت ومقیاس اعضاری اوزره اخلاق انسانی

استخراج ايلديكى فيافت نامیه رغبتدر اولمشدر
فى الحقيقه لدى التجربه افليمونك ميزانى اكثر اشخاصده
جاريدر لكن اول خصوص عقل ميزان اتمندن بعيد ومزاج
اخلاقه قريب اولوب عقل ومعرفت وديانت وسياستده
استخدامه لياقت قيافتنامه ايله وزن ومقياس اولمز
زيرا عقل مرغوب ايله تركيب وجود واعضادن نشات
ايدن اخلاقى تعديل وتربيه وتدبير ايله تحويل اولنق
شرعًا وعقلا جائزدر وعقلك اكثر جزوى هدايت وعطاى
مولادر وعقلله اعضاى مخلوقه سندن نشات ايدن
اخلاقه غلبه ايدوب تعديل ايلمك عقلله شهوات
نفسه غلبه ايلمك كبيدر واول خصوص معقولك
عقلنك كمالنه بر ميزان كاملدر مثلا بركسنه كندو
ملك وجودنده اعضا وتركيبندن نشات ايدن
اخلاق قبيحه سك عقلله تميز وقبحنى تذليل وممدوحاتنى
تفريق وتعزيز ايله تدبير سياست نفس ودفع مضرت
وجود ايدوب تحويل اخلاق ايده مديكى صورتده تدبير
ملك سلطنته هوس اولسه اول كمسنه شول طبيبه

بكنركه

بكنركه كندى مريض اولوب خلقك مرضا لرينه دوا التمكه
هوس طبيب يداوى الناس وهو مريض قبيلندن اولمش
اولورسنه كم حكايت لطيفه ده مذكوردر وقتاكه
حكمادن افليمون فراستله تركيب انساندن استدلال
ايدوب اخلاق انسانى استخراجه رغبتله شيوع بولدى
تلاميذ ابقراط بقراطك صورتنى برجلده تصوير
ايدوب افليمونه كتوردكلرى اول صورتك اخلاقى
حكمندن سؤال ايلدكلرنده نظر ايدوب بعض اعضالرك
قياس ايله هذا رجل خداع فاسق يحب الزنا ديدى
يعنى بو رجل خدعه وحيله صاحبى وفاسق وزنا
سويجيدر ديدكده بقراطك شاكردلرى غضبه كلوب
هلاك اتمك استديلر ودديلركه ياجاهل بوصورت
دنياده اولنلرك افضل واورع واعدلى اولان فاضل
بقراطك صورتيدر سن بوكا بو اخلاق ذميمه يى
نجه تحميل ايدرسن ددكلرنده افليمون ددىكه سز
بنى علمدن سؤال اتديكز بنم علمم مقتضاسنى سزه
خبر وردم بوكا تهوّر اقتضا اتمز لكن سزك دخى

ترکیبلریکژنک مقیاسی مقتضاسی غضب وازار لمقدر
بن دخی سزه بهانهٔ اخر حمل اتم دیو تلمیذان بقراطه
ملاقا تلرندہ افلیمونک قولنی خبر ویرنجه بقراط دیکه
صدق افلیمون والله ما اخطأ حرفاً یعنی افلیمون
دوغری سویلدی وبر حرف خطا ایلمدی دیو تمین ایلدی
ودیدیکه وقتاکه بن بو اخلاقی نفسمک کوردم وعقلله
نفسمه غلبه ایدوب نفسمه مالك اولدم وضبط شهوتمه
قوة بولوب غلبه وتعدیل ایلدم دیو جواب ویردی
امدی بقراط وحکماء فلاسفه ده خاصهٔ زائده
نفسه وشهوتلرینه غلبه اولدیسه شرافت
اسلام ایله مشرّف اولوب دین واسلامیّت دعوا
سنده اولمغله تدبیر امور نظام شریعت ودین
ودوام وبقای دولت وسلطنت وجلب اذکار
جمیلیه طالب اولان نفسنه وشهوتنه مغلوب
اولمق عقل مرغوب کاری اولمدیغی وبو وجهله
قواعد افلیمون باطل اولدوغنه دلیل درته کم
نجه کمسه لر اوائل عمرلرنده فسق ومعصیت اوزره

شهوانلر

شهوانلرینه مغلوب ایکن ریاضت ومجاهده وکوششله
نفسلرینه غلبه وتحویل اخلاق ایدوب درجهٔ زهاده
وصولله رای مشهود در امدی دین اسلام جوهر
الماس کبی صلب وتابندار اولمغله اوساخ چرکاب
وغمام هموم واشتباه وصبغ وفام تدبیر قبول ایلمدیکندن
تدبیر امور ومناهج سیاستی اوصاف شریعتی ایچون
موجود اولمغله تدبیر ریاست وامور سیاستده
استخدام اولنانلر مجموع عباد واولیا وعلما وصلحا
ورعیتك وفقرانك حاکم وغالبی ورئیسی اولهجق
اولدوغندن جمله ناسك جوهری وجمله خلقك اعقل
واعلم واورع ومتشرعی اولوب جمله سنه راعی
اولمغه لایق وسزا اولمق کرکدر وامر خالق وفرمان
مولای متعال بو وجهله درزیرا فاسق اولان شیخ
وواعظك وعظ ونصیحت وارشاد وتوبیخ وتبشیر
وانذاری تأثیر ونافذ اولمدیغی کبی امور سیاست
وریاسته استخدام اولنان مرتکب فسق ومعصیت
اولمغله خلق بینده سیرت قبیحه سی ساری اولنجه

او لوجهله متهم اولدیغندن خلق امر خدا اولان
اطاعت و شریعتنه دعوتله توبیخ و تأدیب و تربیه
ایده مز و خلق فسق و معصیتدن منعه قادر اولهماز
و مرتکب فسق و مقارن اهل نفاق علی الخصوص
مرتکب کبائر و مرتشی و مصاحب اهل ارتشا اولنلرك
دائره سنده توفیق خدا رفع اولونته کم حدیث
شریفده لعن الله الراشی والمرتشی بیورلمشدر که
مضمونی اولدرکه بارئ ذوالجلال جل شانه رشوت
ویرن و الان کمسنه لرك ایکیسنی دخی رحمتدن اوزاق
ایلر پس جناب کبریانك اولو رحمتی توفیقدن زیرا
توفیقه مظهر اولمیان کمسنه فلاطون فیلسوف و
حسان زمان اولسه و تدبیری پسند عالم و صواب
اولسه اوك امور شول بادبان و دومنسز سفینه یه
بکزر البته انی امواج فنا بوسنك مهلکیه دوچار
و یا بر وادئ نابرجایه القا ایدوب باشدن قره اولو
نته کم سلف اهل تدبیر امور تدبیر اوزره فیلسوف
زمان ایکن ارتشا و غرور ایله توفیقدن معدوم و

مفقود اولدوغندن عواقب امرلری مشهود عالمدر
و توفیقه مظهر اولان کمسنه تدبیرندن هرنه قدر عاجز
اولسه رهبر توفیق زمام و دومنك طوتوب بادبان
هدایت سفینهٔ آمالنی پویه هوا ایله لیمان مقصوده
ایصال ایلر نتکم مدبران زمان اول مرتبه فساد و
فتنه ده کمال یأسله تدبیره عاجز ایکن سلطان سعید
زمان توفیق اللهه مظهر اولدوغندن عون باری ایله
رهبر توفیق اموری دومنك طوتوب بادبان هدایت
هوای موافقتله لیمان مقصوده ایصال ایدرك بونجه
فتنهٔ عالمی مدت قلیلده تعدیل و برکاتب بیچاره حمل
دیویدندن عاجز و قطع قلمده کذلکدن خائف و دفتردن
نقطهٔ سهوینی حك امنده قاصر اولان دبیر خامه نك
قلمتراشیله دیار عراق و کشور بغداد کبی مسافهٔ بعیده
و اوزاقده اول منالو مقتدر جاحد طاغینك رأس
منحوسنی دفتر وجودندن حك و قطع ایلدی امدی
مجموع فساد و فتنهٔ عالم و داهیهٔ دنیا و خراب ممالك
و رعیتنك اطاعت و محبت و رغبت و رهبتلری و مجموع

اوصاف دینیه لری سلب اولوب ملوکلری حقنده نمیمه
وطول لسان ومحصول لرینی بیعده انصاف لری سلب اولمسی
ایکی سببه مبنیدر اولکی سببی بیع احکام شرع و
احکام سیاست والتزامدر پس امدی احکام شرعیه
واحکام عرفیه ده برابراد معین وبر وظیفهٔ مقننه
اولمدینی تقدیرجه بهر ماهیه محصول ازار وستمی
بوجه مال موجودیله برابر قچه لك کاغد مهوری بیع
فاسد ایله بیع ایلین فقرا بیچاره لرك مکسب ومحصول
وتجر عیلرینی بیع ایلمشدر واشترا ایلین فقرا
بیچاره لره ظلم وغدر رخصتنی اشترا ایلمشدر بوصورتده
احکام شرعیه اوزره مقتضای شرع حکومت واحکام
عرفیه ده عدل وانصاف اولمیه جغی اظهر من الشمسدر
واول مرتبه ازار وستمه دوچار اولان رعیتده اوصاف
دینیه دن اطاعت ورغبت ورهبت ومحبت ومحصول لرینی
بیعده انصاف ولسانلرنده صمت وخوف وحیا
قلمیه جغی اعین من العیوندر وایکنجی سببی ارتشادر
پس اوصاف ذمیمه ده اوصاف قبیحه نك اعظمی و

عصیان

وعصیان کبایرك اکبری زنا ایله ارتشادر
زیرا افعال مذکور عاصی ومحط سخط عند الله و
الناس ملعون ومغلوب وذلیل ایلر ودائرهٔ امالدن
توقیف هولاکو اولور امدی بالای مقالدن بوملحه دك
ذکر اولنان اقوال واوصاف وحکایات ومشابهات و
ادلات وقصه وموعظه دن حصه اخذ اولنوب تمهید
دین واعمار ملك واصلاح رعیت وابقای ناموس ودولت
بادی اولان احوال وسلوك وادابه رغبت ظاهر
اولدقده امور امانت وشریعت وامور ملك وریاست
وسیاست وحکومته طالب اولندرك لیاقت وقابلیت
ووجه طلب وسبب هوس وسلوکلرینی استظهار و
استخراج ورتبهٔ استعداد لرینی فهم ومیزان ایلیوب
هر برینك استعداد وقابلیتلرینه کوره لایقی اولان
امورده استخدام ومسند سیاست وریاست و
حکومتلری لیاقتنه کوره تقسیم ودرجهٔ عقلنه کوره
رغبت اولنمق بابنده برمیزان کفه قرار وبرد رهم
کامل عیاره محتاج اولمغله دست توفیقله کارخانهٔ

حکمتده برمیزان ومعیار وصیاد دلدار ایجاد و
اصدار اولنوب متاع عقول ودرهم اوصافدن اوج
وجهله تقسیم واماده قلندی پس ریاست وسیاست
وحکومته طالب اولنلرك عقلنده میزانك اولکی وجهه
ذکره میل جهتندن طالب ریاست وسیاست اولدیغی
بلنمکدر وذکره میل جهتندن طالب ریاست وسیاست
اولمق عقل مرغوب ایله معقول اولدوغنه برمیزان
کاملدر وعقل مرغوب ایله طالب ریاست وسیاست
اولنلر یالکز نفسنه وشهواتنه تبعیتله کندوسنه نفع
دنیوی اولمق ایچون اولوجهله طالب اولماز انجق
ریاست وسیاست ذکره بادی ونتیجه ویرن
امرك اهون وادنی اولدوغنی کمال عقلیله فهم
وادراك ایلمه سندندر دلیل نته کم ابراهیم ادهم
زمانده هرکوشه ده بیچه زاهد وارایدیکه ابراهیم
ادهم کبی بیچه زاهد سلطنت وزهدیله اول زاهد
کوشه نشینك زهدی درجه سنه عزق اولمق درکار
ایکن نمسه اسمنی بلمز وخاتم طی زمانده یوقلغله سخی

بیچه اهل سخا وارایدیکه بیچه خاتم طیدن خبر ابندیله دشت
کرملرنده طی ایدرکن برکسنه نك لسانندن ذکری قلمشدر
وبونلرك ذکری باقی قلمسنه سبب مسند لریدر زیرا
مسند ریاست وسیاستده علی الخصوص خلافت
باری اولان سلطنتده هراوصافك قلیلی کثیر وصغیری
کبیر مقامنه قائم وجزاء عملی دنیا واخرتده مساوی
ظهور ایلمه سی مقتضای مسند وخلافتلریدر نته کم
ارباب ریاست وسیاستدن خلاف رضای ملوك
اوزره حرکت ایدنلری ملوك عظام آز وقلیل تهمت
ایچون درعقب جزا ومعاتبه ایلمری درکار اولدیغی
کبی پس امدی ذکره میل جهتندن طالب ریاست وسیاست
اولنلرك اوچ علامتی وارد راولکی علامتلری عمر و
اسنانلری سن شیوخه تقرب ایدوب لحیهٔ شعورنده
منصب اخرتدن داعی ونوید ظهوراتمکله شهوات
شبابتدن مقطوع اولمقدر ایکنجی علامتلری جمیع
عمرنده افعال قبیحهٔ سابقه سی وارتکاب ناسزاسی
ظهوراتمش اولوب هرکسده اوصاف ناسزایی

قبیح کورمکله حتی کفتاره مائل ومداهنه کلام ومزاج
اوزره تلوندن دور اولمقدر زیرا کشی ارتکاب ومعتاد
سالفه سنه تیز رجوع ایلمه سندن حیوان تویینی
دکشدیر رحویینی دکشدر مزدیمه لری افواه ناسده ضرب
مثلدر ومداهنه کلام ومزاج اوزره کفتار وافعاله
متلوّن اولان کاسه لیس مشرب هر مقارینك وهر
اتباعیسنك کلامنه اویماغله فرصندی اولدقده
هر افعالی ارتکاب وهر بویایه متلوّن اولور ومالکی
خراب ایلر واوچنجی علامتلری علم وعرفانی وعقاید و
اوصاف دینیه لری کمال مرتبه صحیح وسالم وصالح
اولمقدر زیرا بالکز ملوك غضبندن خوفله پرهیز
اولنلر سورار تشاولیاءِ اختفا ایله اطرافنی ستر
ودیلدوکی افعالی اجرا لری حکمت مسکوتدن معدوددر
امدی ماسبقده مذکور علامات ثلثه نك هر بریندن
اوصاف میزان ومعیار دراهمی ظاهر اولمغله زن الرجال
بموازینهم مضمونجه اول اوصافلردن متولد اولان
نتیجه لری جمع وبربری اردنجه ترتیب اولنوب اول

اجزاء متفرقه سی زوب وترتیب ودریجهٔ فراسنده تقلیب
ایله برمیزان کامل العیار ایجاد واصدار اولندی مثلا
علامت مذکور اوزره عقل مرغوبله حب ریاست
ایده نك حبّی عقلله منازعه ومشاوره ایلدکده اول
مشاوره نك خلاصهٔ نتیجه سی صدقدر وصدقك نتیجه سی
ورعدر وورعك نتیجه سی عدلدر وعدلك نتیجه سی
الفتدر والفتك نتیجه سی کرمدر وکرمك نتیجه سی
موانسه در وموانسه نك نتیجه سی صداقتدر و
صداقتك نتیجه سی بذل مقدور ومحامات ملك و
اقامت بنیان دین وشریعت وانتظام امور دولت واعمار
ملك ظاهر در ذکر اولنان اوصاف ممدوحهٔ مذکوره
نتیجه لرندن بری وایکیسی واوچی لدی التجربه برذاتده
بولنوب اضدادی بولنمسه اول ذاتك ذکره میل جهتندن
طالب ریاست اولدیغنه میزان کامل ظاهر اولور و
حکومتده استخدامه لایق وسزادر وبووجهله حب
ریاست شرعاً وعقلاً مقبول اولدیغنه کوره من القدیم
نیجه علما ومؤلفین وذوی العقول مسند ریاست

وسیاسته طالب وراغب اولوب اولمقام آشیان همای
علم ودرگاه شیر معرفت وکمال وزاویهٔ اهل صلاح
وسریر عدل وانصاف اولمشدی وملوک عظام انلرك
اول وجهله تدبیرد نصگره امال امور ملکیه کند و
قریحهٔ همایونلریله تدبیر وتمییزه احتیاج لری اولمغله
سریر وسرور اوزره الام وامل وداهیهٔ غمدن آسوده
وانشراح درون اوزره جهاد وغزادن غیری امال وحیال
احتلالدن سالم اولمشلردی امدی علامت مذکور
اوزره عقل کاست وشهوات نفسانیه سنه تبعیت و
مساعده جهتندن طالب ریاست وسیاست اولنلرك
حبی وطلبی عقل قصیری ایله منازعه ومشاوره ایلدکده
اول مشاوره نك خلاصهٔ نتیجه سی حب دنیا وحب
ماله نتیجه ویرر وحب مالك نتیجه سی بخلدر و
بخلك نتیجه سی حب غنادر وحب غنانك نتیجه سی
مذللتدر ومذللتك نتیجه سی طمعدر وطمعك نتیجه سی
خیانتدر وخیانتك نتیجه سی سرقه در وسرقه نك
نتیجه سی هتك مروتدر جمیع زمانده نقض دین وشریعت

وقبح نظام امور دولت ومملکت وخراب دنیا ونقض
الفت وواقع اولان محاربات وفسادات اشبو شهوات
نفسانیه یه مساعده دن ظهور ایدر ذکر اولنان اوصاف
مذمومهٔ شهوانیه نك نتیجه لرندن بری ویا ایکیسی
ویا اوچی برکسنه ده بولنمغله اول کسنه نك شهوات
نفسانیه سنه مساعده جهتندن طالب ریاست اولدیغنه
برهان کاملدر اول مثللو کسنه یی ریاسته استخدام
خطادر وعلامت مذکور اوزره جهلله طالب ریاست
وسیاست اولنلرك حبی وطلبی حمقیله منازعه ومشاوره
ایلدکده اول مشاوره نك خلاصهٔ نتیجه سی حسد وزیرا
جهل حمقك خماری اولمغله خمار جهله سوار اولوب
میدان عقلده جابك سواری لق ادعاسك ایلین قنغی جهتدن
اولورسه حسدك اظهار ایلر امدی حمق ایله صدر عقله
طالب اولمق حسدی نتیجه ویرر وحسد کذبه نتیجه
ویرمکله کذب ایسه جمیع مذمومات اصلی واساسیدر
مکر اصلاح خصوم مراد اولمه وکذبك نتیجه سی نمیمه در
ونمیمه نك نتیجه سی بغضدر وبغضك نتیجه سی

جورد روجورك نتيجه سى تصارمد روتصارملك
نتيجه سى حقد در وحقدك نتيجه سى منازعه در و
منازعه نك نتيجه سى عداوتدر وعداوتك نتيجه سى
محاربه در ومحاربه نك نتيجه سى نقص عمر دنيا و انسان
وحيوان ونقص دين وشريعت وفسخ نظام دولت ونفى
وخراب عمارت بلاد وكشور اوزره نتيجه ويرمكله طبع
مستقيمك خلافيدر وهر خلاف طبع مستقيم احوال
فساد وفتنيه نتيجه ويرر ذكر اولنان اوصاف مذمومهٔ
كالبوه دن برى ويا ايكيسى برطالب رياسته بولنمغله
اول كمسنه نك افراط وتفريط عقلله حمق جهتندن
طالب رياست اولدوغنه ميزان كامل وكافيدر
امدى مسند صدارت وحكومت مسند عقل
وفراست اولديغى هزار وجهله ثابت اولدى بر
كمسنه كه جاهل اوله جهل حمقك حمارى اولمغله دائما
صاحبنى طريق ناصوابدن وادئ مهلكه يه وجانب
فتنه وفساده سوق وايصال ايلر پس ماسبقده ذكر
اولنان ميزان مقتضاسنجه اوصاف عقلده درجهٔ

ثلثه اوزره برمقياس دخى وضع اولنمق كركدر وهر
درجه اوزره معقول اولنلرك افعال واوصاف
وحركت وسلوكلرى على قدر الامكان بيان اولنوب
فاصلحوا بينهما بالعدل مقتضاسنجه هركسك درجهٔ عقلى
اول مقياس اوزره قياس اولنمغله امور رياست و
سياسته طالب اولنلرك هر برينك عقل وفراستى
ولياقت وقابليتنى بلنديكى تقدير جه هركسك خدمت
لايقه سى تقسيم وهركسه مقدار عقل ورتبهٔ استعداد
ولياقتنه كوره رغبت واعتبار اولنه حديث شريفده
فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشدر لا فقر
اشد من الجهل ولا مال اعز من العقل ولا وحشة
اشد من العجب يعنى جهل وحمقدن شديد فقر وعقلدن
عزيز مال وعجبدن شديد وحشت وقورقويوقدر مع
هذا فى زماننا هر خصوصده عكسيله عمل اولنوب
اول اجلدن مسند عقله حمقى ومسند حمقه عقل
استخدام اولنمغله وضع الشىء فى غير موضعه ظلم
فحواسنجه مبدأ ظلم دباجهٔ تدبيردن ظهور ايدنجه

البتده برامرك دباجهٔ تمل وموضعی فاسد اولدقده بر
یاراوزره بنا قورلمش کبیدر اول بنانك بقاسی مأمول
اولمازپس دین واسلام عدل اوزره بنا اولنمش اولدیغندن
یوم تشهد علیهم السنتهم وایدیهم وارجلهم ان
السمع والبصر والفؤاد کل اولئك کان عنه مسؤلاً
نضم کریمه مفهومنجه علی قدر الاستطاعه اوصاف
تدبیرصواب اوزره امرمولی ومواهب طاعاته صرف
اولنوب هرخصوصده عدلی فرق واسعی ورغبتله دین
ودولت ودنیا باقی وظلم عدلك ضدی وخلافی
اولدوغندن دنیا عدل اوزره کفرله طولو اولسه باقیدر
وظلم اوزره اسلامله طولو اولسه خرابدر دیمه لری
بواجلدندر حدیث شریفده بدئ الاسلام غریباً وسیعود
غریباً فحوای شریفی اوزره دین اسلام غریب بنا اولنوب
اعانه سنه غیرتله هرغریبك تمکینینه غیرت اخوان بادی
وسبب اولدیغی تقدیرجه فی زماننا ادنی واعلا زاویه
وجوامع مرتزقه لرینه وصنعت ومعرفت مسند لرینه
وارنجه اون عدده برامر مستحق قالمدوغی ظاهر وباهر

وهوبدار

وهوبداد رپس امدی غنیمة المؤمن وجدان الحکمة مقتضاسنجه
حکمت مبادی فهم اولندقده لیس لسلطان العلم زوال
فحواسنجه ظل السلطان کظل الله تعالی مضمونی اجرا
ایله سایهٔ همتی بسط ومدواجری واسعی ایله تمهید
دین وابقای ملت ودنیا مأمولدر بوتقدیراوزره غلام
عاقل خیرمن شیخ جاهل وعدو عاقل خیرمن صدیق جاهل
فحواسیله عمل اولنمغله علی وجه التشخیص هرمسندی
اهلنه تفویضه سعی وجد اولنوب آسیاب دولت
قورلمشدرکم اولسه دوندرر فحواسی میزان بقادن
دوراولدوغی تقدیرجه خصوص مذکوره رغبت
اولندقده فقیرك عجزله اول خصوصده بومرتبه
میزان ومقیاس تألیفی ورغبتی ظهورنده هرذوی
العقول کامل وعالم وفنون تدبیرده ماهر وعارف
اولندرك شوق وشعوری مجلا وکنج علم ومعرفتی
پرضیا اولمغله عبد عاجزك تألیف ناصوابی المنصواب
وسقطات وغمامنی کشف وتعبیرناسزاسنی اصلاح
امکله فقیرك ابوالتدبیر ام التفسیر تزویجله آثار

خیرنی داهیهٔ تجرد دن خلاص واوصاف زمانی افاده ایله
امور ملکیه اهلنه تفویضه بادی واختصاص اوزره
جسارت این دلروبو خصوص ملوك عظام حضرتلرینه
کوره اهم امور واتم اداب والزم تدبیر واحسن اوصاف
وسیرت لریدر زیرا ایجه راغب دین بولنورکم لحوال
ممالکده ینجه محذورات ملکیه وملوکیهٔ فهم واصابت
ومشاهده اتمش ایکن افاده یه امکان وطریق بولمغله
اول محذوراتك داهیه ومضرتی آستانهٔ ملوکه واصل
اولدقجه تدارکه کوریلمز بو تقدیراورده برمدتدن
بروعقلاوعلماء اهل صلاحدن رغبت واعتبار سلب
اولمغله هرنقدر فساد وفتن ظهوراتمش ایسه دخی
سلطان نیك نهاد بهره توفیق تعدیلنه موفق واداب
اجدادنه راغب اولمغله فبما رحمة من الله لنت لهم
ولوکنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولك
فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم فی الامر فاذا
عزمت فتوکل علی الله مضمون کریمهٔ شرف احتوا اوزره
درکاه بادیه توکل وهادیٔ سبیل رسول اکرم روحانیتنه

توسل

توسل ایله توفیقه مظهریت حاصل اولوب امور تدبیر
وامور شریعت ودین اوزره مشاوره یه اهل وارباب
وامور ریاست وسیاسته استخدامه لایق وسزا
لری معلوم اولور بو تقدیر جه جوهر عقل برنور ذات و
اوصاف ظاهری اثار صفات اولمغله امر مشاهده سی
امر محال کبی اوصاف صفاتدن اوصاف ذاته تقرب و
انتقاله محتاج اولمغله درجهٔ مناظراته صدپای صعوددن
دوراولنلرك دخی عیون باطنه لرنده محجوب اولمغله کدشتکان
دائرهٔ اشتیاق ومحبت ونوشتکان نهفتهٔ حقیقت پروانه
لری دخی رؤیت ووصلت ومشاهدهٔ نفس عقلده عجزله
اولجوهره کمال محبتلرندن کلستان اشتیاقده ترتم
ایله عندلیب مفتون اولوب هربری انواع زبان ایله
مقاماتنی تحویل وبعضلری اجناس براعتنی اصطلاحات
غریبه والسنهٔ عجیبه ایله بوشیده وتعدیل ایدوب
کمی اصابتله رؤیت ووصلتنه مظهر وکمی سهو و
خطا ایله دشت پرزخده طی وسرعت وباطله دهبر
اولدیغی وجهله جوهر عقل برجسم لطیف وعیون مغشادن

غائب ونخيف اولديغندن كالاى كوجه نشين ومتاع
سوداكران كبى اندازه خياط ومقياس هيئت ومهندس
ايله مقياس اولنمق ممكن اولديغى تقديرجه باب مدينهٔ
علم وحقيقتك مقياس زبان سعادت قياسندن فعل المرأ
دليل عقله اى مقياس عقله فحواسندن الحكمة هى العلم
بحقيقة الاشياء واوصافها وخواصها واحكامها مقتضاسنجه
يؤتى الحكمة من يشاء فحواى شرف احتوى موجبنجه فقير
عاجز اهل تذكر وارباب متعظه دن اولمغله الحكمة سرّ
اودعه الله فى قلب عارف مضمونجه بهرهٔ مودعه سن اول
دائره يه اماله والتجا ايله كارخانهٔ حكمتده علم ومعرفت
حكمت اوزره مقدار بهره درجات عقلى ميزان ومقياس
بابنده برتفصيل اصدار وهر درجه ده نيجه اوصاف
اشخاص استخراج ايليوب هر برينك سلوك وافعالنى
درجهٔ عقلنه تقسيم ايدوب مقياس عقله برسهولت
وضع اولندى امدى هراشياد رجهٔ ثلثه دن حالى
اولديغى تقديرجه عقلده دخى اوچ درجه وارد ر
اوّلكيسنه افراط عقل درلر ايكنجيسنه عقل معتدل

درلر اوچنجيسنه تفريط عقل درلر امدى افراط وتفريط
هراحوالده مذموم اولديغى كبى عقلده دخى خصوص
دارين اوزره افراط وتفريط عقل مذمومدر بوتقديرجه
بنى ادمده جبلى اوچ صفت لازمه وارد راول صفتلرك
اوّلكيسى نطق وايكنجيسى شهوت واوچنجيسى غضبدر پس
بنى ادم نطق ايله مافى الضمير فى ابراز واظهار ايلر وشهوت
ايله منافعنى جلب وجوب ايلر وغضب ايله شرور ومضرتنى
منع ايلر وبو اوصاف ثلثه نك هر برينك اوچ مرتبه سى
واردر واول مرتبه لرك دخى طرفينى غايت مذموم و
وتدبير وتعديلى طبيب عقلك ترتيبنه محتاجدر و
وسطلرى مقبول ومرغوب ومحمود حدر بو اجلدن هر
خصوصده وهر امرده خير الامور اوسطها دنلمشدر
مثلا افراطك اوّلكى مرتبه سى جربزه ووسطى شرع
واخر مرتبه سى تهوّردر ووسطك مرتبهٔ اولىسى حكمت
ومرتبهٔ ثانيسى عفّت ومرتبهٔ ثالثه سى شجاعت در و
تفريطك مرتبهٔ اولىسى بلادت ومرتبهٔ ثانيسى خمود و
مرتبه ثالثه سى جبانت درپس هرشيئك افراطى وقوعنده

مأمول ومطلوبك عكسى ظهور ايلر امدى علم ومال جمله نك
مطلوبى ومرغوبى اولوب مثلا افراط علمله دين وعقايدى
تصحيح واغواى نفس وشهوات وشيطانى عارف اولمغله حق
ايله باطلى فرق ايدوب اهل تقوى واهل صلاح اولوب عبادته
مقيم وهركسك مقبول ومرغوبى اوله جق ايكن افراط علم
صاحبلرندن نيجه بينواى توفيق وهدايت اولمشدر كم افراط
علم ايله اكثر علماء رسوم عيوندن مستور وذوق حقايق
اقسامندن معدود اولان حكمت المسكوت عنها وحكمت المجهول
عندنا احوالدن كبى وبعض بشارت ايات واحاديث واختلافات
مذاهب وبعض اقوال حكم وتصوفيه اعتماد واستيناد
ايله وبعض مسائل ضعيفه اوزره عمل وخلقه دخى افشا
وبعضلرى جبر وقدره وقدمه مذهبنه ذاهب اولوب
اوصاف مشروعه يى كليا ارخا ايله اول عالم جاهل كبى
فاسق وفلسفى وزنديق ومعتزله اولوب ضال ومضل
وشيطان صفت اولمسنه سبب اولوب اول افراط
علمى اكا غضب كبى برمكر اولوب ضلالته القا
وخالق ومخلوق عندنده رغبتى ومقبوليتى سلب وانحا

اتمكله

اتمكله مبتذله دلالت اتمشدر كذلك افراط مال جمله نك
مطلوبى اولوب اول مالى وجوه خيراته صرفله وفقرا
ومحتاجه اطعام وتصدق ايله شان سخا وطبع غنا
واوصاف كريمه حاصل ايدوب شكرلك ادا ايله مقبول
خدا ومرغوب عالم اولوب دارينده عزيز اوله جق ايكن
رزاق عالم نيجه قوللرينه بى نهايه مال احسان وعطا
ايلمشكن غضب الهيه سنه مبتلا ايدوب اول كمسنه
اول مرتبه غنى ايكن غنايه اغتنا اتميوب مال جمعنه
برمرض طمع وبرحرص لايقنع حاصل ايليوب بخل و
دنائت ايله اوصاف ذميمه نك مجموعنه مبتلا اولمش
خيراته وحسناته صرف اتمديكندن ماعدا كندو عيال
واولادى آج ومحتاج وسفيل افقر وفقير وجمله نك
عندنده ذليل وخور وحقير اولمغله اول مال اكا
مذللت وحقارت وبادى خسران دنيا واخرت
اولديغى هزار كسه لرده كورلمشدر وبعضلره افراط
مالى سبب جبانت وبعضلرينه سبب طغيان
اولمغله اخركار كندويه ومتعلقلرينه بادى خراب

وندامت وهلاك اولمشدر وذكر اولنانارك علمى ومالى
يوغكن اول اوصاف مذمومه لرى دخى يوغدى بو
اجلدن بعض كثرت مال ايله مشهور اولنلردن عقلى
ناقص وحرص وطمعى غالب اولنلرينك نزد ملوكده
اوصافلرى ثبوت بولدقده مال ازغونيدر ديو طبيب
عالم اولان ملوك عظام اول متمول ادمى برامور
مهميه اول مالى صرفله مأمور ايدوب اول وجهله
ترتيب دوابيور ملرى قانون صواب اولمشدر فى الحقيقه
اول مثللو كمسنه لره اول تدبير باطنا دنيا واخرتنه
نافع شرّ جزئى خير كلّى متضمّن قبيلندن در بونك تمثيلى
بودركه بركسه معتدل الهواده معتدل المزاج اولوب
آج قرنده هيچ عطش وحرارت وصوسزلغى يوغكن
برقارلو صوغوق صوايچمش اولسه اول صوغوق صو
معده نك حرارتنى اطفا ايلدوكندن وجودك حرارت
غريزيه ايله مربّيسى اولان روح حيوانى قوّه حرارتنك
مجموعنى اول محلّى قزدرمق ايچون حواله ايلدكده كثرت
حرارت غريزيه اول محلّه يغلمغله اول مرتبه صوغوق

صودن حرارت وعطشى اطفى اولمق مأمولكن عكسى ظهور له
اول كمسنه يه برعطش وصوسزلق عارض اولوركه اون
دفعه صوغوق صوايچمكله حرارتى كسلمز برفنجان البجاق
صوايچسه اول برودت مغلوب اولمغله درحال عطش
ساكن اولوركذلك دستنه قاروبوز طوتمغله ترك
ايدنجه عارض اولان حرارت وبرودتدن ناشى عارض
اولان حرارتى كبى بووجهله هرافراطده عكسى ظهور
ايلر مثلا افراط چوق حوادث بلن ادم سلطانه ملاقى
اولسه انى اول سلطان حوادثدن سؤال ايلسه
افراطله حوادثاته اشنا اولديغندن درونده محتبر
اولان حوادث ثالثك مجموعى حرصله برابر طلوعه حركت
اتمكله قوّه ناطقه سى بوغولور وبرحوادثى دوغرى
جواب ويره مزكذلك افراط عالم اولان كمسنه مجلس
مباحثه ده حرصندن علمنك مجموعى بردن حركت اتمكله
قوّه تأمل وناطقه سى بوغيلوب حبط اولمغله كندو تلميذك
برمنلايه مغلوب اولورافراط جسور وافراط قوّتلو پهلوان
دخى بونلر كبيدر افراط عقلله معقوللردخى احمقدن عد

اولنمه سی بو مثلید رکه وقوعی نامأمول وحیالدن بعید
وفاسد اوهام دور وافکار ناسزا لری تفکر ایله اولیه جق
شیلری اولوردیو تفکر وتخیل ایلمکدن حصولی عسیر ونی
فائده شیلری تجویز اتمکله محذور وعسرتینی ملاحظه یه
قوه تأملیه سی بوغولوردیپایم درکن یقار ودائما احمق
کبی مصیبته وادباره چار پیلور بونلرك برقسمی عارضدر
مال کبی انك مالنی المغله سهولتله دوا پزیر اولور
عوارضات مرض کبی وبری طبیعید ردواسی عسیر در
علم وعقل کبی فی الحقیقه علمك صلاحه واقراط عقلك
کماله قابلیتلری اولمغله افراط عقلله افراط علم ایکیسی
برذاتده بولنوب علم عقلك مدبر کاملی اولمغله هدایت
مولی اولان توفیقه مظهر ورفیق اولدقده ذاتنده
قابلیت اولدوغندن تربیه ایله تعدیل اولنجه اکمل
العقل اولورکه مجموع عقولك افضل وارجح ومقبول
ومرغوبی اولوروا وصاف وصفت خالقی توحید و
ومعرفتده وواردات وتجلیات الهیه یی عقل وربط
وحفظ وصرف اتمکدن جمله عقولدن الیق وانسب وحسن

اولمغله عقل دنمکه سزا وماخلقت خلقا احب الی منك
بك یعرف وبك یهتدی خطابنه لایق محبوب خدا اولمغه
روا اولوب ان فی ذلك لایات لاولی النهی
وان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب او القی السمع وهو
شهید مضمونیله مشرف اولان عقل اهل عرفان واولیا
وزهاد واصفیا اولمغه لایق وروا اولوب واول افراط
علم دخی عقل کامل وهدایت وتوفیقه مصاحب وقرین
اولورسه افراط علمله افراط توحید وافراط ذکر وافراط
اعتقاد وافراط خوف وافراط عبادتنه دلیل اولوب
رهبر طریق صواب وبدرقهٔ تقوی وپیشوای رضای
باری اولمغله متابعت نفس وشهواته القادن منع
ومحافظه وغفلتدن ایقاظ اتمکله اول علم اول عقلك
مربیسی واول عقل اول علمك ممیزی اولمغله بربرینه
رفیق وهمپا اولوب نفسی وشهواتی عقل وضبط و
ربط ومطیع اتمکله صاحبنی مقبول ومقرب جناب
کبریا ایلر پس بومرتبه ده اولان علم وعقل دخی تعدیل
واصلاح اولمق الطاف وعنایت مولادن بروهبهٔ

توفیق وهدایته محتاجدر تدبیر مرشد وترکیه ایله
عسیر وبلکه محالدر زیرا جربزة العقل اولان کمسنه
عقلی نقله راضی اولماز انك عقلی ادلات عقلیه یه ربط
اولدیغندن کرامت ومعجزهٔ انبیا کورسه اعتقاد اتمك
ممکن اولماز بو سیاق و سباقده مذکوراولدیغی تقدیر
اوزره افراط عقلك شخصه نسبتله سلوك واطوارلری
اوزره مقیاس ومیزانلری طهور وجهله بیان اولندی

درجات عقل اوزره تفصیلك اولکی وجهیدر

ان فی ذلك لایات لاولی الالباب

افراط عقلك اولکی وجهی ذکر سابقه اوزره افراط
عقلدن توفیق وهدایته وعلمه قرین اولمغله شخص
دیده ورتربیه سیله تعدیل اولوب اهل حقایق و
عرفان واولیا وزهاد واهل حکمته مخصوص اولان
عقلدر اول عقلك تفصیلی بو وجهله بیان اولنورکه
توفیق وهدایت حقه مظهر وانواع علوم شرعیه
ونقلیه واصناف علوم جزئیه وحکمیه ومتصوفردن
بهرمند اولان رجال اهل فراست وبصیرت اول

علمك

علمرك قوتی وفراستك فهم ودقتی وتوفیق وهدایتك
دلالتی واعانتی ایله کوشش ورياضت وسعی ایدوب
اول عقلك افراطنی تعدیل وتربیه واصابت ایدوب
اول عقلی نفسه تبعیتدن اصلاح وبرصورة حسنه یه
قویمش واول صورتك هر اعضاسنی براوصاف حمیده
ایله مشغول ایلمش مثلا کوزلرینی حیا وجیبنی اخلاص
وانفنی عزت وفمنی صدق ولسانی حکمت و
عنقنی نیت وصدرنی حمل اذی اوزره سعت و
عضدینی شجاعت ومرفقنی توکل ومعصمنی عصمت
وکفنی کرم وبنانی ایثار والریتی جود ویمینی یمن
ویسارنی یسر وبطنی ورع وفرجنی عفت وساقنی
استقامت ورجلینی خوف ورجا وقلبنی فطانت
وروحنی علم وحیاتنی امانت ولباسنی زهد وتاجنی
تواضع واکلیلنی حشمت وخاتمنی حلم وبیتنی انس
وطریقنی هدایت ومصباحنی شریعت ودثارنی
فهم وشعارنی نصح وعلمنی فراست وکسبنی فقر
وسمعنی حق ایله مشغول ایدوب اسمنی عقل ایلمش

واول عقلله خطاب وواردات وتجليات الهيه يى
ربط وعقل وحفظ ايليوب ماسبقده مذكور علومك
عقليسنى علوم نقله وحكم وتصوّفنى شرعه تطبيق وتنقيه
وتميز ايدوب ممدوح ومرغوباتنى ضبط واخذ واسرارنى
حفظ ومقبوحاتنى طرد وتفريق وميزان وتوسط ايليه رك
ذات بارى وصفات لايزاليده ظنّ وتخيّل وتمسكى خطا
اولان ظنون وفهوم واعتقادات اهل مبتدعه ومشبّه
ومعطّله وجبريه وقدريه وقدميه وحكميه ووجوديه
وتناسخيه وروافضيه وخوارجيه وذنادقيه ومعتزله
وسائرمذاهب باطله اعتقاد وتخيلرك طرد وتميز
ايدوب حقى اخذ وباطلى تفريق وطرد وابعاد وفضلهٔ
طاعات وعبادات اوزره هرنفس تنفسنى ذكرخالقه
وهرحواسنى امرواطاعت وعبادت مولاى متعاله
صرف ايدوب اول عقلله قائم بين يدى الله ومقرّب
الى الله اولمشلر اشبو ذكر اولنان عقل افراط عقلدن
تربيه وتعديل اولوب ذاتنده قابليت اولديغندن
جمله عقولك افضل وارجح ومرغوبى اولمشدر

من يهدى الله فهو المهتد ومن يضلل فلن تجد له وليّا مرشداً

وافراط عقلك ايكنجى وجهى عقل جربزه دنمكه سزاولان
علمائ معتزله وحكماء فلاسفه وعلمائ خوارجه نك
عقللريدر بوعقلك اوصافى شول وجهله بيان اولنوركه
ذوعلم وذوفنون اولان علمائ معتزله وحكماى فلاسفه
وعلمائ خوارجه اول مرتبه علم وفنون وكمالدن بهرمند
اولوب علملرى مرتّبهٔ عقللرى وبدرقهٔ طريق مستقيم و
پيشواى صوابلرى اولمغله طريق هدايته وصللرينه رهنما
لرى اولمق مأمول ايكن اول افراط عقل وعملرى انلره
مصيبت كبى بردهيهٔ غضب اولمغله عقللرينه مغلوب
وعملرينه مغرور اولوب رياضت ايله هرنقدر شهوتلرينه
غلبه ايلديلرسه دخى هواى زعملرينه تابع اولمشلر و
هربرى بركونا مذهبه ذاهب اولوب خلاف رضاى
مولاى ومخالفت اطاعت رسول وانبيا اوزره همراه
طريق سقيم وتاركك صراط مستقيم اولمشلر احوال
لرى كتب عقايد وشرعياتده تفصيل اوزره مذكور اولمغله
اخبارنا سزالرى شكست لسان خامهٔ بيان ايلمشدر

عسیٰ ان تکرهوا شیئاً وهو خیر لکم

وافراط عقلك اوجنبی وجهی بعض علوم ومعرفت
وکمالدن بهرمند کوشه نشین حجرهٔ وحدت وتارك
صرف ارادت وصنعت اولدیغك افراط عقللریدر
بوعقلك اوصافی شول وجهله بیان اولنورکه بعض
علم وکمال ومعرفت صاحبلری افراط عقللریدن تفکر
وتخیلدن بعید وعقول صوابك تجویزندن دور تفکر
وتخیلی لازم کلمین احوالری تفکر وتأمل وتذکر ایله دور
اندیش ودوربین اولمغله هرامور دنیاوی واسنده
لدی التجربة نجه محذور وندامت ومذللت وقضالر
تشخیص ومشاهده سندن نصکره بومثللی احوالر
وقوعی وغیر وقوعنی تسویه ایده میوب بلکه اولماز
ملاحظه سنه وتوکله ربط اوله مدیغندن افراط
عقلی سببیله بلکه اولور وهمی غلبه سنه بغلنوب
توکل تامدن دور اولدیغندن ماعدا کندوسنه
بروحشت وسوء ظن وجبن وتهور غلبه وعارض
اولمغله اوك مرتبه علم وفراست وکمال ومعرفتدن

بهرمند وهرامورده دیده ور لکله خوش فهم اولوب
صواب اوزره اداره یه مقتدر ایکن افراط عقل وسوء
ظن وجبن ووحشتی سببیله اوهام ناسزالری تخیل
وتفکر وتذکر وخوف ایله امر دنیادن برامره وبرکاره
شروع ایده میوب کوشهٔ وحدته چکلمش وارادهٔ
جزئیه صرفنی ترکله برفقر وبرفلاست وادباره دوچار
اولمش یاخود آسوده وخالص مذللت وندامت بیلمیه
برکاره سلوك ایتمش اول مرتبه پرمعرفت ایکن قوت
لایموت اوزره تعیشی ادراکیله جوهر معرفتك هبا ایلمشدر

خسر الدنیا والاخرة ذلك هو الخسران المبین

وافراط عقلك دوردنجی وجهی وجه سابق اوزره دور
اندیش اولوب افراط عقللری حصول پزیر اولمیه حق
صنعت واحوالری اولوردیو تجویز جانبنه مغلوب
اولوب افراط ایله اول وجهه ربط اولنلردن حصولی
بعید وضرری درکار وفائده سی نومید اولان
صنعتلره سلوك ایدن دغلزنلر کبیلر افراط عقللریدر
اول دخی شول وجهله وصف اولنورکه معتدل العقول

اولنلرك معلومیدركه معادن كثیفه واجساد دائبه ذوب
وطرخله اجساد متفرقه سنی هرنه قدر قبول ایدوب عیار
وصفوتنده نقصان وكثرتی قبول ایلرسه دخی صباغ عالمك
ویردیكی صبغی ابطال وصبغ اخره نقل اتدرمك تصفیهٔ وجود
وروحله صباغ عالمك كارخانهٔ فامنده خدام اولان اهل
كرامتك منفخ انفاسی ایله پوتهٔ حقیقتلرنده ذوب وتلیین
وتلوینه محتاجدر اول قرعه وانبیق ایله استقطار و
تصعید وتكلیس ایله استظهار الوان اولمازایكن افراط
عقللری سببیله اولمیه جق شیلری اولور زعمندن اجساد
ومعادنی بویارالتون وكوش ایده رم زعمنه مغلوب اولوب
افراط عقلك عكسی اولان حمقك كرّهٔ فحامنه دوجار وكیا
كرلكله ماملكك اخراق ونقد موجودك كلاوه فلك ایله
فیّاشهٔ فنایه تصعید ایدوب بخار زیبقدن دشلری
دوكلدكد نصكره فضلهٔ اكسیری ادبار ومحصول صنعتی
كلس وانكشت وخاكستر اولوب افراط عقلی باشنه تصعید
كلاهنی كچوروب ادبار وفلاسته كرفتار وكبریت
افكاری ذیبق امالنی عقد وكاؤن كیای اقبالنی خرّ ایلمشدر

افراط عقلك بشنجی وجهی كذلك افراط عقلی سببیله اولمیه
جق شیلری اولوردیو تجویز غلبه سنه ذاهب اولنلردن
هواكبی جسم لطیفی ربط وتسخیر هوس ایدنلرك افراط
عقللریدر اول دخی شول وجهله وصف وبیان
اولنوركه برنجه افراط عقلله معقول یادرم خواجه
كسنه لرعقلنی اولدقجه تعدیل ایدوجك مرتبه علمی
اولمدیغندن هراوراق پریشانلرده مكتوب وهرمندل
ونی نشانلری میزان عقلنده تجویز ایلدیكندن اله و
آویجه صغماز وبند وزنجیره كیرمز وخانه واوطه
ومحبسه قاپماز ومهمار ولكام طوتمز وكوزه كورنمز
وآشوغ اولان جسم لطیف جنّی تسخیر ودعوتله
خدّام وتملیك ایده رم زعمنه دوشوب ابجد و
فاتحه ده اوجریكلشی ومقتضای دینی اولان
صوم رمضان وقیام فرائض وصلوة وقرأت
قرآندن رخاوت وترك وتكاسلی وارایكن افراط
عقلك عكسی اولان افراط حمق ظهورندن ریاضت

وحميه وصوم اربعينده دوشنوب كيجه وكوندز
قرأت عزيمت طرطنوشيه وجبرتوشيه وبهوشيه
ايله تضييع اوقات ايدرك كيجه لرله اويقوسز
وكوندز بغلو حمار كبى آج وصوسز قلوب سقوط
قوة ايله هزاله دوجار وحيا تنده قديد اولوب
بحور عزيمت دخاننده لهجه سى طلسم دفينه واغزى
وبورنى كيل ومخزن فحام وجنكانه اولمش خلقتيت
وظفر شيطان ومقل ازرق بخور لرى رايحه سنده
نفسى كريز كبى كندبوى بدبو اولوب كندو بنفسه
عفريت وجنيه دونمش اول حاله دوجار اولدقده
صكره بى حصول ونى نما قلد وعندن افراط عقليله
انواع بازيجهٔ حقه بازى واقسام تزويرات كذابيله
رجوع ايدوب عقل طبيعى اوزره قالمش كاليوه و
نادان عوان مفتونلرى تلهٔ تزويرايله صوبمه لرى علوم
دينيه وعلوم عقايديه دن بى خبر وعقل جربزه ايله
معقول اولوب انواع حيل وفتنه يه اقتدار وجرّوجليه
مدارنى فرقله هراحوالى مركب وهربويايه استعداد افراط عقلدن

افراط عقلك التبجى وجهى اكثر كاسه ليس خوان
عوان واهل مناصب وكبارك دال قاوقلرينك افراط
عقللريدر بو افراط عقلك اوصافى بووجهله بيان
اولنوركه كاسه ليسان مذكور افراط عقللرندن
ماسبقده ذكر اولندىغى كبى هرامور وراسنده ذلت
وندامت ملاحظه سيله بركار وكسبه سلوك
ايده ميوب افراط عقليله نى محذور ونى مشقت اعتبار
ورغبتله رجال وكبار خوانلرندن بيه رك ومجلس
لرنده ذوق ايده رك كجنمكه برصورت استخراج
ايدوب افراط عقليله هركسك عقلك ورتبهٔ استعدادك
وزنه مقتدر اولديغندن عوام كاليوه واهل
مناصب نادانلرندن تفريط عقل صاحبلرى بر
نيجه كسنه يى وزن ايدوب بللّه مش وهربرينك
ميل ومزاجك استخراجله هركسك مزاجنه كوره
هوس اولدقلرى احوال وفنوندن وعلم ومعرفتدن
هرمجلس ومقابله لريچون كون بكون يكى ويكى

غیر مسموع لری اولان نکره و نوادر قصه و صحبت
و مسائل و معرفت و حوادثلر استدراج و تصمیم
و حاضر ایدوب مقابل اولدقجه صحبتِ مجلسی اول
احوال مصممه سی و ازبر لدیکی مسائل مستحضره سی
جانبندن فتح ایدوب دولاشدیره دولاشدیره اول
ازبر ایلدیکی نکره و ناسماع مسئله و حوادث و
قصه یه مناسبت کتورب نقل اتمکله اظهار معلومات
و کمال و معرفت ایله جلب استحسان و اکرام و
توقیر ایده رک روز بروز اول کالیوه مفتونلره
جدید و جدید یولار و مهمار ایجاد و اصناع و
اختراع ایدوب کمنی رأس و رقابندن اسطبل خماره
بند و کمنی صلبندن شتاک مرستانه ربط ایلیه رک
انلرظلم و غدر فقرا و ایتام و خراب ممالک ایدوب
جرّ و جلب حقوق عباد ایلیوب خلاف رضای بارک
و پادشاهیده بولنمغله اکثر اوقات ندامت و
قضا و عتابدن خالی اولماز و کما سر لیسان
مذکور انلردن جرّ و جلب ایده رک اسوده اولمش

ان الذین یلحدون فی ایاتنا لا یخفون علینا افمن یلقی فی النار الایة

افراط عقلك بدنجی وجهی فی زماننا هذا بعض
بینوای کرامت و مرتکب کذب و خلاف و کراهت
و معصیت اولان مشایخ صوفیه خرقه سالوس
دین فروشانلرکینك افراط عقللریدر اولدخی
شول وجهله وصف و مقیاس اولنورکه فی
زماننا اکثر افراط عقل صاحبلری بی مشقت
جرّ و جلب دنیایه برآلات تفکر و استخراجله
اهل علمه رغبت و اعتبار اولمدیغندن نجه
طلبهٔ علم جربزه عقللیلری دخی تحصیل علمی
ترك و شهوتلرینه تبعیت ایله کذبی اختیار
و سلوك کورمکسزك خرقه سالوس پوشیده
اولدقلری و رجال و کبارین پایه پزیر اولمش
کمسنه لر اول قالبه تقلب و کذب و دروغله
جرّ و جلبی اختیار ایلمشلر کروه مذکور افراط
عقللرندن تفریط عقلله معقول لرك تعب و مشقت
ایله و اهل مناصب نادان کالیوه لرینك ظلم

وغدر له كسب ايلد كلرى مال خبيثى جرّ وجلب
ايچون براسانجه طريق تزوير ايله صورة صوفيه
اوزره خرقه سالوس پوشيده اولوب برنيجه حرف
تصوف دخى استدراج وقولايجه يولدن جنته
ورفعت دنيايه چقار برنيجه صحموات بكدا شيه
بلله يوب عوام نادان وهوسكار مناصب معذوللرينك
مرام ومقصودنه ايما وايهام ويره جك برنيجه مضمون
وجناس ژاژها لر ايجاد واختراع وتزوير اتمكله
كذب ودروغ صحته وياپه كرامتلر ايجاد واظهار
ايده رك اصمار لمه جه رؤيالرى قفتان كذب وخلعت
تزويرايله تلبيس ايدوب سجّادهٔ اهل كرامت ومسند
قطب حقيقتى تلويث اتمكله چارشوى كرامت قورمش
اقبال جاه ومناصب دولت ودنيا ومفتاح جنتى بر
قربان منغرينه بيع وفروخت ايدوب توجيهات مناصب
دنيا اتمكله چارشوى جست كيرلرينه رواج ويرمكله
ذاويهٔ قطب حقيقتى نادان استيلا وتاج معرفتى
ناسزا تشويش وتلبيس ايلمكرى افراط عقللرندن

وقد خاب من حمل ظلما

افراط عقلك سكرنجى وجهى وجوه مملكت
متمولللرندن اعيانلق ادّعاسيله خروج ايدوب
فقرا بيچاره لره غلبه ايله ظلم وغدره سلوك
ايدن نادان بدكردارلرك افراط عقللريدر بونلرك
اوصافى ومقياسى شول وجهله بيان اولنوركه
كروه مذكورك اكثرى فرومايه وكمى درزه وشنكدن
بوزمه وكمى دخى ذكر اولنان وجوه مملكتدن افراط
عقلله معقوللردركه متمول اولوب مالى كندويه
وفا ايده جك رتبه لرده مستريح كچنوركن زمان
سلفده ممالك محروسه طورره رعيتدن خروج
وهر مملكتده اهل ونا اهلنى نهايه سركش و
طاغى طغيان وهر برى بر مملكت ضبط وتصرف
اتمكله متمولان مذكور افراط عقللرندن سابقده
مذكور مشايخان زنده عيارانه ملاقاتيله ملاحظات
ژاژها وصحموات بى معنا ونى نما لرندن ارشاد و
رموزات ملاذق پاى امال وقول خود لريله استخراج

واغوالرینه چار پیلوب بوندن بویله نظام دنیا
اولماز هرکس تغلب ایله تصرف ایده بلدیکی ملکی
ضبط ایله دنیا عجم کبی طوائفه باقی قاله حق بلکه
قضامزه برمتغلبه غلبه ایله مالیمی الور زعمنه
دوشوب واول مالی صرفله باشنه برنیجه کلاب
جمع وطغیان وفقرا بیچاره لرینه تغلب ومالدرك
ظلما وجبرا جرّ وجلب ایلیوب متهم اولدقدن
صکره افراط عقلنك عکسی ومشایخان عیارانك
کذب کرامتی ظهوریله زایچهٔ تصویرلری بازیچه
بشیر ونقطهٔ دملری عیون مغشا لرینه اوساح و
سرکین وفال انجاملری عقدهٔ ضمیر اولمغله تزویرات
وکذبلری اثرلری ظاهر اولدقده نه چاره اول طریقه
سالك واول وجهله متهم بولنمش وکمی میخانهٔ اقبالده
می ایچوب سرخوش اولمش نه بیدار خمار ونه شربت خوشخار
نه سیلستدن امان ونه خلاصه درمان بولمق امکان اولمدیغندن
حیله ایله خدمت دولته رغبت وفقرا شکایتندن وحشت اوزره
طرفینه حیل تصویرینه صرف ایلدیکی افراط عقلدر

قد مکر الذین من قبلهم فاتی الله بنیانهم من القواعد الایه

افراط عقلك طوغریسی وجهی شهریلرك برقسمنده اولان
افراط عقلدر امدی شهری دیمك اسم عام اولمغله
طشره وآستانه شهریلرینه اطلاقی صحیحدر لکن
طشره شهریسی استانهٔ علیه شهریسنه نسبتله
قراوکندلیسنك طشره شهریسنه نسبتی کبی
اولدوغندن طشره شهریسی اوچ قسمدر افراط
وتفریط ومعتدل بولنور لکن آستانه شهریلری
ایکی قسمدر افراط اوزره اولنلری مبالغه ایله افراطده
وتفریط اوزره اولنلری مبالغه ایله تفریط اوزره
پس افراط عقللرینه تبعیت ایله هرشیئك افراطنی
اخذ وانتخاب ایلدکلرندن هرکسك مزاجنه وهر
جنسك مشربنه وهرایووفنا وهرصواب وناصوابك
لرك طبیعتنه تبعیت ایلیوب امتزاج ایلدکلرندن
شهریده اوسط اولمازاعلاسی یك اعلا وادناسی
یك ادنادر دیوافواه ناسده ضروب امثال اولمشدر
بو تقدیراوزره آستانهٔ علیه شهریلری مبالغه ایله

افراط عقللرینه نسبت ایله عقللرینه مغلوب اولوب
هر اخلاق و اوصافك مبالغه و افراطنی انتخاب و
اخذ له مثلا امتزاجك و مداهنه كلامك و مواضعه
نك و مدارانك و لباسك و كرنامه نك و شیبا ذبانك
و اصطلاحات لسانك و مصارفك و نسوان و صبیانه
میل و تبعیت و محبت و تلطیفك و ادنا و اعلا و نادان
و فاسق و مرتكب كبایر و نصاری و یهودی متموللرینه
توقیرك و بنا و زینتك و حدود و حدودك و هر
كوردكنه میلك و هر طریقه سلوكك و هر صدق
و كذب تصدیقك و هر غالبه تبعیتك و هر ایو و
فنایی استحسانك و هر حرام و غیر حرام بازیچه و
بازیكر سیرنه سرعتك و هر جائز و غیر جائزی
ارتكابك مبالغه ایله افراطنی انتخاب و اخذ ایلیوب
جمیع امور لرنده حدینی افراطله تجاوز لری مبالغه
افراط عقللرینه نسبتله دونلرك و بالای افراطدن نهایته كلنجه
هر وجه اوصافك و هر سلوك ناسزانك امور نظام دین و دولت و شریعت
و نظام ملكیه ده محذور و مضرتلری نتیجه اوصاف عقولك تتمه تفصیلنده بیان اولنمشدر

درجات عقل اوزره تفصیلك ایكنجی وجهیدر

الا الذین تابوا و اصلحوا و اعتصموا بالله و اخلصوا دینهم لله الآیه

اشبو عقله عقل مرغوب و عقل مقبول و عقل صواب
دنمكه سزاوار و رواددر اولكی وجهی اوصافی و مقیاسی
شول وجهله بیان اولنور كه توفیق الهیه یه
مظهر و اركان اربعه سی اعتدال اوزره صحت
جسم و اعتدال اعضا و عوارضات نفسانیه
و خلطیه دن سالم رجال اهل علم عقل غریزی و
عقل عطائیدن اعتدال ایله بهریاب اولدقدن
صكره علم و عرفانی سبیله كوشش و سعی ایدوب
عقل تكلفی دخی اعتدال اوزره تحصیل ایلیوب
عقول ثلثه یی اعتدالله جمع ایلمش و اول عقلیله
امور دینیه و دنیویه سنده صوابك حدینی
میزان و مقیاس ایده رك تجاوز و نقصان اتمیه جك
مرتبه یی كوزه دب دست عقلی لكام نفسه برك
ایلمش و قسطاس شریعت اوزره عرصهٔ صوابده
اعتدالدن خارجه چابكسوار اسب شهوت اولماز

ومیدان هنرده اعتدال ایله میزان شرع اوزره
کف ید ولسان وبسط احوال ایله امر دین و
شریعت وامر دنیا ومعیشت واطاعت مولا و
رسول واولی الامر اوزره استوی وهر طول
امل وبیم وغمدن وخیال ناسزا واوهامدن
امین وآسوده ماسك حبل شرعی وماشئ
صراط مستقیم اولوب امین داهیهٔ دهرین اولمشدر

لكن الراسخون فی العلم منهم والمؤمنون یؤمنون بما انزل الیك الایة

عقل معتدلك ایکنجی وجهی طشره شهر لرنده
بعض اهل علم دانشوران ادراك عقل معتدل لریدر بو
عقلك اوصافی بو وجهله درکه طشره شهر لرنده
کائن بعض اهل علم ودانشوران بولنورکه اعتدال
عقلله معقول اولدوغندن طمع خام واحتشام
واسراف ارتکاب اتمیوب قناعتله هر امر دینه
رغبت ووظیفه سی اولان علمی تحصیل وتعلیم
اوزره دوام ووظیفه سی اولمیان امری تکلم واهتمامدن
ایبا ایله معاش وحمیه وریا ایله افراط عمل و

ارتکاب منهیاتدن وعوامه تعلق وجر وجلب
دنیادن احتراز اوزره تعلیم وتعلم علمدن ذوق
حاصل اتمش هر احوالنده استوی اوزره
صفاسك اویدرمه لری اعتدال عقللریدر

ومن اراد الاخرة وسعی لها سعیها وهو مؤمن فاولئك کان سعیهم مشکورا

عقل معتدلك اوچنجی وجهی هر وجهله ترك
دنیا اوزره خانه بردوش وکوشه نشین حجرهٔ
وحدت بی ریا ونی پروا صلحا لرك اعتدال عقللریدر
بو عقلك اوصافی ومقیاسی بو وجهله درکه هذا
مولایه مظهر رجال اهل علمدن اولوب عقول
ثلثه یی جامع اولمغله دنیای دنیه نك هر احوالی
دروغ ونی وفا ولعب وخذلان وجزع وفزع
ومکر وسفاهت اولدوغنك ادراك ایدوب
اخرتك هر احوالی صحیح وباقی وعدل ویقین
اولدیغنی اول عقلله مقیاس ومیزان ایدوب
دنیا ونفس وهوا وشیطانه تابع اولوب ظلم
وشهوت وطمع ایله سببه اعتماد اتمك جهل

وحمق وكذب وضلالت ونتيجه سى حساب وبلا
وعذاب اولدوغك تمييز وتذليل وتذميم وطرد
ايله قرآن كريم وحديث شريف بيناتى اوزره خوف
الله وحلم ورضا وقناعت مرغوب ومحمود ومحسن
وصادق ونتيجه سى رحمت وعفو وغفران وجنت ونعمت
ووصلت اولديغنى اول عقلله اثبات وتحقيق وتصديق
ايدوب دنيايى ترك اوزره اخرته ميل ايله رزاق
عالم قسمت موعوده سن ارسالنه كفيل اولدوغنه
بغلنوب حجرهٔ وحدته كيرمش نه دنيا غمى نه اخرتدن قورقوسى
وارباى وكداعبندن مساوى اولمه سى اعتدال عقللرندندر

انظر كيف فضلنا بعضهم على بعض والاخرة اكبر درجة واكبر تفضيلا

عقل معتدلك دوردنجى وجهى خدمت پادشاهى
اوزره ادارهٔ امور عباد ودولته مستخدم بعض
اجلهٔ رجال دولته بولنان عقل معتدلدر اول عقلك
اوصافى ومقياسى بو وجهله بيان اولنوركه توفيق
حقله علم وعرفان واقبال دنيادن وعقول ثلثه دن
بهرياب اولمغله ذكره ميل جهتندن رياسته

سلوكده

سلوك كنده اول معتدل عقلله بردستنى كف مرحمت
وشفقت وحلم وحرمت وانصاف ايلمش وبردستنى
وفا ورضا وارضا وقناعت واحسان وتلطيف
وبصيرت واخلاص ايلمش وايكى دستى بينده اول
عقل مرغونى ممتاز وواز ين ايلمش بردستى ايله قدرت
ووسعت وتحمل ورضاى فقرا ورعيتى وبردستى
ايله اداره وارضا وتلطيف عسكر وتدبير امورى
طوتوب اولوجهله مقياس وميزان ايده رك
جر ومنفعتنده قناعت وفقرايه حرمت وشفقت
وحلم اظهار ايده رك تلطيف وايسا عله ياغدن
قيل چكركبى تكالفا تلرك جلب وجمع ومرتزقه
وعساكرى تلطيف وتأخير واستحسان وارضا
ايله طرفيندن جلب خلوص ودعا وتدبير حسن و
صوابله مالك ملك اولان پادشاهى ارضا ايلمكله طول
زمان منصبنده ابقا وتدريجله هر وجهله اغتنا بولمش اكن
حسد ونفاق وغضب ومجموع داهيهٔ دنيادن امين وسالم
اولمه لرى اعتدال عقللرندندر فى زماننا نادر بولنور

اولئك هم المؤمنون حقا لهم درجات عند ربهم ورزق كريم

عقل معتدلك بشنجى وجهى طشره شهر لرنده كائن
بعض اصناف واهل تجارتك عقل معتدل للريدر بو
عقلك اوصافى ومقياسى بو وجهله بيان اولنوركه
مذكور اصناف دينه لازم اوله حق مقدار و
عقل تكلفى كسبنه مدار اوله حق مرتبه علم و
عرفاندن بهره مند وبعض عقلا مجلسنه دخوله
قابل اولمغله عقول ثلثه يى حاصل اتمش اولدو
غندن احتلاط دنيويه محذور ومضرتدن
حالى اولمديغنى اول عقلله فهم ايدوب تحصيل
معاشنه مدار اولسون ديو اراده يى صرف ايچون
بر دكان تدارك ايدوب براز متاع مناسبه
وضع ايله چكمه جه سى اوزره برمصحف شريف
ايله برمناسب كتاب قوتمش هر صباح وقت
ضحيده كلوب بسمله ايله دكانى كشاد ايلدكدن
صكره اوهام بيسود وثرائها ما لا يعنى ايلمكدن
ايسه كاه قران عظيم تلاوتى وكاه قصص و يا

براحاديث مطالعه ايله مشغول اولوب برمشترى
كلدكجه بى خلاف قناعت اوزره برقيمت بيانه
ايله متاعندن فروخت وقسمتك اخذ واوقات
خمسه ده جماعته واوقنان درسلردن بردرسه
حاظر اولوب اخشام خانه سنده كذلك كتاب
وتلاوتله مشغول اولوب تكليفات شاقه
مطلوب اولنورسه حسب القدرة اداسنه
سعى وصادق الوعد اولمغله هركس حسن ظنله
سرمايه سنه اعانه ايليوب بو وجهله عمدن
آسوده جه عمر وفنايى كجورمه سى اعتدال عقلدندر

يا ايها الذين امنوا من يرتد منكم عن دينه فسوف يأتى الله بقوم الاية

عقل معتدلك التبنجى وجهى هدايت وتوفيق
مولى وعلم ايله عقلنك افراطنى تعديل ايلين
ديه دوربين اولندن برقسمنك عقليدر بو
عقلك تفصيلى ومقياسى دخى شول وجهله بيان
اولنوركه غيرت دينيه سى غالب وبقاى دين
ودولت اسلام واسايش امت ورعيتى طالب

ورضای باری و رسوله راغب اولدیغندن
خاصة جناب منان جل شانه کندوسنه
احسان ولطف ایلدیکی علم وکمال وحکمتی
تفکر وتذکر اوزره اولوالالباب اولدوغندن
علم ایله عقلنی تعدیل وحمد وشکرنی ادا ایچون
اوزرینه فرض وواجب اولان امره زیاده
رغبتله المسلم من سلم اخیه المسلم عن یده
ولسانه مقتضاسنجه دیدهٔ دوربینلریله وجوه
عالمده جاری اولان احوالك اخوان دین و
دولت واسایش رعیته محذور ومضرتی
اولدیغنی وهر احوالده برخواص وهر آدمده
براوصاف وهر خصوصده براحکام استخراجله
ورای احوالده ظهور ایده جك احکامی نیجه
کرّه تجربه سندن اول احوالك افاده سی
کندوسنه فرض وواجب اولدیغنی یقین
بلدیکندن محل لازمیه افاده سنده دخی محذور
وتهلکه وارایدوکنی بلمکله اول خصوص ایچون

یقاسنی

یقاسنی دست زبانی جحیم وعتاب باریدن خلاص
ایچون عقل کاملیله تدبیر وکندوسنه برطریق
خلاص تصویر ایلیوب دستنه برموعظه وقوبیونه
برکتاب قوتمش واکثر اوقات عباد تخانهٔ دین
ومجمع مسلمین اولان جامعلرك کرسیلرنده عموم
عباده تعبیرات حسن وتوجیهات لطیف ایله
اول افادات واجبه یی امر بالمعروف ونهی عن المنکر
بحثنه ومجلسنه القا وخلقی درکاه هدایت و
طریق مستقیمه دعوت واسعی واولوجهله فرض
وواجبی ادا ومحذور وتهلکه دن ایباو یقاسنی
عتاب ومضرتدار یندن خلاص واوصاف کریم لرك
کرسیء تدبیرنده اسعی واجرا وشعلهٔ انوارنی
روزکار فنادن محافظه واختفا ایلمدی اعتدال عقلارنده

یجبهم ویحبونه اذلة علی المؤمنین اعزة علی الکافرین یجاهدون فی سبیل الله الایة

عقل معتدلك یدنجی وجهی کذلك اوصاف مذکور
ایله موصوف اولان ذوی العقول معتدلدن بر
قسمنك عقل معتدل للریدر اولدخی شول وجهله

بیان اولنورکه خصوص مذکور اوزره اول دخی
یقاسینی عتاب باریدن و دست زبانی بحیمدن
خلاص ایچون عقل کامیله کندوسنه برتدبیر و
برطریق تصویر ایلیوب خلق ایله زیاده احتلاط و
الفتدن دخی ایبا و امال دنیایی هبا و بعد الوفات
دخی ذکری وخیر جاریه سی بقا قالمق مراد له برحجهٔ
حلوهٔ اتخاذ و امال عمرنی نفع عموم اوزره تألیفات
ایله کچورب احوال مذکور اوزره افادانی دخی
مقالات کتاب و تألیفاتلرینه القا والی اخر الدوران
اوزرینه فرض و واجب اولان امری افاده واسعی
وعموم اوزره نشرینی ایفا ایله یقاسینی عتاب
داریندن خلاص و اوصاف بهیمناکلرك تدبیر صواب
اوزره اجری و صحیفهٔ امال خیریني قطرهٔ بارانی استمکار اندن
محفظه ایچون جلبند کتابلرینه القا ایلمکله اعتدال عقللرندن
ولایخافون لومة لائم ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء الایه
عقل معتدلك سکز بخی وجهی مایهٔ نشأة وطلعت
جبلرنك صفوة اصول وطهارة بزور وهدایت

مولی

مولی دن بهره مند اولمغله بالطبع مخالف دین و
مضرت مسلمین واعوج و فساد و فتنه وفنا اولان
خصوصی سومینلرك عقل جوهر لریدر بودخی شولوجهله
بیان اولنورکه فطرة اسلامده بنجه ذاتلر وارد رکه
پدر و مادر لری صلبی طاهر و نطفهٔ پدرك رحم
مادره نزولی حالنده پدر یله مادرینك حواس
خیالری بیت خلوصه ناظر اولمغله منشئ جوهری
اختلاط فاسده دن صافی و اوصاف اسماسی بهرهٔ
هدایتدن وافی وعقل وعلم ومعرفتی هر وجهله کافی
واعتدال اوزره اولدوغندن اول کمسنه بالطبع کج
واعوج وفنا وغیر لایق وناسزا اولان احوالی
سومدیکندن مجاریات عالمده واوصاف امم و
ادمده وهر خصوص واحوالده خلاف رضای
باری وخلاف رضای رسول وملوك ومحذورات
امت ورعیت اولان افعال واطواری کورنجه
بالطبع جانی صقلور وخلافی مایهٔ طهریتی قبول
امتدیکندن اوصاف مجاهده سنی صحرای تدبیرنده

شجاعتله دلیرانه اشکار اجرا قل الحق ولا تخف انك
من الامنین فی کنف الله ولیس بضارهم
شیئاً الا باذن الله کوه متین وصور حصن و
حصینه ارقه ویروب سیف فیروز زبانی نیام
کیج اوهامدن اخراج ودائما اسب کهیلان حقله
مجلس فتنه وفسادی پامال ویغما وتاراج ایلمه سی
مایهٔ اصول بنا وهدایت اسمای هدی ومظهر
خلق ابراهیم وعصای موسی اولدقلری اجلدندر
درجات عقل اوزره تفصیلك اوچنجی وجهیدر
لهم قلوب لا یفقهون بها ولهم اعین لا یبصرون بها ولهم اذان لا یسمعون بها
تفریط دیمك زیاده نقصان دیمکدر یعنی مؤمنلره
مخصوص اولان عقل عبادتدن وعلم وسیاحت و
عقلا مجلسلرینه دخول وجلوس ووقوعات کونیه
تجربه وتواریخات وقصص مطالعه ومذاکره و
قابلیتله کسب وتکلف اولنان عقلدن بی بهره و
حیوان کبی عقل غریزی وعقل طبیعی اوزره قالمش دیمکدر
یا ایها الذین امنوا لا تتخذ الکافرین اولیاء من دون المؤمنین الآیه

اولندکده

مذکور لرك مقیاس عقللری اون ایکی وجهله بیان
اولنور تفریط عقلك اولکی وجهی مجموع جنس
نصاری ویهودك عقللریدر بو عقلك تفصیلی اولدرکه
ماسبقده ذکر اولندیغی وجهله عقول ثلثه نك
بری عطاء الله وهدایت اولمغله هرنه زمان
اول عقل نصاری ویهوده ویریلورسه اول عقللره
ایمانی ادراك ووحدانیت مولایی اقرار ایلدوکندن
اول هدایتله بهره مند اولان نصاری ویهود مسلمانینه
مهتدی دینلور وعقل تکلفیناك میزانی علم شریعت
ومقیاس ومحکی اوصاف حمیده وکریمه اولمغله
نصاری ویهود علم شریعت واوصاف حمیده دن
بینوا اولمغله عقل تکلفی کسب اتمش اولسه دخی
میزان شریعته وضع اولندقده قلب اقچه کبی
قزیلی وقلبی ظاهره چقارایدوکندن کفار و
یهودك مجموعی عقل غریزی وطبیعی اوزره باقی
قالمش حیوان کبی اولمغله نصاری ویهوددن عقل وتدبیر
صواب مأمول ایلینارك عقللرینه دخی برمقیاس حاصل اولنور

فبما نقضهم میثاقهم لعناهم وجعلنا فی قلوبهم قاسیة الآیة

تفریط عقلك ایکنجی وجهی ملوك اوزره طغیان وهجوم ایلین عسکر و رعیتك تفریط عقلدر یدر اولدخی شول وجهله تفصیل ومقیاس اولنور که عسکر مرقومك هر بری طشره لرده برقریه ده صغیر و جاموس وکچی چوبانی ایکن قنغی ادناکویلونك ترلاسنه صغیر وکچیسنی قچیرسه دیلدوکی قدر دوکرکن وکمی بوزمه اولوب هرکس شمار لرکن ملوك عسکری اولمغله هرکس خوف وتوقیر ایلدکلرك کوریجه کمال حمقندن اول اعتبارلك سببنی فرق اتمیوب ملوك اولمسه اوجاغی باشنه یقلوب کنه هرکس دوکه جه کنی ملاحظه یه عقللری یتشمیوب بر نیجه کلاب اتفاقله ملوك اوزرینه سوء قصد ایله هجوملری غایتله تفریط عقللرندندر

ونقلب افئدتهم وابصارهم کما لم یؤمنوا به اول مرة الآیة

تفریط عقلك اوچنجی وجهی بو معقوله کروه مکروهیه ظاهراً وباطناً غیرت کودن کالیوه نادان لرك عقللریدر بونلرك دخی تفصیلی ومقیاسی اولدرکه

کروه

کروه بد افکارك تفریط عقللرندن ملوك عظام حامی ممالك اسلام اولمغله دول نصاری ایله مقابله یه ملوکدن غیری برکمسه مقتدر اولمدیغنی ومعاذ الله تعالی ممالکدن برآن ملوکك فقدانی اولمش اولسه نصاری وکفار استیلا ایدوب مال وملکنی نهب وغارت واولادنی اسیر وعیال وکرتمه سنی بجره جکنی ملاحظه یه تفریط عقلی وفا اتمیوب انلره معین وغیور اولمدری تفریط عقللرندندر

اموات غیر احیآء وما یشعرون ایان یبعثون الآیة

تفریط عقلك دوردنجی وجهی علوم وعرفاندن بی بهره اولان جهلا لرك تفریط عقللریدر بونلرك دخی تفصیل ومقیاسی اولدرکه جهلا اولنلرهر نفدر عقل عطا ایله بهره مند ایسه دخی عقل عطا هدایت ایمان واقراری داعیدر عرفان وکمال عقل علمی مستلزم اولمغله علم عقلك مطیتهٔ کهیلانی اولدیغی کبی جهل دخی حمقك حماریدر پس جهلی وحمقی حامل اولان حمار تفریط عقل اوزره

اولدوغنه شبهه يوقدر واخر تفصيل دخى كوركز

ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة الآية

تفريط عقلك بشنجى وجهى دريا اوزره كيجيلك كارنه هوس اولانلرك تفريط عقللريدر انلرك دخى تفصيلى ومقياسى اولدركه جهلندن ماعدا تفريط عقلله رزاق عالم هركسك رزقنى تقسيم وكفيل اولديغنى وهركسه اراده سنى دستنه تفويض ايلدوكى اجلدن عبد اراده سنى خيره صرف ايلرسه خيرى وشرّه صرف ايلرسه شرّى خلق ايليوب برو بحر قنغى طرفه وقنغى فعله صرف ايلرسه رزق ومقسومه سنى اول وجهدن ويروب زياده ونقصان اولميه جغنى ملاحظه يه تفريط عقلى وفاتميوب كندوسنه تهلكه اولان كارى انتخاب ايلمه سى تفريط عقللرندندر

وحسبوا ان لا تكون فتنة فعموا وصموا الآية

وتفريط عقلك التنجى وجهى طاغى وباغى اولنلره عسكر ومعين اولنلرك تفريط عقللريدر

اولدخى

اولدخى شول وجهله مقياس وتفصيل اولنوركه دولت اسلام على الخصوص خاندان ابد پيما ملوك عثمانيه نك ظهورندن برو نيجه نيجه قرمان ونيجه نيجه قانصوغورلر ونيجه نيجه طاغى وباغى عقوللر ظهور ايليوب هر برى قدورد قد نصكره قرق كوندن زياده يشاميوب شير وشمشير عثمانى يه طعمه اولمغله هيچ برسيى قلمديغى معلوم وعيان ايكن اول مثللو طاغى يه اعوان وعسكر اولوب وركنده صيحان دليكى بيك التونه اوجوز اوله جاغنى ملاحظه يه مقتدر اولمدقلرى تفريط عقللرندندر

فاذا جاءتهم الحسنة قالوا لنا هذا وان تصبهم سيئة يطيروا بموسى الآية

وتفريط عقلك يد بخى وجهى آستانهٔ عليه اهالسنك ايكى قسمندن برقسمنك تفريط عقللريدر انلرك دخى تفصيل ومقياسى اولدركه كمال حمقلرندن هر سيرى وهر احوالى كوره يم ديو برمحلده برقاچ كلب هجومه حركت ايلدكلرنده بونلرنه يپاجق بند كوره يم ديو هر برى ارد لرينه دوشوب صوقاقلرى

املاو اول كروه بدكارلره همپاكبى ملقى اولمغله
برنيجه سى هلاك وبرنيجه سينك خانه سى و
دكانى احراق اولوركن بوبدكارلرك حقندن
كلنور لكن انلرغلبه لق ايلمكله متهم فرق اولماز
ايدوكنى عقل تفريطلرى وفاتمديكندن هرخرلديبه
همپا اولمرى ونظام عالمه حلل اولمرى تفريط عقلرندندر

الذين ضل سعيهم فى الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا

تفريط عقلك سكرنجى وجهى ملوك عادله خدمت
ايدركن طمع ايله ارتشايه مصراولنلرك تفريط
عقلريدر اولدخى شول وجهله تفصيل ومقياس
اولنوركه ملوك عادل اولنلرك دائره همايونه
ارتشاكيرمك توفيقك حائلى وقالعى وكندوسى
لعنت باريه مستحق اولديغنى بلمكه تفريط عقلى
وفاتمديكندن طمع ايله رشوته دوشنوب بلكه
كورمزوايشمزديوالبته برايكى طمعه دوچار
اولوركن بركون درويوب باشى وجانى ومالى برابر
كيده جكنى ملاحظه اتمدوكى تفريط عقلرندندر

ما نعبدهم الا ليقربونا الى الله زلفى الآية

تفريط عقلك طقوزنجى وجهى عموم نهى اوزره
محاربه لرده خلق بنى كورب جسور ويكيت ديسونلر
ديوكندوسنى عموم نهيه القا ايلينلرك تفريط عقلريدر
بووجهك دخى تفصيل ومقياسى اولدركه بووجهه
جسارتك امرمشروع وغيرمشروعده وقوعى واردر
ازجمله ايكى طاغى بربريله ممالك استيلاسنده
محاربه لرنده جسارتله دالوب قتلنده قاتل و
هلاكنده ايمانسزكيده جكنى ملاحظه يه تفريط
عقلى وفاتمز وامرمشروع اوزره عموم نهى اولديغى
جهاد اوزره دركه نيت فاسده ايله وياخود ايكى
كفاردن زياده اولان جوقلوغه خلق بنى كورسونلر
ديوجسارتله هلاك اولدقده شهادتدن دور
وبلكه سوء خاتمه اولديغنى ملاحظه
ايلمدكلرى جهل وحمق وتفريط عقلرندندر

اولئك كالانعام بل هم اضل اولئك هم الغافلون

تفريط عقلك اونجى وجهى اكثر ممالك باردە و

حاره وبريه لرك قريه وكنداها ليلريدر بونلرك
تفصيلى ماسبقده مرورا يلمشدر معلوم اوله

ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء الآية

تفريط عقلك اون برنجى وجهى شهوات نفسنه
تابع اولوب كبائره مصرّ اولنلرك تفريط عقللريدر
بو مرتكبلرك تفصيل ومقياسى شول وجهله بيان
اولنوركه ذكر اولنان اهل كبايردن ازجمله شرب
خمر وزنا ولواطيه مصر اولنلر مثلا شرب خمردين
اسلامده مذموم وعصيان كبير وام الفساد
اولدوغندن ماعدا كندوكار وكسب وخلقله
الفت وانواع مصيبته سبب اولدوغنى فهم و
ادراك ايلمديكى وزنا ولواطيه مصر اولنلر نفس
قبيحه سنى برمفعول ايله كورملك ممكن ايكن هر
كوردكنه ديدهٔ منحوسنى القا وصيدنه سعيله
كندوسنى افشا وخلقدن امنيّتنى امحا وخالق
ومخلوق عندنده اوصاف قبيحه سيله مذموم
ولايق عقاب وجزا اولمرى تفريط عقللرندندر

وان تطع اكثر من فى الارض يضلوك عن سبيل الله الآية

وتفريط عقلك اون ايكنجى وجهى فى زمانمزده
اولوب كندى جرّى داعيه سيله ملوك عظامه
نتيجه سى وخم وباعث داهيه وفساد وفتنه و
الام اولان امورى سوقله اجراسنه اصرار
اوزره اولنلرك تفريط عقللريدر اوصاف مذكور
ايله موصوف ومعقول اولنلر شول وجهله
تفصيل ومقياس اولنوركه كمال حمق واقبال
اعتبارله سكران ومغشوش اولدقلرندن هر
امرك نتيجه سنده ملوك ورعيت وكندولرينه
اولجق مضرّتى ملاحظه وفهمه مقتدر اولميوب
هر حيوان طويه جق محلّى فهم ايلدوكى كبى كندوكنه
اوله جق نفعى ملاحظه ايله برصورت تميّل
ولتسوّق تصوير وتصميم ايدوب اول طريقدن
قرنبكى طيوره جق طرفه همراه اولوب وراسنده
محذورى ظهور وملوك ورعيت وكندوسنه
اوله جق كدر ومضرّتى فهم وتفكّردن د و ر

وكندى چفارنه مجبور اولمليدر تفريط عقلا رندندر

قد نعلم انه ليحزنك الذين يقولون بانهم لا يكذبونك ولكن الظالمين بايات الله يجحدون

امدى ملوك عظام حضرتلرينه امور ملكيه اوزره جارى اولان امرك مجموعندن واحوال ممالك ورعيت واوصاف اهل رياست وسياست وهر خصوصك احوالنى سؤال وتجسس وتزكيه ايچون زياده اهتمام بيورملرى لازم عهدهٔ ملوكانه اولغله اولبابده اهل حدسه ودليل خير وراغب ذكر اولان كمسنه لره مقارنته زياده سعى واهتمام بيورملرى بلا يقدر تاكه هر احوالدن صحت ظاهر اوله **بو تقديرجه** كركدركه اول دليل خير واهل حق اولان كمسنه لره كمال مرتبه امنيت و رخصت واجازت ويريله كه اول كمسنه بالنفس ملوك عظامك كندومیلى ومحبتى ومنتجبى اولان خصوصك وراسنده وياداخلنده برمحذور ملاحظه وفهم ايلدكده بلا تلميح ولا تلويح طوغريجه ايضاح ايله زياده مرخص ومأذون

اول

اوله تاكه عالمده هر كوردیكنى وهر اشتديكنى وهر فهم ايلديكنى افاده يه وسويلمكه كمال مرتبه اقتدار حاصل ايليه **بو تقديرجه** ملوك عظام حضرتلرى اول كمسنه دن تصحيح وواقف اولدقلرى احوالى كنه برمدت تأخير وتأكيد له كندو قريحهٔ همايونلرنه مقياس ومیزانه وضع ايليوب اول احوالك عقله يقين وفراست وذهنه قريب ايسه دخى بر وجهله تصحيح وثبوت بولنجه تأنى وتأخير اولنه تاكه هر وجهله ميزان شرع ورسوم اداب اوزره تأييد اولنه واول مخبر صادقى افشا واظهاردن حفظ اولنه زيرا ملوك عظام حضرتلرينك امور تدبيرلرنده ظاهر وشايع وهر وجهله مشهود ومتداول اولنلره هر كس داخل وخارجدن تعلق وتردد امكاله هر كس متعلق ومتردد اولنلرى استصحاب واحوالك كتم وتستر وهر كس مرامنى اجرا قيدنده اولوب وبر برينك خاطرينه مراعات وبر برينه پيوسته اولمغله ملوك عظام مملكتك حرابنى تجسس واحوال

عالمی صحتله تفحص واقوال رعیتنك کثرتی خبر النجه
ممالك خراب واقوال شیوع وفتنه وفسادی
ظهور ایلر امدی وجه مذکور ایجون انتخاب اولنمغه
سزا اولنلر ماسبقده میزان عقولك اعتدال اوزره
تفصیلنك التنجی ویدنجی وسکزنجی وجهنده مذکور
اولان صلب طاهر لردن استصحاب اولنمق
لایقدر زیرا اول مثللی کمسنه لر بالطبع فنا و
اعوج وخلاف شرع اولان احوالی سومدیکندن
هرکسك حقنده وکندی نفسنده صادر اولان
ناحق اموری کتم واخفا ایلمکه مقتدر اوله ماز
وسؤال اولندقده کمال امنیت حاصل ایدنجه
بی اختیار احوال ناسزایی افاده یه جسارت ایلر
پس امدی مذکور لرك دخی ادرج اولنلرینی
میزان ومقیاس ایلمکده اوچ قاعده یه مراعات
کرکدر اول قاعده لرك اولکیسی اول کمسنه نك
علم وعمل وعقاید دینیه ومذهب وصلاح ومجموع
اوصاف واحوال وافعالنه دقت واهتمام اوزره

تجسس

تجسس ونظر اولنوب اول کمسه نك سنی وسط
عمرینه وشیوخته واصل اولمش اولمغله شهوات
شبابت وامارهٔ نفس وهوایه متابعتدن قورتلمش
اولوب شعور وجوهنده نوید اخرت ظاهر وباهر
اولمش اوله واکنجی قاعده سی اول کمسنه حال
شبابت وزمان شهوت وحرارت نفسنده ایکن
امال امور دینی بناء فنا وامور دنیا وخصوص جر
وجلب وظلم وغدر مثللی وافعال فواحش وامور
مواحش ومخالف دین ومذهب ومخالف اطاعت
ملوك وامور حرام وامور فتنه ونفاق وتکدیر
اخوان دین وتخریب ممالك مثللی احوال ایله جر
وجلب وارتشا واول جانبه تعلق والتجا و
میل ائمه مش اوله واوچنجی قاعده سی اول
کمسنه نك برکمسیه تعلقی وبرمحله تردّدی و
ریاست وسیاستلرده خدمتی وامرد نیاده
عزتی وبرکشورده علاقه ولذتی ومخالف دین
وفاسق وطاغی وباغی وخائن دین ودولت اولنلره

اعانة وغیرتی ودنیا ومال وملك وحیل اوزره
وغبتی وبونلره بکزر شیلره تعلق وتردد ومحبتی
اولمامش اولوب کن فی الدنیا کانك غریب اوعابر
سبیل مضمونینه مظهر وماصدق اولمش اوله امدی
ملوك عظام حضرتلری عرصهٔ تدبیر شریعت ودین
ومیدان امور نظام ممالك ورعیتده شول دلیر
غازی وشجاعت پیشه فیروز مطلوب وشول چابك
سوار اولان صیاد شکار ومقصود وقامع زرد
ومشك وانکل طریقه اولان سواری پر معرفت
کبیدر واهل ریاست وسیاست واهل تدبیر
امور دولت شول اسطبل وآخور شاهیده رکاب
ملوك ایچون محضود ومربوط انواع اسب صواب
رهوار خوشخو واجناس سمند دلجو لره بکزر بو تقدیرجه
افراط عقلله معقول اولان خدمه واهل تدبیر شول
اسب معلم واخرث وخدوی اسب مصری کبیدر
پس اسب معلم وخدوی مصریده بش صفة لازمه
واردر اوّلکیسی رقص وایکنجیسی چفته اتمق

واوچنجیسی شاح قلقمق ودوردنجیسی کندوسنی
یان آتمق وبشنجیسی حیله ایله کندوکی یورمهمقدر
بو تقدیرجه عقل تفریط اوزره اولان خدمه واهل
تدبیر شول سمند رومی وخارون وکوره علاشه
کبیدر پس سمند رومیده دخی کذلك بش صفت
لازمه واردر اوّلکیسی لکام ودیزکین المه مق
وایکنجیسی خارونلق واوچنجیسی اورکمك
ودوردنجیسی طریقده صواب اوزره طوغری
یوریمه مك وبشنجیسی بوشاندقده طوتلمه مقدر
پس امدّ اسب خمودیٔ مصریه سوار اولان هر
نقدر عارف رکاب وسایق صواب ودست
مثاب ودیزکین اولسه مرام ومطلوبنی صید وعدوی
مقصودینی قصد ایله اکا سوار اولدقده مرتبهٔ
اولیده رقصله ملاقاتنی تأخیر وتعطیل وتبعید
ایلر ومرتبهٔ ثانیده مطلوبنه وصلت ایچون پای
اوزنکی ضرب اولندقده اکسوزك چفته آتوب
سوارنی دوشرر ومرتبهٔ ثالثه ده سواری اکاه

اولوب دیزکین ولکامنی دوشردکده درحال ایکی ایاق
اوزره شاخ قلقوب راکبنی دوشرر ومرتبهٔ رابعه ده
سواری اکاه اولوب باشنه جوب ایله اورنجه کندوسنی
یان اتوب کنه راکبنی دوشرر ومرتبهٔ خامسه ده
سرعت اتمیوب کاه بویله وکاه اویله اویونلره قجوب
حیله ایله کندوسنی یورماز پس اسب مصری کبی
هزار فند وعقل جربزه ایله حود پسند اولان اسب
رهواره سوار اولمق راکبنی برعرصهٔ غوغا وبرمیدان
فساد ووغاده دوشرمزسه دخی مطلوبنه ملاقاتنی
تأخیر وتعطیل ایلمك مأمول ودرکار اولدیغندن
اول مثللیلر درکاه تدبیر وعرصهٔ ریاست وسیاستده
استخدامه لیاقتده بعید کورینور بو تقدیرجه
سمندر رومی وخارون وعلیشهٔ کوره رهواره سوار
اولان دخی هرنه قدر عارف رکاب وسایق
صواب ودست ودیزکین ومثاب وپرمعرفت
اولسه سوی مطلوبنی قصد وعدوی مقصودنی
صید ایچون اکا سوار اولدقده مرتبهٔ اولیده

عناد

عناد اوزره خارونلق ایدوب قجین قجین کروکتمکله هر
مقصوده ملاقاتدن تأخیر وتعطیل ایلر ومرتبهٔ ثانیده
طبان کریز اولدقده چینه سی بتون اولمغله لکام ومرام
ودیزکین الزام ایله ضبط اولنمق ممکن اولمدیغندن
صحرای تدبیردن خروج ایلر ومرتبهٔ ثالثه ده کوزه و
شیدا وقورقاق اولدوغندن مشاهده ایلدیکی خیالات
بی پروادن اویکله بروجهله حمل ورکاب المازومرتبهٔ
رابعه ده طریق صواب اوزره طوغری کتمدیکندن لیالئ
فترته راکبنی بروادئ فلاکته اوچرور ومرتبهٔ
خامسه ده برکره رابطه سنی فك وشق ایلدکده
قویروغنی اوموزینه اورب دشت وکذار اولدقده
اوکنه کلنی قاپوب واردینه کلنی دیکله بردخی مهمار
رابطه یه کرمز بو وجهله عقلین مذکورینك ایکیسی
دخی امور تدبیرده ناسزا ومحذور ومضرتده استوا
اوزره در پس امدی وقت ضرورتده عقلین مذکورینك
استخدامه اقرب اولان عقل نفریطدر زیرا جهلك علمه
رجوع وانتقالی جائز وجاریدر وعلمك جهله رجوع

وانتقالی بر وجهله جائز وممکن اولمدیغی تقدیرجه
تفریط عقلی برمدت تعلیم علم وعقلا مجلسلرینه ادخال
ووقوعات کونیه واحوال ارائه وتواریخات وقصص
استماعله برمدت صدر عقلده قیام ایله قابلیت
اولدقجه عقل تکلفی دخی کسبله اعتداله تقرّبی ممکن
اولدوغندن جاهل وتفریط عقلك کاسهٔ عقلی بوش
وخانهٔ علم وفراستی خالی اولمغله شول بوش برداغه
بکزرکم اشیاء سایله دن هرنه مراد اولنسه همان قبولوب
انی حفظ وقبول ایلیوب فساد ویرمز لکن افراط عقلك کاسهٔ
عقلی وخانهٔ علم وفراستی طولو اولوب تخلیه سی عسیر
وممکن اولمدیغندن ماعدا برمقدارنی بوشالدوب
یرینه برمقدار اخر اشیاء سایله وضع ممکن اولسه انی
دخی موضوع اصلیه سی مایه سیله فسخ وتلوین ایلر مقیاس
مسطور اوزره تدبیر ملکیه وامر رعیته بالضرور تفریط
العقل استخدام اولنمق افراط عقلدن انسب وارجحدر
امدی عاقل اولان کمسنه ده اوچ اوصاف لازمه بولنمق
کرکدر اوّلکیسی میزان مناظره در وایکنجیسی مقیاس

شریعتدر

شریعتدر واوچنجیسی انصاف وحقله الزام اولمقدر
پس میزان مناظره ومقیاس شریعت علوم نظریه
ومعارف فکریه دن طلوع اتمکله فراستك صفتی
وفراست عقلك علی اولدوغندن وحقله باطلی فرق
وتمییز ایلمك عقلك صفتی اولمغله وجوه مذکور عقل
وفراستك وجودنی اثبات ایلر بوتقدیر اوزره
جهل وحمقك صفت لازمه سی بواوصافك ضدّی
ایله کشف اولنور مثلا میزان شریعت ومقیاس
صوابدن خارج دعوایه مصر ومعاند اولوب کندو
قول وخودنی پسند وحقله الزام اولمق عقل وفراستك
فقدانی اثبات ایلر امدی مقالدنك موضوع عی غیرت
بقای دین وحفظ ناموس دولت اوزره تدبیر
امور ملکیه ایچون حسب البضاعه محذور
ومضرتی درکار اولان اوصافلرك فهم واستخراجی
ونقع وتمییزی بابنده موضوع اولدوغنه کوره
اوّل خصوصده هر مضرتی ومحذوری اولان اوصاف
بیان اولنمق کرکدر پس تدبیر ملکیه ده جهل وحمقك محذور

ومضرتی درکار اولدیغی کبی اول خصوصده مذاهب خوارجه
وباطله وکفر وشرکك یوز درجه زیاده محذور ومضرتی
درکاردر ازجمله نظام اسلام وتدبیر ملك وملوك
اسلام میزان ومقیاس شریعت اوزره بنا اولنمش
اولدوغندن مذاهب خوارجه وباطله وکفر وشرکده
اوصاف شریعتك مدخلی وبقای دین وحفظ ناموس
اوزره محاسبه سی وقیدی وحقوق وغدر وظلم
وحرام اوزره عقاب وعذاب باریدن خوفی
وپرواسی اولدیغی صورتده یالکز جر وجلب دنیا
ایچون حذمتنده حیله وخیانت وغدر وظلم وسرقه دن
پرهیزی اولیوب هروجهله سؤ قصدی اولدیغی اظهر
ودرکاردر بوصورتدر اوزره اوصاف عقائدیه سی
صحیح وسالم اولان مؤمن وکاملدرك میزان ومقیاس
درونده اولان بغض وعداوت لازمه شاهد عادل
وبرهان کامل اولمشدر پس حفظ ناموس وابقای
دین ودولت اوزره راغب اولنلر ایچون بوخصوصده
میزان ومقیاسی بابنده برمفصل مقاله وبرمدوّن

رساله تالیف وبیان اولنمق لازم واهم ایکن من القدیم
قلت وجودنده کثرتندن خوفله ائمه دین وفقهای
مجتهدین کمال احترازاوزره تدبیر وتدارك وتالیف
ایلدکلری عقایدات مدونه ومیزان ومقیاس معنونه
ومفصله لریله برمدت رغبت واعتبار سلب اولوب
اوصاف باطله نك مبادی ومنشای اولان علوم
فلسفیه وبوراقله افرنجیه یه رغبت وشیوع بولمغله
متواغلی اولان بینوای هدایتدن نیجه معنون
ومطنطن کمسنه لر اول اوصافه رجوع وارتداد له
اول بابده مقتدی اولدقلرندن من القدیم اول اوصاف
پوشیده ومستور وخطا وعیوب کبیره دن معدود
ومیزان ومقیاس ایله استظهاره محتاج ایکن کمال مرتبه
کثرت وشیوع ومرغوبا ولمغله اوصاف نصاری ویهود
کبی اشکار وظاهر وقبهٔ کنیسا کبی نمایان وفاحر اولدوغندن
میزان ومقیاسه حاجت قلیوب اهلی جمله عالمك
معلومی ومرغوبی اولمشدر پس ملوك عظام واوصاف
وقار اوزره اولان ذوات جلیل القدر لرك محضر لرنده

هر کسك اوصاف وسلوکی مستور اولدوغندن
اول مثلو نه وات کراد اوصاف مذکور اهلنی میزان
ومقیاس مرد ایلد کلرنده مذکور اوصاف باطله و
خوارجه نك اکثری زاویه ذنادقه وجانب پور ائقه
وعلوم فلاسفه وحکمیه وتعلمات کتب فرنجیه و
عجمیدن نشئات ایلمش اولمغله اول جانبه نوعا رغبته
میل واول علمدن فی الجمله بحث ومحبت واستحسان
کوسترمکله میزان عقاید اوزره درهم اوزاری
ومحك شریعتده اوصاف ومعیاری درحال ظاهر
اولور امدی هرامور اهلنه مخصوص اولدیغی وجهله
میزان ومقیاس عقول واوصاف دخی انواع قواعده
رغبت واوصاف مسؤله نزول واقسام فطانت وفراسته
رجوع واحوال واطراف مما لکی بلك وحکایات لطیفه
واحوال ووقوعات کثیره دن بحث وکثرت مکالمیه محتاج
اولدوغندن اول امور لازمه ایچون مخصوص برممیز
حکمت پزیر وبر محتسب میزان ضمیر وبر جاسوس دیده
بصیرت اتخاذ وانتخاب اولنمق لزم واهم وکرکدر

پس

پس ملوك عظام واجلّه رجال دولت واهل وقار
اولان ارباب ریاست وسیاست مثلو ذوات
جلیل القدر لرك خضورنه بی غرض اولان اهل حق
واهل ورع وثقه امت واصل اولمیوب اکثریا اهل غرض
وجرار وارباب رسوم واهل حذمت واصل اولمغیله
هربری مقتضای سلوکی ودرجه سی اولان رسوم واداب
وتشریفاتی تعلیم وتکلف ایلیوب حرکات وسکناتنده وسؤال
وجواب اوزره ادای مرام ایچون ادب وارکان ومحسنات
کوزه درك کوش وهوشنی استصحاب ومواضعه استد
راجله وصول ودخول ایلد کلرندن هرکسك عقل ومعرفت
واوصاف ومذهب وهراحوالری خرقهٔ مواضعه ده
پوشیده ومستور قلور وملوك عظام تبدیل اوزره
کذار لرنده ملاقی اولدقلری کمسنیه خلف وامام واطراف
دن انواع علامات واشارات ظاهر اولدوغندن ماعدا
نوع ما فهمنده بالاده مذکور احوال دهشت عارض
اولدوغندن بالنفس ملوك عظام واجلّه رجال
دولت وارباب ریاست وسیاست وقوعی اولدیغی کبی

صحت اوزره قبل شیوعه احوال ممالکی ومبادی فتنه
وفسادی واهل نفاق واهل خیلك اوصاف وافعال
ومذهب وسلوك واطوارنی تصحیح وتجسس ایلمك
عسیر وبلك محالدر کذالك ملوك عظام واجلهٔ رجال
دولت اولندرك اتباع وقرین ومتعلقاتلرندن هرکس
خوفله قضا وتزکیه ومصیبته کرفتار اولمدن
خذرلرندن احوال ممالکدن اوصاف اهل سیاست
وحیله وخیانت وظلم وغدر وافعال قبیحه واهانت
ومبادی فتنه وفسادی فهم وتجسس وتصحیح وبیلرنده
اقوالی شهرت بولمش ایکن اول متعلق لردن برینی مجلس لرینه
دخولنده هرکس صحبتی اخروجهله تحویل واندرن خذر
ایتمکله اجلهٔ رجال کندوایچون تصمیم اولنان عداوت
وراهیه مثلو احوال سوق وکوجه لرده اقوالی اشکار وشیوع
بولمش ایکن فهم وسماع واصابتندن دور وتدبیر دوا
ومجانبتندن غفلت ومصیبتنه ملقی اولدقلری مشهود
ومجرب ایکن اندرك تفحص وتجسس وافاده سیله اغتنا
بیورملق میزان صوابدن خارجدر حکما بیورمشلرکه

ملوك عظام حضرتلرینه حفظ ناموس ایلمکدن زیاده
الزم امور لری یوقدر وحفظ ناموس ایچون احوال ممالك
واوصاف قرین واهل سیاستی تجسس وتفحص اوزره اهتمام
ایلمکدن انفع والزم واهم امور یوقدر پس ملوك عظام
حضرتلرینك ناموس میمنت مانوسلری دیوان خلافتك
خلعتی ورداء سعادتلری وسریر سلطنتلرینك تاج مجوهری
ودرکاه حکومت راهنده مطیه ورکاب صبار هوارلری
واثنای سفرلرنده جنود فیروز واعوان وانصارلری
ومقابلهٔ اعداده شجاعت وقدرتلری ونصرت وظفر
وغلبه اوزره شیر وشمشیرلری وجاحد وعدو عیوننده
ثعبان مبین لری وقهر اعدا ومعاند ونمرود اوزره
جنود محفی وناموس فیروزلری وقطع مشرك وابطال
فتنه ده ذوالفقار حیدرلری وعیون ممالکده رهشت
وعظمتلری ورعیتك حامی وحصن وحصینلری وجنات
رب العزتك توفیق وعطا ولطف وعنایتی ودین
ودولتك بادئ بقا سیدر بواجلدن ناموس دولتی
محفوظ وکامل وفروزان اولان ملوك عظام حضرتلرینك

امال امور ملك وسلطنتی اسوده واسایش ورعیتی
محبت ورغبت اوزره مطاوعتله وخلوص اوزره غیر
تنده متحد اولمغله اعدی وحسودی یا کثر اوصاف
ناموسدن خوف وهراسله مغلوب ومقهور وزبون
اولوب خزائن ومهمات وعسکر اخرایله کوشش
وسرخاش وستیز وقتال کبی محاربه ومغالبه یه واعدامه
حاجت قومدوغندن ملوك عظامك ملکی طلوسی
خزائن واموالندن ومهمات وعسکر واعوان بی شمار
لرندن خیرلو ومنفعتلو اولمشدر امدی عموم عوامه
اوزره ناموس دیمك اکثر اصطلاحده عین معجمه نك
کسری ورانك سکونیله وقف اوزره عِرْض دیمکدر واکثر
قبایل عربده بو وجهله مشهور اولوب علی الخصوص
عربان برّیه ده مجموع آداب واوصاف مرغوبه وحیا
وخوف حقوق وابری کبی محافة الله نابود ایکن من القدیم
جبللرندن بو اوصافه کمال رغبتلری باقی قلمش اولدوغندن
برتجار غریب اثنای سفرنده یول ازیدوب بی نهایه اموال
ومتاع ایله واسندن نیجه دزدومشنك تعقب ایدرکن

برعربان برّیه نك خیمه لی میمنه سنه دوشوب لسانلرنجه
داخلك فی عرضك دیدکده اول عربان هرنقدر حرامی
ولی امان اولمش اولسه عرض وناموسنی حفظ ایچون
غیرته دوشوب جان وباشنی میدان غیرته ارخاوسل
سیف اولوب اول دزدومشنکلری پریشان وسکار لرندن
محروم ایلیوب اول داخله مهمان دارلق ومیزبانلق
وامانت اوصافنی اجری دنصکره علی الصباح رکاب
وجملنه سوار اولوب اول بیچاره غریبی ایکی اوچ کونلك
مسافه قدر جادهٔ سلامة ایصال ایلدکلری مشهور
ومتواتردر بو وجهله انلردخی حالّدرنجه حفظ ناموسلرینه
غیوردر وناموس اصطلاح عرب فصاحتنده جناب
کبریانك جاحدی وعدوسی اولان نمرود علیه اللعنه
وعسکرینی قهر وهلاك ایچون کال قدرتك اظهار له
شجرهٔ صف صفدن خلق واخراج ایدوب ابراهیم علیه
السلامه امداد واعوان ایلدوکی بعوضة ظفرمانوسدرکه
توركیده سوری سنك درلر پس جنود الله اولان
ناموس ظفرمانوس وحوش طائره دن برجسه نخیف

ولطیف اولمغله امر مشاهده سی زرّات افتاب کبی عسیر
ونعره صیت وصداسی رعد صواعق کبی مهیب اولدوغندن
صاعقهٔ اسمان کبی نعره سی ظاهر اولنجه هنوز جسمی وخیالی
مشاهده اولنمدن کمنی نیزهٔ سرتیزی ایله مجروح وکمی خنجر
فیروزی ایله بین نمرودنی شق ایلیوب خیاء دماغنه
صعود له اعوان خواس وخیالنی مغلوب وپریشان
وجبهانه فتنه سنی نما وتاراج اتمکله ملک دماغنی تملیک
ولواء نیزهٔ فیروزنی عرصهٔ دماغنه صابلیوب روح
جیشه سنی ملک وجودندن اخراج ایلدوکی کبی ملوک
عظام نوع بشره خلیفة الله فی الانام اولدقلرندن جناب
کبریا اندری سائر عباد مخلوقندن منفرد ایلمك ایچون بهره
مند ایلدیکی اوصاف جلال وجمال دری مبالغه سندن هیبت
وعظمت وجلالت اوصافدری وسیرت حسنه ولطف
وکرم مبالغه لری اوصافدرینه اول جنود ظفر مانوسات
خاصهٔ اثارنی لطف ایلیوب کندوذات سعادتلری
سریر سلطنت لرنده قیام اوزره موقور وهنوز جسم
سعادتلری مشاهده اولنمدن نامروشان واوصاف هیبت

وعظمت

وعظمت وجلالتلری نعرهٔ صیت وصداسی اطراف عالمده
اولان اعدی وطاغی وجاحد وسرکشلرك صماخ بی سماخ
لرینه رعد اسمان وصاعقهٔ بی امان کبی بغتة وصول ودخول
ایلدکده نعرهٔ دهشت صماخلرینی تشویش وخنجر سرتیز هیبت
بین خنزیر لرینی شق اتمکله ناموس ناموشان دماغ فاسده
لرینه صعود ایلیوب خواس اوهام واعوان خیاللرینی
مغلوب وپریشان وجبهانه فتنه وفساد لرینی یغما
وتاراج ووسوسه شیطانلرینی اعدام ولواء نیزه
فیروز خوف وهراسنی درون دل ودماغ لرینه صابلیوب
ملك وجود لرینی تسخیر اتمکله مهما رخدد ومجانبتی
اعناق منحوسه لرینه داقوب شیر وشمشیر مخافتی ایله درکاه
مطاوعته سوق وایصال ایلدوکندن هر وجهله جنود
الله ناموسه مشابهتی اولدوغندن ملوك عظام حضرتلرینك
اوصاف هیبت وعظمت وجلالت ونام وشان
ونصرت ومجموع اوصاف مرغوبه لری شیوع وشهرتله
ناموس سعادت مانوس دنلك اندره خاص ومخصوص
اولمشدر بوتقدیر اوزره جنود ناموس برجسم نحیف

ولطیف اولوب اوصاف کمالی بومرتبه منفعتلو وبادی بقا
ورفعت ومطاوعت ونصرت وعزت ایکن ازبرحوائله
ملاقی اولمغله جناح سایری وبال وپری کسر ومنقلب
اولوب ویاهلاکنده بردخی تدبیر وعلاجله دوا پزیر
اولوب حیواة بولمق عسیر وبلکه محال اولدوغی کبی کذالك
معاذالله تعالی اسلافده بنجه ملوك خائن منافقلره
مقارنت وهر خصوصده اعتمادله اوصافلرینی
واحوال عالمی تجسسده اهمال واول وجهله بهرهٔ توفیقی
فرار ورعیتلری نفرت وبیزار اولوب قیل بهانه ایله
ناموس دولتی کسر ومنقلب اولدوغنده بردخی تدبیر
وعلاجله دوا پزیر اولمیوب ماسبقده ذکر اولنان
اوصاف مرغوبه نك مجموعنك عکسی ظهور وبادی
خراب وندامتلری اولدیغی هزار تجربه اولمش اولدوغندن
من القدیم تدبیر حکمایه راغب اولان ملوك ممدوح
السلوکلره حکمای صداقت شعارلری حفظ ناموس
اوزره اهم ارشاد واقدم واتم وصیتلرنی جاری
اولوب اول وجهی مجموع لازمهٔ ملوکانه تقدیم

وترجیح ایلدکلرندن بیور مشلرکه ملوك عظام
حضرتلری غیث ددکلری یغمور ورحمته مشابهدر
پس غیث یغموری جناب رب العالمینك رحمتی مخلوق
ومزارع ونبات ویرلرك سقیاسی وبادی حیواتی
وبرکت وسروت مما لکات اسباب لازمه سی اولمغله
رحمتنه نظرا یله مجموع مخلوقات مطلوبی اولوب هرکس
رزق وجبوباتلری جوع اولوب نعمتلری وسعت
ودرون دللری راحت بولوب شکرلری ادا ایچون
نزولنی تمنی وجناب کبریایه دعا ایدرلرکن کثرت
ایله نزول ایلدکده اهل سفره کمال مرتبه مضرلی وبنجه
بنالرك دیوارلرینی میزاب وذوب وخراب وسیل
شتابیله بنجه بساتینی خراب وبنجه انسان وحیوان
ودوابی هلاك وبنجه محلاته تراکن وتموج ایتمکله اهل مزارعه
شدت بلیه ابراث ایلدوکندن هرکس کثرت نزولندن
خوف وخذرایله اول مرتبه مستسقی لرایکن کثرت
نزولندن دائما جناب کبریایه استعاذه اوزره عدلنی
استغاثه ایدرلر بوتقدیرجه ملوك عظام حامی

عباد وراحم فقرا وساقی لطف وکرم وعادل مظلوم وقامع
فتنه وعدو وباعث اسایش اولمغله رحمت ونعمت
ولطف وعنایت مولای متعال اولدوغندن رحمت
ونعمت واوصاف حسنه ومرغوبه لریله نظر ایله هرکس
وهر مخلوق وجود سعادتلرین مطلوب ایدرکن اهل نفاقه
مقارنتله اطراف ومماکی تجسس واوصاف حمداه واهل
سبا ستدریله صحبتله واقف اولمدقلری وجهله متعلقلری
نات اهل سفر واهل تجارته کال مرتبه مضرتی وظلم وعندلری
ایله نیجه خانهٔ مسافری ذوب وویران وسیل شتاب
عسکر لریله نیجه مزارع وبساتین خراب ونیجه انسان
ودواب وحیوانی هلاک ونیجه محلده تراکن لریله مماکی
غلو وقحط وخراب وبلو موجب نیجه فتنه لر احداث
وایراث ونیجه کمسه یا الضرور مطاوعتندن دور ونیجه لری
عصمت وعفتدن مجبور ونیجه لره بغیر حق بادی ندامت
وخسران اولدقلرندن هرکس خوف وخذر وشدت
لرندن هراس ایله اول مرتبه ملوک عظامه طالب وغیور
ومطیع ومحتاج اولوب دوام عمر وبقای ملک ودولت لریله

دعا

داعی لرایکن مذکور لرك ظلم وغدر لرندن جناب کبریایه
استعاذه وعدل لرینی استغاثه واصلاحلری ایله دعا ایلمدن
ملوکه دعوانه وامر وحکملرینه مطاوعته وقت بوله مزلر
مع هذا مذکور لرك جرو وجلب وظلم وغدر لرندن ملوك
عظامه امر دنیاده هیچ بر منفعتی واصلاخیری اولمدیغندن
ماعدا دنیاده ملکی خراب ورعیتی عاصی واخرتده عتاب
باریه بادی وهر وجهله ملك وملوکه انواع مضرتی درکار
اولدوغندن حفظ ناموس اوزره نیجه حلل ومصبتی واردر
بواجلدن حکما مقارن اولدقلری ملوك عظامه اون وجهله
وصیت تقدیم ایلمشلردر اول وصیتلرك اولکسی تفقد امر
ضعفاء بلودك وجهاتك وحوالك وواسیهم المسغبة من بیت
مالك وتفقد جمیع احوالهم وحرکاتهم ویجادل هذا من ثقاتك
من یعلم مضارتهم واحوالهم وافعالهم ویکون خرصه
علی مواساتهم واصلاحهم کحرصك فانّ فی رفع الحاجهم
ومضرتهم عن المسئلة والتقدیة حرز النّاموس وتسکین
نفوس العامة مع ارضا الخالق بیور مشلر مضمونی اولدرکه
اولا ضعفای بلاد واطراف اربعه وقرب حوالنده اولان

حدمه ومقارنلرینك احوال ضرورت وافعال ومضرتلرینی
واحكامه واوصافلرینی واقف اولوب مواسات واصلاحلرینه
كندینی كبی حریص اولان اهل حق ولقهٔ امت لردن سؤال
وتجسس وتصحیح ایلكدن اصلا غفلت ایله وفقرا ومحتاجلرینه
بیت المالدن صدقه واحسانله وضعفاسنه لطف
ومرحمت ایله ومظلوملرینه عدل ورفع ظلمله ومفدولرینه
احقاق حق وظالملرینی تربیه وفاسقلرینی اصلاحله وخا
ئنلرینی اعدامه ایله وفتنه وفسادلرینی دفع ورفعله واعدالرینی
قهر وطردله ومال ومملك وعرضلرینی حمایه وصیانت ایله
وبلاد لرینی اعمارله داورینی اجرا وسیرت حسنه اوزره
اوصاف كریمه نی اسعی وافشا واعلان ایلكه زیاده سعی ایله زیرا
مذكور لرك لجهٔ خواجلرینی قضا واختیاجلرینی رفع ومطلوبلرینه
ایصال ایله مسائلدن ودیلمدن خلوص ایلكده مستخلفك
اولان جناب كبریائی ارضا ایله برابر حفظ ناموس موجود
ودركار در وبو اوصاف ملوك عظامك وظیفهٔ ملوكانه
لریدر واینجی وصیت مضمونی اولدركه كندونفسنی زیاده
تزكیه اوزره مستخلفك اولان جناب رب العزة ورسولك

امر ورضا

امر ورضا وستلرندن برقدمه دور اولمغله هوایه تابع
اولمه زیل ملوك عظامك مسند خلافتلری سجادهٔ انبیا
ورسول اولدوغندن انلرك هر وصافندن صغیری كبیر مقا
منه قائم اولدوغندن مقتضای خلافت ومسند لریجه انلر
اخرتده عقابدن معصوم اولمغله صادر اولان زلهٔ وصغا
یرلرینك جزای عملری انبیای عظامدن ابو البشر وذا النون
وسائرلری كبی اكثر یا دنیاده ظهور له درحال اوصافلری عینده
منعكس اولوب انلر مستخلفنه عصیانی مرتبه سندن
زیاده آنك دخی مستخلفلری طغیان ورعیتی مطاوعتدن
خروج ایدر ودرجهٔ اعمالكوره هر جزالری دنیاده ظهور
ایله سی عادت جاریهٔ ربانی اولدوغی تقدیرجه ملوك
عظام حضرتلری اوصافلرینی تزكیه ده زیاده اهتمام
بیورمه لرنده منافع دارین حاصل اولور واوجنجی وصیت
اولدركه ملكنی دینله حامده ایله یعنی ملكنده اوصاف شریعتی
اجری واسعی ایدوب احكام شرعی اوزره حكومتی زیاده
تنبیه وتاكید وتشدید ایله تاكه احكامك نافذ وعسكر
ورعیتك مطیع واموال وخزائنك كثیر وبركتلو ومستخلفك

راضی وناموس واوصافك ساری وشایع اولوب اعدی
وحسودك مقهور ومغلوب ودولتك باقی ونفسك
امین وسالم اوله قنغی ملك دینی ملکنه خادم اتمش ایسه
ناموسنی تحفیف ایلمشدر وقنغی ملك ناموسنی تحفیف ایلمش
ایسه ناموس انی قهر وهلاك ایلمشدر ودر بنجی وصیت
مضمونی اولدرکه عموم رعیته شفقت ومرحمت ولطفنی
اسعی واجری ایله ووعدنده خلوف وامرنده تردد واراده تنده
نکول ایله زیرا کسر ناموس وانقلاب قلوب رعیت وایجاب
فتنه ومصیبت اوزره اندن اعظم واکبر سبب یوقدر
پس ملوك عظامك انفاس کریمه لری سیف مسلول
وفیروزی مثللی اولمق لازم ایکن سیفکناك عمیاسنی فهم
ایلیان خصم وعدوناك ضعیف وقوی لری اوزرینه
هجوم ایلمکدن خذر ومجانبت ایلمز وبشنجی وصیت مضمونی
اولدرکه خصم ضعیفنی خصم قویناك درجه سندن ناقص
واشاغه عد ایلیوب خصم قوی تدبیرندن نقصان اوزره
غفلت ایله شاید اول خصم ضعیف قوت بولوب قوی ظهور
اتمکله اول مثللوده واقع اولان کسر خصم قویدن زیاده مضرتلو

اولمغله

اولمغله هر خصم نهفته نك ظاهره ظهورنه بادی اولور
وخصمك هر نقدر قوی اولسه اصلو صورت یأس ومداری
ایهام ایدر احوال ایله معامله ایله زیرا اول صورت عدوناك
کتدکچه فرجه وقوت بولماسنه بادیدر بیور مشلرکه صیاد
شیر آرسلانی تله دامنه اویورکورسه براغاجه جقوب کا
برسنك ایقاظ حواله ایدوب اویارمغله هجوم وفرارندن
یأسنی تجربه وپای بندی عجزندن دنبه اوصافنده التجای
مداری مشاهده اتمدن اوزرینه واروب بینه خلقه
مغلوب وپابینه بند مطاوعتی ربط اتمکله بروجهله جسارت
ایده مز بو اجلدن ملوك عظامك ناموس دولتی فروزان
ایکن اوصاف مداری ایله تدبیره سالك اولمق صورة یأسنی
اظهار اولمغله اوصاف ملوکده مدارادن بیوك خطر عظیم
وکسر ناموسه بوندن بیوك سبب بولنمز وسکا حیله ایله ساعی
اولان عدوی نهفته یه سندغی بروجهله حیله کذار اولکه
قازدوغی قیویه کندو دوشوب هلاك اوله نقل اولنورکه
بهرمند الطاف خدا فاتح حرمین اول مرحوم ومغفور
بهشت مقام غازی سلطان سلیم خان حضرتلری حلب

قوربنده غوری ایله ملوقتلری ایتکلندن وزیر اعظم غازی سنان
پاشا اجله رجالدن برینك مکتوب نفاقنی طوتوب سلطان
خردمنده کزلوجه ایصال ایله اول منافقك ترتیب جذاسنی
استشاره اثناسنده سلطان فهیم پیور مشلرکه بن اول مثللو
ادمی مرد ایلسه حاصل اولماز دیو برخدعه عرض محضر دوزوب
زیلنه غوربنك مجموع اجله رجالنك امضالرینی قیوب وقت
محاربیه قریب ارباب مشاوره جمع ایلیوب بیور مشلرکه
سرخاش وستیزدن اصلا خوف وحذر ایلمکز کرکز بکا
غوربنك مجموع رجالندن عرض محضر واصل اولمشدر انلردخی
چراکسدن ایبا ایلمش حین محاربده طوتوب قید بند له بکا تسلیم
وطرفنده بیعته راغب اولمشلر دیو اول محضر خدعه‌سی اوقدوب
افشا اتمکله طرح مجلس بیوردقلرنده اول منافقك دامن نفاقی
طوتوشوب حیمه بی میمنه سنه ورودنده درحال تکرار
برمکتوب نفاقله برجاسوس نهانی ارسال وعرضك مفهومنی
بیان ایله محاربیه قریب دوا وتدبیردن عجز اولجق وقت
اول خدعه ایله غوربنك رجالندن امنیتنی کلیا سلب ایدوب
خوف وهراسه القا اتمکله حین محاربده اداب مقابلدن خارج

رجالندن

رجالندن متفرق اولوب وادئ فرار اوزره بروادیه نزولنده
سجادهٔ غم اوزره حمار له اویخوده بیمار ایکن کندو خاصه سی مامالکی
فدا ایدوب سنك ایله قچوب هلاك اولدن ایسه سنی هلاك
ایدوب اشیا ومامالکه واصل اولق اولیدر دیو اول محلده الی
هلاك ایدوب جانب سلیم خانه بشارته عودت وسرعت ایلدی
دیو نقل اولنور العهدة علی الراوی والنجی وصیت مضمونی اولدرکه
سکا خیر ومنفعتی وملك وناموسنه مضرتی کمال مرتبه فهم
واصابت ایچون اهل ورع وثقه واهل حق ایچون حضورنده ملوکانه
کمال مرتبه طریق فتح ایله وعتاب ومضرتدن کمال امنیت حاصل
واجری ایله زیرا وصاف قرین واحوال ظلم اندن اکا افشا
ایله تصحیح مکین اولماز واولوجهله رغبتك ظهور بنده
احوال عالمی صحت اوزره اخر تجسسه حاجت قلماز ویدنجی
وصیت مضمونی اولدرکه کندو اطراف وقریبلرندن کمال امنیت
ایله دوام اوزره متمادی اولمله زیرا قنی ملوکك ندامتی ظهور
ایلمش ایسه قرین ومعتمد لرندن ظهور ایلمشدر هیچ بر ملوکك
خارجدن ناموسی کسر اولق واقع اولمشدر وسکزنجی وصیت
مضمونی اولدرکه قصاص کبی امر باری وساعی بالفساد

كبي مشروع اولان دمادن غيري بغير حق اولان دماء وقتالك
تعفف وحذر ايله زيرا نوع بشر سرايره واقف اولمغله دائما
شبهه ايله تقدم ايلديكندن مقتضا اوزره امر سياستده
عتاب شديد وحبس مديد وعذاب اليم ونفي وطرد وتبعيد
كبي مشروعاتله عمل كركدر زيرا قتال برقضيه دركه عالم السرايرر
اولان جناب كبريا اول صفاتله مخلوقندن منفرد اولمشدر
وقتال بادئ فسخ نظام وباعث نفرت وعداوت عامدر
وطقوزنجي وصيت مضمونى اولدركه قحط وغلا
مصيبتى خوفندن ادخار زخايره زياده اهتمام ايله زيرا
أجلق مصيبتى كبي بادئ فتنه وفساد اولديغندن هر فساد
وفتنه دفع وحفظ ناموس ايلكدر اندن منفعتلو وتدارك
بولنماز وغدردن زياده مجانبت ايله زيرا غدر صبيان بي عقل
وسفهاى بي مرحمت كاريدر ونسوانه محكوم ونابع اولمقدن
خذر ايله زيرا نفس عقلك زوجه سى وشيطان نسوانك
انيسى ورهبرى اولدوغندن نسوانه تابع ومحكوم اولق
نفسله شيطانه تابع ومحكوم اولق كبيدر واونبنجي وصيت
مضمونى اولدركه اداب ملوك وشرايط وسلوك اوزره

علوم مشروعه وقصص وتواريخ وكتب احاديث وعقايد
ونصايحه وحقى دنلكه وقبول ائمه واهل صلاح واهل
حقه محبته وحيله كذار واهل نفاق وفاسق وخائن
اولدره بغض وعداوته راغب وسالك ودوام اوزره
خريص اولوب اثر وورا سنده اول اوصاف مرغوبدن
رعيتنده تعقب ايدن احواله زياده دقت بيورتاكه اول
اوصافك احوال واثارى رعيتنده ظاهر اولوب هركس
اول وجهله علمه راغب اولمغله وظيفه دين ووظيفه
امالنى فهم ايلدكارنده علم انلرى دركاه اطاعت وكلشن
شريعت وحصن ناموسدن اخبر وادبه كتورمكه ايبا
ايلر بيورمشلر امدى هر شخصه وسعى ودرجه سى اولديغى
مرتبه وظيفه علمنى تحصيل ايلكه سعى ايلمك لازمدر
پس ملوك عظام حضرتلرى خليفة الله اولمغله انلرك
وسعى جمله ناسدن اوسع واجلى ودرجه لرى جمله خلقدن
ارفع واعلى اولديغى تقديرجه مستحق فلرى اولان جناب
كبريا وجناب رسول وسرور انبيا اوصافله توصف
وتخلق ايليوب جمله ناسك علمندن زياده علم وظايف

تحصیل ایلیوب جمله ممالك ورعیتنك احوال واسرارنه
جناب مستحفظلری کبی حسب البشریه ممکن مرتبه تجاوز درجه
واقفا ولمغله سعی ایدوب کندوسنك بلدوکی مرتبه
اتباع وقرین واطرافلری بلکماله عباد رعیتندن اولصفت
ایله منفرد اولوب هرکس احوال عالمدن بیجه بلمدکلری
احوالی اندن اشیدیجه هرکس خلوتنده اشلدوکی
صنعتی ملوك عظامه حضرتنك دیدهٔ بصیرتی مشاهده ایلر
ظنله هرکس افعالنده خوف وخذر ودهشتی استحضار
ایلیوب جمله ونفاقدن خلوص اوله لر وملوك عظامه
اول مثللو واول مرتبه علمه راغب اولدقلرنده طریقنجه
ملوکه کوره اندن اسهل امور اولمازوحفظ ناموس
ودوام دولت وبقای ملك وهرخصوص اوزره بووجهدن
انفع امور بولنمازپس ملوك عظامه یاکثر قرینلرك علمی ایله
اغتنا ایلمکده هرزمان خطا وخطرجاریدر زیرا کثر
قرنای دولت برکمسه ناك اوصاف واحوالنی تزکیه مرادایلدکلرنده
الی اول طریقاك رئیسندن تزکیه وتفحص ایدرلر مثلا
امورکتابتده براهل معرفت وعاقل وکامل ورغبتنه مستحق

اولانی

اولانی مسموعلری اولدقده انی اول طریقك رئیسندن
تفحص واستفسار ایدرلر مع هذا اول طریقاك رئیسی متمول
اولمغله اول مسنده لیاقتی ومعرفتی بوغکن ارتشا وتعلق
والتجا ایله واصل اولوب واول کمسنه ناك کمال لیاقت ومعرفتی
بلدوکندن بوکمسنه ناك اسمنی ومعرفتی اجلهٔ رجال
اولکرنمش شاید مسندیمه کجوره لردیو اولیجاره وبی خبرلك
حقندهٔ انواع افك وافترای اصدار وبیجه افعال ذمیمه
احمال ایله اول کمسنهٔ تذلیل وتجهیل وتحقیر ایلیوب اندن ضکره
بغض وعداوته دوشنوب برتهمت نابرجا اختراع
وتحمیل واول طریقدن دخی اخراج وبلك اعدامنه دك
قصد ایتمکله اجله دخی برانی رئیسندن تصحیح ایلدك بیکماله
اغتنا وبو وجهله دائما بغیرحق خطاده واقع اولدقلرندن
ماعدا هرامورك رئیسلری اول خوفله طریقلرینه کندوسندن
اعلم والیق اولنلری ادخالدن خذر وایبا ایلدکلرندن
من القدیم اوصاف حسده قلتنده درکاه ملوك عثمانی اشیان
همای علم وکمال ودرکاه شیر معرفت ایکن الحالة هذه برئیسك
فوت وعزلنده یرینه قائم اولهجق کمسنه بولنمدوغندن

تکرار معزول لری اقامته محتاج اولمشدر وبرجا بندن امتحان
داعیه سیله واصل اولان ارباب معارفه اول طریقك
داخلندن مقابل بولنمیوب کوشهٔ عزلنده ارباب ارانور
اولمشدر ملوکدن بری ولی عهدنه وصیت ایله مشکه
حذمتنده مقیم اولان خدامنی تهمت قلیل ایچون طرد و
تفریق ایله معامله ایله پند و نصحله اکتفا ایله و تهمت
عظیمه وخیانتی ظهورنده تفریق وعزل وطرد له معامله
دنصکره بردخی اوصافنده ملك واحوال وتدبیرنده ارستطا
یس ظهور ایلسه انی اعتماد ایدوب حذمتنه قبول اتمه
شاید خصومت طرد ایله خصمنه التجا اتمش اولوب تکرار
خیال فرقتله کلدوکی کوندن خیانته ساعی اولوب باقی خدامنی
دخی نفاقه القا ایلیه وحصمك ایله موائسه ایلمش خدامی اعتماد
ایلمه دن زیاده احتراز ایله شاید خصمك اراده سیله
سکا حذمته راغب اولوب اسرارنی خصمنه افشا وسنی
ندامته القا ایلیه پس ملوك عظام حضرتلری خلیفهٔ انبیا
اولدقلرنده انلرك اعدالری وخائن ومنافقلری انبیای
عظام کبی کثیر اولمق مقتضای خلوفتلری اولمغله من القدیم

انبیا

انبیا وملوکلره خائن ومنافقلرك حیله وخیانتلری قصص
وتواریخ وسیر لرنده مذکور اولدوغی وجهدن خصه وعبرتی
دائما تذکر وتفکر وامورنده دوراندیش لکله امور تدبیر
وامور ملکیه وهراحوالده برکسه دن کمال امنیت اوزره
اثرنی ترکیه وحرکات واقوالنی میزان ومقیاس وثابید ایلکدن
اصلوحالی اولمق کرکدر ومن القدیم اداب ملوك سالفه اولدو
غندن خاندان ابدبیمای ملوك عثمانیه نیاك اوصاف
کرامات ایله موصوف وکنیه ولایت ایله مشهور اولان فردوس
اشیان مرحوم ومغفور غازی سلطان بایزید ولی خان
حضرتلرینك سلسله محافظی غازی بالی بك له مماکنی استیلا
ایدوب درکاه دولته تقدیم ایلدیکی بشارت عرضحالی ایله
اوتوزبیك قزاق اسیر ترسانه عامره یه وصولنده ولی خان
مومی الیهك اکا تحریر ایلدیکی خط شریف وپند لطیف
مجموعهٔ عالمك نسخهٔ نصح وشفا مندی اولمغله مما لك
محروسه نك هرقریه وقصبه اهالرینك مجموعه مرغولرنده
قیدی وقرأت اولندقده درونی نفاقله فولادکبی صلب اولان
خائن دخی اغلامق محالدر وصایای سابقه تاکیدا وزره ملوك عظامه

برشاهد عادل اولور طالبی قیودنه نظر بیورور فصل رابع
ملوك عظام حضرتلرینه خاص ونافع وتواغلی لازم اولان
علملرك درجه سی علم تواریخ وعلم قصص وعلم نصایح ملوكدر
امدی ذكر اولنان علوم برعلم شریفدر كه عقل كاملی كسبنه
بوعلمدن احسن تكلیف واحوال ممالك ومبادی فتنه وفسادی
فهم واصابته قرینه وقیاس حاصل اولمغه بوعلمدن اهون
قاعده لطیف اولماز واوصاف واحكام عالم وبنی ادمی استخراج
وفهم واصابت ایلمكه وطلوقت وفصاحت حاصل ایلمكه وعواقب
امور هرنه ایسه فهم واصابت ایلمكه وتدبیر ریاست وسیاسته
ودین ومذهب اوزره تقویته وحفظ ناموس بابنده لازمه
ومحذور بلمكه بوعلمده رغبت وتواغلدن بیوك آلات وبو
قواعده اهتمامدن انفع واسهل وتدبیر ممكین اولماز پس
ملوك عظام حضرتلری كشت وكذار ممالك ایدوب هرمحلده
براحوال وهرملتده برمذهب وهرآدمده براوصاف وخواص
مشاهده وتجربه ایلیوب اولوجهله هرآدمك اوصافی وسلوكی
وهراحوالك دباجه ونتیجه سنی میزان ومقیاس وقرینه
حاصل وتكلف ایلمك عسیر ومحال اولدوغندن بوعلمده

كمال

كمال رغبتله جمله سی حاصل اولمغله سلف ملوك عظامك
مقتضای سلوكی رعیت وملكنده تعقب ایدن احوالك
دباجه ونتیجه لرینه واقف اولوب هرقصه دن بر
حصه وهرحصه دن برعبرت وهرواقعه دباجه و
نتیجه لرندن برقرینه وهرخصوصه برمقیاس وهر
خیروشرّه برمیزان اخذ ایلیوروامور وتدبیرنك دباجه
ونتیجه سنی ملاحظه وتذكرنه بادی اولدیغندن آداب
ملوك وقواعد سلوك وحفظ ناموس دولت وابقا
واحیاء دین وسلطنت اوزره تدبیری صوابه مصیب
وتوفیقه قرین محمود خان كبی بردا ور اولی الالباب اولور
فی الحقیقه فقیر مقارن اولدوغم اجناس عوام وافراد
خواص وعلماء ومشایخ وقضاته مقتضای سلوكی جهتندن
مشهور ومرغوب عالم اولنلرك اكثرینی میزان حكمت و
مقیاس علم والفته نااهل ووظیفه علمدن بی خبر و
معلومات تواریخ وقصص ایله پوشیده ومعنون كوردم
واكثر زمانه مشایخلری خرقه سالوسلرینی تواریخ وقصص
ودلقله تاجلرك مرحوم پاله بیق زاویه سنده كیمشلر شاهده

ایلدم فقیر بونجه سنه کشت وکذار مدن اکبر غرضم
بوخصوص ایکن مراد اوزره انجق اوج ودورت مشایخ
مجلسنه یتشدم پس اهل تواریخ اولنلرك علمی بو وجهله
سلوکنه مدار وصاحبنی ناصوابه القادن محافظه و
ستر ایلدوکندن تدبیر امور ملکیه دن فقیره سؤال اولنسه
امور تدبیر ملکیه وشرعیه سالکلری ایچون ایکی قاعده
قانون ایلیوب وایکسنه دخی قرب سرای همایونده برمحل
مخصوصه بنا اولنوب احیای علومه مدار اولمق
سنی ایله دلالت خیر مراد ایلردم وهرکوشه سنده
برر عظیم درسخانه بناوهر درسخانه ایچون علمای اهل
صلاحدن برر ممدرس فاضل تعیین اولنوب واول مدرسك
برینه علم فقه وعلم شریعت درسنی وبرینه علم عقاید
درسنی وبرینه علم حدیث وبرینه علم تواریخ وعلم
قصص درسلرینی خاص وحصر اولنوب وسالك وطالب
مسند شریعت وقضا اولنلره علوم فقهی وعلم شریعت
وعلم حدیثی اول معلمدن اوقیوب تکمیل نسخ اتمدکجه قضا
وحکومته کتمکی منع وتاکید ایله وطریق ریاست و

سیاست اوزره خدمته سالك اولنلره دخی علم عقاید
وعلم تواریخی ختم ایله اول مدرسلردن مأذون اولمدقجه
ریاست وسیاست ووزارت مثلو برخدمته رضا اولمیه
تاکه هربری دین ومذهب واعتقاد وسلوکنی تصحیح وامور
وظایفنی فهم وادراك ایلیوب هرکوردوکی طریقه سالك
وهربولدیغی تکیه یه داخل وهرکذابه مائل اولمیه واول
درسخانه لرك برینه دار الشریعة وبرینه دار الحدیث وبرینه
دار العقاید وبرینه دار التاریخ ودار الرسوم ودار الادب
ودار السلوك اسملری وضع ایلردم وملوك عظام حضرتلری
ایچون اول دار الادبك طریقنه ناظرا وله جق سرای
همایوندن برمکان مخصوصه بنا اولنوب واکثر اوقات
ملوك عظام حضرتلری اول محلدن درسه کلنلری بر
همدم دیده میزان ایله مشاهده یه تشویق ایلردم تاکه
هرکس ملوك مواجهه سندن مرورنی ملاحظه ایله اطوار
وقیافت واوصاف ویوریشنی دوزلدب قیافت لایقیه
معتاد وقیافت ناسزادن خروج وعیوبنه وقوف حاصل
ایده بوصورتده هرکس مقتضای طریقی استر واستمز صورت

ریا ایله بالضرور علم حالنی تحصیل وکیده کیده درونده
تمکین کلوب صورت ریادن خلاص وعقاید صحیحه داخل
اولوب دائرهٔ دین وانصافه واصل اولورلر کم سلفده
اکثری جانب اعتباره میل ایله علوم افرنجیه وپوراقلرینی
اوقمغه وغبتله برنیجه سی دین وایمان ومذهبنی فسخ و
منصب اولدیغی ممالکده مسند سیاستده ایکن قرالغنك
اظهار ایله اول مملکتك اهالی سنك خلوصنی دعای ملوکدن
سلبه بادی اولورلر ومسند ریاست وسیاسته اولنلر
هر ملوکك زمان سعادتنده ظهور ایلین طاغی وباغی
وحیله کذارك عاقبتنی وخاندان ابد بنای آل عثمانك
افتاب اقبالنك بی زوال اولدوغنی ونیجه نیجه جحده
مقتدر طاغیلری سهولتله وقهرله کردون صیدنه
القا وشیر وشمشیر لرینه طعمه واغدی ایلدکلرینی و
زمان سعادتلرنده اولان وزرا وعلما ومشایخ اوصاف
لرینی اوقیوب ارباب ریاست وسیاست وعلما ومشایخ
کیمه درلرونه اوصافله اویلشلر واولیا وابدالنیه
درلراوکرنوب هرکوردیکی قرلباش وعجم وزندیق

کذاب ودلنجیه وهرکوردوکی مجذوب واحمق وابلهه یه
چارپیلوب فقرا بیچارلرك جکرنی کباب ایلیوب الله اطعام
واغدی ومسند وقار وحکومتی زاویه وتیمارخانه ومجلسنی
صحبوات مجاذب ایلیوب امورنی تعطیل وکندولری دخی
الفتله مجذوب اولمیه لرویوصورت اوزره محذورات
زماندن ومفاسحات اهل حیلدن برمحذور اولمق کوریور
واصلاح امور دین ودولته بوندن اهون واسهل
والطف تدبیر اولماز وبوصورت اوزره تربیه ایله
حاصل اولان اهل شریعت واهل سیاستدن مخالفت
وعصیان ومحذور ظهوری مأمول اولماز وبرنیجه
زمان مواجههٔ ملوکیدن مرور ایتمکله هربرینك اطوار
وقیافت ویوریش ودوام واعضاسندن اوصاف
واخلاق ومیل ومحبتی ظاهره چقار واسم وسنن وهر
احوالی معلوم پادشاهی اولور اولوجهله برمنصبه
وبرامورہ تعیین اولدقده سهو وخطا وخلافی
ظهورنی ممالك ووجوه واهل سعه ونفاق وحسود
افاده ایلدکده اول اوصاف وافعالك صحت وکذبنه

قرینه حاصل اولور زیرا بنجه اهل ریاست نفاقله وخلاف
انها ایله بغیر حق تکدیر واعدام اولندیغی مشاهده اولندی
مع هذا مزاج ملوك اوزره اول مثللو خادم واستخدامه
سزاولایق وصادق دین ودولت عدیم ونابود در واکثر
اهل سیاست علوم مذکوره کبی علملردن بی خبر اولمغله
منصب اولدقلری بلده نك اهل خیلی صورت اداره و
خدمتدن اوکلرینه دوشوب وادئ تهمته انلرالقا ایلمش
ایکن اول تهمتی بنا وافاده ایله اهل ریاستدن بنجه لربنی
تکدیر واعدام اتدردکلرینی دخی مشاهده اولندی وبوخصوصه
کرفتار اولنلرانجق تواریخات ووقعه مثللو علملردن
غافل وجاهل اولمغله حیل عالمی فهمده قصوری وطمع
ایله موصوف اولدیغندن پس رکاب همایوندن پایه
پزیر اولنلرهرنه قدراولسه خوف وحذردن حالی اولماز
زیرا استان ملوك آشیان همای علم ودرکاه ارباب
عقولدر پس ملوك عظام حضرتلری راغب علم وشریعت
اولدقده شول روح طیبهٔ مستعد التدبیر وقابل دوا کبی
اولمش اولور بوصورتده جسد ملکده عارض اولان امراض و

فسادات هرنقدر بردی وعسیر اولسه روح دوا
قبولنه مستعد اولدقده اول علت مورث موت
اولماز وتدبیر اطبا ایله صحت پزیر اولور بو تقدیرجه
دنیای دنیم نك دخی برز بقاسی واوصاف
عالمك طبیعتری صحت مستعد اولورسه
بو وجهله تدبیر اولندقده هرکس امراضنك حمیه
سنی فهمله برمدت بقا بولور بیت معاذ الله
طبیعت مستعد صحت اولمرسه ٥ اولنمز فرق
داروئ جواهر سنك خارادن ٥ فنون حکمت
البته مدار شرط صحتدر ٥ اجل کلدکده نقض
ایلر قوانین اطبایی ٥ اول حضور دستارده دن
خارجدر پس اداب وشریعته راغب اولان ملوك
عظامك جسم دولت وملکنده عارض اولان
امراض فساد واعراض فتنه هرنقدر عسیر وقوی
ومزمن اولورسه دخی سیاست شریعت وتدبیر
اداب توفیقه قرین ودوا وعلاج ممکن اولور امدی
آداب وشریعت وریاست وسیاستك قیوسی

علمدر وعلمك ثمره سی علمدر وعلمك عدوسی شیطان
ونفسدر وثمره سنك اكبر واصعب عدوسی عجب و
شهواندر كركدركه علوم شرعیه وعلوم مذكوره
ملكیه ده تحصیل وتفحص وتجسس واثرنده زیاده
رغبت واهتمام اولنوب اصلا انتظاردن دور
اولنیه زیرا هر زمانك برتدبیری اولدوغندن
كوره مقتضای وقت براهوالم اهمال ودواملە
برجانبه میل وربط اولنوب تخویج اقوال وتلوین قلوبه سبب
ماسبقده ذكر اولندیغی كبی علوم شرعیه وعلوم ملكیه
وعلوم دینیه ایچون بیان اولنان دار الادب
مثللی بروجهله علم شریعتی استظهاره سعی
اولنمغله ساحل بحر علمه نزول ایلیوب عصای همتله
بحر علمه ضرب اولندقده بحر علم منفلق اولوب
طریق فتح اولنجه داخل ودركاه نجاته توجه اولندقده
تابع شهوات وطمع وراغب نفس وهوا ومفتون
حیل وفساد وطالب دنیا اولان نادان وارشه
فهم اتمیه رك ریاست وجزه طمعدیله اثروورا سندن

بالضرور بحر علم وشریعتك فلقنه دالوب بحر
شریعت منطبق اولنجه من غیر تعب اصلا ح
مامولدر بعض علمأ بیورمشلر طلبنا العلم لغیر الله
فابی العلم ان یردنا الی غیر الله وهذا من احسن
مكر الله مضمونی اولدركه بزعلمی الله ك غیری
ایچون طلب وتحصیل ایلدك وعلم بزی جناب
باریدن غیره ایصال ایلمكه ایبا ایلدی وبواحوال
جناب كبریانك احسن مكرندندر والله خیر
الماكرین پس زمانه خلقنه وفتنه وفسادنه
تندوتیز وغضب وسطوت ایله تدبیر صعب
اولمش اولدوغندن ماسبقده ذكر اولنان
دار الادب ودار العلمی استظهار له مكر و
حیله لریله برتدبیر احسن كوریلور وهركس
صورة ریا ایله علمی تحصیله نصكره بحر علم
انلرك اوصاف ذمیمه لرك غرق ایلمك مأمولدر
وانلری دركاه رضای باری وطریق صوابدن
آخر بروادیه كتورمكه ایبا ایلر زیرا بیچ نادان

بهره توفیق علمی مدار دنیا ایچون کسب ایدوب
مکرالهیه ایله اوصاف ذمیمه ی اصلاح ایلمدی امدی
اوصاف ادمیت ایله موصوف اولان کمسنه
ایکی صفاتدن حالی اولماز اول اوصافك بری
سخاوبری لئامت یعنی بخلدر وبو ایکی اوصاف
موصوف اولان دوردت وجهدن حالی دکلدر
اول وجهك اولکیسی نفسنه وعالمه سخی اولمقدر
وایکنجیسی نفسنه وعالمه لئیم وبخیل اولمقدر
واوچنجیسی نفسنه سخی وعالمه بخیل اولمقدر
ودوردنجیسی نفسنه بخیل وعالمه سخی اولمقدر
بوتقدیرجه کشی قنغی امرده ونه مصلحتده بولنورسه
اول امرك علمنی تحصیل وانواع علم وفراستدن
بهره مند وعالم اولمش ایسه اول کمسنه نفسنه
وعالمه سخیدر وعقل وعلم وعملی اولمیان
کمسنه نفسنه وعالمه بخیلدر وعقل وعلمی
اولمیان کمسنه نفسنه وعالمه بخیلدر وعقل و
علمی اولوب عملی اولمیان کمسنه نفسنه سخی و

عالمه

عالمه بخیلدر وعقل وعلمی اولوب عملی اولان
کمسنه نفسنه بخیل وعالمه سخی اولمشدر پس
هر بنی ادمك اوصاف وفهم وادراکلرنده دوردت
مرتبه واردر اولکی مرتبه رجل یدری ویدری
انه یدری فهوعالم فاتبعوه مرتبه سیدر یعنی
بر رجل عالم وعاقل واهل فراستدرکه هرشیئی
بیلور وکندوسنی بیلور ایدوکنی دخی بیلور واول
وجهله عمل ایدر اول کمسه عالمدر وعالم دیمکه
سزادر واول کمسنیه تابع اولمق لازمدر
وایکنجی مرتبه رجل لایدری ولایدری انه لا
یدری فهواحمق وجاهل ومعتد فاجتنبوه
مرتبه سیدر اولدخی شول احمق وجاهلدرکه
برشئ بلمز وکندوسنی بلمدیکنی دخی بلمز اکا احمق
وجهل مرکب درلر اندن اجتناب واحتراز اتمك
لازمدر واوچنجی مرتبه رجل یدری ولایدری
انه یدری فهونائم فلیقضوه مرتبه سیدر اول
دخی شول رجل عالم وعاقل وبینوای فراستدر

هر شیئی بیلور لکن کندوسنی بیلور ایدوکنی بلمز
یعنی فراستی اولمدیغندن کندی قدرینی ووصیف کنی
بلمیوب اول علمك ومعرفتك مقتضاسنی عمل اتمز
اول کمسنه غافل ونائمدر انی اویاندرمق لازمدر
ودوردنجی مرتبه رجل لایدری ویدری انه لایدری
فهوجاهل فتعلموه مرتبه سیدر اولدخی شول
جاهلدرکه علم وفراستی یوقدر وبرشیء بلمز وکندوسنی
بلمدیکنی بیلور اول کمسه صرف جاهل ومقر
جهلدر اکا علمی تعلیم لازم وصلاح مأمولدر پس
اول کمسنه که عقلی واردر لکن عطای مولا اولان
فراست شرعیدن بی بهره وبی نصیبدر اول کمسنه
شول کوتی کورمز وکیده جکی یولی بلمز کیجه قراکلوغنه
ضیا وشوقسز یولده قلان یولجی کبیدر کیجه وادیلرده
هرکوردیکی اغاجی وچطوغی آدم صانوب اولاشوب
یول صورایم دیو اول اغاجه وبوطاشه چارپمه دن
بی تاب اولمشدر نه وادی فلاکتدن قورتلور ونه
کوی مقصوده واصل اولور زمانه خلقنك اکثری

بوفبیلدندرکه عقلدری واردرکیمی فراست حکمیدن
بهره مند وحکما مسلك اولمش احوالی معلومدر و
کیمینك عقلی واردر لکن فراستدن بی بهره وبینوا
اولمغله اقبال ودولت دنیا توجه ایلرسه آمال
دنیایی تفکردن نوعا اغتناکلنجه فانی دنیاده کمسه
باقی قلمدیغنی عقلیله ادراك ایلدیکندن فکیف
البقاء بدار لاثبات لها فهل سمعت بظل غیر
منتقل مضمونی عقلیله ادراك ایلیوب البته امور
دنیایه زیاده جه دلبجه هرآمرده بولنمق واقع اولور
ایدوکندن هرزوالك برکمالی وهرکمالك برزوالی
اولدیغنی عقلله اثبات ایلمش وبولندیغی امرك
محذوراتندن خوف واخرته انتقالدن احتراز ایله
شیوخته انتقالنه قریب اولدقده ملك جهانك
حاصلی بادهوا وسیل فنایوزنده یاپلمش بناداری
غم ومداری بلا واساسی درد اولوب جرح برین
ددکلری براسیاب اولدیغنی عقلیله استخراج ویقین
ایلدیکندن عقلنك افتاب فراستی وضیاء سراجی

اولمديغندن شول قراكلقده قالوب هر شيئك ممدوحاتنى
تميز ومقبوحاتنى تفريق وتذليل ومرغوباتنى تعزيز
ايلمك ايچون آيينهٔ غيبدنه باقوب الواح امال و
كتابت ارشادنى اوقمغه انوار وسراجى اولميان
كمسنه كبى عقلى اوكنده وقربنده كورينن قبورك
طاشلرينى كوجله ادراك ايلمش عجبا بكا بودولتك
بومرتبه ال ويرمه سى دست اجلدن برمرحبا ميدر
ديو فكر له باشديغى دنيانك قويريغى قصم قالوب
ادراك ايلمش لكن انى دخى قويورسم بلكه يولى هيچ
بوله مم ديه رك وادى وسنكستانلرده دوكمه دن
دخى بيتاب اولوب اغتنا كلمش وهر عارف طريق اخرت
وواقف كوى حقيقت اولان اسب صبار فتار دخى
بتيشلمديكندن هر بتيشه بلديكى كاهل وجاهل وچرويز
خمارك قويريغنه طوتوب بنى كويه كتوريدى ديو
خلقك حصد وآريه لرك بيچوب اكايدرمه دن شكفون
اولمش خلق بنم حصد وآريه مى يولدى ويدردى
كويه واصل اولسون حاكم عادله واروب حقيمى

احقاقه

احقاق ايده يم ديو انتظارده درا ولدخى بوحمارك
قويريغنى طوته رق كويه واصل اولميدم ديو انتظارده
وقرانلقده قلمشدر امدى عقلى اولوب فراست
شرعيه دن بى بهره اولان كمسنه شول نقاش عارف
نكاشت وواقف ارايش ديواره بكزركه هركوردبكى
ومشاهده ايلديكى نقش ونوشته يى عقليله عقل و
ضبط وحواس حافظه سيله حفظ ايليوب برخانه
نك نقشنى برآخرخانه ده دخى نقش ونوشت ايلمكه
معرفتى واردر لكن عملك علمى اولاميه راست اولميغندن
مفهوم ومزايا ومحل ومقتضا بلمكله كنيسايه
نقش اولنان صورة صنم وتصوير شيطانى جامعه
وجامعده خلق اوقيوب دينه لازم اوله حق
معنايى فهم ايچون ديوارده نقش مكروه ايكن فائده
ومنفعتى نيجه كراهتلرى وفاسدلرى دفع ايدرسوداسيله
براهل كمال اول محلده عرفان وكمالنى اظهار ايلمش
ايكن انى كنيسايه نقشه سزا كورمكله انى دخى اول
محل مناسبه دن رسيد وبرخانهٔ بى مناسبيه نقش ايلر

بو مثللی عجیب و غریب نیجه احوال مشاهده اولنمشدر
و بو مفهوم نفشدن دخی نیجه حکمت المسکوت عنها
معنالری مضمونی ظاهردر انتهی امدی جناب
کبریا احیا و اماته و علم غیب و خالقیت و رازقیت
و معزیت و مذللیت و وحدانیت و قدرت کبی نیجه
اوصاف ربوبیه و الهیه ایله خلیفه و مخلوقلرندن
منفرد اولوب اوصاف وحدانیت و فردانیتی
اجری و اثبات ایلمشدر پس خلیفة الله فی الانام
اولنلری دخی الطاف بهیه و اوصاف عظیم لرندن
نیجه اوصافله متصف ایلیوب سریر امر و خلافت
و شریعتنده اولدقلرندن انلری دخی سائر مخلوق
و عبادندن منفرد ایلمشدر ازجمله اوصاف جمالیه
سندن عدل و مرحمت و عفو و لطف و سخا و احسان
و حلم و کرم مبالغه لری کبی و اوصاف جلالیه سندن
دهشت و عظمت و جلالت و غضب و عتاب و
عقاب مبالغه لری کبی پس ملوك عظام حضرتلری
بو اوصافلرك مبالغه سیله سائر عباد و اهل سیاست

و رعیتدن منفرد اولمق واجب ایکن زمانه آخره
تقریبندن هرکس حدّ و حدودی هبا ایلیوب هر وجهله
خلیفة الله و ملوکه بحد ایلمکری درکار اولدیغندن
ملوکلرهر نقدر انتقامنی امهال ایلسه لرجناب
کبریا اول بحد لری خلیفه لرینه اولمغی سزا
کورمدیکندن اسرار نهفته و انتقام نهانیسنی
اجری ایلیوب اول جاحدین کمی طعن و طاعون
کبی سیف ابیض ایله انتقام و کمی برسبب ایله
شیر و شمشیر لرینه طعمه و غذا اولوب خلقك عیون
باطنه لری مغشی و فی هذه اعمی اولدقلرندن
وجه حکمته رجوعه قدرتلری اولمدقلری دخی
حمق و جهل و بلاده تلرینه برنشان بی همتا
و برهان وهوبدا در خصوص مذکور اولوزره
مشاهدات نظریه و معارفات فکریه نکاشتهٔ
خامه وطی سطور اولمغه دبیر سخنسان و مداد
سیل روان و حامهٔ مشقوق اللسان مستحمل
دکلدر امدی حسب و نسب ایله فخر ایلمك سنتدر

وعرق جبلیت دخی اوصافده حکمی جاریدر بو سببدن
شرعده کفوارامق مشروع ومستحب ومستحبدر
وطبع جبلی قیامتده دک محو اولماز ظاهر و باطن
هزار دلیل واردر بو اجلدن فخر کائنات نور جبروتی
وروحانیتی سر ملکوتی لایری له ظل فی الشمس
ولا فی الاصل وخلیفهٔ اعظم ایکن بو حدیث شریفله
فخری اثبات ایدر قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم ان الله اصطفی من کنانة قریشاً واصطفی
من قریش بنی هاشم واصطفانی من بنی هاشم
فانا خیار من خیار من خیار صدق رسول الله
المختار امدی جناب کبریا سلالهٔ طاهرهٔ نیك
نهاد وخاندان ابد پیمای جهاد معتاد سلاطین
ال عثمانی عرق طاهرهٔ یافشیدن برد ودمان طاهر
نسب وجنود پرشجاعت انساب ایلیوب اول
قبیلهٔ مختار له عاصیلره انتقام ایدجکنی بلا
واسطه وحی الهامی ایله رسول اکرمنه ایحاو
بشارت بیوردیغی حدیث قدسیسنده قال النبی

صلی

صلی الله تعالی علیه وسلم حاکیاً عن ربه تعالی
ان لی جنوداً فی المشرق سمیتهم الترك هم
فرسانی انتقم بهم ممن عصانی مضمونی
اولدرکه فصّ فیروزج الملك نخبة العرب والعجم
والترك رسول اکرم ذبان سکّر کفتار له بیورمشدر
جناب رب العزة جل شانه بکا وحی الهام ایله
تبشیر ایلدیکه بنم ایچون جانب مشرقده برجنود
فیروز پرشجاعت وبرد ودمان حمیده حصال و
قدر رفعت واردر بن الترك نام محترملرینی ترك
تسمیه ایلدم انلربنم جنود مقبولمدر بن عزیز
ذوانتقام بکا عاصی اولنلره انلرایله انتقام
ایلرم بیورمشدر جل شانه وعمّ بهم الطافه
واحسانه وصدق رسوله پس بو حدیث شریف
ملوك عظام وصادق دین ودولت واعوان و
انصار مخلصلره بربشارت عظیم اولدیغندن
من القدیم اکثر کتب ومدوّنات احادیثده موجود
اولمش ایسه دخی بعض اهل حسد متعصبین

اخراج وكتم اتمش اولمق فهم اولنور لهذا دائره
تعصب واوصاف نفسانيه دن كذر ومقام
اليفيه ودركاه حقيقته واصل اولان قطب
العارفين بحر الازهر شيخ اكبر قدس الله سره
حضرتلرى بوسلالهٔ طاهره يه كمال محبت و
اشتياقله اوصاف سلطنت وثناى سيرت
ومدحتلرنده كذشتهٔ احوالرينى وصفله تاليف
وتصنيف ايلديكى نهفتهٔ آتيه واسرار حفيه
رموزاتى رساله لرينك اكثرى من جملة قصائد
ممدوحه لريله مملو واوصاف واسماء
سلاطين عثمانيه ايله ذيب وزيور ايلديكى
جفر امام على رساله سنك درون ودباجه
سى اشبو حديث شريفله پيرايه ومزين
اولمكله اشبو عرق طاهره نك كزيده اوصاف
وبهره الطافلرندن فاتح حرمين اول جنت
مقيم سلطان سليم حضرتلرينه ملاقات
وتبشيره كمال اشتياقندن بو حديث شريفى

بلكه كتابلر مدن متعصبين سرقه ايدر ديو
اول تحفهٔ بشارتى صندوقهٔ لحدنه برابر
آلوب اذا دخل السين فى الشين ظهر قبر
محيى الدين ديو كندو مضمار اثار لريله بيان
واول تحفهٔ بشارت شريفى لحدمدن دخى
سرقه ايدر لرخوفندن اول دخى اول
مرتبه جاى پناه حضرت حق ومدار سروت
كجينه فياض مطلق ايكن بقيهٔ بنى اسرائيلك
نهايتى بولنمز حيله لرى خوفندن وجود پرجود
شريفنى دخى مظمورهٔ حاكدن كزليوب قيامته دك
اهل حيل شامه وجودنى اظهار ايلمك نامأمول
ايكن سلالهٔ طاهره يه ملاقاته كمال اشتياق
واشبو تحفهٔ بشارتى تبشيره مشتاق اولديغندن
اول سلطان بهره الطافه ظهور واستقبال
ايله قيامته دك بى نهايه جنابت نسوان شام
ونيجه دورزى ونصيرى ويزيدى وبزور
قزلباش وعجمك تعجيز وتقريبنى ارتكاب

ایلمشدر فقیر داعی مخلص دخی اون دورت تاریخنده
برمحله برایکی ساعت اول رسالهٔ لطیفه یه دکت
رس اولوب دیلی کتابده مذکور قصیده نك اول
قدرجه سین تحریر ایدنجه حدیث مذکوری مشاهده
ورؤیتمده درون عاجزه اغتنا کلوب العلم نقطة
کثر الجاهلون فحوا سنجه اول حدیث شریفی اخذ
وحفظ ورسالهٔ یی صاحبنه تسلیم ایلدم وفقیر دخی
شیخ اکبر کبی اون طقوز سنه حفظ ایلیوب فاتح
حرمین ثانی بهره مند الطاف خداداو رنیك
سیرت غازی سلطان محمود خان وملك صاحب
ازعان ملاقاتنه مشتاق وتبشیره اشد اشتیاق
اوزره ایکن وقت وزمانی حلول وکندی کرامتلرك
ظهور ایدوب عالم معناده اوج دفعه بربری
اردنجه ملاقات واقع اولوب عبد داعیلرینه
خواجه بکادعا ایله بیورد قلرینی ادایه راغب
اولدیغمدن ظاهراً وباطناً دعوا تمی افشا وخلوص
واشتیاق وصداقت واطاعتی ایجراواظهار ایلدم

بو مرتبه اوصاف جمیله لریني تذکر کمال خلوص
وصداقت ودعوا تمی هروجهله اثبات ایلر
امدی فقیر عاجز قدوم میمنت ملزوم شهنشاه زمانه دن
بروجاری اولان تدبیرات ملکیه دن داورنیك نهاد موی
الیهك علم تواریخدن کمال مرتبه معلوماتلری وآداب
ملوکه کمال رغبتلری اولوب جبین سعادتلرنده نکاشتهٔ
جوهر بسیط بهرهٔ اسمالری هادی ومزاج وتوفیقلری
اجداد عظام فریدالاوصاف فاتح حرمین اول اولان
مرحوم ومغفور بهشت مقیم سلطان غازی سلیم خان
وقدیمك اطوار واوصاف وتوفیقنه مشابه بولدم ازجمله
غازی سلطان سلیم خان فرید وقدیم وسلطان زمان غازی
محمود خان نیك نهادك ایکیسنك دخی فترت یکیچریده جلوسلری
وتعدیل ونظاملرینه توفیقلری وطاغی وباغیلری اعدالری
ودیارحلب وعراق طغیانلرینی تعدیل وتسخیرلری وحجازی
فتحلری وهروجهله سلوك وطبع ومزاج همایونلری
اصلا بربرندن فرق اولمغله جناب کبریاهراحوال عالم
ومخلوقی وهراسماء انوارصفاتنی عبادتده استخلاف فله

نور اسماء صفات نبوی انبیأ عظام جبینلرنده استخلافله
رسول اعظم ایچون ساعی وسایر واول ستر الله مطلسمه
منتهی ومعیتیله خزانه سر مبدایه رجوع ایلدیکندن
خاتم انبیا وحامل اسرار اولمشدر بعده اوصاف
جهاریار استخلافله خاتم الخلیفه مهدی آل رسولده
ختم اولمق درکار اولدوغندن بعض اهل اسرار بو اسرار
رمزله بو خلوله اشارت بیورمقلرندن مولد نبیده بیت
پس اول نور انتقال ایتدی کرو ابراهیم النینه دیمکلرندن
وبو مثالی هر ارباب متصوفه کشفله کنهنه وقوفلرنك
رمزندن نیجه جاهل ونادان قریحهٔ خودلرنجه مذهب
خلوله ذاهب ودین واعتقادلرنك تلویث واوصاف
شرعیه یی هبا المنثور ومعنای رموزنه اولدوغنك
بلمنثور بو تقدیرجه بهرهٔ اسمالری مطابق اولنلرنك
اوصاف واطوار وتوفیقلری دخی مشابه اولور جبر
وزور وکوشش ایله دکلدر عطای مولا وهدایت خالقدر
پس بو وجهله جناب ممهد دین سلطان توفیق قرینده
دخی نیجه اثار خیر وتوفیق مأمول چاکرلری وارد در

از جمله

از جمله منتشهٔ دینی اخلاط فاسده دن تعدیل وذیب
عالمی عجم قابضه دن تسهیل ایلیوب فقیر داعی مخلصلرینی
اول سرور رله چراغ بیورملری انتظار داعی
چاکری اولمغله الی الان کلکشت مجرد کذار اولدم
پس امدی بو وجهله غیور بقای دین ودولت و
مجاهد اضواء ناموس وشهرتلری اولدوغم ثبوت و
ظاهر اولدقده دباجه رساله دن نتیجهٔ خاتمیه کلنجه
بسط وترتیب اولنان اقوالك هر برنده مضمونات عجیبه
وعلوم ذوقیه دن نیجه حکمت مسکوت عنهایی مشتمل در
وجمع وتحصیلی فقیر کی اوتوز بش سنه طبابتله کشت
وکذاره موقوف در اخر صنعتله دخی کسب اولنماز پس
ملوك عظام وخلیفهٔ رسول وخلیفة الله فی الانام
اولنلره لایقدر که مستخلفی اولدیغی رسول اکرمك
اوصاف کریمه سی ومولای متعالك وهبهٔ توفیقی
اولان اوصاف صفاتیله تخلق ایلیه تاکه الناس
علی طبع ملوکهم اثاری ظاهر اولوب اول اوصاف
رعیتنك افعال واحوال واخلاقنده ظاهر اوله

وملكنى ورعيتى اوصاف شريعته خادم ايليوب
اول اوصافدن رعيتدن متولد اولان احوال ظاهره
واسرار باطنه احكامنه زياده انتظاردن غفلت
بيورميوب عكسنه حركتدن زياده ايبا وتأكيد وتهديد
ايله مضرتى عكسندن حذر بيوريله زيرا اوصاف
شريعت ملوك اسلامك فرض وسنتلرى وسرير
سلطنت وكرسئ خلافتلرى وخصن وخصين
وحامئ عالى ذروه سورمتينلريدر اهل حقيقت
بيورمشلركه ملوك عظامك وجود سعادتلرى
جسده روح ودولت وملكى جسم كبيدر وعلم
وادب طبيب حاذق كبيدر وشريعت اطبانك
ملوك عظام صحتلرى وتدبيريجون جمع وجلب و
استحضار ايلدكلرى انواع عقاقير نفيسه واكاسير
ذوالخاصه وخلاصات كثيرالمنفعة كبيدر وملوك
عظامك شريعته كمال رغبتلرى اطبانك كندى
وجود لريجون هرفصول تدبيرنه رغبت ايلمسنه
مشابه بر تدبير حكيمانه لريئه بكثر راستك

معالم
اصول

التتمة على الشريعة واوصافها وخواصها واحكامها

امدى جناب كبريا جل شانه بوعالمى آفريده قلمقدن
ارادهٔ علييه سى وماخلقت الجن والانس الا ليعبدون
اى ليعرفون فحواى شرف احتوى اوزره افراد
وانواع مخلوقدن اسماء صفاتنى نشر ايله ذات
وحدانيت وخالقيتى بلنوب كندى ذات جليله كنه
مرآت ونظركاه اولمق ايچوندر ومخلوقاتنك تدبير
نظام وسياستى كندى ذات شريفى امرنه منحصر
اولمغله عباد ومخلوقى برلمحه نظرندن دور وبر
لحظه تدبيرندن مهجور بيورملرى عادت جاريهٔ
ربانيسى دكلدر تورينده نازل اولمشدركه يا ابن
آدم خلقت الاشياء من اجلك وخلقتك من اجلى
فلا تهتك ماخلقت من اجلى فيما خلقت من اجلك
يعنى اى ابن ادم بن عظيم الشان اشيايى سنك
اجلك ايچون خلق ايلدم وسنى كندى اجلم ايچون
خلق ايلدم امدى سن دخى قولم ايسك كندم ايچون

خلق ایلدیکم وجودی سنك ایچون خلق ایلدیکمه
تلف اتمه بیورمشدر وکذلك قرآن عظیم الشاندہ
الذی جعل لکم الانعام لترکبوا منها والخیل والبغال
والحمیر لترکبوها وبو مثالی ینجه دلیل وارد ر بو
تقدیرجه جناب کبریا عباد مخلوقینی کندی ایچون
خلق ایلدیکندن تدبیر امور واقسام معاش وهر
خصوصلرینی کندی ارادهٔ علیه سنه مفوّض و
خصر ایلدیکندن وجعلناکم خلآئف فی الارض
فحوای منیفه اوزره تدبیر امور لرنده کندی جنسی
مثالیلرندن برمولی وخلیفهٔ مدبّر استخلاف ایلمك
عادت جاریه و اراده بیورب امور تدبیر لرینی هر
خصوصده مراد علیه سی اوزره اول خلیفه یه
امر و فرمان وبیان بیورمغله ان الله یأمر بالعدل
والاحسان وایتآء ذی القربی وینهی عن الفحشاء
والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکّرون
فحوای شرف احتوای ایله عمل وخلافندن حذر و
مجانبت بابنده ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئك

هم الظّالمون فرمان واندارینی عیان وامر جلیله
سندن زیاده ونقصان تدبیری منع و تأکید
ایلیوب خلیفهٔ اعظملرك مجموع عباد وعلمآء
وصلحا اوزره تقدیم و ترجیح ایلیوب اطیعوا الله
واطیعوا الرّسول واولی الامر منکم اوامر جلیله سیله
جمله سنی امرنه محکوم وسیاستنه مغلوب و
لطف ومرحمتکه محتاج ایلمشدر بو تقدیرجه
جناب بندنسخهٔ آفرینش جل شانه بو اشرف
مخلوقات وزبدهٔ کائناتی اولان وجود بشرده
کمال قدرتك اظهار ایدوب ایکی پای اوزره
قایم مجموع عالمه مشابه وجامع بر وجود آفریده
قلوب ظاهرهٔ عالم صغری وباطنا عالم کبری بر
مختصر عالم ایدوب جمیع عالمك مردہ اولان اضدادی
انده جمع اتمکله برگنجینهٔ اسرار وبرخیال خانهٔ
افکار اولوا الابصار ایلمشدر قال الله تعالی
لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم بیت الم تر
ان الله اعطاك صورة ترى كل ملك دونها يتذبذب

اضداد مذكورك برقسمى جسمانى وبرقسمى روحانى
وبرقسمى نفسانى وشهوانى وشيطانيدر جسمانى
اولنلرى كاه بكاه بربريله معارضه ومقابله يه
قيام ايلدكده بربرينه غلبه لرندن وجود ملكنده
برنيجه امراض واسقام وفساد وفتنه عارض اولوب
ملك وجودك خراب وفساد نه بادى اولور بر
طبيب حاذق حكمت شناس ومدبر لبيب وفارق
حكيمه ملاقى اولمزسه هلاكنه باعث اولور و
روحانيله نفسانيسنك بربريله معارضه و
مجادله ومحاربه ومقاتله لرى ظهوريله روحانى
اولنلرى غلبه ايلرسه بذل مقدور ومحاماة
اسلام واقامت بنيان دين واعمار ملك وابقاى
عمر وجود عالم ودنيايه بادى اولور ونفسانى
وشيطانيسى غلبه ايلرسه هتك مروت ونقض
دين وفسخ نظام امور ملكيه ووجوديه ومحاربات
عباد وفساد وفتنه ظهورنه بادى اولور برسلطان
معدلت اوصاف وبرداور حكومت شناس وبر

خليفهٔ مظهر توفيق وپناه دين وايمانه موفق
اولمزسه خراب وفساد وانقراضنه بادى اولور
ذكر اولنان اضداد نوع بنى آدمده جمع اولمغله سائر
مخلوق كبى نظام ملرى برسياق اوزره باقى اولميوب
تيز وتيز فسخ وباطل اولديغندن امور نظام ملرك
تدبير وطريق هدايته استصواب ودعوت ايچون
دائما برسلطان مدبر وحاكم عادل وخليفهٔ عاقل
وكامله محتاج اولدقلرندن ناظم كائنات اول
وجهى اراده بيورديغندن دائما جانب ملوكانه
لرندن خليفهٔ مولاه ووكيل مطلق ومدبر سياست
استخلاف فندن برآن دور اولمق صفت جليله سى
جارى اولمديغندن هبوط ادمدن بروخلفا بعد
خلف مرسللر وخليفه لر استخلاف فله كل يوم هو
فى شأن نظم كريمه مفهومى اوزره هر بربنه
ارادهٔ عليه سى مقتضاسنجه تدبيرى بيان و
فرمان ووحى منزلى ايله عيان ايليوب ذريت آدم
ظهورندن برو قليل العهد ايچره ينجه يوز بيك

خلافت نشین پیغمبران و مرسلان ارسال و استخلاف
بیورب لو شاء الله لجعلکم امة واحدة ولکن الله
یهدی من یشاء مضمونی اوزره مراد علیه سی اولسه
مجموع عالمی ملائکه صفات ایلیوب هدایتنی عام
ایلمکه قادر ایکن لا یسئل عما یفعل مقتضا سنجه
خاصه اسماء صفاتنی اجرا و مخلوقنده اسراری
اخفا اوزره بعض مرسللری دعوت و تدبیر ایله مأمور
ایدوب وعبادنی هدایتدن بینوا ایلمکله من یهدی
الله فهو المهتد ومن یضلل فلن تجد له ولیا مرشدا
نظم جلیله سی اثارنی اظهار و اول مرسل ذیشانی
که نوح علیه السلام کبی فروزنده درج نبوت طقوز
یوز اللی سنه مجاهده اتمش ایکن برفرزنده هدایت
نصیب اولیوب اخرکار کمال یأسندن رب لا تذر
علی الارض من الکافرین دیارا فانک ان تذرهم
یضلوا عبادک ولا یلدوا الا فاجرا کفارا دعاسنی
درکاه اجابتکاهنده روا و علم ازلیسنده درکار
اولان حکمتنی اظهار له جمله سنی طوفانه غرق

ایلدی کذلک مکاندن منزه ایکن یمنه موسی علیه
السلامه واقع اولدیغی کبی تجلی الهیه سن وادی
طوراوزره اظهار و بلا واسطه انی انا الله لا اله
الا انا فاعبدنی خطابنه بهره خطاب ایدوب
اذهب الی فرعون انه طغی امر و فرمانیله دعوته
ارسال و مأمور ایدوب فرعون دخی کندی
مخلوقی و سلطنتی کندی احسانی و برلحظه ده
نیجه بیك فرعونی سطوت و حشمتیله خلق و
هلاکه قادر ایکن اول مرسل مرخصی ایله بونجه
مجاهده اتدرمسی براثار عبرتنما و وجهنی
عقول مخلوق ادراکدن عاجز در و یمنی نبوت و
دعوت و سلطنت ایله بهره یاب ایلیوب انس و
جنی و مور و ریح و طیوری مطیع و فرمانبر ایتمکله
سرور دارینه مظهر ایلمش یمنی برصخره مبارکه یه
توجه ایله عبادته مأمور و یمنی ادخلوا الباب سجدا
مضمون شریفیله مسرور یمنه تابوتله نبوت و
خلافتنی افشا و یمنه رؤیا ایله وحینی بیان و

عیان ایده رك نظام عالمده حکومت وسلطنت و
عدل وسیاستنی اظهار ووجه حکمتی اجری ایلمشدر
حاصل کلام امور نظام عالم وتدبیر سیاست ملك
وعباد خالق عباد ومالك ملك عالم اولان رب العالمین
امری اوزره جاری واول وجهله اراده وطیفه
ربوبیتندندر تدبیر امورنه وسر حکمتنه عقول
مخلوق یتشمدیکندن عسی ان تحبوا شیئا وهو شر
لکم وعسی ان تکرهوا شیئا فهو خیر لکم نظم
کریمیله نمونه حکمت اشارت بیورمشدر وجه
مذکور اوزره امور ملکنی تدبیر ایچون مرسلر
استخلاف قله زمان مرورنده عبادیله ملکنی املا
ومخلوقاتیله دنیا مالامال اولوب هر محلده فترت
ظهور وهر جانبده طغیان وقوع وهر اقلیمده بدایع
جاهلیه وهر کشورده تدابیر عقلیه کثرت وهر
قبایلده خلاف رضای خالق عصیان وطغیان
ومخالفت وفترت وتقویت بولمغله احوال بدایع
واقوال اهل نجوم وفلکیه شیوع بولوب اشعار

وقصاید

وقصائد فلسفیه وفرت بولمغله هر کس امور عباد
ودیانتنده امر مولادن خارج تدبیر سیاست و
هر برقبایل اولوسی برصنم وصورة ایجاد ودرونلرینك
میلی اولان اموری اسعا واشعاره عناد واول
وجهله بدرقهٔ وادی ضلالت اولوب بوسیاق
اوزره امراض واعراض جهالت وفساد وفتنه و
بدعت ساری ومزمن وتقویت بولدیغندن اول
مرتبه امراض جهالت واول کونه فساد وفتن و
بدعته تدبیر سیاست وترتیب دوا ایلمك هر
فروزندهٔ درج نبوّت وهر خلیفهٔ مسند رسالت
وهر دانشمندهٔ قانون طبابت کاری اولدیغندن
اول قفل کنجینهٔ نبوّت واول سر حکیم پر حکمت
مفتاح علوم ربانی رسول اکرم ونبی محترم وخلیفهٔ
اعظم حضرتلرینك مبارك قدوم میمنت ملزوملرینه
اشدّ احتیاج لازم کلمکله ارحم الراحمین عبادنه علی
الخصوص بو امّته کمال لطف ومرحمت ایله عنایتك
اظهار ایدوب اول عقل شرفی ایله مشرّف ومجموع

اوصاف حمیده ایله موصوف وعلوم عالمی جامع مظهر
خطاب لولاك لماخلقت الافلاك ومشرف بتشریف
وما ارسلناك الا رحمة للعالمین اولان مفخر موجودات
نبوّت وخلافت ورسالت وسلطنت وحکومت
وتدبیر سیاست وشریعت وتنظیم نظام دین و
دنیا واخرت وتعدیل فساد وفتن فلسفیّت ورفع
جهالت وضلالت ایله بعث وارسال بیورب
اول ذات محترم دخی اوصاف مذکورهٔ جلیله
ایله موصوف واول مرتبه مرخص وسرّالله مطلسم
ایکن علم ازلی انجق مالك الملك حکیم مطلقدن
غیری برکمسیه مکشوف اولمدیغندن اول مرتبه
ساز کار تدبیر وپرکار صواب ایکن تدبیر سیاست
عبادنده انی دخی هر وجهله مرخص اتمیوب هر
امور عبادنی ارادهٔ علیّه سی اوزره تدبیری
بیان ایچون هر وقت اقتضاده ناموس اکبر واسطه
سیله فرمان کریم وقرآن عظیم وکلام قدیم ووحی
مبین منزلنی انزال ایدوب ولا رطب ولا یابس

الا فی کتاب مبین فیها یفرق کل امر حکیم
مقتضا سنجه هر احوال تدبیرنی بیان ایله اول
طبیب شفا بخش علت وجهالت وسلطان اعظم
رافع طغیان وعصیان وضلالت ومفتاح کنجینهٔ
اسرار عارف قانون تدبیر سیاست وشریعت
دافع فساد عالم وپرمعدلت رأی احسن وتدبیر
دلپزیر لریله ادیان وشرایع امم سالفه واوساخ
وبدایع وسلوك جاهلیه وفلاسفه واهل نجوم
ویعوق ونسری واصحاب رس وثمود وقوم تبّع
اعتقاد ودینلرینی ابطال ایدوب وبر شریعت
وسیاست ودین اظهار ایلمشدر که تدبیرنده
صدهزار جالنوس وفلاطونلر متحیّر وپرتوافتاب
شریعتنده صد هزار زیج ونجوم تابلری باطل
وحبل متین عقاید یله صد هزار مجذوب فلاسفه
مربوط ومعقود اولوب تدبیر سیاستنده عقول
عالم متحیّر واوصافی مدحنده زبان سخنسنج
قاصر وشریعتی پسند جمیع مخلوق وعالم اولوب

قیامته دك باقی وجاری ومتمسك وعاملی داهیه
وفتنهٔ دنیا واخرتدن عاری وبری ومحصوندر بو
وجهله شریعت محمدیه وتدبیر سیاست ونظام
اسلام مجموع کدورات دنیویه ومحذورات اخرویه دن
کانه اوساخ ترابیه وارضیه ومعادن کثیفه وغیر
معتبره دن سوزلمش قرص فضه مجلا ویاخود جوهر
الماس کبی تابنده وپرضیا بردین وشریعت ونظام
اولمشدر امور دنیا واخرت وتدبیر ریاست وسیاست
ملکیه وترتیب امراض وجود وتدبیر معاش وهر
امور جامع ومجموع فساد وفتن وداهیه واسقای
دافع ورافع زبده وخلاصه مختصر ومفید بر
شریعت اولدیغی ظاهر ونمایان ومبرهن ایکن عقاید
دینیه اوزره میزان اولدقدن صکره بیان اولنان
شریعته تطبیقدن مادون وخارج هر امور ایچون
توفیر وتنقیص اوزره احسن تدبیر وعمیله تدبیره
جسارت اتمکده هر وجهله خطر عظیم اولدیغی
ظاهر وباهر دردین اسلام اوزره ثابت قدم وعقل

معتدل

معتدل ایله بهره مند اولان ذات خردمندلره دنیا
واخرت ایچون تدبیر وامور ریاست وسیاست ایچون
وجود نه صحت وطبابت ایچون وکسب معاش
ایچون وغلبه وقهر اعدا ایچون ودفع داهیه و
فساد وفتنه ایچون شریعت محمدیه اوزره حرکت
اتمدن اعلا وانفع واحسن واصوب تدبیر اولمق
ممکن اولماز پس شریعتده مذموم ومنهی اولان
اوساخ وحرام ومجموع اخلاق وافعال قبیحه نك
دین وایمان واخرت ایچون محذور ومضرتی
اولدیغی کبی لدی التجربه امر دنیادن مالنه ورزقنه
ودوامنه اوزره ثبوت وقیامنه وخلقله الفت و
محبتنه وکسب معاشنه وعمرینه ونظام عالمه
مضرت وکدر ومحذوری درکار در ازجمله برکسنه
شهوات نفسانیه سنه تابع اولسه شهوات
نفسانیه هر منهیاتی وذوق وصفا وعشرتی طالبدر
ذوق وصفا دخی یمك وایچمك وکیفمکی واحتشامی
طالبدر ویمك وایچمك واحتشام مالی طالبدر ومال

بخلی طالبدر و بخل طمعی طالبدر وطمع ذللتی و
خیانت وظلم وغدر وکذب وسرقه وهتک مروّت
ومجموع منهیات ومذمومانی طالبدر وذکر اولنان
اوصاف مذمومه صاحبنی عند الله وعند الناس
رذیل وذلیل وخور وحقیر ایلر وخلقک بغض و
عداوت المدینه ومال ورزقی نهب اولمسنه والی
النهایه خلقک نظر واعتمادندن دور اولمدینه
بادی اولور امدی اوصاف شرعیه نک تتمهٔ تفصیل
وتمدّحندن خلاصهٔ انتفاعمز اولدرکه جناب
کبریا بوعالمی آفریده قلمه سندن ارادهٔ علیه سی
بالای تتمه ده مذکور وجمله نک معلومیدر بوتقدیر
اوزره هر انبیایه بروجهله سلوک وشریعت امر
اولنوب مادامکه مولای متعال طرفندن اول شریعتی
نسخله بر نبیء معجز برهان بعث وظهور امتدی
امتنه اول نبینک شریعتی ومولای متعالک
امر واراده سندن خارج ماسبقده مذکور اولان
اوصافلر کبی احوال ظهور وشیوع بولدیغنده هر

در عقب

در عقب غیرت وغضب باری ظهور ایلیوب کمنی غرق
وکمنی حسف وکمنی نسخ ایلمک عادت جاریه سی اولمشدر
وانکردخی مجموعی سالفلرنده واقع اولان احوالی
بیلور لردی لکن غفلتلرندن مغشوش اولوب بزده
اولمازدیو زعمله والدائمغله مصیبتاره دوچار
اولدیلر وانلرک بعضیلری ایقاظ اولوب جناب
باریدن انلره بلا تقدیر وتبشیر اولنمش ایکن نبیلرینه
تابع اولمدن فعللرینه توبه ایدنجه عالم السرایر
درکاهنه النجا لرنده یمحوا الله ما یشاء مضمونجه
بلا لری رفع اولنوب وذا النون اذ ذهب مغاضباً
مفهوم کریمه اوزره نبیلری حکمت واسرار مولایی
بلمدیکندن مغاضباً دریای هوایه سفر ایلدیکندن
کندوسی کرداب حوته ملاقاتله مغضوب اولدی
الحالة هذه اوصاف عالم برمرتبه اولمشدرکه قال
علیه السلام افترقة الیهود احدی وسبعین فرقة
والنصاری علی اثنین وسبعین فرقة وستفترق امتی
علی ثلث وسبعین فرقة کلهم فی النار الا واحدة

یعنی ابن مالك رضی الله عنه دن صحیح اسناد له روایتدهٔ
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورر ملت یهود
یتمش برفرقیه ونصاری یتمش ایکی فرقیه متفرق
اولدی یا فتحه لکدن بنم امتم یتمش اوچ فرقیه متفرق
اولور بیورر قلری صادق والان موجود وظاهر
اولمشدر مفهوم مخالفدن سلفدن افتراقدهٔ امتی اضعاف
کبی امتمك دخی افتراقدهٔ امتی ایچون ذاهب اولنلر
کمال مرتبه ایقاظ اولمغله **خیر الامة بعد الالف**
الحفیف الحاد حدیث شریفیله عامل اولوب خانهٔ
فنابنا اتسبم کم ساکن اوله جق واولاد حاصل اتسم
کم تربیه ایده جك دیو ملاحظه ایله عالم تجرد ده
صحرای غربت اوزره عابر سبیل اولمشلردر **پس**
رعیتك اطاعت ورغبت ورهبتلری شرع جهتندن
اولمغله ملوك عظامك بقای ملك وسلطنتلرینه
وممالك ورعیتلرینك اسایش ورغبت واطاعتلرینه
وجوه شرعیه یه کمال دقت واهتمام وخلافنه
سالکلردن ایبا ایلمکدن انفع والزم تدبیر اولمدیغنی

بیاندر **پس** ملوك عظامدن شریعتك خلافی حرکته
رخصتلری ظهور ایلسه ملوك عظامك اوصاف
درحال رعیتده عکس ایتکله اول رعیتی
معناً طغیانه تهیج ودعوتدر زیرا ملوك
عظام جسد ده روح وقلب کبیع اولدقلرندن
اوصاف ومیل وسلوك وجمیع احوالری
درحال جسد ملك ورعیتده عکس وظاهر
اولور میزان مناقرام سی مجلا اولنده قریب
العهد ایجرم اوچ درت عدد ملوك عظامك
اوصاف جلیله لری ایله مقیاس واثبات
قابل وممکندر **امدی** امور شریعت مجموع
عالمك منتجی وجمیع ملتك پسندی اولمغله اکثر
دول واوفر ملت نظام وتدبیر لرینی شریعته تقلید
ایتمشلردر اول اجلدن من القدیم فساد وفتن اکثریا
ملل نصادیده ایکن اوصاف شرعیه یی استحسانله
تدبیر سیاستلرینی اولوجهه تشبیه ایلدکلرندن
اوصاف واعتقاد وسلوکلری کفر وشرك ایکن

الله ذو الجلال لك كوندردیکی ورسول الله لك كتوردیکی
شریعت وتدبیر ونظام وسلوکی استحسان وانتخاب
ایلیوب تدبیر لرینی اکا تمثیل ایلمکله جناب کبریانك
غیرت ربوبیته سی ظهور ایلیوب من القدیم ممالك
اسلام وفطرة اسلامیته خاص ولایق اولان
احوال واوصاف وبرکت ونصرة واتفاق انلرده
ظاهر اولوب اصلندن انلر دین اسلامك اوصاف
واحکام واحوال وبرکت ومعرفت واتحاد ونصرت
وهر احوالنه حسد ایدرلردی الحالة هذه اهل اسلام
دخی مجموع اوصاف شریعتی کریه کورمکله شمدی
انلر نصارینك مجموع اوصاف ونظام وتدبیر ومعرفت
وهر خصوصلرینه حسد ایلمکله تصدی ایلدیلر مع
هذا نصاری مجموع اوصاف وعلم ومعرفتی اسلامدن
اخذ ائمکیچون جمله کتب اسلامیته یی اخذ و
لسانلرنجه ترجمه ایلیوب ایچندن مجموع اوصاف
منتخبه لرك اخذ واعتبار ایلمشلر ازجمله اسلامه
خاص ولایق وعبادته قوة وقدرة ایچون فرض

کفایه ولازم اولان طبابت کبی علم نافعیه غایت
اعتقاد ورغبت وتوقیر وعمل واعتماد ایلمشلر واندن
ماعدا بربرینه حرمت وشفقت وعهد ووفا وکلام
واخذ عطاده صدق وانصاف وملتذن غیریه
تشبیهدن احتراز وصیانت رفقا ومحبت واتحاد
وغیرت وتوقیر اهل علم واختیار وضابطلرینه تعظیم
واطاعت وخوف وترغیب وتوقیر وپسند مصالح
ملوکی کبی مجموع اوصاف اسلامی کتب اسلامیته دن
اخذ وظاهرًا وباطنًا اعتقاد وعمل ایلیوب اسمنی
نظام وتدبیر قرال قومشلر وکمال رغبت واعتبار
ایلیوب اولوجهله رعیتی مطیع ومماللکلری امان
وعسکرلری متحد وغیور ومماللکلرنده برکت و
هرکس صنعتیله الفت وکمال اوزره دقت واول
وجهله اهل اسلامی ملتلرینه وصنعتلرینه از
جمله حکما وتعلیم حرب وتصمیم بنا واکثر صنعت
معروفهٔ دنیویه ده اهل اسلامی کندی ملت و
جنسلرینه محتاج ایلمشلر در واهل اسلامك اکثری

دخی بونلرك عكسنجه من القديم اوصاف يهود و نصارى
و مجوس و عجم و قزلباش و حكماى فلاسفه و زنادقه
و مجموع اوصاف باطله و خارجه يى اخذ و انتخاب و عمل
ايلمشلر ازجمله نصارى و افرنجه مخصوص اولان شرب
خمر و فاش زنا و توقير و ترغيب و تزيين نسا و تشبيه
لباس و بنا و رفع ستر و حيا و اكل حرام و صليا نقوس
و قلوبغا و لسانلرك كفر و شرك و خطادن حفظ ايتمك
و كافرى اسلامدن زياده امين بلمك و توقير و ترجيح
ايلمك و عيال و اولاد لرينى انلره بكزتمك و كافرك
عقل و معرفت و صنعت و تدبير و حركتنى اسلامه ترجيح
ايلمك و مجموع اوصافنى بكمك كبى حاصلى براسم و صورة
قالمشدر و اندن ماعدا اوصاف يهوددن خيانت و حيله
و كذب و مزاح و بغض مؤمن و عداوت و سرقه و
اذى و آزار و ستمى اخذ و عمل و اندن ماعدا اوصاف
عجم و قزلباشدن ترك صلوة و جماعت و ترك انصاف
و وفا و اشتغال رجال برجال و نسا بنسا و تزيين قبور
و اصرار فسق و فجور انتخاب و استصحاب و رغبت و عمل

ايلمشلر

ايلمشلر و بو اوصافلرى اقبال دولت و توجه ركابته
توسل و استدراج بلله مشلر و اوصاف زنادقه و
خوارجه دن بغض صلحا و زهاد و علما و اهل مذهب
و تحقير شريعت و اخذ ارتشا و استماع لهو و لعب
و توقير اشرار و فساق و هر اوصاف زنادقه و
روافضه و خوارجه يى اخذ و انتخاب و اختلاط
ايليوب اشبو اوصافلرك مجموعى اكثرنده موجود
و مخلوط و اون رجالدن برى سالم بولنمديغندن
اوصاف و مذهبلرى دخى فرق اولنميوب بردين و
و هيچ برمذهب اوزره اولمدقلرندن قلموق تاتارى
كبى قتغى مجلسه داخل اولورلرسه اول مجلسك
دينينه و مذهبينه تلون اتمكله يخافون يوما تتقلب
فيه القلوب و الابصار نظم كريمه مفهومى اوزره
بلا و مصيبت مشاهده لرندكاه اسلامه رجوع
و كاه تردده سالك بنى اسرائيل مانندى و فعل
و اوصافلرى كبى مصيبتلرى دخى كاه برده ورلو و كاه
برنوع ظهور ايلر لهذا و نفخ فى الصور فاذا هم

من الاجداث الى ربهم ينسلون ايت كريمه سنك
مفهومنى بعض مفسرين تقوم الساعة والناس
مشغول فى السوق بامورهم الدنيا مضمونيله تأييد
يعنى وما تأتيهم الساعة الا بغتة مضمون كريمه
اوزره قيام ساعة حقنده ما سبقده مذكور اولان
اماراة اوصاف وحديث شريف مضمونندن من جمله
قال النبى عليه السلام عمر الدنيا سبعة الاف سنة
وقال عليه السلام قد مضى من الدنيا خمسة الاف
سنة وستمائة سنة واني لاعرف كل زمان منها
ما جاء من الملوك والانبيآء مقتضا سنجه وعلى الخصوص
بخارى صحيح حديثلرنده كلوركم سئل النبى عليه السلام
متى الساعة قال عليه السلام اذا وسد الامر الى غير اهله
فانتظروا الساعة يعنى هرنه زمانده هر امور
اهلنك غيريه احاله وتفويض اولنه اول زمان
ساعت قيامنه منتظر اولك ديو بيورمشدر مع
هذا اذا اراد الله نفاذ قضآءه وقدره سلب عن
ذوى العقول عقولهم حتى تفاذ قضاءه وقدره

حديث

حديثلرينك مضمونى ظاهر اولمش كبى فى زماننا
هر نقدر اهتمام اولنسه حكمت حقله هر خصوصده
اهل اولنسه دخى اصابت اولنيوب هر اهل لياقت
مأمول اولنلر دخى نا اهل ظهور ايلر فى الحقيقه
ما سبقده مذكور تقوم الساعة والناس مشغولون
بحوائجهم الدنيا حديثنك مضمونى اى مغشوش ومغفول
معناسنه دريغى اشراط تقرب ايلدكجه انسانه اول
مرتبه غفلت مستولى اولسه كركدركه دجال ودابة
الارض مثللى اماراة جليه ظهور ومرور اتمش ايكن
خلق قيامت دخى اوزاقدر بو اماراه دجال دكلدى
بو بويله تقليد برنسنه ايدى ديه جكلردر نته كم
سلفده اكثر اجله نك اولادى يوق وكمى سن شيوخى
متجاوز ايكن مغشوش وسكران اقبال اولوب هر برى
بقاى دنيايه ذاهب اولمغله هر كس امور اوزره
جرو جلبنى ملاحظه دن نيجه بدايع ومظالم ايجاد نه
سبب اولوب فقراى وديعة الله هك جكرلرك اخراج
وخانه واوطانلرك كلس وخاكستر ايدوب دموع

عیونلریله جامور ایلیوب نیجه قونا قلر وبنا لر احداث
ایلدیلر ودفتر اعمالریله انلر دیوان باریه کتدیلر و
خانه لرینده الان کلاب تولید ایلر واعمار دنیا بنا در
صندیلر مع هذا اعمار دنیا اعمار شریعت واعمار دین
واعمار ملك واعمار قلوب مؤمنین واعمار قلوب فقرا و
رعیتدر وبقای دنیا ودولت وبقای نام وشان وناموس
سلطنت وارضای مولی ورسول وجلب ذکر ودعا و
نصرة علی الاعداء ومهمات ورغبت ورهبت ومحبت
واتحاد قلوب وکثرت حشمت وکثرة خزائن ووفرت عسکر
ومدافع وسیوف جمله سی درکاه شریعت وکنج عدالتدن
چقار پس دیدهٔ بصیرتی مجلا وبهرهٔ عقلی معتدل ومرآة
مناظره سی مصفا وتوفیق وهدایتی رفیق ونوا اولان
مقارن دولتلره لا یقدرکه تعاونوا علی البر والتقوی
مضمونیله عمل وصداقت وبقای دینله معیت واعانت ایدوب
دین ودولتك حصن وحصینی وعمود فولادی وسیف
فیروزی اولان شریعتی اعمار وابنا واجلا واظهار و
اسعی سنه زیاده اهتمام اولنه زیرا اندن زیاده

مفسوخ

مفسوح وخراب امالمزیوقدر واول طریقك سالکلری
تصحیح وتنقیه واصلاح وثالثا ارباب ریاست و
سیاست براهل حق ودور بین نظر ومیزان ومقیاسلریله
وزن ومقیاس اولنمغله اهل ونااهلی فرق اولنوب
شریعت محمدی اسعی اولدقده اوصاف شریعت
جناب ذوالجلالك امر وتدبیری اولدیغندن عون
باری ایله مهیب ودهشتلو اولور وامر شریعت
برشیر قوة مشیر وبرالب ارسلاندرکه هر مخلوق
وهر ملت اندن قورقار وهر بلا وقضا ومصیبت و
غضب باری انکله رفع اولور واولیاء ومقرب و
صلحا وسرکش امریدن شرعدن قورقارندنه کم طاعوندن
اولیا وصلحا دخی قورقمق تصور اولنماز پس ظاهرده
هرکسك مشاهده سی اولمشدرکه اوصاف شریعته
متمسك اولان ادنای عباد وصلحا واهل تقویناك
عسکر وسطوت وقوة وشجاعتی یوغکن هرکس
اندن خوف والتجا وتوسل ایله اطاعت ایلیوب
دستنی وپوستونی پوس ایدرلر اوصاف شرعیه

اولوب وهركس غزا وشهادتك فضيلتني ودنيانك
فنا واخرتك بقاسني ورحمت وجنتك صفاسني
وجهنم وعذابك اذاسني درونده ذوق ايلمش
كبي فهم وتصديق ايلدكده سفر ومحاربهٔ نصاري
يه دعوت كركمز اعلان واشاعه كافيدر واولوجهله
جمع اوله جق عساكر علوفه واقچه وخزينه ايله جمع
اولماز وانكره سلاح ومعاش كثيرا قتضا ايتمز
سفر كرده غزايه ومجاهده ومقابليه اقدام ايدنلرك
ذكر اولنديغي وجهله اوصاف دينيه واوصاف
شرعيه سي مكمل اولنلرك مشاهده ايلدك انلره
ذكر اولنديغي كبي مغالطه وحقوقدن معاش كركمز
زيرا انلر فرضي ادا ايچون غزا وشهادت قصديله
كتمشدر ودولت عثمانيه نك اوائل ادابي بومثللي
ايكن روم وروم ايلي سروپا فتحلرنده برمحله
عسكرلري مكسور ومهماتي نهب اولنديغي
طي سطور تواريخدن دور وحكايات السنه دن
نامسموع ددر واولوقتلره كلنجه رعيت وعسكرلرندن

طغيان وخليفة الله اوزره سوء قصدله هجوم اولمندن
فقير سفر لرده وضاغلي اشقياسي محاربه لرنده
وطونه سواحلنده ادنا واعلا مجلسلرينه دخوله
لياقتله مشاهده ايلديكم احوال قلم ايله تحرير و
لسانله تقريره تحمل اولنماز وهركسك مشاهده سيدر
ذلك فضل الله يؤتيه من يشآء مضمونجه عطاي
حكمت بربهرهٔ توفيقدر عيون باطنه سي مغشا
واول توفيقدن بي بهره اولنلر وجه حكمتي فهمده
غافل ومتواري اولمغله ملوك عظامه افاده دن
ذاهل وهربري عقل خود وقول بي سوديله بروجه
معنا وبركونا تدبير وعقل طبيعيسنجه برعلاج ودوا
تصميم ايدوب مرامني افاده اتمكله مقتضاي زمان
امور تدبير اوزره دبرهٔ دوربين ايله انظار
واثر وزياده اهتمام تام واعتماد اوزره اصلا فتور وتصور بحسدك حالي
اولمويكي آفت اولماز زيرا هركس امور
تدبيرندن نيجه انتفاع حريه ونيجه غرض دنيويه سي

اولمغله اول خصوصی افاده واساعیه سنیدن اکمل
حفظ ناموس دولت وابقای دین واسلام واجرای
امور شریعت ودولت واسایش امت واخوات اسلام
وملت اولمدیغندن توفیق اللهه قرین اولمیوب نهایتی
برفساد وبرفتنهٔ عظیم اولور پس ملوك عظام حضرتلری
جبین سعادتلرینه اوصاف اسمادن منشور اولان اسم
هادی اولمغله انلری توفیق مولی طریق هدایت وصراط
شریعتده اوکرو بکلو قنغی ملوك اسماء صفاتی واوصاف
تجلیسنه مظهر اولور واول طریق صوابه دوغرلوب
همراه اولورسه رهبر توفیق انده حاضر واماده
اولمغله درحال زمام رهوارنی دستنه الوب بی
مشقت دوغروجه درگاه مطلوبنه ایصال ایدوب
سریر اسایشده ابقا ایلر ورهبر توفیق اخر طریق
خاص وهنجار انفاسده بولنمدیغندن اول طریق
ناهموارلری دخی فاحشهٔ نفس ضبط ایلیوب اول
طریقده میل ایدنلرزنان ناقصة العقل والدین و
المیراثه اویان کمسنه لرکبی مجموع امانی هبا وهوایه

ویرمش اولور پس عاقل وکامل اولنلره مجموع اموردہ
جادهٔ شریعتدن اعلا واسهل طریق اولمدیغی عقلاً
ونقلاً مبرهندر واموردین ودنیا واخرت وتدبیر
ملك وراحت وذوق وصفا دخی انده موجوددر و
اولزمان ناظم امور کائنات اولان جناب کبریائك
غیرة جاریهٔ ربانیسی ظهور ایلر ومخالف رضا واعدا
وطاغی وسرکش ظهورنده ملوك عظام حضراتلرینه
تاب ومشقت وداغ درون ورنجمت ایله شیر وشمشیری
چقارب اوساخ دماء کلاب عقور وچرکاب روباه بری
ومغرور ایله تلویثه حاجت قلمازهمان سجادهٔ رسولك
بردامن طاهرهٔ طهورینك اوزرندن انفاس عنبربو
لری ایله سیف فیروزعدو سوز حسبی الله ارسالی
کافی اولدیغنه هروجهله اثبات ممکندر ازجمله
ماسبقده مذکور وجمله موجودك مشاهده و
ومشافهه سی اولان فتنه وفساد سالفه هبوط
آدمدنبرو وقوعی طی سطور تواریخدن دوروونقل
لسان ملاحمه دن مطروح وجمله عالم بقای دین

ودولت ودشادن نومید وهرکس مأیوس اولوب
بو مرتبه فساد وفتن واول مرتبه طغیان سیفله قائم
مهدی کبی برممهد اهل توفیق دستیله برقران
کامل وبرصدشمار عامه محتاجدر درلرکن النصرة
فی العجز والاستغاثة الی الله تعالی فحوا سنجه
حالا ممهددین ودولت ومجددسلوك وتدبیر
شریعت سلطان بهره توفیقك قدوم میمنت ملزومی
درکاه مالك نصیر ورب معینه التجا واستغاثه و
توکل وجناب هادی سبیل صاحب شریعتك روحانیشه
توسل ایدوب درکاه حصن وحصین توکلده تحصن
وطریق مستقیم شریعتدن همراه اولنجه زمام رهوار
رکابنی توفیق طوطوب درکاه نصرته ایصال وتدبیر
صوابه قرین ایلمکله سیف انفاس فیروزنی برکاتب
عاجزحمل بارکذلك وبربیچاره قلم تطویل نهایتی دیار
عراق وبغداده ارسال اتمکله اول مثللو مالك عسکر
ومقتدر مجدومتحصل سطوت وقدرة وقوة تاولان
طاغینك رأسنی قطع ولوث وجودنی دائره ملکندن

اعدام

اعدام واخراج وبوندن اشنع وابعد واقوی و
اصعب جزیرة عرب کبی عسیرة المسیرده اول مثللو
جاحدك لاشة منحوسنی دیار عدمه اخراج وامید
کاه کافة عجزة عصات اولان فخر کائنات وبیت الله
درکاه قاضی الحاجات وزمین عرفات والفاتی اسر
واستیلای خوارج بی دین وعناددن خلاص وامان
ایلیوب لقد نصرکم الله فی مواطن کثیرة وینصرك الله
نصرا عزیزا فحوای شرف احتوا لرینه مظهر اولمشدر
وبو مثللو شام وروم وروم ایلیده واقع اولان
نصرة وغلبه وفتوحات جلیله لری براثار عبرتنما
وبراثمار خلوص شریعت ومشاهد اهل بصیرت
اولمشدر امدی دیدة دوربین وعقل متین وفراست
وفهمدن بی بهره وبین اولان کالیوم نادانلر بو احوال
توفیقی اول امورلره مأمور اولان سرکرده لرك کمال
قدرة وقوة وشجاعت وتدبیر وصداقتلرینه حمل
ایدوب دوکون اویغی بلمیوب صمانلغه چناق چولمك
طاشیان نادان کشکك مفتونلری کبی فلان وفلانه

سا باش وتحسين وخلاف سمته دعاو خلوص ارسالله
مربطهٔ اسطبلنی شاشرمش خمار واوکوز کبی حقه راضی
اولمزلر بوخصوص اوزره اعجب عبرت اولدرکه پازوند
اوغلی خلفی منلا پاشاکه رقیمهٔ کج دهنینه غدارهٔ آزارنی
طاقوب خاکپای توتیاجهان آستانینه واصل اولمغله
عفو ومرحمت نیك نهاد سلطانه نائل اولمشکن دروننی
تطهیر اولمغله جناب عالم الستر ایرك سیف ابیض
وطعن طاغونیله بش اون کونده اعوان وخدامیله
قهر وهلاك ودیار عدمه نفی اولماسی اهل بصیرته
برنمونه در واحوال مذکوری هر اشیدن طاغی وتحدر
لرك خوف واهتزاز لرینه سبب اولوب یخافون ربهم
من فوقهم مضمونی مفید براحوال اولمشدر وکتابنده
طغیانه جسارت ایله ایکی عدد سلاطین عظامك
نیل کام ومرام لرینه حائل اولان عسکر بد افکر لرك
اذا کثر الطاغون ارسل الله الیهم الطاغیون
مضمونجه جناب عزیز ذو انتقام حالا سلطانیك
خصلت وسیرتی عفو ومرحمتك مقابلی جزا وثواب

واثار

واثار عفونه نائل ایلدکدن صکره جناب کبریا کندوسیف
عدل طاغونیله قهر واعدام وهلاك ایلدیکی کبی بیت

طوته لی روی زمینی طاغون
اولدی مستولی عالم طاغون
ایدی برف کبی ضاغله طاغ
یره کچدی المندن هامون

پس کشتی یه کندو دیده سیله مشاهده وکندو دکیله
تجربه ایلدیکی احوالدن زیاده مقسط عادل و
میزان ومقیاس کامل اولماز وبو احوال مذکوره دن
ماعدا تواریخات سالفه ده علی الخصوص خواجه
سعد الدین تاریخنده نیجه دلیل وقرینهٔ دلاویز
مسطور در خلاصهٔ مقال جناب پروردکار جل شانه
وعم احسانه بوامتك حقنده کمال لطف ومرحمتك
اظهار له خیر اراده سی ظهور ایدوب ملوکلرنده
علمی وعلماسنده ملکی حاصل اتمشدیکه خاندان و
ملوك نیك السلوك آل عثمانك افتاب سلطنتی مرز
بوم رومه تابان اولهٔ لیدنبرو عز وسعادت و

ناموسلرينك پر توضيا اثار لرى علم اولوب همدم مجلسلرى
ومستشار امورلرى وارباب رياست وسياستلرى
وعموم اهل مناصبلرى بالجمله علما وصلحا عقلا سندن
نقع اولنمش خردبين وعلوجناب واهل وقار ذوى
الاحترام واكثرى مؤلفين كرامدن اولمغله علم عقلك
مطيهٔ كهيلاوني اولمغله صاحبنى شهوت نفس وهوايه
متابعت فركندنه اوچورميوب دائما طريق صواب
وجادهٔ شريعت وجانب عدل وانصاف ودركاه صداقته
سوق ووقار وذكر وحكمته روان وايصال ايلديكندن
الناس على دين ملوكهم وعلى طبع كبرآئهم مفهومى
جميع زمانده جارى اولديغندن رياست دولتده
اجلهٔ رجال اولندوربين وفهيم اولدقده دنيا
ومماليك احوالنى سؤاله حاجت يوقدر عاقل
اولنجه انلرك كندى نفسلرى عالمك ومماليكك
آيينه سيدر نفسلرك فكر ايلد كلرنده عالم ومماليك
اول فكر مرآتنده عكس ايدر بووجهله مماليك استلاميه ده
علمك رغبتى ورغبت سببيله كثرتى وكثرت سببيله

على وعمل سببيله هركسك درونده خوف الله و
اطاعت رسول واطاعت اولى الامر ثابت اولوب
دنيا ورعيت آسودهٔ آزار وستم وملوك وكبرا
آسودهٔ فتنه ومرج وداهيه ومحنت وخزائن دولت
مالامال اولوب هركسك قوينده رسائل وكتب اديان
واخرت وادنا واعلا مجلسلرينك صحبتى علم دين و
مسائل شريعتدن فتح وختم اولوب وقت زمانه كبى
مجلسلرده اقوال ذميمه كثرتى يوغدى وهركس اسايش
اوزره امن وامان وادنا وجهلا وهركس كندودن
بيوكى طانيوب علما وشيوخدن حيا اوزره هركس
مستريح البال اولوب نفس دولتى وامراى دولتى
كمال مرتبه توقير وتعظيم ايله طشره بلده لرده اسم
سلطانى ابدست وطهار تسز بركسنه ذكر ايلمك
محالدى وبواحوال اواخر سلطنت والد سلطان
زمان مرحوم ومغفور فردوس مكان سلطان غازى
عبد الحميد خان حضرتلرينك نهايتنه دك بولنوردى
حتى فقيراول وقت مباركه نك اواخرنهايتلرينه

يتشوب حال صباوتم ايكن والد مرحوم ايله جمله اهل
بيت وطن اصليدى اولان اخى چلبى يه كمتش ايدك
بركون وقت ضحيده مناره ده صلا كبى برندا ظاهر اولوب
نماز وقتى ملاحظه سيله ابدسته حاضر اولوب
والد مرحومدن اول جامعه كتمكه اذن طلب ايلديكمده
بيوردبلركه اول صدامنا ديدرجانب پادشاهيدن
فرمان عاليشان كلورمش بوقضا پراكنده قرالراولمغله
هركس اشيدوب استقبال ايچون قضادن طشره
چقارلروالاى ايله محفل قضا اولان محكمه كتوروب
قرأت ايدرلر جمله علماء وائمه واهالئ قضا باجمعهم
كيدرلربزه دخى كتمك واجب اولدى ديوكتدكلرنده
اون ساعت مقدارى مسافه كتملريله اول كيجه
كلمدكلرى اجلدن اخشام اوجاق يانده دوررکن
والده يه ديدمكه والدكلمدى پادشاه عالمپناه طرفندن
فرمان كلورمش ديمكله دهانمه برپاره رماد درش
ايدوب نحوس ايدرسن ديديكمده ابدستسز پادشاه
اسمى ياد اولورمى خليفة الله وخليفهٔ رسولدر

بيوردبلر

بيوردبلر رحمهم الله تعالى بووجهله دولت عليه
علما وصلحا وعقلا يه راغب واول مرتبه ظلم و
غدر يوغكن كذلك مصارف امور مهمه ووظائف
عسكر بومقدار وبلكه زياده ايكن دولت عليه ده
عدلك وامراورجال دولتده انصاف ومرحمتك
اثارى ظهوريله هرمصالح كماهوحقه اداره اولنوب
وبلكه حاصلات وافره درخزينهٔ بيت المال مسلمين
اولوردى وبيت المال مسلمين دخى بووجهله انصاف
ولطافتله حاصل اولديغندن غداى مخلصين
اولمغه لايق اولوب مقسم ارزاق اول غدايى عساكر
واهل جهاد مخلصينه قسمت اتمكله اول وقتلره كلنجه
هرسفرده نصرة وفتوحات جليله دركار ايدى اندن
صكره دولت عليه رياستلرينه برنيجه جربزة العقول
وناداندلر تعلق ايدوب درجه درجه ركابنه صعود
اتدكجه نافذ الكلام اولدقلرندن نادان نادانى
انتخاب واستصحاب ايلرفحواسنجه هربرى مذهب
ومشربنجه اولانى رؤسلره سوق والحاق اتمكله

تدریجله ریاستلردن عقلا و اهل صلاح وصادق دولك
علیه وعلمای اهل شریعتی طرح ویرلرینه امثالرینی
سوق وادخال ایملریله ودائما دولت علیه یی مشربلری
اوزره تدبیر عقلیه یه دعوت واماله وتشویق ایله
علم شریعت وعقل کامل واهل صلاحه رغبت کلیا
سلب اولنجه الناس علی طبع کبرائهم فحواسی ظاهر
اولوب داخل وخارج ممالك محروسه ده علم دین و
شریعته رغبت سلب ومدارس لرده دخی علوم دینیه
نك تعلیم وتعلمی کلیا محو اولدی وهرکس علوم فلاسفه
وجزئیات وحکمت وهیئت وفارسی وافرنج پوراقله
لرینه وبونك امثالی علوم دنیویه دوشوب علوم
مذکوره لرده اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر
منکم بیان اولنمدیغندن هرکس عقلنك اداره سی وجه
اوزره جرّ وجلب دنیایه دوشنوب اطاعتدن چقه لرینه
بادی اولمشدی حتی علوم دینیه اول مرتبه محو اولمشدیکه
چوق شهرت شعار اوقور یازار وعلما وارید یکه علم فلاسفه
ومباحثه ده فرید العصر ایکن مسائل دینیه دن

فرائض موقوته نك فرائضات وواجباتندن سؤال
اولنسه جوابه قدرتی یوغدی برغریب وعجیب
قصته درکه فقیر برکون برمجلسده بولنوب واول
مجلسده بش التی عدد اصحاب سلسله مدرّس وپایه
پرلرلرکی موالی زاده وکی عوام زمانی علما مسند نشینلرندن
وبرایکی طشره اهالیسندن مصلحت ایچون کلمش
ادملر اولمغله مجلسده حکمت وهیئتدن وعلم
پوره تقه دن بحث اولنورکن اول طشره اهالیسندن
اولان آدم حکمت وهیئت وپوره تقه صحبتلرینی
فهم ایده مدیکندن جانی صقلوب دیدیکه افندیلر
برایکی ساعتدر فقیر بو مسائلدن برنسنه فهم
ومستفید اولهمدم باری علما مجلسنده بولندوغمه
کوره برمسئله استفاده اتمش اولهیم کرچه فقیر
برکوی شرحنی کندم اوقوردم لکن بش اون سنه در
بزدخی طشره لرده کتابلری دولابه قپایوب چقمق
وفشنك کتابلرینی اوقه دن دین کتابنه بقماغه
الیمز یتشمدی کچندن برقونشومز چقمق علمنی

ختم ایدوب دیار عدمه پالیر بارودی ارامغه کیدنجه
عقلم باشمه کلوب کتابی ارادم دولابده فاره لر نصفنی
یمش باقی قلدن یارو سندن وبعض حفظمده قلاندن
براز علم حالی دوغرتدم لکن ابدسنك واجبلری قاچدر
بوله مدم وبردخی باغیمك اوزرمنی شرایا یمش ایدم
بکرقینه ده حق ایدم اشقبا لرظهور ایدوب محاربیه
کتدم کلنجه زمان کچکله هوادخی کرما اولدیغندن
شراب اولمش صانوب اچمه سن یمك حلا لمیدر دینجه
مجلسده اولنلرخبط اولوب بربرینه باقشماغه باشلدی
وبربرینه عجبا ابدکنك واجبکی وارمیدر یوقیدر وشرابی
کیمی سنك کندی محصولندر دلرسن صانارسن دلرسن
ایچرسن وکیمی سرکه ایدرسن دیوحاصلی برجواب صوب
ویرمدکلرندن ایچلرندن بریسنك اول سوکلردن
جانی صقلوب بهی جانم سن پوره تقه بلمزسن بویله
مجلسده صوفی مسئله سی سؤال ایدرسن سن اول
مسئله یی وارسزك کوی امامندن تصیح ایله دینجه
اول طشره آدمی سکوت ایدوب فقیره دیدیکه باق

بونلر

بونلرظاهرا کتدکلری منصبلرنده پوره تقه دن
حکومت ایده جکلر درونه زمانلره قلدق دیوب
سکوت ایلدی امدی درکاه دین علم وعمل و
شریعت اوزره بناوعمود اسلام صلاة وسقوف
دین عقائد وحوالئ دین علم شریعتله حفظ وحراست
اولنمق لازم اولوب نتکم حدیث شریفده کلور من یشاد
هذا الدین احد الا یغلبه وقرآن عظیم الشانده ما یفعل الله
بعذابکم ان شکرتم وامنتم فحواسی اوزره بالاده نصاری
اوصافلرك شرعه تطبیق ورغبتلریله غلبه واهل اسلام
شریعتدن مادون حرکتلریله مغلوب ومصیبتلره
دوچار اولمرینه قرآن عظیم الشانده اولان ادلهدن
ماعدا دلیل عقله بواقوال کافیدر جناب کبریای رب
العالمیندر حضرت موسی علیه السلام تجلیات مکالمه ده
ددیکه یارب ان فرعون بحدك ماتی سنة فکیف امهلته
فاوحی الله تعالی الی موسی انه عمر بلادی واحسن الی
عبادی مضمونی بودرکه جناب موسی علیه السلام باری
ذوالجلالدن سؤال ایلدیکه یارب فرعون سکا ایکی یوز

سنه جحد ایلدی انی نه کیفیت ایله اول مرتبه مهلت
لندردك الله عظیم الشان بیور مشدرکه فرعون بنم
ملك و بلادمی اعمار ایدوب وعبادمه احسان ایلدی
قصهٔ فرعون هرکسك معلومیدرکه ناس ایچره سیرت حسنه
وعدل وسخی ونفسی اوزره دخی اولوسه حق اوزره حکم و
قضی ایله سائر اولوب خلق محبتلرندن فرعون ایلدیلر بو آثار
واعتبارك ناسدن اولندر والله ذوالجلال اول اخلاقی
سببیله دورتیوز سنه عمر ویروب علم ازلیسندن اخرنده جنت
مکافاتندن نصیبی اولمدیغندن اول عدلك واعمار واحسانك
مقابلی ان الله لا یضیع اجر المحسنین نظم جلیلی موجبنجه جزای
دنیاده ویرمکله دورتیوز سنه عمر ویروب خلیفهٔ عادل ومقسطه
وعدی اولان اهل جنت اوصافیله من جاء بالحسنة فله عشر امثالها
محوالنجه فرق سنه عدل واحسان اتمثالیسه هر بریسنه اون جزا ایلك
مع هذا کافر وجاهد ایدی زیرا خلاف شرع حرکت عمرك برکسنه نقصی
مبرهندر فقیر عالم سیاحتده هر قنغی بلده ده بریوك خرابه
مشاهده ایلدیم ایسه اعیان وظالم قونا غیدی ددیلر بو وجهله
دیره حکمتسلم ناظر اولان اهل عبرتم هزار غوتم ظاهر در انتهی

التتمه

التتمة على الحكمة واوصافها وخواصها واحكامها واقسامها

امدی بالای کتابدن ذکر اولندیغی وجه اوزره اصول
علمك بریسی دخی علم حکمتدر بزم علم حکمت دیمه دن
مقصودیمز طلبه نك رسوم اوزره کوشش ایله
تعلیم وتحصیل ایلدکلری اقوال فلاسفه دکلدر بلکه
علم حکمت دیمه دن غرضیمز علم ذوق اقسامندن الحکمة
سر اودعه الله تعالی فی قلب عارف تعریفیله معروف
اولان علمدر فی الحقیقه رسوم اوزره تحصیل اولنان
حکمتك تعریفی دخی افرادنی جامع اولمغله فی الجمله
حکمت مقصوده من دخی تعریف اولمغه صحتی واقعدر
واول علمك تعریفی الحکمة هی العلم بحقیقة الاشیاء
واوصافها وخواصها واحکامها علی ماهی علیه
وارتباط الاسباب بالمسببات وانضباط الاسرار
لنظام الموجودات والعمل بمقتضاه اولمشدر مفهومی
اولدرکه حکمت دیمك علم دیمکدر مثلا اولیاء اللهك
اوصاف حقیقت اوزره مواقع الهیه دن مواهب کشفیه لریله

وجوه مخلوقاته ارقام كتابت اسمايى اوقعه اقتدار
بولغله هر كسك ماخلق له ومأخذ لرك استخراج
وكشف ايلمريله هر احوال واوصافلرك مخلوقك
ماخلق له ومأخذ لرينه تحميل وصرف ايله احوال عالمك
برنسنه يى كريه وبر اوصافى قبيح كورمدكارى كبى بهرهٔ
حكمتله دخى هر اشيانك حقيقتيله اوصاف وخواص
واحكامنى بيلوب اسبابى مسبباتله ربط و نظام
موجودات ايچون اسرارنى ضبط امكله مقتضاسنجه عمل
امكه درلر پس حكمت مودعه دخى وهبهٔ الهيه دن
وهدايت مولاى حكميه دن علوم اصطلام كبى بر
بهرهٔ هدايت ذوقيه وتوفيق مودعه دركه الحكمة سر
اودعه الله تعالى فى قلب عارف تعريفيله معرف اسرار
الهيهٔ مودعه دن كشف وكرامت كبى برمودعهٔ اسرار
وبرعطأ وهدايت الهيه در بعض مفسرين معجزهٔ
انبيا اوزره وهبه اولان فراستدركه انبيايه
مخصوص ديو ذاهب اولمشلر لكن مفهوم تعريف
عموم اهل عرفان مؤمنينه عام اولديغنى افاده ايله

اغيار

اغيارنى مانع اولوب يؤتى الحكمة من يشاء مضمونجه
حكيم مطلق جل شانه اول اسرار مودعهٔ حكمتى
ديلدوكى عارفلرك قلبنه ايداع وامانت ايلمشدر
واكثر اهل عرفان بهره سى اولمشدر ومن يؤتى الحكمة
فقد اوتى خيرا كثيرا نظم كريمه مفهومنجه قنغى
قولنه اول نعمة جليلهٔ حكمت ويرلديسه اول كسنه
الطاف هدايته موفق اولوب اكا خير كثير وبرلمشدر
وما يذكر الا اولوا الالباب مضمونى اولدركه جناب
واهب العطانك قوة وقدرة وهدايتيله قلبنه
ايداع وامانت ايلديكى تجليات ومعلوماتى تفكر
وتذكر ايدوب متعظ ومتنبه اولمق انجق شوائب
وهم ومتابعت هوايه تراكندن سالم واسلم اولان
ذوى العقول وعرفان اولوا الالباب به مخصوص صدركه
اولوجهله اول ذاتك درونى نور ايمان وضياء
توحيد وبرتو عرفان ايله مالامال وبرشد اولوب
عقل عطايى سنك علمى اولان فراست شرعيه و
بهرهٔ هدايتك اسرارى اولان حكمت مودعه اول

نورلرایله ضیا پزیر اولوب اول کمسنه میزان حکمت
ومقیاس فراستیله حقله باطلی تمییز وتفریق ایدوب
مرغوبات حقیه یی تعزیز وتکریم ومذمومات
باطلیه یی تذلیل وتحقیر وتذمیم وتفریق وطرد ایلیوب
اولوجهله نفسنی اصلاح واول نفسی عقلنه تزویج
واستمطاع اتمکله اطوار واوصافنده تدبیر صواب
ایله تدبیر ایلدیکندن اتصاف حکمتله اسرار حکمتدن
دره جه دره جه تفاوت ایله مقام اسحقانی وبریلوب
دیدهٔ حکمت نموده لری مجلا اولوروا اولوجهله
وجوه عالم مناظراتنده احوال وافعال واوصاف
واشکال واحکام مشاهده سنه اقتدار بولمش
اولدیغندن هرکسك جبینندن لامع اولان احوال
وضمیرندن جایکیر اولان اوصاف وظاهرندن جاری
اولان افعال واطوارنی استظهار له هراحواله
برحکمت وهرمخلوقده برخواص وهرادمده بر
اوصاف وهراشیاده براحکام استخراجه قابل
وقادر اولور بو اجلدن شاعر بیورمشدر بیت

اذانطقه

اذانطق الحکیم ابوالحوادث له خبر تکل عنه القوامس

مضمونی اولدرکه بهره مند حکمت اولان برحکیم
دیده عبرت حوادثات عالمدن بحث ونطق ایلدکده
اول حکیمك نطقنده وکلامنده خبر لر وارد رکه
نیجه قاموسلر اول خبرلری افاده دن عاجز اولور
بو تقدیر اوزره مورد شمول علم اسرار وحکمت اولان
ذوات جلیل القدر لرك درکاه ضمیر وتوجیهات
الهام پزیرلرنده صادر وقائم اولان مودعهٔ حکمت
علوم لدنیه دن برمودعهٔ هدایتدر دیمشلر وحکمتی
دورت وجه اوزره قسمت ایلمشلر اولکی وجهی
الحکمة المنطوق بها دراول حکمت عقل تکلفی کبی
کوشش ایله وسعیله تحصیل اولنمق ممکندر مکتسبه
مذکوراولان علم رسوم وعلم شریعت وعلم طریقت
وعلم قصص وتواریخات مثللو علملردن عبارتدر
وانلردن بحث اولنور وایکنجی وجهی الحکمة المسکوت
عنها دراول حکمت سرّ اللهدن براسرار الهیه درکه
علمآء رسوم وعوام عباد اول حکمتی لایقی اوزره فهم

ايده مديكندن تحصيل مآلنه صرف ذهن ايدنلر ضرر
وهلاكه مؤدّى اولور لرنته كم ماسبقده مذكور مشايخ
صوفيهٔ زمانه دن بعضلرى كبى كه بينواى كرامت
وعرفان ايكن مسند لرى مسند كرامت اولديغندن
صلاحله كرامتى تحصيله سعى ايتميوب شهوات نفسانيه
سنه تبعيتله صورة صوفيه يى جزو جلب وجيفهٔ
دنيايه آلات ايدينوب كذبى اختيار وصحبته ولايت
تاسلمنغه آلات اولمق ايجون اهل كرامت اولان مشايخ
صوفيهٔ سالفه نك واقعهٔ كرامت وقصصلرك و
كتب تصوفلرك مطالعه ايله كتلرنده اصطلاحات
صوفيه لريله علم ذوقيه لرندن رمز وتجنيس وستر
ايلدكلرى اسرار الهيه وحال استغراق وجذبهٔ
الهيه لرنده حال ايله سويلدكلرينى مقال ظنيله
تحصيل وفهم ايلدم مضمون كلامله رندن طرح تكليف
ظاهر زديوكندى تكليفات شرعيه يى ترك
ايلديكندن ماعدا برنجه نادان بى بهرهٔ ايمانى
دخى مريد ايدينوب اول وجه ارشاد له ضلال و

مضل

مضل وهلاك ابدى ايله هلاك اولديغى كبى بو ذكر
اولنان حكمت مسكوت عنهانك مثالى بودركه بركون
رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اصحابيله مدينهٔ
منوّره نك برسوقندن مرور ايدركن برخاتون خانه
سندن چقوب استقبال ايله خانه سنه دخولدرينى
رجا ايله قسم ويردى عورتك خانه سنه تشريف
ايدنجه كوردىلركه عورة برنار شديد ومضطربه
يانمش واول عورتك صبيان صغير لرى حوالىء
ناردە اوينايوب بالنندن استقباض ايده رك
آتشه هجوم ايدكجه عورت آتشه دوشمسونلر ديو
كاه برينى وكاه برينى ناردن محافظه اوزره بيچ وتابندن
عرقه غرق اولمش بوحال اوزره ايكن خاتون ددىكه
يارسول الله عجبا بن اولادىمه مى زياده ارحمم
يوخسه الله ذوالجلال عبادينه مى زياده ارحمدر
ديدكده فخر كائنات عليه افضل السلام والتحيات
سعادتله بيوردىلركه الله عظيم الشان ارحم الراحمينلر
البته عبادنه سندن ارحمدر بيورنجه عورت

دیدیکه کور رسکز بن اولادیمی ناره القا ائمکی استرمیم
الله تعالی ارحم الراحمیندر وبندن زیاده عباد نه
ارحم ایکن عبادنی ناره نجه القا ایدر دیدکده راوی
درکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
بکا ایدوب هکذا اوحی الله تعالی الی دیو بیورد یلر
بوحکمتک سرّندن بحث اولنماز تحصیل مالنه صرف
ذهن ایدلر ماسبقلری کبی هلاك واهلاکه مؤدّی
اولور لربز لرخوف ورجا ایله مأمور ز بوخصوصده
الصمت حکمة فحواسیله عمل کرکدر نه عذاب وعقابندن
امین ونه رحمتندن امید قطع اولنور نه عبادات و
طاعاته مغرور ونه ترك وامهالنه جسارت اولنور
هرحالده مقتضای شریعت اوزره بین الجبر والقدر
وبین الخوف والرجا اولمق کرکدر اوجیجی وجهی
الحکمة المجهول عندنا در بوحکمتك وجهی عبادندن
کزلنلمشدر بودخی اسرار الهیهٔ مکتومه دن اولمغله
حقیقتی اوزره برفرد واقف اولمق محال در کرچه فقها
بعض خصوصنه اقوال ضعیفه ایراد ایلمشلر لکن

دلیل ایله دکلدر حقیقت علمی عند الله در مثلا جناب
کبریانك کلام کریمه سندهٔ ما اصابك من سیّئة
فمن نفسك وما الله بظلّام للعبید معلوم وظاهر
وجاری ایکن عالم السترایرجل شانه بعض انبیا و
اولیا و بعض مؤمن ومتقی ومعصوم قولدرینی بر
مرضه مبتلا ویا بر مصیبته کرفتار ویا بر الام و
کدره ایلام ودوجار ایدوب جمیع عمرنده چکدردیکی
کبی وبعض صبیان صغیر ومعصومك چکدیکی سکرات
موت کبی وبعض قولدرینی مخلّد فی النار ایلمه سی کبی
بوخصوصلرك مجموعی عبادنه مجهول در بن بونلرك
وقوعنه اقرار وعدل وحق اولدوغنه ایمان واقرار
کرکدر حقیقت حالی الحکمة مجهول عندنا در
ودوردنجی وجهی الحکمة الجامعه در بوحکمت
مجموع علم وحکمتی جامعدر برفحوای وما اتیکم
الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فانتهوا فحوای شرف
احتوی اوزره حقّی حق وصواب اولدوغنك بیلوب
اقرار وتصدیق ومقتضاسی اوزره عمل ایلمك

وباطلی باطل وناسزا اولدوغنك بیلوب طرد وتفریق
واجتناب ایلمك كبی ننكم فخر كائنات علیه افضل
الصلوة والسلام والتحیات مظهر خطاب لولاك
واشرف واكرم الخلایق ومعصوم پاك ورحمت
عالم وافلاك اولمغله وماكان الله لیعذبهم وانت فیهم
فحوای بشارت اثار ایله مبشر ایكن اكثر اوقات شریفه
لرنده اللهم ارنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارنا
الباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه دعا بیورد قلری كبیدر
ذكر اولندیغی وجهله هر امور حكمت احكامی برسببه
وسیله وهر سبب برمسبباته ربط وامور عبادیین
الجبر والقدر اختیار واراده جزئیه لریله تعلیق
بیورلوب افعال صادره لری مقابلی خیر وشر سیئات
وحسنات جزالری وعد اولنوب فمن یعمل مثقال ذرة
خیراً یره ومن یعمل مثقال ذرة شراً یره مضمونیله افشا
بیورب ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك
من سیئة فمن نفسك مضمونیله عیان بیوریلوب
مجاریات عالم ونظام موجوداتده اسرار حكمتی ضبط اولنمش

التتمه

التتمة على الحقایق واوصافها وخواصها واحكامها

امدی علوم ذوقیهٔ محصوصه نك تفصیلنده تتمه اولدركم
علم حقیقت وعلم معرفتك دركاه علیاسنه وخانقاه
وایوانه صعود اتمه ده یوزدره جه اوزره مناظرات
الهیه واوردروهر منظردره جه سنده واردات و
تجلیات الهیه كونا كون ورود اتمكله هر منظرنده
انواع مشاهدات ذوقیهٔ اسراریه ذوق اولنور
وهر دره جه ده مصائبدن برافات نفسانیه وشیطانیه
واردركه اول واردات الهیه نك صورة مشابهی
شكلنده ظهور وتصور اولمغله كمال مرتبه تربیهٔ نفس
وتصفیهٔ وجود ایلیوب نفسی عقله زوجهٔ مطیعه و
وصالحه اتمكله انسان كامل اولیان سالك سعی و
كوشش ایله برقاچ منظردره جه سنه صعود وانتقال
اتمكن اول افت نفسه نوعا میل ایلمكله اول درجه ده
دوشوب عالم برزخه نزول ایلر بونقدیرجه اول سالك
اول صعود ایلدیكی درجهٔ مناظراتده ذوق ومشاهده

ایلدیکی ذوقی عالم ارحامده جنینك ذوق ایلدیکی
بلمدیکی کبی اولدر واول درجه ده قائمکن اول
مشاهدات ذوقیه یی تشبیه ایله تحریر وتقریر
ایلمك مراد ایسه واردات الهیه ذوقیات الهیه و
جبروتیه دن اولمغله تشبیه وتعریف وتعبیر و
تحریر وتقریردن حالی وبری اولوب تحریر وتقریر
وتشبیه قبول ایلمز اول درجه یه صعود ایلیوب اکثا
وارد اولان واردات وتجلیات الهیه مثللی احوال وارده
اول کمسیه دخی وارد اولورسه ذوق ومشاهده یه
محتاج در ذکر اولنان مناظراتده وارد اولان تجلیات
الهیه عوالم ظاهره ده برر ذوق وبر احواله مشابهتی
ممکن اولمدیغندن بعض اولیاء الله کمال سخاوتلرندن
خلقی اول ذوقه دعوت ایلمك مراد ایله مکاشفات
ذوقیه لرینك بعض احوالنی عوالم ظاهره یه تشبیهله
تعریفه سعیله تحریرینه مبادرت ایلیوب درونده
اولان معنایی ومرادنی خلق دخی فهم ایلرمأمولیله
احوال مذکورایسه تحریر وتقریر وتشبیه قبول

اتمدیکندن

اتمدیکندن ممکن مرتبه افاده وایضاحه سعی ایدرکن
کمال ذوق ولذّتندن استغراقه دوچار اولوب بعض
مجذوبك کندی کندینه صایقلدیغی هذیان کبی بر
معنا ظاهر اولمغله تأییدات ومیزان ومقایسهٔ شرعیه
یی ملاحظه دن دور اولوب کتب تصوّفلرنده خلاف
شرعه مشابه بی نهایه احوال تحریر ایلمشلر و بر
قسمی جذبهٔ الهیه وحال استغراقلرنده لجّهٔ عشقله
ضرب اولنورکن مقام انین وغشاء بین ایله لسان
ناطق ولسان هاتفدن تکلم ایدرك نیجه اقوال
خطیئه ونیجه کلام بی معنا تکلم ایلمشلر انلرك
تحریرلری وتکلم وتقریرلری کندی کندیلرینه و
کندی درجه لرنده اولان اهل حال واهل ذوق
ایچون مضمون وجناس ومستور بالاصطلاح
ایکن معنی القول فی بطن القائل قبیلندن اولمغله
اصطلاحات صوفیه لرندن آشنا وکندیلرینه
ودرجه لرینه متلقا اولمیان فتح وکشف وفهمندن
دور ایکن برنیجه نادان وبی بهرهٔ عرفان ایسه اول

كتبلرى مطالعه ايدوب مفهوم ومزايالرك فهم
ايلدم زعميله كندى قول خودنه قياس ايليوب بهرهٔ
هدايتدن دخى بينوا اولمغله ضلالتده قالوب اهل
اللهه افترا وسوء ظن ايله مبتلا اولمشلر بو احوالك
تمثيلى اولدركه برکمسنه عنين اولوب جميع عمرنده نوم
ويقضه سنده لذّة جماعيّه يى ذوق ائمه مش اولسه
جماع لذّتنى ذوق ائمش اولان کمسنه اول عنينه ديسه کم
جماعده برلذّة وارد رکه اول ذوق تلذّذات بهشت
کبى جميع بدنده ذوق اولنور حتّى اول مرتبه لذّتدن
جميع حواس وعقله غشى کلمکله اسماء صفات الله
فرق اولوب اعضاء صوريه ميتده مشابهتله طهارت
روحانيه دن دور اولديغندن اسماء صفات حملنه
لياقت ايچون بدنى تطهير فرض اولور ديو تقريره
قابل اولديغى مرتبه افاده واستفهامه سعى ايلسه
اول عنين انك لذّتنى البته برلذّته قياس ائمدکچه
فهم ايده مزوانك قياس ايده جکى لذّة ذوق ايلديکى
لذّة اولمغله عجبا عسل وسکّر لذّتى کبيمدر ديدکده

بوصورتده وجهله افاده ممکن اولور بوخصوص
ايسه اکثر مخلوقك ذوق ايلديکى ذوقيات روحانيه
وجسمانيه يى مشترکدر مع هذا صرف وخالص
روحانى ذوق ذوق جماعه دخى تشبيه وقياسدن
حالى وتقرير وتحريردن برى وبعيددر ذوق اخرت
دخى بووجهله دربس عذاب قبر وصراط وجنّت
وجهنّم وتلذّذات نعيم مجموعى رؤيت وذوق و
مشاهده يه محتاج اولمغله ائمّهٔ دين ومجتهدين
شرعه تطبيق اوزره قابل اوله بلديکى وجهله
تفصيل وتحريره شارع اولمشلر حتّى قران کريم
کلام الله اولمغله حقيقتيله مراد مولا کمسيه مکشوف
اولمديغندن هر مفسّرين مقدار بضاعه تفسيردن
صکره مشابهات قرائنده ومجازات واستعاراتده
نجه تأويلات بيان ايدوب عجزلرينى اعترافله آخر
درسلرنده والله اعلم بحقيقته ديمکله ختم ايدرلر
وقرآن عظيم الشان بکر کلمش بکر کيدر ديمه لرى
بواجلدندر امدى ذوق حقايق روحانيه و

مخصوصه ومناظرات الهیه درجه سنه وصول و
دخولك اصولنی وشرایع ایله حقایقك بربرینی
مستلزم اولدیغنی ومشایخ صوفیه نك کتب
تصوفلرنده خلاف شرعه مشابه صادر اولان
کلاملری تمییزی اشبو وجهله بیان اولنور کما
قال عبد القادر الجیلی قدس الله سره کل الاولیاء
وصلوا الی القدر فوجدوه محصنا فوقفوا الا انا
فتحت لی روزنة فولجت فیها فدافعت القدر بالقدر
معلوم اولهکه علم حقایق ومناظر الهیه ذوقیات
ومشاهداتی موهبهٔ ثابتهٔ الهیه دن علوم لدنیه نك
اجمال محاضریدر صفت علمیه دن حال ومقال
ادابندن اتصاف حقیقتله مقام استحقاقی وریلوب
وحی الهیه ایله عبد اول موهبهٔ ایحائیه یی نفس
منظرده ادراك ایلروکاه اولورکه اول موهبهٔ
الهیه نك تفصیلی تأخیرایله عبد اول موهبهٔ الهیهٔ
کشفیه یی نفس منظرده ادراك ایده میوب نفس
منظردن نزولنده منظرده اولهجق اولان واردات

الهام

الهام الهیه ایله فهم ایلروکاه اولورکه عبدك ادبنده
بولندیغی وقتنی فوت اتمکله اول فوت ایلدیکی منظرنده
وارد اولان تجلیاتی مرشد مربیسی اولان شیخی
مناظراتنده کشف ایدوب مریدنه اعلام ایلر زیرا
ایکی زمانده برتجلی باقی قلماز بلکه کل یوم هو فی
شأن سرّی مقتضا سنجه جناب کبریانك هر زمانه
ایچون برتجلیٔ مخصوصه سی وارد رامدی بعض
کمسنه بعض مناظرات الهیه درجه لرنده دهشت
الهیه ایله مجذوب اولوب اول درجه لردن چقار
قلنده اولدیغنك بلمز اولور ومناظرات الهیه دن
کندی واصل اولدیغی منظرك اوصافی ذکرنی
سماعنده تعجب ایدوب انك اوزرینه وارد اولان
تجلیاتی جنینك بطن ارحامنده مشاهداتی کبی
اوندوب انکار ایلر وبلمز بوخصوصك سببی ضعف
علمله ضعف فهمك قصوریدر زیرا فرا طله
دهشت الهیه انجق ضعفایه عارض اولور بو
وجهله مجذوب اولنلره جذبهٔ الهیه ایله مجذوب

در لر کندی حالنده عاجز بدندن برخیر و شر کلمر سائر
مجاذب اولنلر اکثری شهوات نفسانیسنه تبعیتله
کثرت تحیل و کثرت اکل و شرب و اختلاف اقوالله
سودا غلبه سببیله دلی و دیوانه و مجذوب شهوانی
اولمش حیوان کبی بر دیوانه در امدی مناظرات
الهیه نك هر درجه سنده برافت وارد رکه عبدك
یا تحصیل و تکلفله یاخود امیون اهل حقایق کبی
طریق الهامدن بهرهٔ علمیهٔ شرعیه سی اولمیوب
آفتله واردات تجلیاتی تمیز و میزان و تأیید ایده متدیکندن
اول آفته دوچار اولمغله عبدی درجهٔ مناظراته
وصولدن و اول و اصل اولدیغی درجه سندن آخر
درجیه انتقالدن منع ایلر و کاه اولورکه مکاشفه
مذکور مجذوب کبی مطرود اولوب دشت برزخه
نزول ایلر امدی طالب ذوق حقایق اولنلر بلمك
کرکدرکه علم حقایقك اصولی علم شرایعدر و
معرفت حقایقده لازم اولان اصول مطالب شریعتدر
پس علم حقایقك معرفتنی مطلوب و مراد ایلین یا تعلیم

وتحصیل جهتیله یاخود اهل حقایق امیه سندن
یونس امره وارمی سنان ورا عی کبی طریق الهامدن
شرایطیله کتاب و سنت و جماعتله ثابت اولان
اصول مشروعه یی تحصیل و تکلفه طالب اولمق
کرکدر تاکه مناظرات الهیه ده وارد اولان تجلیاتی
اول اصول مشروعه کله صاحب شرع و حقایق
اولان جناب کبریانك امری و مقیاس و میزانیدر
انکله مقایسه و میزان ایلیوب اول علوم واردن
میزان شریعت و مقیاس ثلثه یه موافق اولدیغی
قصد و اخذ و انکله متجلی اولدیغی شرعه مخالف
اولنلری استعمالدن توقف ایده تاکه الله تبارك
و تعالی طرفندن شریعت جهتیله اول علوم
وارده یی تأیید ایلر احوال وارده فتح اولدیغی اول
زمان استعمال ایده امام اکمل بیورمشدر علم حقیقتده
برمسئله یوقدرکه انی شریعت تأیید ایلمیه هر بر
حقیقت که انی شرع تأیید ایلمیه اول ذندقه در و
مجموع مشایخ صوفیه دن عبد القادر و عبد الکریم جیلی

وبهاء الدين وشيخ اكبر ومجموع مرشدان حقايق
بو وجهله متفقلردر كرچه سلوك واذكار وآيين
عبادتلرى حسب الحال متفاوت ومتفرق ايسه دخى
بردينك ايكى دورلو اعتقاد صغديغندن مجموعنك
تأليفات وصايالرنده اصلا شرعه تطبيقندن مادون
وصاياى مسالك صادر اولمه مشدر ومجموعى اوامر
شرعيه اوزره كمال اتقا وسنن ومندوبات شرعيه بى
مراد الله تعالى ومراد رسول اوزره اداد نصكره فضله
عبادات واذكار وصيامله برنفس اوقاتلرك امر
دنيايه ضايع ايلمدكلرندن ان اكرمكم عند الله اتقيكم
مضمون كريمنه مظهر اولمغله مقرب ومقبول مولى
اولوب سر حقيقته واصل اولمشلرازجمله اكثر
ذنادقه نك حال استغراقله ذوق حقيقتدن كندى
كندينه وكندى درجه سنه واصل اولنلر ايچون
اصطلاحات صوفيه ايله مستور ومضمون وجناس
تحريرلرك سند ايدندكلرى تهاسوا رنديم مضمار
ولايت قطب العارفين شيخ اكبر حضرتلرى خطبهٔ

انجازى اولان فتوحات مكيه سنك مسا كلرى اولان
باب وصايا سنده اداب شريعت اوزره مجموع
تكليفات شرعيه نك فرائض وسنن ومندوبات
ونوافلى وصيتدن نصكره فضله صلوة وصيام واذكار
وعبادتدن امر دنيا ايچون سالكلره برلحظه ارام و
برساعت نيام وبرلقمه طعام ايچون وقت قويمشدر
امدى تدبير ملكيه ده ادب عقلك صورتى اولوب
عقل ادبى وسياست عقلى وملك سلطنت سياستى
مستلزم اولديغى كبى شريعت عبادتك صورتيدر بو
تقديرجه عبادت شريعتى وشريعت طريقتى وطريقت
معرفتى ومعرفت حقيقتى وحقيقت عبادتى ووحشت
واطاعتى مستلزم مدر ووجود انسان ايچره چار اركان
كبى اولدوغندن برتبرينى تفاوت وغلبه دن اختلاف
وفسادات دينيه ظهورنه بادى اولور بو تقديرجه
بردينك ايكى وجهله سلوك ممكن وجائز دكلدر امدى
علم حقايق ومناظرات الهيه درجه سنه وصول و
دخولك دورت اصولى وار در اولكى اصولى الله

عظیم الشان بر در ازلیدر ابدیدر حد و حصر و جهتدن
منزهدر اشیاء ممکنه کبی اوکی برشیئه حلول امتزاج
واکا برشیء حلول ایلمز واکا برنسنه مزج ایلمز اول صورة
ومعنی و روح وجسم ایله دکلدر قدیمدر شریکی و
شبیهی ومثلی یوقدر امکان ومسبوقیت وعدمه ملحق
دکلدر اشبو اقرار و اعتقاد اوزره متین ومستحکم مؤمن
اولمق کرکدر ایکنجی اصولی حضرت رسول اکرم محمد
المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم افضل و اکمل
رسول رب العالمین خزانهٔ سر صمدانی والیف محبت
یزدانیدر حق مبین ایله مبعوث وصدق متین اوزره
متکلم اولمغله الله ذو الجلال جانبندن ایداع وامانت
اولنان اوصاف مکرمنك مجموعنی امر مولا اوزره
امتنه ایداع وامانت وایصال و تنبیه بیورب
انواع دلالت و تشبیهاتله بیان وعیان و ووصیت
ایلدی وامتنك برفردندن کرلدی و برنسنه ترك
ایلمدی خاتم المرسلین و تاج المقربین فخر فیروزج
الملك نخبة العرب والعجم والترك سر الله مطلسم

محبوب

محبوب الله فی العالم صلی الله تعالی علیه وعلی اله
واصحابه حضرتلرینه بو وجهله اعتقاد و اقرار
اوزره متین اولمقدر اوچنجی اصولی حضرت رسول
کبریا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نازل
اولان کتاب کریم و فرقان مبین بعث و نشور و
قیامت وحساب وعذاب ومجموع وحی الله وانصرام
احکام دار دنیا عندنده وعد و وعید وایات ظاهرهنك
مجموعنك صحت وصدقنه اعتقاد کامل وصحیح اوزره
اولمقدر دوردنجی اصولی الله تبارك وتعالی جل
شانه حضرتلری بلمکه لازم ولابق اولدوغیجون
مخلصا لمعرفة الله وخالصا لوجهه سعی وطلبنی
بلمکه صرف ایلیوب دائما نفسنی تزکیه اوزره
عون الله ایله نفسنه غلبه یه امکان کلنجه عملی
نفسنی تطهیر ایچون استعمال ایدرك مجاهده
اوزره جد وسعینی صرف ایلمکدر بو وجهله
دورت اصولی حاصل وعقل وربط وحفظ و
کمال اوزره ایمان واعتقاد ایلیوب خشوع وخضوع

وصفوة قلبله مناظرات الهيه نك اولكى درجه سنه
كه مؤمن درجه سيدرود ركاه حقايقك قپوسيدر
اكا دخول ووصوله لايق اولورودرونده دهشت و
حضرت الهيه يه لياقت وقابليت حاصل ايلركه اول
درجه ان تعبد الله كانك تراه منظريدر يعنى عباد ته
مشغول اولدقده درونده عظمت وكبريائيت و
دهشت وجلالت مولاى متعال ظهور ايليوب
درونى ماسواى عالم ومخلوقدن رها وبرست و
قطع ايليوب خشوع وصفوت قلبله كوزلرينى حيا و
درونى اخلاص وفكرنى خوف وحيالنى رجا وادراكنى
حضرت الحق ايلمكله عبوديت اوزره رضاده ذلالت
وحقارت اوزره كوزلرك محل سجده يه دوكوب
يوزنى تضرع ونيازاوزره يرلره سورمكه عزم
ايدوب سمعنى حق وحلال ولسانى قران وتسبيح
وتهليل وتقديس وذكر ورجا وشمنى طيب وحس
ولمسنى شريعت وفكرنى ديانت وتقوى واوهامنى
حيا ووحشت وحفظنى صدق ورضا وادراكنى حق

ويقين وحيالنى خوف ورجا ايلمكله واقف بين يدى
الله وناظر الى الله كبى قائم اولدقده ظاهر اعمالى ايچره
اركان واعضاسنى عباد تله استعمالندن قابليتلريله
متعرضين اوزره نفحات رحمن موهبه اولمغله عظمت
وكبريا وجلال وجماليله حضرة الحق تصورا ولنور و
عبدك قلبنه دهشت وحيا غلبه ايتمكله مجموع اعمالى
بوعملدن اخذ اولندوغندن سائر احوال واقوال وافعال
وحركات وسكناتنك مجموعى عبادت اولور ومنظر
ايچره علوم اصطلام فتح اولوب عبده اسرار حقدن
كشف اچلمغله وجوه مخلوقات صفحاتندن اسماء الهك
ارقام كتابنك اولمغله اقتدار بولور ومجموع عالمك ما
خلق له وماأخذ لرك وبهره تجلى وهدايتلرى سرنى
بلمكله موجودات ومخلوقات اوزره هيچ قبيح كورمز
اولور وهر مخلوقدن منشور اولان اسماء صفات الهى
وكمال قدرة الهى مشاهده ايتمكله عوارضات مخلوقات
وعالمده برنسنه يه جانى صقلماز اولور فقير داعى
قبل الذوق والسلوك مشايخ كبارك كتب تصوف

لرندہ مذکور اولان خلاف شرعیہ مشابہ تحریر اتلرك
مطالعہ اتدکجہ سوء ظن اتمیہ رك معنی الکلام فی
بطن المتکلم مضمونندہ صرف ایلردم لکن مشایخان مذکور
هر بری داعیٔ حقیقت والیف محبت مولا ورا غب
امر خدا ظاهر و باطنلری معمود و مقبول و مرغوب
عباد و مولا ایکن وعرفان و فراستدہ بی مانند ایکن
حال استغراقلرندہ کندی کندیلر بچون یاخود کندی
درجہ لرندہ اولان اهل حال ایچون تحریر ایلدکلری
خلاف شرعہ مشابہ کلام ملرك برمتدنصکره اهل
ونا اهل مطالعہ ایدوب مضمون وجناسدن بی خبر
وذوق روحانیٔ خواصدن بی بهره سوء تعبیر وسوء
ظنله مألوف وتکالفات شرعیہ بی ادادن کاهل
هدایت و توفیق ایماندن بینوا لر اوقیوب اول مقالاتی
سند ایدیوب ضلالته القا اوله جقلرك ملاحظه
بیورمیوب سبب ضلالتلری اوله جغنی ضمیر الهام
پزیرلرینه القا اتمیه رك کتابلرندن اخراج و رسید
اتمه مشلردیوامام الشریعة علی القاری رحمه الله تعا

کبی نوعادرونم مغبر اولوردی وقتاکه سلوکله حال
وتکالف وهدایت حکمتله بهره پزیر اولوب وجوه
عالم مناظراتندہ عکس مشاهده واستظهار له هر
احوالله برحکمت وهر مخلوقده برخواص وهر آدمده
براوصاف وهر اشیاده براحکام استخراجنه عطای
مولا ظهوربولدی اول داغ درون وداهیهٔ المدن
خلاص اولدم وبلدمکه اولیاء الله وجوه مخلوقات
صفحاتندہ اسماء اللهك ارقام کتابتك اوقمخه مقتدر
واسرار حقه واصل اولمغله مجموع عالمك ماخلق
له ومأخذلرك بیلوب هدایت وتوفیق مولا دن
بهرمند وعصمت خدایه موفق اولان ذوانك ایمانی
برمضمون وجناس کلام وبرفاسق وباطل شیخ
وبرتیجه شیطان غصبه وفسحه اقتدار وامکان
بوله مزیر اول ذات عصمت پزیر اولمغله معمار
هدایت مایهٔ ذاتندہ جوهر خلوص والماس
صدقدن برسورمتین وحصن کوهر نکین یاپمش
وارادهٔ مرغونی توفیقه قرین اولوب هدایت ایمانی

سرای خلوتده سریر صدقه ابقا ایلمش جوانب
اربعه سندن اوصاف شریعتی محافظ اتمکله شیخ
عیار وشیطان حیله ومکاردن امین وآسوده اولمشدر
اکابر نیجه شیخ فتان ونی شمار شیطان کار ایلمز
بیت نه بیم ایلر اوکم جای پناه حضرت حقدر
مدار سروت کنجینهٔ فیاض مطلقدر
جهان پرخصم اولورسه تاکه محفوظ الهیدر
اکا قصد ای ادنی کجه خذلانی محققدر
فحواسنی ملاحظه سیله لا ابالی اولمشلر توفیق
وهدایتدن بینوا اولنلره کلام نوشته وایراد سند
کرکمز درونده اولان شهوات نفسانیه ایله برکوچوك
شیطان بتشورانی یولار لیوب حمار کبی وادی ضلالته
القا ایلر کرکسه فاضل فیلسوف اولسون بیت
هر کیمك وار ایسه ذاتنده شرارت کفری
اصطلاحات علومله مسلمان اولماز
برقره طاشی قزل قان ایله رنکین اتسك
طبعه تغییر ویرر امما لعل بدخشان اولماز

ایلسك طوطیيه تعلیم ادای کلمات
سوزی انسان اولورامما اوزی انسان اولماز
دیمکله احوال عالمی قید اتمیوب کتابلرنده تحریر ایلدکلری
احوالی رسید اتمه مشلر هرکسك حاجتی ایسه
حدود قابلیت ورتبهٔ استعداد ووظیفهٔ درجه سین
بلسون دیو بیورمشلر نظم
اولیانك سرینی بعض آدم طوبسم دیر
کنه هوایه تابع اولوب اکا اویسم دیر
ممکنمیدر بوعجب اتسه اول آنی طلب
هنوز پنبه اکه دن قفتانینی کیسم دیر
بتمدیجك دانه یی طوقمدق چوالله
شویله طولدرمش آنی دکرمنه ایوسم دیر
دکرمانه وارمدن ارکانی کورمدن
بند باشنه اوتورمش اولوغندن دوکسم دیر
دله کلسه مالی چوق مکر برحبهٔ یوق
یولجه کلن کاربانی حیله ایله صویسم دیر
جنتی آچسه رضوان اولسم دراکا حیران

ضاغ صنورآنی چوبان حیوانمی یابسم دیر

فنای باب اسرار آچق قلمیه زنهار

جاهلك مرادی بو شجرلری صابسم دیر

پس اقسام اولیا اوچ وجهله درلو کی وجهی اهل مقالاتدر ایکنجی وجهی اهل حالاتدر اوچنجی وجهی اهل کراماتدر امدی اهل مقالات شول علماء عاملدره درلرکه علملریله کندی عملك و نفسنی اصلاح ایلیوب کندیلری اولوجهله مقرب و محبوب الله اولمشلر و مقالاتلری ارشادیله و نصیحتلریله نیجه کمسه لری اصلاح ایدوب طریق مستقیمه دعوت و استصواب و نائل رحمت و واصل الی الله ایلمشلر بو وجهی انما یخشی الله من عباده العلماء نظم کریمی مضمونجه اصلح وجوه اولوب علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل حدیث شریفی مقتضاسنجه هر بری انبیاء بنی اسرائیل کبی مرشد حق اولوب نیجه کمسنه دعوتله واصل غفران و رحمت و جنت ایلدکلرندن جمله اولیانك ارفع درجه و افضلی اولمشلر مرشدان

حقایق

حقایق ظاهر و باطنلری معمور اولدوغندن ارشاده هوس و خلقی درکاه حقیقته دعوت و اول مرتبه سعی و غیرت و سخاوتلری ادلّات مذکورلك ما صدقی اولمق داعیه سندندر ایکنجیسی اهل حالاتدر که انلر علملریله ذهد سالك اولمغله انجق کندی نفسلرك اصلاح ایدوب ذاهد و مقرب و محبوب خدا اولمشلر اخره نشری و نفعلری اولمدیغندن اهل مقالاتدن مادون و کندی حاللریله مقید لردر اوچنجیسی اهل کراماتدر بونلرك کمی امتی و موهبهٔ الهیه ایله الهام ربانی علمنه مظهر و کمی کندیسه وفا رتبه ده علمله بهره یاب و اخر ارشاد و تعلمدن حالی اولمغله آشیان کرامتنده همای علم قائم اولمدیغندن جابجا کنج ضمیرلری ذخائر هوشدن مدهوش و مضمار خانهٔ عقللری رابطه دن حالی و بوش اولدقجه شهباز کرامتلری اوسکوف ستارتدن سرباز اولمغله آشیان همایه صعوده پرواز ایلیوب من عند الله بعض کرّه بعض خوارق

عادات كشفنه بهره مند اولمشلر اول كرامات ظهوری
دخی كرم باريدن موهبهٔ توفيقدر هر وقت وهر زمان
استدكچه ظهور اتمز اول كراماتك ظهوری اكثريا
كندی كندينسنده اولميوب استغراق اوزره حال ايله
اضمحلال احوالده ايكن صفت خلقيه دن حال ومقال
ادابندن حقيقتجه مقام استحقاقی وير يلوب ارادهٔ
خوارق ظهوراتدكچه موهبهٔ ايحائيه سين كتمه
اقتداردن دور اولديغی دم ظاهر اولور وبونلر مابقلرك
ايكيسندن دخی مادوندر اهل كراماتك كرامت و
خوارق عادات ظهورينك تمثيلی اولدركه بعض كسنه نك
عيونی مصيب اولمغله كندی كنديده اولمديغی حالده
برشيئه نظر ايدوب تحسين ايلسه اول زمان عيون
بی ميمنتی فی الحال اصابت اتمكله نيجه دفعه آدمی
اسب رهواردن دوشروب هلاك ايلرو نيجه حيوانی
برنظرده چتلاودركن برحصمنی بيك كره مرادله بر
ضرر ايده مز اولياى اهل كرامات دخی بعينه بونك
كبی مناظراتنده واردات وتجليات الهيه ايله موهبهٔ

ايحائيه ورودنده بوعالمدن مجذوب ومغشوش و
مستغرق ايكن كمسه يی وكندويی بلمز اول سويلديكی
واشلديكی كرامات وخوارقات كندی اراده وصفتی
دكلدر اوصاف ذاتيله ذاته تقرّبندن اوصاف ذاتك
اثاری ارادة اللهدر اول واردات منقطع اولدقده
كندی ارادة الهی مطلوب ايلمز ومطلوب ايلمك يعنی
فلانی عزل ايله وفلانی نصب ايله ديمك انلرك درجاتنده
خطادركه حسنات الابرار سيئات المقربين
فحواسنجه بركمسه ايچون بارئ ذوالجلاله رجامند
وواسطه اولمازز يرا الله ذوالجلال قوللرى احوالنه
مطّلع اولديغك وارحم الراحمين اولمغله انك رجالنه
والتجاسنه محصور اولمديغك نابخنه لردن ايو
بلمكله مقرّب اولمشدر بواجلدن نيجه كمسه لر قرق و
اللی سنه اولياء اللهه خدمت ايدوب اخركار جويان
وياحمّال اولمشدر بونقديرجه خلقك اكثری جهالك
خمارحمقه سواراولوب وادئ مظالم وسركين شهوات
وخاشاك حرام وفسقده اولياء ومجاذيب وبدلهه

ارامه لری عقل و فراستلرینه برمیزان کامل دیمش
امدی اولیانك استغراقله یاخود جناسله تحریر
ایلدکلری کلام ملرینی عقل و قول خود له فهم وادراکنه
ذاهب اولان نادانلرك اکثری دین ومذهبنی دخی
شاشروب ذندیق اولمشلر و عالمی دخی فساده ویروب
ضال ومضل اولمشلر و برنیجه نادان کالیوم نلث
اخر تنی دخی فساده ویرمشلر و برنیجه لری دخی
قصائد وملحمه لرینی مذاکره ومطالعه ایله فهم
ایلدم دیو برنیجه نادان وطاغینك رباط اطاعتنی
فك ایدوب طغیانه بادی اولمشلر مع هذا
اولیانك اثار کرامتلرینك بری دخی کلام ملرینك
رموزاتی قبل وقوعه فتح وکشف اولمه مقدر و
تحریرلری لدی الوقوع فتح وکشف اولوب اوصاف
کرامت واحوال معرفتلری بلند کده معرفت و
درجه وکمالری بلنوب حقلرنده سوء ظنی رفع و
ذکر جمیلی جلب وطلب ایجوندر یوخسه اولیا رموزاتی
قبل الوقوع اوصاف عوام وعقل کاستله فهم اولمق

محالدر

محالدر وجمله احوالی بیان بیورمشلرنه کم قصاید
جفریه ده من القصیدة اما السیل سیظهر عن قریب
ویظهر فی الشمال قبیح حال ٥ فیا اسفی علی حلب وحمص
وماذایلقیان من الجبال ٥ ویظهر فی السماء نجم عظیم
له ذنبان ذو اشعب طوال ٥ فهذا دلایل الافرنج حقا
سیفنوا فی السواحل والجبال ٥ وعکا سوف تعلوها جیوشا
کما تعلوا الغیوم علی الجبال ٥ ویوم القدس یوم عظیم
تبکی الملائکة من هذا الملال ٥ پس بو قصائد لردن
مآل فهم ایلدم دین بو ابیاته نظر ایده که صکره ذکر
ایلدکلری احوال قدس دورتبوز طقسان تاریخنده
ظهور ایده جك ایکن اول مصرع ابیاتی بیك ایکیوز
یکرمی ایکی تاریخنده ظهور ایلین نجم ذو ذنباندن تأخیر
ایلمشلر ودخی ظهودی نابود و وقوعی نامعلوم وناموجود
اولان احوال سفیانیه یی قصاید ترتیبلرنده جمله
تقدیم ایلمشلر واقع اولان احوال عکایی وسط
ترتیبلرنده توسیط ایلمشلر و بو مثللی رسم اسرار لرنجه
حقیقتیله وقوعنی کاشف ایکن کمنی تأخیر و کمنی

تقديم ايلدرك اسرار الهيه يى رمز وتجنيس وافشادن
حذر ومجانبت اتمشلر فى زمانمنا معمول كرامت فروخته لر
شول ديك بى پروازه بكزر لركه تصرفنده اولان دجاجهٔ
مفنه راجه نك طقوز ديغى براقجه لك بيضه نك وقوقه
سنه همپا اولوب حواتم مقعدى شق اولمش كبى وقوقه
ايلر بيت جاهل ومفلس مراثى بكزر اول طاؤغه كم
وردیکی بمرطه دكمز اتديكى وقواقه يه
پس اولياء اللهك رموزاتى لدى الوقوع فهم واثبات
اولور وقبل وقوعه حال اعوامله بلنمك محال در پس
بوخصوصلراوزره دخى نيجه احوال باعث فساد دنيا
مشاهده اولندى وحالا بولنور امدى امر رسول الله
ايله حضرت استخلافده قائم اولان اولياء ورجال
غيب وابدال يدى مرتبه اوزره در اولكى مرتبه سنه
قطبيه وغوثية الكبرى دنيلور مقام خلافتده اولمقام
مقام الوهيت ومقام سلطنت وخلافت اولديغندن
لوكان فيهما الهة الا الله لفسدتا مضمونجه كيمسه
اذا بويع لخليفتين فاقتل الاخر منهما حديث شريفى

مضمونجه غوث اكبر عالم حقيقتنك خليفهٔ اعظمى وبرج
سعادتك قطب اكبرى اولمغله ايكى اولمق خلافدر
البته براولور مع هذا زمانه نك هرچشمه بلبلكى قطبيت
اذعاسيله عدد لرى بى شمار ومناصب توجيهيله مشغول در
وايكنجى مرتبه سنه امامتيه وغوثية الصغرى دنيلور
ايكى ذاتدن عبارتدر برى غوثك يمينندهٔ عالم ملكوت
وبرزخه ناظر ونائب قطبدر وبرى يسارنده قائم عالم
اجسام وملكه ناظر ونائب قطبدر واوچنجى مرتبه كسنه
وتدتيه دنيلور منزللرى اركان اربعهٔ عالمدر اوتاد
ونوّاب قطبدر لر برى شرق وبرى غرب وبرى جنوب
وبرى شمالده مأمور لردر دوردنجى مرتبه سنه
بدليه در لر يدى ابدالدن زياده اولمازانلر دخى
نوّاب قطبدندر خلق بينده يدى كردر لر بر موضعدن
سفر ايدوب جسد لرك صور قديمه ده ترك وبدله
تقلب ايله فقد انلرنى ستر واقاليم سبعيه نيابت
قطبله مأمور لردر وبشنجى مرتبه سنه نقابيه در لر
بين الخلق شهرتلرى نقبادر انلردخى اون ايكى نفر

كسه درانلردخى نيابت ونقابت قطبلهٔ سائرجهات
عالمده مأمورلردر **والتبخى** مرتبه سنه نجابت درلر
بين الخلق شهرتلرى نجبا وقرقلرديكله درانلردخى
قرق كسنه دروانلرك هربرى حمل اثقال خلايقله
مأمور اولوب بردعمل مخصوصه اوزره نائبين قطبدرلر
ويدنجى مرتبه سنه ولايت درلر انلردخى ابخق يمش
كشيدن زياده اولماز فافهم وبو مرتبه لرك عبد
هربرندن ذات نفسنى ايله مختص اولديغى امور مخصوصيه
مأمور اولور وبو مراتب مذكوره دن ماعدا ايكى مرتبه
دخى واردركه غوثك دائرهٔ دفترندن خارجلردر انلرك
اولكيسنه امنادرلر بين الخلايق ملاميتون ديكله معروفدر
وانلر اعلى طائفه دراثار الله بواطنلرندن ظاهرلرينه
ظهور ايلمز وبونلرك اوچى اطوار رجليته تقلب ايدرلر
وانلره اوچلر اطلاق اولنور **وايكنجيسنه** افراد دينلور
اعدادى نامعلوم واحوالرى مجهولدر **امدى** حسب
الادراك اعتبار اولنان عالم ايكيدر **اولكيسنه**
عالم شهادت وعالم ظاهر وعالم ملك وعالم عين

وعالم

وعالم سفلى دينلور اول عالم عادتا حواس ظاهره
دن عين نظر ونظر عاديه ايله مشاهده اولنان عالمدر
دنيا ومافيهادن كوزه كورينن عالم كبى **پس** حواس
ظاهره ونظر عاديه وبصرك عالم شهادتى مشاهده
وادراك ايلمه سنده موانعات رؤيت وحجابات
عمائيه دن ظلمت ليال وغمام وغشى عيون وعمى كبى
نيجه حجابات واردركه اول حجاب وظلمت رفع
اولمدقجه عين بصر عالم شهادتى ادراك ومشاهده
ممكن اولماز واول حجاباتك رفع اولمه سى شمس وقمر
وسراج فروزان كبى برضياء انواره مقارنته محتاجدر
بوتقديرجه شمس وقمر ضياسى وقت وزمانه موقوف
وعموم اوزره مساواتله مصروف اولديغندن شمسله
قمرك ضياسى كشى يه ظلمت ليال احتياجنه خاص و
مدار اولمديغندن هركس كندو حجرهٔ مخصوصه سيجون
برسراج منير وبرشمعهٔ شعله پزير عمل ايلمك لازمدر
وايكنجيسنه عالم غيب وعالم باطن وعالم ملكوت
وعالم علوى دينلور احوال آخرت وماوراى المشهود

كوزه كورنمين عالمدر پس جنينك عالم ارحامدن
حيات حيوانيه ايله بوعالم شهادته طلوع ايلديكي
كبي بوعالم سفليه دن دخي حيات روحانيه ونورانيه
ايله اول عالمه نقل اولنور واول عالمه بوعالمدن
عين بصيرت وحواس باطنيه دن معارف فكريه
ايله نظر اولنور امدي عين بصرك عالم شهادتي
ادراكنده واقع اولان عمي وحجابات ظلمت كبي عيون
باطن وبصيرتده دخي كذلك حجابات وارد رملاحظات
اغيار ونظر دنيا ومتابعات شهوات ونفس كبي ازجمله
عالم شهادتدن عين بصر وبصيرتي قطع اتمدكجه عالم
غيب مشاهده اولنماز زيرا برعينله برنظرده ايكي محجوب
كورنمك محالدر وبوعالم شهادتده اعمي اولوب
عين بصيرتيله عالم غيبك سبيلني واقف اولميان عباد
من كان في هذه اعمى فهو في الاخرة اعمى واضل سبيلا
نظم كريمه مضمونجه بوعالم شهادتده اعمي اولوب
عين بصيرت ايله عالم غيبي مشاهده ايده مينلر آخرتده
دخي اعمي اولوب سبيلني شاشرمغله وادبلرده قلاجغله

دليل قاطعدر پس عين بصرك حجابات ظلمتي رفع
ايچون شمس وقمر وسراج فروزان وانوار بسيطيه
مقارنته احتياجي اولديغي كبي عين بصيرتك دخي
انوار هدايت وآفتاب فراست وقمر خلوص وعقائد
وسراج عبادت وصداقت وشريعته مقارنته
محتاجدر ازجمله انوار هدايتك برهان قاطعي
من يهدى الله فهو المهتد الى اخر الآية درو آفتاب
فراستك برهان ساطعي ان في ذلك لايات للمتوسمين
وسنت ايله دليل مؤيدي اتقوا فراسة المؤمن
فانه ينظر بنور الله عز وجل نظم كريمه وحديث
شريفي اولمشدر مضمونني اولدركه جناب كبريا
علوم نظريه دن مخلوقاتده نظر لريله مدلولات
الهيه وحقيقت اشيايي بلمكه اثبات حاصل
ايلين اهل فراستك معارف فكريه لرنده ايات
وبينات ظاهره دربيوردیغي اجلدن فخر كائنات
مؤمنلرك فراستنه اتقا ايدك زيرا انلر هدايت
مولى اولان نورالله ايله نظر ايلربيورمشدر

اوصاف مذكورا وذره انوار روحانيه يى كسب
ايدوب دوربين بصيرتى انوار فراستله اجلا و
جاده شريعتى تعليم وتصحيح وبشته عبادتى
وتوحيدى اعلا وسراج اعمالى فروزان و
اضواء ايليوب بشته عبادتدن عالم غيب
ودركاه ملكوت وجبروت ولاهوته
نظر اولنمق كركدر والله اعلم بالصواب من قصيدة

هذا المقام وهذه اسراره ... رفع الحجاب فاشرقت انواره
وبدا هلال التم يسطع نوره ... للناظرين وزال عنه سراره
فانار روض القلب في ملكوته ... وانت بكل حقيقة اسحاره
عند التنزل صح ما يختاره ... قلب اميطت بالردى استاره
وبدا النسيم ملوعبا اغصانه ... فهفت باسرار العلى اطياره
جادت على اهل الروابح منه ... منه بريا طيبها ازهاره
هام الفؤاد بحبه فتقدست ... اوصافه وتنزهت افكاره

ومن القصيدة

من ظن ان طريق ارباب العلا ... قول فجهل حايل وتعذر
ان السبيل الا الاله عناية ... منه بمن قد شاءه وتعزز

لا يرتضي بحقيقة ذو غرة ... الا اذا ضم السنابل بيدر
الحال يطلبه بستر مقامه ... فمن ادعاه فحاله لك تشهر
يتخيل المسكين ان علومها ... ما بين اوراق الكتاب تسطر
هيهات بل ما اودعوا في كتبهم ... الا يسير من امور تعسر
لا يقرأ الاقوام غير نفوسهم ... في حالهم مع ربهم هل تحصر
فترى الدخيل يقيس فيه برأيه ... ليقال هذا منهم فيكبر
وتناقضت اقواله اذ لم يكن ... عن حاله فيما تقدم تخبر
علم الطريقة لا ينال براحة ... ومقاسش فاجهد لعلك تظفر
عزت علوم القوم عن ادراك من ... لا تعتريه صبابة وتحير

التتمة على محذورات اعتبار صنايع الملة الاخرى

يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولياء بعضهم اولياء بعض ومن يتولهم منكم فانه منهم

معلوم اولكه صنايع ومعرفت نصارى وافرنجه اعتبار
اولنمه ده هزار محاذرات ظاهره وخلالات باطنه وارد
ازجمله نصارينك اول اعتبار بولان صنعت ومعرفتك
ممالك اسلاميه ده وجودى كثير وعامل وكاملى موجود
ووافر واجرت ومشتراسى رخيص وشايان وتعليمى
جارى ومرغوب ايكن اول صنعت ومعرفتك اهلى

معدوم و تعلیم و تعلّمك رغبتی سلب اولوب اول
صنعتك ملّت اسلامدن وجودی مفقود واجر و
قیمتی غالی و ناموجود اولمسنه بادیدر و اولوجهله
ملّت نصاریه احتیاج حادث اولمغله ملّت نصاری
اول وسیله ایله رغبت و دیار اسلامیّه ده کشت و
کذاره لیاقت بولمغله قدرت و فوق و اطوار و افعال
و هر اسرار حفیهٔ اسلامه واقف اولمغه قابلیّت
بولوب تدبیر ستیز و مقابلهٔ خصومت تدارك و
استحضار ایلمسنه بادی اولور و مجموع رعیت اول
وجهه اعتباره میل اتمکله هر عقاید اسلامیّه و اوصاف
دینیه سنی بلمین جاهل و نادان الفت و محبّت اتمکله
درونلرندن غیرت غلبهٔ نصاریه میل و همّتنه بادیدر
تکیم حکماسنه رغبت اولنمغله مجموع خلق انلری
توقیر و ترغیب و ترجیح ایلیوب اسلام اطبا سنی
تذلیل و تحقیر اولندیغندن اسلام طبیبی لقمان تدبیر
و عیسی دم اولمش اولسه کمسه رغبت اتمیوب ضرورت
ایله کچندیکنی هرکس کورب برکسنه ولی عهدینی

اول علم و صنعتی تعلّم و خدمتنه رضا ویرمکله اول
پر معرفت فوتنده معرفتی دخی معاً فوت اولوب معرفتی
و کمالی ضایع اولور و اولوجهله فرض کفایه و اقدم
العلم و اشرف الصّنایع اولان علم و معرفت اهل
اسلامدن مفقود و معدوم و اهلی نابود اولمشدر
و بو بابده برمیزان مناظره و مقیاس فراست دخی
وارد در مثلاً امر کتابتدن القدیم قلم ایله حسن خطّه
اعتبار اولنورکن هرکس ولی عهدینه صنعت کتابتی
انتخاب و اول صنعتی تعلیم و تعلّمه اختیار کثیر اولمغله
کاتب و کاملك کثرتیله فقیرك والدی دائماً کتابت
قرآن و کتاب ایله الفت ایلدیکندن یوزعدد دن
زیاده کلام قدیم و بیچه کتابلرتحریر اتمکله خطّی غایت
راسخ و لطیف و اشلك اولدیغندن سکسان دوردنجی
کلام قدیمی جامع امویّه ده مصاحف شریف دولابنده
زیارت میسّر اولدقده اوچ دورتیوز کلام قدیمده
انك خطّی کبی راسخ و لطیف دورت و بش مصحف
بولنمزایکن وزیری قطعه اولنلرینی اون بش و بتون

طبقه ده اولنلرینی یکرمی غروشدن زیاده یه فروخت
اتمه مشدر بو مثللی کاتبك کثرتی وکمالی وحسن خطك
رخصت واوجزلغی اولمشکن دور سلیم خانیده بصمه
کتابته اعتبار اولنمغله کتابت اقلام وحسن خطه
اعتبار سلب اولوب اولادینی کمسه کتابت تعلیمنه
ویرمدیکندن اول معرفتك اهلی فوت اولدقده معرفتك
دخی فوت اولوب خلفلری قلمدیغندن خط قلم معرفتلری
اولنلردخی اکثر محکمه وعوام قبولرینه کتابته مربوط
اولمغله خط کتاب وقرأنله مألوفلر مفقود ومعدوم
اولدیغندن اول مرتبه اولمشدرکه ادنا خطله برکلام
قدیم یوزغروش قیمته چقوب هر فقیر اشتراسنه
قدرتی یتشمدیکندن مخدوم ولی عهدینی وکریمه کسنی
اوقمتدن عاجز اولوب جاهل قلملرینه سبب اولمشدر
بوحصوصده جربزة العقول هرخصوصده افراطی
ادراك وملاحظه ایله هرشیده طاشقون فهم و
هرافعالده بیرون فائده ونما تصور وملاحظه و
استخراجله وراسنده حادث اوله جق محذورو

مضرتی

مضرتی ملاحظه دن دور وتمیزه افراط عقلی
مانعدر زیرا افراط عقل ایکی حالدن حالی اولماز
اول حالدرکه برای اولمیه جق شیلری اولورزعمنه
ربط اولمقدر وبرای اوله جق شیلری اولمززعمنه
ربط اولمقدر وافراط عقلده اولورایله اولماز
بینده توسط ایلمك قابل دکلدر زیرا توسط وتفکر
وتذکر عقل معتدل واولوالالباب کاری وافراط و
تفریط عقلك ضدیدر بواجلدن مقارن ملوك
عظام اولان جربزة العقول دائما صورة ظاهرده
نافع کورینن احوالی تصمیم ایدوب افاده اتمکله ملوك
عظام دخی طشره احوالنی تجربه اوزره معتاد
اولمدقلرندن وراسنده اوله جق محذورنی تأمل
بیورمغله حصولنی امر بیورب بعد اللتا واللتی
محذوری ظهورنده سببی دخی بلنمدیکندن مدبر
مذکورکراول احوالی کندی تدبیرلرندن اولدیغنی
فهم ایلسه لردخی معاتبه اولنمدقلرندن اول مثللی
خصوص تصویرنه مصر اولوب جرو جلبلرینه حیله

والات ایدیکورلرمع هذا اول مثللی خصوصلرك افاده دن
مراملری غیرت دین وصیانت ملوك ورعیت دکلدر
زیرا اکثر جربزة العقول ایکی مذهبدن حالی اولنلری
نادردر برقسمی سالك مذهب قدما اولمغله دین ودنیا
واخرت اموری ومکاسب ومعاشنی عقللله تدبیر
ومعرفتله صنعت بیلور واول امری تصویر وافاده
لرندن غرض باطنیسی کندولری واعوانی اول خصوصك
ایجاد واسعاسنه مأمور اولوب اول امرك خدمت
وسرقه سندن کندی نفعلرینی مراد ایدرلر وبرقسمی
صرف قزل اولمغله غیور دول نصاریٰ اولدیغندن
اول امورك خصوصلنه خزائن دولته موجود اولان
مال موجودی صرف اتدرمکله خزائن دولتی افنا
واول اموری تصمیم ایچون برنیچه نصارایی امور
دولته اختلاط وبرنیچه اسراره واقف ایتدرمك
ایچوندر وبرقسمی جربزة العقول اهل حقدر وانلرك
ضمیرلرنده حیله وخیانت مثللی نسنه اولمیوب کمال
صداقتی درکار وخیری مراد ایلمکدن غرض باطنیسی

ذکر

ذکر وشهرتدر لکن علم دینیه وعقاید دینیه سی قلیل
اولدیغندن عقلنی ونفسنی تعدیل وغرورنی دفع
ایده جك مرتبه علمی اولدیغندن التفات واعتبار
ملوکه نائل اولدقده کندی عقل وکمالنه حمل ایدوب
عجز ونقصانی اعتراف وحمد وشکرنی ادا اتمه مکله
خود پسندلك وغرور عارض اولدیغندن امورندن
توفیق قچار وعاقبتی برعکس اولور تکیم سلفده
نیجه عبرتلر مشاهده وتجربه اولنمشدر که عارفه
برنمونهٔ حکمت اولمشدر بووجهله اکثر امرلازمه
وامر مشروعه نك فقدانی ظهور ایلیوب هرممالکك
سوق وبازارشولری چاقی چقماق وتوفنکچی وقوندا قچی
وآهنکر وعامل بیچاق ایله برنوب آخر صنعت نادر
قلمغله اصلندن ممورك اوقیه سی سکزاون پاره یه
وخطبك یوکی اون بش ویکرمی پاره یه هرمحلده بیع و
اشترا اولنورکن آهنك اوقیه سی اللی پاره یه وخطبك
یوکی اوچ غروشه چقمشدر وتوفنك وبیچاغك دخی
بربنی قتل اتمدن غیری نصاری واعدی ایچون برنفعی

ظهور اتميوب چوق فتنه لره بادی اولمشدر پس
جناب ذو العطا جل شانه حضرتلرینه هزار و هزار
حمد و ثنا اولسونکه بو عبد عاجزینه صفت علیم سندن
حکمت کبی بر بهره الطاف لدنیه عطا و ایداع ایلیوب
احوال عالمدن هر اشیاده برخواص و هر ادمده بر
اوصاف و هر خصوصده براحکام استخراجنه مظهر
ایلدیکی وجهله نشئهٔ مودعمزه اصابتله فن حکمتده
طبه سالك اولدم و دائما تحصیل و تجربه سنده کمال
رغبت و سعی و اهتمامدن علم مذکورك مدونات
و مفردات و قرابادینات قدیمه و جدیده کتبلرینك
اکثرینی مطالعه ایله اکثر ادویهٔ غریبه و عجیبه نك
خواص و منفعت و محذور و مضرتینی تجربه سی
بابنده زیاده دقت و مهم اتمشدم و دائما مقارن
اولدیغم اهل حق حذاق و اهل تجربه تفحص و
استفساردن زائل اولمزدم بو وجهله کمال مرتبه
دقتمدن من القدیم ملت و دیار اسلامیته ده شیوع
نابود و طب مشروعه نك اکثرنده ذکری نا موجود

وایکیوز تاریخنه کلنجه آستانهٔ علیه عشاب و هینجیار
لری دکانلرنده وجودی کلیا معدوم و نابود و ناموجود
اولان سلحفات و قنفذ و سمو کلی بوجك و سرطان
و کلنجك و کوزسز سبك و انکرك یلانی کبی ادویهٔ
افاعیه و مزخرفات و حشرات بریه کم بوزن آقدم سلفده
آستانه علیه اها لیسنك بربرینی کوره رك لازم و غیر
لازم علیل و صحیحی کمی بوغز لدوب هر اخشام و صباح
اسپجاق قانلری ایچمکه عرق کیفی کبی مبتلا و کمی مطبوخ
و مائجه سنی بمکه معتاد اتمکله هر کوچی دکاننه کونده
ایکیشر یوك سلحفه و سائر بوجك نزول اتمکله
دکانلرینه کرلمز اولمش ایدوکی بو حشرات و مزخرفات
حرامك امراضه شفا و برؤ اوزره تأثیرینی بر وجهله
درون دلم قبول اتمیوب آستانه ده اولدیغم مقدار
اول مزخرفاتی اهل اسلامه و اجلهٔ رجال دولته
تغدیه سنه ملازم و مصر اولان اطبای افرنج و
نصاری و یهود ك ترتیب ایلدکلری مرضا لری
اسپنجیاردن تصحیح ایده رك تدبیرلری تکمیلنده

بروجهله وسیله بولوب اکثر مرضا لرینه ملاقی
اولوردم وبرؤ وتأثیرندن تفحص واستفسار له
بو مرتبه مهم اتمشکن هیچ بر مرضا لرنده نوعا اثر
تأثیر ونفع مشاهده اتمیوب بی نهایه مضرتی ظهورنی
مشاهده مزدن ماعدا اعتقادیمك تمکینه مدار
ایچون من عند الله براثار ظهور ایدوب نصاری
طبیبینی اسلام اطباسنه ترجیح والله ذوالجلال لك
واثمهما اکبر من نفعهما کلام کریمی مضمونجه نهی
وحرام ایلدیکی خمر ومطبوخ ولحوم افاعیه دن شفا
وبرؤ مأمولندن اولان قدمیتون موالیدن بری
انکرك مطبوخیله تسمیم اولنوب قرنده یلانلریله
برابر دیارافاعیه روان اولمغله رئیس الاطبا
بهجتك مجلسنده فقیر مجادله سن دکلیوب کمال یقین
واتقان وارشادیمه بادی اولمشدر بو تقدیرجه
دوانك مؤثر حقیقی سی اولان حکیم مطلق جل شانه
نهی وحرام ایلیوب دین اسلامك مبادیسی وسموم
شرك وجهل وضلالتك قامع ومقاوم وپادزهر

وترياقی وامراض واسقام کفرك طبیب شفا بخشی
بخاری صحیحنده ان الله تعالی لم یجعل شفاکم فیما
حرم علیکم فلا یجوز التداوی بحرام وابی داود
ابی الدرداء دن رضی الله تعالی عنهما مرفوعا روایتنده
ان الله جعل لکل داء دواء والله اعلم فتداووا
ولا تداووا بحرام وبو مسئلی یجه حدیث شریفلری
ایله منع اتمشکن الله ذوالجلال کندی کلامنی
ورسول اکرمی که اصول عالم ومبدأ فروع موجودات
ومبعوث بطب الروحانی والجسمانی ایکن کلاملری
مضمونی فسخ ایدوب برعدو دینی وعدو عباد
مؤمنینی اولان افرنج ونصاری ویهود لك جهل
وکفر وحمقی ایله تجربه کذبنی تصدیق ایلمکی عقاید
دینیه سی صحیح الاسلام وطبع وعرفانیه سی
مستقیم الاذهان وعقل کامله سی سلیم الفراست
اولنلرك دائره فهمندن بعید در علی الخصوص دین
وشرایع اسلامیه ده فتوی مذبور ایدن فحول
علمانك ارجحی امام شهاب الدین احمد بن محمد

الخطيب القسطلانى رحمهم الله تعالى ونفعنا ببركاتهم
حضرتلرى مواهب لدنيه سنك سكز نجى مقصدنده
طب النبى صلى الله تعالى عليه وسلم تفصيلنده بيورمشلركه
وينبغى اجتناب الطبيب باعداء الدين من يهودى
ونحوه فانه مقطوع نفسه سيما اذا كان المريض
كبيرا فى دينه او علمه خصوصا ان كان هذا العدو
يهوديا لان قاعدة دينهم انّ من يصحّ منهم
مسلما فقد خرج عن دينه وانّ من استحل السبت
فهو مهدر الدم عندهم حلال لهم سفك دمه
ولا ريب ان من خاطر نفسه يخشى عليه ان يدخل
فى عموم النهى فيمن قتل نفسه بشىء وقد كثر الضرار
فى هذا الزمن باهل الذمة فلا حول ولا قوة الا بالله
والله تعالى لعن القاتل لعن النصارى واليهود
فانهم بلغوا بمكرهم بالامال خرجوا اطباء
وحسابا لكى يقتسموا الارواح والاموال ديو
بيورمشلر بو مقالك مضمونى اولدركه عقايد
اسلاميه سى صحيح وعقل كامل ايله معقول اولوب

رآ ايله دوايى خالق ومؤثر اولان حكيم مطلقك
وحدانيتنى وقدرتنى فهم وايمان واقرار ايلين مؤمن
ومرضاى مسلمينه لا يقدر كه يهودى ونصارى و
مجوس وبونلره بكز رعدو دين واسلام اولان اطبا به
وجودك اعتماد ايدوب ترتيب وعلاجلرك استعمال
ايله كوزكوره وجود لرينى تسميم ايلمه دن اجتناب ايليه لر
سيما اول مريض اولان اهل اسلام اسلام ملتنده
علمادن وياخود رياست جهتيله كبراى رجالدن
معدود اوله وخصوصا اول عدو دين اولان طبيب
يهودى اولورسه اشد الخائنيندن اولمغله زياده
احتراز لازمدر زيرا يهود دينلرى قاعده لرنجه بر
يهودى برمسلمانه صدقله دوا ايدوب علتندن صحيح
وسالم ايلسه دينندن خروج ايدر وسبت كونى ايش
اشلمكى استحلال ايدنلرى دينلرى زعمنجه قتل ايلمك
لازم كلور وسفك دمى انلرك عندنده حلال وغزوه
لريدر خصوصا هر سنه سلاله آل رسولدن محمد
واحمد ومحمود ومصطفى اسميله موسوم اولان

برستیدی جزا ایله وشیشکرله قتل ایدرلرکن دیری
ایکن اقان خون شهادت جویندن سنده بر کره
ایچمسه لر یهود یلکلری باطل اولور زعم ایدرلر دیو
مشهور و واقعدر و مؤمنه خیانت و اذیت ایدوب
مالنی حیله وخیانت وسرقه اتمك زعم باطلرینجه
اتدکلری عبادتلرندن یوزدرجه زیاده ثواب عد
ایلدکلرندن اول اذیت وخیانتك ثوابنی خورۀ نجاست
خانه لرنده مزاد ایله بیع ایدوب سوقه چقوب مؤمنه
حیله واذیت اتمکه اقتدار دن قلمش متموّل مدهوش
فرتوت قوجه خنزیرلری اشترا ایلدکلری مشهور
عالمدر بو وجهله خیانت ومکرلری ظاهر ایکن
ترتیبلرینه رضا ودوا وعلاجلرك استعمال اتمکله
نفسنی محاطره یه القا ایدنلرك کندی کندینی برشیئله
اورپ قتل وهلاك اتمش کبی عموم نهیده واقع اولمغله
سوء خاتمه دن خوف اولنور مع هذا زمانه مزده
اهل ذمّت اولان یهودی ونصاری خائنلرینه اعتماد
وتوقیر وترجیح کثرت بولوب کرك تدبیر وجود وکرك

تدبیر سیاست اسلامیه ومحاسبات اموال میریه
ومحاسبات اموال ایتام مسلمین حتی صدقۀ حرمین
اول خائن دین وبهود یلرك دست منحوسلریله تقسیم
اولنمغله تفویض اولندیغندن امام قسطلانی رحمه
الله تعالی دخی دیار عربده خصوص مذکورك اهون
امری اولان مصرده قلت وجود اعتبارلری زمانده
بولنمغله برالای دینلری وایمانلری پاره اولان معنون
ومطنطن فاسق ومتسیّد اهالئ مصر وشامدن
اکثری حصول مصالح دنیویه سیچون دست منحوسلرك
پوس ایدرلرکن فقیرکبی رأی العین مشاهده اتمك
کرکدرکه اولوجهله غیرت دینیه سی جوش وخروش
وصبر وتحمل سکوتیه سی انکشت وخاکستر اولوب
دست عاجزلرندن فقیرکبی کتابه تحریر اتمه دن غیری
برنسنه کلمدیکندن مقام استعجابده فلاحول ولاقوة
الّا بالله دیوب الله عظیم الشّان قاتله رحمت ایلرسه
دخی یهوده ونصاریه لعنت ایلرایدوکی ظاهر ایکن
زمانه مزك اکثر خلقی نادان وکالیوه ونصاری و

يهودك عقل ومعرفتلرينى پسند اتملريله امال اسلامه
بالغ اولوب كمال مكر وحيللرندن امت محمدك روحلرينى
وما للرينى تقسيم ايچون اكثرى كتاب وحساب واطبا
خروج ايلديلر ديوبيورمش رحمه الله تعالى ونفعنا
ببركاته بو اقوال معتمده اوزره فقيرك دخى دائما
مهمى اولوب ذكر اولنان ادويهٔ حرام وحشرات
برّيه حسب التجربه بعض علته وبعض مرضايه مناسبتى
ونوعا نفعى ظهور ايلرسه دخى باطنا دروني مؤمن
وحرامى كريهه اعتقاد ايلين خالص مؤمنده تأثير
ايلمك محال واول كسه نك عصمتنه برميزان اولمغله
حكيم مطلق ومؤثر حقيقى اول مزخرفاتى مؤمنينه
حرام ايدنجه نفعنى دخى قطع ايدوب عموم نهى اوزره
مصر اولنه غيرت مؤثريه سى ظهور له اول طبيب
عاجز عدوّ دينك اصابت وتدبيرنى خطا ودواء اكسيرنى
سم ايدوب اول مستحق المرضك علتنى زياد وحيات
بى ثباتنى افنا وامحا ايلمكه دخى قادر در بو وجهله شفا
وتأثيرى نامتناهى اولوب واديان وشريعتمزده مذموم ايكن

افريج

افريج اطبا سنك ديار اسلاميه منتشر اولان
جديد تأليفاتلرى اشبو ذكر اولنان مزخرفات وحشرات
برّيهٔ حرامك امراض عديده ده نفعى ذكرى ايله مملو
واطباى افريج ويهود ونصارى نك آستانهٔ
عليه ده اجلهٔ رجال دولت عليه يه واهل اسلامه
تغديه بو مرتبه مصر وملازم اولمدى واها لى
آستانه نك بو مرتبه تناولنه مصر ومعتاد اولمدى
وذكر اولنان اطباى عدوّ دين كندى ملتلرندن بر
فردنه تغديه امته ملرينى كمال تعجبمدن ومن القديم
بو مثللى ادويهٔ حرام ومزخرفات وحشرات برّيه ايله
تداوى اولنميوب طب مشروع وطب بقراطى وطب
عقاقر وشبانى ايله تداوى اولنوب افريج ونصارى و
يهود كبى عدوّ دين واسلام اولان اطبانك ترتيب
وتأليفلرنده كى مزخرفات حرامه اعتبار ودرغبت
اولنمزايكن مؤثر حقيقى براهل خلوص مؤمن طبيبك
دواء قليل التركيبنه تأثير اكسير لطف اتمكله مرضاى
اسلامدن اون عدد مرضادن برينى شفا وعاجز برهٔ

وخلاص ومزمن علت ومريض بولنمز ايدى وبو مرتبه امراض
جديدة الظهور وسارية افرنجى يوغدى افرنج ونصارى
ويهود اطبا سنه افراط رغبت وتوقير واطبای اسلامی
تزييل وتحقير ظهور وكثرت بولوب حيوانات برّيه و
مزخرفات حرام ايله ترتيب وتداوى اولنوب حيوانات
مذكورك يهود وافرنج تعريفيله كمى مطبوح وكمى لحوم
قديد لرندن سفوف استعمالنه وكمى بوغزلدوب اكثر
اوقات برر وايكيشر فنجان كلب كبى اسيجق قانلرندن
ايچمكه معتاد اتمكله مصر اولوب عموم نهى اوزره واقع
اولدقلرندن غيرة الله ظهور ايدوب بلاد وممالك
افرنجه مقدّم مخصوص اولان مرض افرنجى عامّة ديار
وممالك اسلاميه نك كائنلرينه سرايت ومنتشر
ايدوب مجموع بلاد اسلاميه يى امتلا ايلدى وآز
وقتده اول مرتبه اولمشدر كه ذكر اولنان مرض افرنجك
برعضوده متمكن وياخود جميع اعضاده سمّيتى منتشر
وياخود برمرض اخر التدن كزلو وياخود سمّيتى اخلاط
اربعيه تعلّق ايله مرض اخر ايله مجتمع ومركب اولمش

مرض

مرض مذكوردن اون عدد كمسنه ده برفردى سالم
بولنميوب ارباب متفطّنه نك فهم واستخراجلرى
اوزره تخمينا يوز نوع علت قديميه مشابه عوارضاتى
ظهور ايدوب محبوبلرى اولان افرنجك هديه وعطيّهٔ
بهيّه سنه مبتلا ايلدى والحالة هذه ملت اسلامده
نيجه نيجه امراض مختلفه وبيمار جديد ظهور ايدوب
ادنا واعلاده ذكور ونساده برسالم الوجود مشاهده
اولنماز اولدى وذكر اولنان مزخرفات وحشرات
حرامك هربرندن نيجه خاصّهٔ رديه اوملغله جمله سى
قطرت اسلامده جديداً ظهور ايلدى ازجمله اكثر
اهالئ اسلامبول ذكر اولنان خائنلر تعريفلريله
حيوانات مذكورى بوغزلدوب نفخى واردیو اسيجق
قانلرينى ايچمكه مبتلا اولمشلرى مع هذا حيوانات
مذكورك لحوم اكلى حرام ايدوكندن ماعدا انواع دم
حرمتى ايت كريمه ده لحم خنزير له معاً ذكر اولنمش
ودم شرعى شرعاً وطبعاً بركسه تجويز اتمه مشدد
وطمردن خارجه چقان قان داخل بطن ومعده يه

ومعابه كير رسه وحبس اولورسه كركسه كشينك
كندى بورنى قانى وكرك دم بواسير وكرك نسوانك
حيض قانى اولسون سموم حيوانيدن اولديغى جمله نك
معلومى ومجموع كتب طبده مذكور درو داخلده حبس
وتعفّفندن رجال ونساده بى شمار امراض خصولنه
بادى اولديغى جمله نك معلومى ايكن كمال حمقلرندن افرنج
ويهودى خائن دين طبيبلرى خبر وردى ديو تفاخر وكمال
رغبت ايله حيله وخيانتلرك فهم وادراك اتمدكلرندن
كلاملرينه وحى كبى اعتقاد ايدوب بى مرض ايكن كندى
كندينى تسميم ايلر وفلان افرنج حاذقى خبر وردى ديو بر
طبيب مؤمن منعنه سعى ايلسه اكثا بغض وتجهيل و
تكذيب ايدرلر وذكر اولنان حيوانات برّيه وترتيبات
يهود وافرنجيه ايله خلق ترتيب وتدبير مرضه وتناوله مصر
ومعتاد اولەليدنبرو ملّت اسلامده على الخصوص اشبو
ذكر اولنان حيواناتى دوا وغدا اولەرق يمكه معتاد
اولان خدّام وعسكرى طائفه سنك واكثراهالىء
استانبولك قديمدنبرو مقتضاى هوا وغدا ومياهى

اولمغله مشاهده اولنان اوصاف دينيه واطوار و
اخلاق حميده لرندن بربرينه محبّت والفت وحسن
ظن ولطف ومرحمت وانصاف واولوالامرلرينه
اطاعت وصداقت وغيرت وشجاعت دينيه و
جهاد اوزره اتّحاد قلوب وهروجهله مقتضاى
دين وشريعت حركات وسكنات وتدبيرلرى
فسح اولوب آز وقتده تحويل اخلاق ايليوب
مسلمانلق ادّعاسنده ايكن اخلاق اسلامى طرد
وتزييل وتحقير وافعال واخلاق نصارايى توقير
وترغيب ايلمه لرينى مشاهده ايلديكمده احوال مذكوره
بومرتبه راغب اولمق عقل سليم وطبع مستقيم كارى
دكل البته دينك خلافنه سلوك ايلمك حمق و
جهلى موجبدر ومع هذا مذكور لرك اصلندن عاقل
وكامل ومقتضاى هوا وغدا ومياه اسلامبول
اوصاف كريمه ايله متّصف ايدلر بوخصوص مذكورك
سببى ندر ديو قريحهٔ حكمتجه وفراستله اول وجهه
صرف ايلدم كه ملّت افرنج من القديم اهل اسلامك

عقل سليم اوزره اتحاد قلوب وانقياد شريعت و
اطاعت اولوالامره صداقتله اوامر ملوكيه ده غيرت
وقوة دينيه لريله متفقانه غزايه هجوملرنده نصارى
وكفار شمشير عدوسوز اهل اسلامه بروجهله قوة
وحيله وستيز افرنجيه سى مقابل اوله مديغى اجلدن
ملت افرنج دائما خوف واحتراز واهتراز ايله دائما
ملت اسلامك نظام واتحاد لرى وبربرينه اطاعت
وارتباط ومحبت وغيرتلرى فسحيله مغلوبيتلرينه حيله
وچاره كذار اولوب اوتدبير وحكما ملك وجود اوزره
تدبيره متفطن اولمغله ملك اكواندن دخى تدبيره قياس
مشابهتى دركار اولديغندن حكمالرينه رغبت وهر
لوازماتلرينه اعانه امكله حكماسى هرلوازماتى حاصل
ايدوب اول خصوصده متفطن اولديلر وهراشيانك
خواصنى تجربه ايله آشنا اولوب ذكر اولنان حيواناتك
هربرينى استعمالنده وجود انسانك عقل وطبيعت
واخلاقلرى تحويل وتنزيلنه بادى نيجه نيجه محذور
ومضرتى اولديغنى مشاهده ايتملريله ملوكلرى اولان

قرالر

قرالرى خنزيرلرينه افشا ايلديلر اول دخى بووجهى
صواب كورب كنديلرينه نيجه اعتبار ووضايفله ديار
اسلاميه يه اخراج ايدوب حيوانات مذكورى خدمه
وعساكر وصاحب امور واهل تدبير اولان اجلهٔ رجال
دولت واهالئ اسلامبوله تغديه يه ودياراسلاميه يه
منتشر اولهجق تأليفات جديده لرينه القايه مأمور
اولمشلر وحكما هرمجلسه دخوله وهرخانيه وصوله
وهراسرار محرم اولمغه مقتدر وقابل اولديغندن
انلرى جاسوس ايدينوب هراسرار دولت اهل اسلامه
فاش اولمزدن مقدم ديار نصاريده فاش اولديغنى
فقيرمشاهده ايلدم واول كروه خائنلردن اولديغنى
تصحيح ايتمشدم وذكر اولنان حيواناتك هربرينى
تناولده طبيعت واخلاق انسان تحويلينه خاصهٔ
رديه سى دركار اولديغندن ماعدا عين حكمتله نظر
اولندقده وجود انسان صحتنه نيجه دورلو كدر و
مضرتى مشاهد وهويدادر وحيوانات مذكورك
هربرنده جارى اولان طبيعت رديه ومنفوره و

مکروهه اول مغدی ومتناولنه تأثیرله ظهور
ایلمه سی مجربدری اولدیغندن بو مرتبه اهل اسلامه
واجلهٔ رجال دولته واهالیٔ بلدهٔ طیبه یه تغدیه
مصر اولدقلری ذوی العقول اهل عرفان اذهاننه
قریبدر ازجمله یلانك طبیعت ولحوم واعضاسندن
اول مرتبه برودت وخاصهٔ مخوفه ومستنقره واردر
برخانه وبرمحلده برکوچوك یلان کورنسه هرکس اول
خانه دن نفرت ایدوب کرمك استمز وبریلانی کورسه
جمیع اعضاسنه لرزه دوشر وقللری اورپرر وبر
محلده برمیت یلان اولسه هرکس اول محلدن ایبا
ایدوب کچمز حتی جلود مشلوحه سنی یانندهٔ طالیاندن
جنی وپری نفرت ایدوب قاچدیغی مشهور ومجربدر
وبرکمسه یلانك بعض اعضاسنی اوزرینه تعلیق
ایلسه غایتله محبتی اولان دخی اندن نفرت ایلدیکنی
مشاهده مز وتجربه مز اولمشدر حتی ثقه دن براهل
فراست نقل ایدرکه برمحبّم اولوب برالم روحانیه یه
مبتلا ایدی اول خصوص ایچون برکمسنه یلانك

جلد مشلوحه سن حمایل اتمك خبر ورمکله اول احبابمز
دخی بالضرور اول جلدی تعلیقدن نصکره اول کمسنه دن
بی سبب نفرت اتمشدم وبانمه کلدکچه بغیر وجه
بغض اتمکه باشلدم برفراستلی ادم ایدی برکون بر
اخر احبابمزه شکایت ایدوب وجه نفرتمی سؤال
اتمش وعذر دیله مکه بانمه کلنجه دیدیکه بکا بر
عجایب ادبار اولمشدرکه حلیلم ایله محبّتم فرهادله
شیرین کبی ایکن برقاچ زمان اولدیکه خانمه دخولمده
حلیلم یلاندن نفرت ایدرکبی نفرت ایدردینجه یلان
لفظی ذکر اولنمغله اول جلدی تعلیقنی بلد یکمدن
فقیرك خاطرینه خطور ایدوب اول جلدی چقردب
کنه کالاول محبّتم حاصل اولدی دیونقل ایلدی
فی الحقیقه بوذکر اولنان خصوصلر یلانك ظاهرًا
خاصهٔ اثارندندر وذکر اولندیغی وجهله استعمالنه
راغب اولنلره خلق عالم من القدیم محبت ایدرك
هرکس تعلق وتردده سعیله خدمتلرینه وغیرتلرینه
هوس ایکن برمدت اولمشدیکه هرکس یلاندن ایبا

ایدرکبی ایبا و نفرت ایلمشلردی وغدا و لحومنی تناول
ایدرنك کندی حقنده خاصتهٔ ردیه سی تأثیری
اولدرکه اول کمسنه یلاق مشرب اولوب آز بر
قویرو غنه بصه نی صوقمغه هوس اولور و اول کمسنه
یلاق کبی نه مرحمت اولور و اول مرتبه صوغوق مشرب
اولورکه یلاق کبی زوجه سندن غیری اولادنه دخی
صوغوق نظر ایدر زوجنی برمحلده قتل ایتسه لربچه
مدّت اول محلّی دولاشوب بولدیغنی لزغ ایدر و
یلانی تناول ایدن هر احوال و اخلاقنده یلاق مشرب
اولوب بالخاصه کندیسنی ازدها عدّ ایتمکه باشلر و
خلق دخی بالخاصه انلردن امین اولمیوب یلاقدن
نفرت ایدرکبی نفرتله و قورقوایله انلره بغض و عداوت
اوزره قتللرینه دك سعی و نان و نعمتلریله پرورده
و مربّیلری اولنلری دخی حیاتلرنده و بعده وفاتهم
یلانك میّتندن نفرت ایدرکبی نفرت و بغض و ذکرله
غیبت اتملرینی فقیر بوخاصه دن قیاس ایده رم زیرا
هر کشینك و هر حیوانك وفاتندن نصکره هر عداوت

وحسد و بغضی دخی فوت اولور لکن یلانك و یلاقن
اتینی بیندرك عداوت و نفرت و بغض و حسد لری
فوت اولماز بو تقدیرجه ماسبقده مذکور حیوانات
و مزخرفات برّیه نك هر برنده برخاصهٔ ردیه و
مضرّة الاخلاق اولمغله آز و قنده تناول لرندن
کندو لرنده اول خاصه ظهور ایدوب فقیر
طقسان سکز تاریخلری آستانهٔ علیه نك هوا و
غدا و میاهی مقتضاسنجه خلقنده میزان مناظره
مشاهده ایلدیکم ادنا و اعلاوده اولان اخلاق و
اطوار لوایق اسلامیه دن بربرینه محبّت و الفت
و حسن ظنّ و توقیر و مرغبت دینیه و ملوکیه و
مرحمت و انصاف و تواضع و حسن لسان مغدور
و سخا و عدل و لطف و اتقی و انقیاد و غیرت و اتحاد
قلوب و شجاعت دینیه و اطاعت اولوالامر و شریعت
کبی اطوار و اخلاق قدیمه کائن آستانه دن فسیح و
نابود اولمش مشاهده ایلدم و اکثری احمق و ابلهه
و کالبوه اولمش که سالك اولدیغی امرك محصولندن

حیوان کبی بوکون قرنم دویسون صکره بجه اولورسه
اولسون دیوکرك ورای سلوکنك محذور ومضرت وندامتك
وکرك اخرتده سؤال وجواب وعذابك ملاحظه وخوف
واحترازاوزره اوله سین ترکله اکثرنده اوصاف سابقه نك
عکسی ظهوراتمش واکثری قیافت اسلوم ایله ملوك
اسلامه خدمته راغب ایکن خلاف شریعت وخلاف
رضای ملوکه رغبت واخردین ودولته غیرت ایلمدی
ونیجه لری مسند شریعت سلکنده قائم ایکن مذهب
قدم وفلاسفه اعتقادنده اولمغله مسندینك خلافنه
سالك اولمق کمال حمق وجذبه وبلادت وبلاهتی موجبدر
بوادملرایسه اصلندن عاقل ایدی آنوقدر بویله احمق
ومجذوب اولمزدینی براخر وجهه صرف ایده میوب ذکر
اولنان حیواناتی تناول ایله اول حیواناتك کمنده خاصهٔ
بلاهت وکمنده خاصهٔ حمق وکمنده سلیانقوس کبی طریقنی
تلویث وکمنده سلخفه کبی کاهلك وزیانکارلق وکمنده
کوزسز سبك کبی کزلوجه یرالتندن فتنه لراشوب
کلکشت دلاویزاسلامده نیجه نیجه پشتهٔ موحشنه لر

احداث

احداث ایلمك وکیمنده سرطان کبی نیجه اظفار ایله
طرمشارق بحردینده یان یان کمته لروکیمنده قنفذ کبی
ودیعهٔ ربّ العزتی شیشلمکله درونندن هرکیجه حیالیله
نیجه نشترحاصل اتمه لرظهورایلمك درکاردر وبو
احوال ذوی العقول دیده ورفهمندن بعیداولمیوب
تریاکیلرك آفیون یمکله حادث وعارض اولان تیزلك
وقورقاقلق وعبادات وطاعته کاهلکلری کبی بوقبیل
فقیرارض مقدسیم توفیقده بوسلکی ترك ایدوب بروجهله افاده
سنه راغب اولدوعدن ذیل مقالیله تسویدیه اولشدی بحمدلله
سلطان دیده بصیرت خلوص داعیم مظهر اولمغله
اول مضرتی دفع تعدیل ایلمشدر مشاهده اولنوب اکثریاك
بادی اولدای حکیم مجسم قدم دباجه کتابدن نهایت مرامه
کلنجه اوصاف وخواص واحکام عالمی استخراج
ایله عقللرینی میزان ومقیاس ایلمکدن دعوای عقل
وعلم وکمال ظاهراولور مع هذا عجزنه اعتراف
اتمیوب دعوی ایلمك حمق وجهل مرکبی موهم و
ثابتدر کرکدرکه آفتاب فراستله ظلمت ایهامی

رفع وآیینهٔ عقلده صحایف حکمته نظر ایدوب
میزان ومقیاسله کندو معرفتنی اظهار ایلیه سن
بو تقدیرجه فقیر عاجز مقرّ تقصیر اولدیغم
اجلدن نفسمی دائرهٔ عقل وحمقده مساوات اوزره
بولدم ازجمله دین واسلام اوصافیله موصوف
اولوب سلوك وسعیمی مقتضای دین اوزره صرف
دنیا ومافیهاده مال وملك واولاد واوطاندن
عاری وبری برکمسه دن برکدرونی فائده ودنیانك
خراب واعمارندن بیمناایکن لا یؤمن احدکم حتی
یحبّ لاخیه مایحبّ لنفسه حدیث شریفیله
عمل ایدوب خوف ومحذوراتی طرح وشغل مذکوره
ارتکاب ایلدیکمدن دینمك غیرتنه سعی ایلمك
عقله برشاهد عادلدر واوصاف حمقه دلیل اولدر
که ملوك عظام حضرتلری خلیفة الله اولمغله
اوصاف عباددن منفرد اولمق ایچون مبالغه ایله
اوصاف جمال ومبالغه ایله اوصاف جلال ایله
متصف اولوب اوصاف جمال مقتضاسنجه برنظر

جمیله لری رحمت وعطا وکرم وکیمیا واکسیر حیاتدر
وبرنظر جلالیله لری دهشت وجلالت وغضب
وسموم اولمغله ارباب معارف بیورمشلردر
قرب سلطان آتش سوزان بود فحواسنجه تقریب
واحترازده استوا بیورمشلر بووجهله نظر
مرحمت ولطف وکرم وکیمیا اثرلری نعم المطلوب
فحواسنه میل وتهلکه دن احترازی ترك اوصاف
حمقه شاهددر بو تقدیرجه نفس فقیر دائرهٔ عقل
وحمقده استوا اوزره ثبوت بولمشدر پس اقبال
دنیانك دائرهٔ حمقه توجهی ودائرهٔ عقلدن ایبا
ایلدیکی ظاهرایکن ذات فقیرایکیسنده دخی استوا
اوزره بولندیغی تقدیرجه بیت ای فلك میلك اکر
جاهل ونادانه ایسه بن دخی تا اوقدر عاقل و
دانادکلم فحواسنجه کرکدیکه دائرهٔ فقیره
دخی وسط حال اوزره توجه ایلیه بیت

علی المرء ان یسعی لتحسین حاله
ولیس علیه ان یساعد الدهر

خاتمة الكتاب

لقد عدل الملك فيما حكم ... وما جار حاشاه ما قد حكم
قضى في الوجود بما يقتضيه ... كمالا ونقصا وجف القلم
سقى الارض ماء فقامت به ... على حسب الارض مما نجم
فهذا حلو وذاك خامض ... وذلك ورد وهذا سلم
وهذا دواء وهذاك داء ... وهذا شفاء وهذاك ذمّ
فبالفضل اعطى الجميع سواء ... وبالعدل كل اصاب القسم
فيالك من عادل مظهرا ... على الجود واللطف اهل الكرم

مضمونى جناب مالك الملك جل شانه حكمنده عدل ايليوب حاشاكه جور وظلم ائمه مستدر و وجود مخلوقاتنده مقتضا اوزره قضى ايليوب كمنى كماله سزا وكمنى نقصانه روا ايدوب هر تجلنده ردیکى بوستان ويرى استسقاسى ومقتضا سنه كوره اسقى اتمكله اقامت واثار واثمار لريك كمنى طتلو وكمنى اكشى كمنى كل زيبا وورد رعنا وكمنى خار و حسك وكمنى سلم وسبك خلق ايليوب كمنى امراض ودآء وكمنى شفا ودوآء كمنى لايق مدح وثنا وكمنى

مسحق

مستحق ذم وبلا ايلمشدر بو وجهله مخلوقاتنده خالقيت وربوبيت وكمال وقدرتك اظهار و اجرى واسماء صفاتنى نشر واملا اتمكله ذات وحدانيت وفردانيتنى اثبات ايليوب مخلوقاتندن منفرد اولمغله كمال فضليله جميع موجوداتنه رحمتك استوى واوصاف عدليله هر برينه قسمتك اصابت واعطا ايلمشدر اى حكيم مظهر سكا اول ذات كريم وحكمت عطانك جود ولطف وكرمى اوزره زياده براهل كرم بولنورمى كه حمد وشكر وعبوديتنده بو مرتبه قصور وكاهلك ايلرسن سندخى اكا اول

دعا وثناى سلطان محمود خان

شاه محمود خان ثانى فاتح بيت الحرام
مظهر الطاف حق در اورجم نيك و نام

حق تعالى ايلسون توفيقنى رهبر اكا
كورمسون ايكى جهانده ديده سى غمدن غمام

سيف فيروزى بصه هردم رقاب دشمنى
شير شمشيرى بتشسون لقمه سن اتسون طعام

عسکر اسلامی منصور ایلیه حق دائما
هر بری حیدر کبی السون عدودن انتقام
دیلرم باری خدادن قهر ایده اعدالری
رفع اوله روی جهاندن جاحد انکل مدام
نور حق ظاهر و باطن روشن السون دیده سن
کشف اوله اهل خیل فتنه نهانی خاص و عام
بونجه درگاه نبیده روز و شب قلدم دعا
قهر اوله اعدالری هب قورتله هر مصر و شام
حق تعالی چوغ ایده اولادنی خیر الخلف
طول عمر ایله معمر ایلسون شاهم بکام
یم بسطوت غرقه ایده فرعون و جاحد لری هب
بین نمرود صوقولسون حنجر ناموس و نام
کوزلری کور اولسون اعدی لرینك ظاهر نهان
اغزنی آچسون زهرلك واد یسنده صبح و شام
بی ریا دعواتك اندم شبهه یوق اولدی قبول
مظهر اشاهد اولوب هب انبیا یوم القیام

قصیده در تاریخ کتات

حمد و شکر اولسون خدایه لطفنه قلدی سزا
بحر حکمتدن چقاردم کوهر و گیرا بنها
شیخ آغمی یوخسه المآس دن یکتا می عجب
دیدیلر مرآت اسکندر در جهان نما
کلدی بر دانا دل عارف دیدیکی نطق صواب
نور حقدن بو فرآست مودعه حکمت عطا
بحر حکمت رشحه سیدر بو قدر جه طمله مش
حکمة المنطوق منها رسم اولنمش عاد تا
حکمت مسکوت عنها بحری کر اشته خروش
غرقا اولور فرعون و نمرود بو لمز اولدیمدن رها
فی الحقیقه طبع عالم بکامی کیم کور ینور
یوخسه مغشوشی جهانك دیده سی صبح و مسا
قرقده بر مؤمن کورنمز صادق دین قالمامش
یوق بقای دولت اسلامه صادق پارسا
جاهلم حمق و حیل اهل فتن فسقه هوس
طولمش اکوان جهانك قلبنه باشدن بشا

بن کرکدر بو جهانده اوله یم عمدن ازاد
کم جهانده مال و ملکم یوق کهن بر بوردیا
لیك قویمز غیرت دین صدق اسدم حامله
مبتلا اولدم فتوره صانکه یو تدم ارتشا
قهر ایجنده لطف احسانت ایلدی اول ذی کرم
راه حجده صرف دعوات ایلدم درده دوا
چونکه صدقم ظاهر اولدی باطنا بولدی ثبوت
کشف ایدوب سلطان عالم امر ایدر تکمر آردعا
بکا بو اوصاف نحسین ایلدی اول نیك نام
دیدیکم جدّینه رحمت اولمیه سعیك هبا
مظهر اولدك باطنا نحسین شاهه صدقله
ظاهر اقلسه حمایه فتح اولور سرّ خفا
تاریخی فتح نهان سرّ بنده معنا رمز ایدر
قیل حساب انّا فتحنا لك فتحا مبینا

D 7020

